

Saksframlegg

Utval	Møtedato	Utvalsak
Formannskapet		
Kommunestyret		

Rammesak for økonomi- og handlingsplan 2027-2030

Vedlegg

- 1 Arbeidsgruppe 1 - Administrativ organisering inkl. stab
- 2 Arbeidsgruppe 2 – Politisk organisering
- 3 Arbeidsgruppe 3 - Avtalar
- 4 Arbeidsgruppe 4 - Løn, tillegg og permisjonar
- 5 Arbeidsgruppe 5 - Flåtestyring av bilpark
- 6 Arbeidsgruppe 6 – Tilskot Kultur, Næring og Fritid
- 7 Arbeidsgruppe 7 - Næring
- 8 Arbeidsgruppe 8 – Kultur og fritid
- 9 Arbeidsgruppe 9 – Inntektsauke kultur og fritid
- 10 Arbeidsgruppe 10 - Psykisk helse og rus
- 11 Arbeidsgruppe 11 - Dagsenter tilbud
- 12 Arbeidsgruppe 12 - Eigenbetaling fakturering og vederlag
- 13 Arbeidsgruppe 14 - Tildelingskriterier
- 14 Vurdering av fire alternativ for framtidas helse- og meistringstenester_workshop
AgendaKaupang_v230326
- 15 Arbeidsgruppe 16 - KI turnus
- 16 Arbeidsgruppe 17 - Faglige spørsmål, digital nattsykepleie, dialyse, Agenda Kaupang
- 17 Arbeidsgruppe 18 - Administrativ organisering Helse og meistring
- 18 Arbeidsgruppe 19 - Legeavdeling
- 19 Organisering av legetenesta i Vinje kommune 2025 - 2029 - OVU-sak 31_25
- 20 Plan for legetenesta
- 21 Detaljert analyse av helsetenestene i Vinje
- 22 Fullstendig tiltaksliste legetenesta
- 23 Arbeidsgruppe 20- Helsestasjon og jordmortjeneste - dimensjonering
- 24 Arbeidsgruppe 21 - Fysio- og ergoterapitjenesten
- 25 Arbeidsgruppe 23 - Løn og lokale tillegg
- 26 Arbeidsgruppe 24 - Drifts- og inventarutgifter - lisensar og læremateriell
- 27 Arbeidspakke 25 - Organisering av undervisning til flyktningar - innføringsklasser
- 28 Arbeidsgruppe 26 - Spesialundervisning -omfang og innretning
- 29 Arbeidsgruppe 27 - Auka samarbeid mellom skulane
- 30 Arbeidsgruppe 28- SFO
- 31 Arbeidsgruppe 29 - Vaksenopplæring -bemanning og organisering
- 32 Arbeidsgruppe 30- Barnehage - struktur

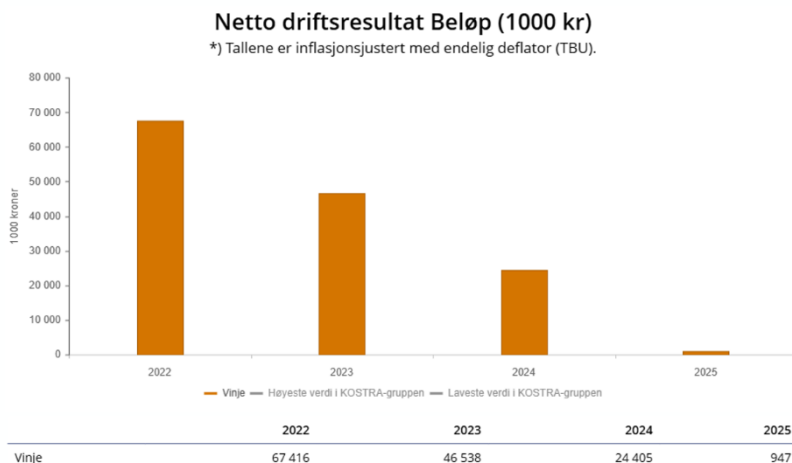
- 33 Arbeidsgruppe 31 - Barnehage - drift, adm. ressurs, løn- og lokale tillegg, overtid, permisjonar og lisensar
- 34 Arbeidsgruppe 32 - Samle barnehage og skule i Edland til oppvekstsenter.
- 35 Arbeidsgruppe 33 - Plan - organisering, gebyrer og bemanning
- 36 Arbeidsgruppe 34 - Byggesak - organisering, gebyrer og bemanning
- 37 Arbeidsgruppe 35 - Kart og oppmåling - organisering, gebyrer og bemanning
- 38 Arbeidsgruppe 36 - Omklassifisering av veg og tilskot til veglag
- 39 Arbeidsgruppe 37 og 39 - TDI
- 40 Arbeidsgruppe 38 - Reinhald og tekstil
- 41 Arbeidsgruppe 40 - 5-dagarsskule

Dokument i saka

Kommunestyresak 107/2025 – Årsbudsjett 2026 og økonomiplan 2026-2029

Bakgrunn

Vinje kommune sin økonomiske situasjon er sterkt forverra dei seinare åra. Tabellen under syner ei resultatforverring på 67 mill., kr dei siste fire åra.

Trenden med større auke i driftsutgiftene enn driftsinntektene har vore tydeleg nokre år. I samband med budsjettbehandlinga for 2026 foreslo difor kommunedirektøren ein prosess med *Kommunekompasset* som metode.

Kommunekompasset er eit strategisk evaluerings- og utviklingsverktøy for kommunar. Den enklaste måten å forklare korleis *Kommunekompasset* verkar på, er om vi trekk parallellar til skulen. I skuleverket finst det ein læreplan som seier noko om kva elevane må kunne på dei ulike trinna. Det finst altså ein "idé" om kva som er det optimale kunnskapsnivået. Elevane får karakterar som skildrar kor nær dette idealet dei er. På same måte finst det ein "idé" om kva som er den "optimale kommune", og *Kommunekompasset* vurderer kor langt vekke eller kor nær kommunen er dette idealet. Det skildrar altså den ideelle forvaltningspraksisen og brukast for å måle, analysere og forbetre kommunanes drift, organisasjon og tenester.

Idealkommunen, som vert skildra av *Kommunekompasset*, er ein kommune som jobbar systematisk og planmessig; som vektlegg resultat og effektivitet; som er open og brukarorientert; som kontinuerleg evaluerer tiltaka sine og resultat, og som evnar å lære av

denne evalueringspraksisen. Med andre ord ein effektiv, utviklingsorientert, lærande og politisk målstyrt kommuneorganisasjon.

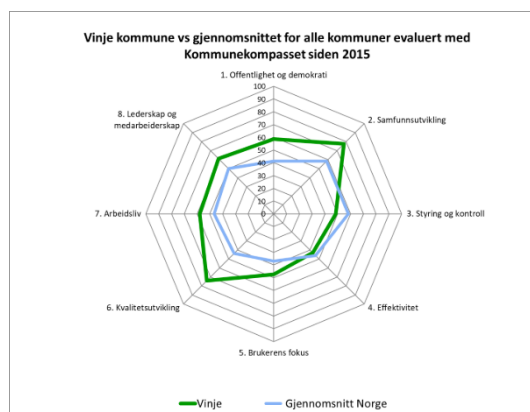
Rammesaka inneheld fleire tiltak av prinsipiell karakter, som krev politisk avgjerd. Tiltaka står listet opp i tabellen i tilrådinga, og er nummerert med same nummer som arbeidspakka. Tiltak av ikkje prinsipiell karakter ligg innanfor kommunedirektørens fullmakt, og blir gjennomført ved løpande effektivisering, bemanningstilpassing og auka produktivitet.

Vurdering

Arbeidsforma med arbeidspakkar som dekker det meste av kommunens drift, og er utført i løpet av eit relativt kort tidsrom, gir ikkje rom for grundige analyser av det einskilde forslaget. Sett opp mot kommunens samla (rause) ressursbruk innanfor dei ulike tenesteområda, meiner likevel kommunedirektøren at utgreiingsplikta er ivarettatt og tiltaka tilstrekkeleg belyst.

Analysen av forvaltningspraksis gjev eit overvegande positivt bilete. 468 poeng plasserer Vinje på 13. plass av 100 kommunar som er analysert, og nr. 2 etter Vanylven dersom ein avgrensar rangeringa til kommunar med færre enn 5 000 innbyggjarar.

Spindigramet til høgre illustrerer at Vinje har mest å gå på når det kjem til brukarfokus, effektivitet og styring og kontroll. Kommunedirektøren kjem tilbake til kommunestyret med utkast til ein utviklingsstrategi for dei 8 fokusområda som skal danne grunnlag for eit heilskapleg og koordinert utviklingsløp for den kommunale organisasjonen. Resten av saka fokuserer på kommuneøkonomien.

Netto driftsresultat er det viktigaste måltalet. Den viser kor mykje kommunen har til disposisjon etter at alle driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Eit godt netto driftsresultat er nødvendig for å sikre ein berekraftig økonomi og effektiv ressursbruk. Det må vere positivt over tid for å unngå økonomiske vanskar. Svake netto driftsresultat over tid vil redusere det politiske handlingsrommet.

Faktisk utvikling i måltala for Vinje dei siste fire åra (i % av brutto driftsinntekter):

Handlingsregel	Mål	2022	2023	2024	2025
Netto driftsresultat	1,8%	7,1	4,7	2,5	0,1
Gjeldsgrad	100%	76,6	68,1	73,2	78,2
Disposisjonsfond	5,0%	15	6,2	7,7	6,6

Inntektssida til kommunen er som kjent meget god, og dei ulike inntektsartane skal vere kjent frå budsjettprosessane. Kommunen får rammetilskot frå staten, skatteinntekter frå innbyggjarar og frå verk og bruk og ulike brukarbetalingar, salsinntekter og avgifter frå

innbyggjarar og næringsliv. Under følgjer ein summarisk gjennomgang/repetisjon av dei ulike elementa frå rekneskapen for 2025:

Skatt på inntekt og formue	151 mill. kr.
Rammetilskot	164 mill. kr.
Eigedomsskatt	64 mill. kr.
Andre skatteinntekter	70,5 mill. kr.
Andre overføringar og tilskot frå staten	31 mill. kr.
Brukarbetalingar	14 mill. kr.
Sals- og leigeinntekter	221.5 mill. kr.

Utgiftssida

Løn og sosiale utgifter utgjer i underkant av 60% av kommunens utgiftsside.

Kommunesektoren er som kjent arbeidsintensiv, og dette er innanfor det vanlege intervallet for kommune-Noreg. Så pregar kjøp og sal av kraft kommunerekneskapen til Vinje, og korrigert for dette burde ein kunne ligge lågare enn kommunar flest i andel lønn og sos.utg. som del av brutto driftsutgifter.

Lønnsutgifter	426 mill. kr.
Sosiale utgifter	105 mill. kr.
Kjøp av varer og tenester	233 mill. kr.
Overføringar og tilskot til andre	87,5 mill. kr.
Avskrivingar	53,5 mill. kr.

Det finns tre kostnadsdrivarar i kommunal sektor:

- 1. Struktur** - Skule/barnehage/institusjon/idrettshallar/kommunehus/legekontor m.m.
- 2. Tenestenivå** - Nivå/terskel på tenester som heimesjukepleie, institusjonsplass, kulturskule, brøyting m.m.
- 3. Produktivitet/effektivitet** - Gjere dei riktige tinga rett

Kommunedirektøren ønskjer hovudsakleg sjå på kva me kan gjere med tenestenivå og produktivitet, gjennom å prioritere:

- Meir effektiv organisasjon
- Rett teneste til rett tid
- Rett kompetanse på rett stad til rett tid
- Heilheitlege og tverrfaglege prosessar
- Kontinuerleg forbetring

Kort om dei ulike arbeidspakkane

Arbeidsforma med arbeidspakkar er nytta for identifisere innsparingsforslag. Resultatet av denne prosessen er ei bruttoliste med forslag. Kommunedirektøren tek utgangspunkt i desse rapportane i framlegget til vedtak. I prosessen har ein prioritert arbeidet med kvantitative framlegg, og lagt mindre vekt på det kvalitative.

Arbeidspakke 1 – administrativ organisering

Det er rimeleg å forvente at kommunen utliknar nivået til nabokommunar i KOSTRA-gruppe 6 i løpet av komande planperiode, hovudsakleg gjennom naturleg avgang og/eller gevinst av auka interkommunalt samarbeid. Målsetjinga må vere årlege reduksjonar på minst 2 mill. kr.

Kommunedirektøren legg såleis ikkje opp til direkte organisatoriske endringar i bemanninga som utløyser kommunens retningslinjer for omstilling, Hovudtariffavtalen og/eller Hovudavtalens bestemmelsar. Dette må eventuelt kome i etterkant av eit politisk vedtak med slik konsekvens, eller nye vurderingar frå kommunedirektøren eller andre leiarar.

Arbeidspakke 2 – politisk organisering

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak knytte til politisk organisering og styringsstruktur med mål om auke produktivitet og effektivitet, og samstundes hente ut eit økonomisk potensial.

Tiltaka omfattar reduksjon i talet på folkevalde i kommunestyret og formannskapet, samanslåing eller avvikling av råd og utval, redusert representasjon i ungdomsrådet, samt auka delegering til administrativt nivå. Forslaga inneber strukturelle endringar i den politiske organiseringa, med færre medlemmer og eit enklare utvalsapparat. I tillegg vil fleire saker kunne bli handsama administrativt der lovverket opnar for dette. Dette kan gi reduserte kostnader til godtgjersle, møteverksemd og administrativ støtte. Frist for endring av tal representantar i kommunestyret er nest siste år (31.12.2026 i dette tilfelle) av valperioden (kommunelova § 5-5). Endringa gjeld frå neste valperiode. Sjå elles rapporten for fleire detaljar.

Arbeidspakke 3 – digitalisering, lisensar og avtaler

Arbeidsgruppa har i sitt arbeid erfart at det er avgrensa handlingsrom for å peike på konkrete digitale system eller løysingar som kan avviklast direkte på tvers av heile organisasjonen. Ansvar og behov knytt til mange løysingar ligg i lineorganisasjonen, og må vurderast av den einskilde leiar i ljøs av faglege krav og tenestebehov.

Samtidig ser arbeidsgruppa eit tydeleg potensial for effektivisering og innsparing gjennom meir systematisk og heilskapleg styring av korleis kommunen kjøper inn, bruker og forvaltar digitale verktøy og IT-løysingar over tid. På denne bakgrunnen foreslår arbeidsgruppa at kommunen innfører eit sett med overordna prinsipp som skal leggje føringar for framtidige val og prioriteringar innan digitalisering og IT.

Arbeidspakke 4 – løn, tillegg og permisjonar

Vinje kommune har gjennom fleire tiår hatt lokal lønstabell. Ved lokalt lønsoppgjer er potten fordelt ved å styrke denne tabellen. Dette har ført til at kostnaden knytt til lokale forhandlingar ikkje blir «spist» opp, men blir akkumulert fram i «evig tid».

Konsekvensen av Vinje sin lokale lønspolitik og tilhøyrande lønstabell har over lengre tid ført til utilsikta skeivheiter og verknader, m.a. ved at nyttilsette i praksis har blitt innplassert på eit nivå som inkluderer tidlegare forhandla tillegg, noko som har bidrege til å auke det samla lønsnivået og omfanget av lønsoppgjeret.

Gruppa har gjort ei berekning for tilsette med fast stillingsprosent, denne syner at kommunen har årlege lønskostnadar godt over 20 mill. meir enn om alle tilsette i kommunen hadde vore lønnsplassert med garantiløn. Det er ikkje gjort berekning på variabel løn, men eit anslag kan vere om lag kr 5 mill. Differansen lokal lønstabell mot faktisk plassert er berekna til 5 mill. inkluder sosiale kostnader.

For å nå forslag til innsparing vil det krevje tett samarbeid med organisasjonane. For at dette skal bli gjort korrekt, treng kommunen bistand frå KS tariffområde for å sikre partssamarbeid og gode løysingar. Det bør settast ned eit partssamansett utval som arbeidar med eit lokalt lønssystem som betre kan ivareta lokale lønstillegg/-relasjonar som blir oppfatta som enkelt, forståeleg og føreseieleg over tid.

I samband med budsjett for 2024 vedtok kommunestyret å utvide den lokale ansiennitetsstigen med eit trinn på 20 år og eit på 24 år. Det var for å bidra til at me held på erfaren og viktig kompetanse, og anerkjenner dei som er stabile medarbeidarar. Dette vedtaket kan gjerast om dersom kommunestyret ønsker det.

Arbeidspakke 5 – flåtestyring

Kommunen har i dag tenestebilar spreidd kring om i dei tre bygdesentra, og høvet til tidseffektiv, brei sambruk av heile bilparken framstod som lite eigna for flåtestyring, ikkje minst dersom ein skal abonnere på ein digital plattform for å koordinere bruken.

Løysingsmåten for oppdraget er å innføre retningslinjer for bruk og tildeling av tenestebilar. Desse blei godkjent av administrasjonsutvalet 18. august 26. Heimetenestene sine årlege køyrelengder underbyggjer behovet for 9 bilar til deira disposisjon.

Kommunen kan hente noko effekt av at ein sørger for å legge til rette for at administrativt personell i Åmot deler på færre bilar.

Arbeidspakke 6 – tilskot til kultur, næring og fritid

Vinje kommune deler ut ein del tilskot til næringslag, næringar, løyper, museum, lag og organisasjonar samanlikna med andre kommunar med same storleik. Rapporten tek føre seg nivået på dei ulike tilskota, gjer greie for mogleighetsrommet for endring og konsekvensane av slike. Sjå meir i sjølve rapporten.

Arbeidspakke 7 – næring

Rapporten omtaler i korte trekk moglege endringar i staben, oppgåvene og fagområda. Byggforvalting og tilsyn av Berunuten-hyttene kan løysast av saman med den resterande kommunale bygningsmassa. Auka samarbeid mellom plan og næring i ei situasjon med færre planar til handsaming, kan òg bidra til bemanningsreduksjon.

Arbeidspakke 8 – kultur

Ut ifrå KOSTRA-tal frå 2025 så har Vinje kommune eit relativt høgt kostnad til kultur per innbyggjar samanlikna med gjennomsnittet. Me har i kommunen vald å organisere fellesfunksjonar som til dømes tilflyttingskonsulenten til kultur, og denne kostnaden viser seg då i KOSTRA-funksjonar tilknytt kultur. Budsjettet til Kultur og fritid var i 2025 på ca. 20,2 million. Det vart sett inn sparetiltak i budsjettprosessen for 2026, og budsjettet for 2026 er på 18,4 million. Innsparinga frå 2025 til 2026 var med det på 1,8 million.

Rapporten gjennomgår ordningane/tiltaka:

- Heim for ein 50-lapp
- Ungdomsklubbar
- Kulturskulen
- Tilflyttingsarbeidet
- Rusfritt 16. mai-arrangement for ungdom
- Tilskotsportalen
- Innkjøpsbudsjettet til biblioteket
- Kassasystem Vinjehuset
- Den kulturelle spaserstokken
- Stillingsreduksjon – arrangement og aktivitet
- Stillingsreduksjon biblioteket

Kommunedirektøren tilrår å avvikle ordninga «Heim for ein 50-lapp». Ordninga har dei beste hensikter. Det er imidlertid få brukarar som kvar for seg hentar ut større beløp, samstundes som ein registrerer at resten av Vest-Telemark ikkje har «kome etter». Sjå elles rapporten for vurderingar og konsekvensar.

Arbeidspakke 9 – inntektsauke kultur og fritid

Kommunen har historisk sett ikkje teke betalt av innbyggjarane for lån av areal og utstyr, og tenester knytt til dette. Dei fleste kommunar gjer det, og det kan også Vinje.

Inntektspotensialet er ikkje så stort, mykje av aktiviteten er allereie knytt til kommunal aktivitet via skule, helse eller annan kommunal aktivitet. Største inntektspotensial er å ta betalt for utleige av idrettshall og symjebasseng. Potensielle inntekter avgjerast av eit endeleg prisnivå på vedteken prisliste. I dette ligg det også då meir konsekvent fakturering av ulike tenester knytt til denne aktiviteten, slik som vaktmeistertenester, reinhald og kulturarbeidartenester.

Av kommunal arrangementsaktivitet så har strategien vore å breidde ut kultur og idrettstilbodet i kommunen ut over det som blir skapt av frivillige eller private, både det som er smalt og det som er kostnadskrevjande. Fleire arrangement er budsjettert med underskot. Dette kan me slutte med, og heller arrangere for overskot.

I tillegg er det mogleg å installere kiosk-automatar på dei lokale samfunnshusa. Det er mogleg å hente ut litt ekstra inntekter frå dette, sjølv om det i utgangspunktet er ei annan etisk line enn det me tradisjonelt har hatt. Sjå rapporten for detaljar og vurderingar.

Arbeidspakke 10 – psykisk helse og rus

Arbeidsgruppa har som mandat å analysere drifta av avdeling psykisk helse og rus med utgangspunkt i dagens situasjon. Kva for moglegheiter er det for justering av driftsnivået, kva for tiltak kan gjennomførast og kva vil konsekvensane av dette medføre.

Arbeidsgruppa har sett på drift av følgande:

- Bufellesskapet Bruli: har sett på både organisering og samansetning av kompetanse (effektivisering og organisering).
- Ambulerande teneste (utegruppa): har sett på endring av terskel for tildeling, omfang av tenester, og effektivisering av drifta.
- Psykososialt kriseteam: har sett på effektivisering og organisering
- Rask psykisk helsehjelp: har sett på forpliktinga Vinje kommune har og effektivisering og vurderer konsekvensane av å trekke Vinje kommune ut av den interkommunale tenesta.

Sjå rapporten for nærare omtale, vurderingar og konsekvensar.

Arbeidspakke 11 – dagsentertilbod

Utredninga har konsentrert seg om å sjå på strukturen, omfanget og moglege effektiviseringstiltak innan dei ulike dagtilboda. Eventuelle grep grip inn i tenestekjøp i Kvito og kommunens strategi knytt til denne eigarskapen. Dette er under arbeid i samarbeid med styret og dei andre eigarkommunane, og kjem til politisk behandling i ei eiga sak.

Arbeidspakke 12 – eigenbetaling, fakturering og eigenbetaling

Arbeidet i arbeidsgruppa for eigenbetaling, fakturering og vederlag har teke utgangspunkt i ein gjennomgang av gjeldande regelverk, politiske vedtak og interne rutinar i Vinje kommune. I rapporten drøftar ein ulike tiltak som aukar kvaliteten i praksis, men har låge bidrag til saldering av framtidige budsjett.

Arbeidspakke 13 – Tenester til barn og unge

Arbeidspakka er av kapasitetsomsyn ikkje arbeidd med. Fleire aspekt rundt tenester til barn og unge er likevel ivaretatt i andre arbeidspakkar.

Arbeidspakke 14 – Tildelingskriteria Helse og omsorgstenester

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak knytt til endring av tersklar for tildeling av tenester, standardisering av praksis og betre oppfølging av vedtak. Målet er å sikre at tenester blir tildelte på rett nivå, til rett tid og i rett omfang. Det er identifisert fleire område der dagens praksis kan strammast inn, særleg knytt til praktisk bistand, institusjonsplassar og langvarige vedtak. Tiltaka inneber både organisatoriske og faglege endringar, og vil kunne ha konsekvensar for både brukarar og tilsette. Positive effektar vil vere betre ressursutnytting og meir målretta tenester, medan negative konsekvensar kan vere redusert tenestetilbod for enkelte brukarar og fleire klagesaker i ein overgangsperiode. Sjå rapporten for nærare omtale, vurderingar og konsekvensar.

Arbeidspakke 15 - Struktur på tenestetilbodet i Helse og meistring

Det er frå januar arbeidd med tiltaksutvikling med horisont 2040 for dette tenesteområdet, basert på Innsatstrappa, og med prosessretteleing frå Agenda Kaupang. Denne prosessen har gått i staden for Kommunekompass-prosessen. Det er gjennomført fire arbeidsdagar med brei deltaking frå ressursar i tenesteområdet.

Det er skildra fire modellar for korleis ein kan møte framtidens behov for helse- og omsorgstenester i kommunen fram mot 2040:

	Alternativ 1 Stor	Alternativ 2 Medium+	Alternativ 3 Medium	Alternativ 4 Mini
Hovedkjennetegn	Videreføre dagens praksis (tjenestenivå, dekningsgrad, organisering og antall lokasjoner) innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Nytt HDO bygg på Rauland, legge ned eksisterende HDO på Norheimstunet og Rauland og nytt kombibygge på Åmot med 24 plasser	Samling av alle døgnbaserte tjenester
Indikatorer	Tre lokasjoner	Tre lokasjoner	To lokasjoner	En lokasjon - alt på Åmot
Sykehjem langtid	Utbygging av 13 nye plasser fram mot 2040	Redusert vekst i antall sykehjemsplasser, erstattes med flere HDO	Ingen flere sykehjemsplasser i 2040	Ingen flere sykehjemsplasser i 2040, 23 plasser - lang+kort
Sykehjem korttid/avlastning	Som i dag	Som i dag	Økt andel korttidsopphold	Økt andel korttidsopphold
Boliger med mulighet for døgn tjenester (HDO)	24 nye HDO på Rauland To lokasjoner	Utvivelse fra 16-24 plasser i nytt bygg på Rauland og nytt bygg på Åmot med 24 plasser	Utvivelse fra 16-24 plasser i nytt bygg på Rauland, legge ned HDO på Øvre Vinje og nytt kombibygge på Åmot med 24 plasser	24 nye HDO kun på Åmot En lokasjon
Boliger med fellesfunksjoner og servicevert i Åmot for eldre innbyggere over 67 år	Ingen	Ingen	25	50
Flere leiligheter tilpasset eldre i Rauland og Åmot			Ja	Ja
Hjemmetjenester	Som dagens dekningsgrad tre soner	Som dagens dekningsgrad tre soner	Felles hjemmetjeneste med to framskutte baser	Felles hjemmetjeneste med to framskutte baser
Digital hjemmesykepleie	Nei	Ja	Ja	Ja
Digital hjemmeoppfølging fra legevakt/LMS	Nei	Ja	Ja	Ja
Paktisk bistand	Som dagens praksis	Som dagens praksis	Redusert nivå, kun de med vedtak om helsetjenester	Redusert nivå, kun de med vedtak om helsetjenester
Aktivitetstilbud med gode transportløsninger	Som dagens praksis	Dag/kveld økt frekvens per uke	Dag/kveld økt frekvens per uke	Dag/kveld økt frekvens per uke
Sosiale møteplasser med middagstilbud	Viderutvikle seniortreffsteder	Viderutvikle seniortreffsteder	Ja, tilgjengelig alle ukedager	Ja, tilgjengelig alle ukedager

For å bygge på dagens struktur, så legg ein til grunn Alternativ 2 Medium+. Dette inneber utvikling av heildøgns omsorgsplassar (HDO) tre stader i kommunen. Kommunedirektøren legg ved dokumentet frå siste workshop som svar på arbeidspakke 15.

Arbeidspakke 16 – Bruk av kompetanse/turnus

Arbeidsgruppa har gjennomgått faktiske timar knytt til utarbeiding av årsturnus manuelt og tenkte gevinstar for å ta i bruk KI- generator. Det er kjøpt inn verktøy – programmet *dynamon* for turnus- bemanningsplanlegging i framtida. Dette blir tatt i bruk hausten 2026.

Arbeidspakke 17 – Faglege spørsmål/kvalitet

Arbeidspakka legg inn tiltaket om avslutning av tilbodet om dialyse ved sjukeheimen. Så legg ein opp til justeringar i heimetenesta, natteneste og digital heimetenestesone.

Arbeidspakke 18 – Administrativ organisering av Helse og meistring

Organiseringa av tenesteområdet er behandla som eiga politisk sak, og reduksjon av ei verksemdsleiarstilling er teken inn i salderinga.

Arbeidspakke 19 – Struktur på legesentra - samlokalisering

I OVU-sak 31/2025, til møtet 30. september i fjor, blir det gjort greie for korleis administrasjonen tenkjer seg å styrkje omsyna til pasienttryggleik, tilgjenge for pasientane, behalde og rekruttere kompetanse og økonomiforvaltning. Sjå meir i vedlagde arbeidsgrupperapport og saksframstilling.

Arbeidspakke 20 – Helsestasjon- og jordmorteneste

Arbeidsgruppa skildrar grundig ulike sider av drifta i tenesta. Medlemmene ser føre seg å kunne redusere med eitt årsverk siste år i økonomiplanperioden.

Arbeidspakke 21 – Fysio- / ergoterapitenesta

Arbeidsgruppa har sett på om ressursinnsatsen kan reduserast og om det er eit potensiale til å auke inntektssida. Utgreiinga skildrar driftssituasjonen ved tenesta, og har framlegg til endring i eigenandelstakstane.

Arbeidspakke 23 – Løn og lokale tillegg i oppvekst

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak som kan bidra til meir kostnadseffektiv drift gjennom endringar i lokale lønstillegg.

Sentrale moment i arbeidet har vore:

- betre samanheng mellom ressursbruk og faktisk behov
- meir likeverdige og transparente fordelingsprinsipp
- vurdering av om dagens tillegg gir ønskt effekt

Særleg har gruppa sett på kontaktlærartillegg, funksjonstillegg (IKT, sosiallærer, rådgjevar) og ansiennitetsbaserte tillegg.

Tiltaka kan gi økonomisk gevinst, men vil samstundes kunne påverke rekruttering og stabilitet i sektoren.

Arbeidspakke 24 – drifts- og inventarutgifter, lisensar og læremateriell

Arbeidsgruppa har sett på lisensar, ekskursjonsaktivitet, undervisningsmaterieill, fritt skulematerieill, programaktivitetar. I rapporten blir også skulematordninga drøfta. Kommunedirektøren tek med deler av forslaget om å stogge skulemat for 1.-4. trinn.

Arbeidspakke 25 – organisering av undervisning av flyktningar - innføringsklassar

Arbeidsgruppa har i perioden april–juni 2026 gjennomført ei samla vurdering av organiseringa av opplæringstilbodet for nye flyktningelevar i Vinje kommune. Arbeidet har omfatta gjennomgang av gjeldande praksis, vurdering av alternative organisasjonsmodellar og analyse av pedagogiske, organisatoriske og økonomiske konsekvensar.

Konklusjonen i arbeidet er at dagens desentrale modell er den mest tenlege, og det er ikkje identifisert kuttframlegg.

Arbeidspakke 26 – spesialundervisning – omfang og innretning

Skulane i Vinje brukar heile 24,7% av timetalet på individuelt tilpassa opplæring (ITO). Både samanlikningskommunar som er plukka ut til kommunekompassprosessen og landet (18, 7%) ligg monaleg lågare. Arbeidsgruppa stipulerer at ein komande fire år kan senke timetalet i ITO frå 358 til 254 veketimar (17%).

Arbeidspakke 27 – samarbeid mellom skulane

Arbeidsgruppa sitt oppdrag var å sjå på om auka samarbeid mellom skulane kan gje ein økonomisk moglegheit til innsparing. Ein sjekka ut ressursbruk og bruk av undervisningspersonale på tvers av skulane i kommunen. Det er ikkje identifisert nokon økonomisk effekt.

Arbeidspakke 28 – skulefritidsordninga

Arbeidsgruppa har jobba med ulike tiltak og endringar knytt til SFO i Vinje kommune. Eit tiltak er å samle SFO ved Rauland skule til ei avdeling. Dette vil føre til mindre ressursbruk og lågare

lønsumgifter. Eit anna tiltak er å gjere endringar i dei lokale vedtektene. Vinje kommune har i dag gratis SFO for alle elevar i 1.-3.trinn medan lovpålagt gratis kjernetid er 12 timar per veke. Ved endring av dagens vedtekter vil ein få auka inntektene til SFO ved brukarbetaling utover 12 timar per veke for elevar i 1.-3.trinn. Ved betaling i juleferie, påskeferie og sommarferie vil ein få ei meir realistisk påmelding til feriar, og få bemanna ut i frå eit faktisk antal elevar som møter. Det handlar og om å få til god bruk av ressursar på heile dagar med SFO.

Arbeidspakke 29 – vaksenopplæring – bemanning og organisering

Det mest omfattande tiltaket gruppa såg på var å harmonisere tal på spor/grupper for deltakarar på vaksenopplæringa. Med færre busette innvandrar med rettar til opplæring vil det vere naturleg å gå frå 3 til 2. Spor kan forklarast med klasse eller gruppe som er basert på kompetansenivå og språkbakgrunn. Ei slik justering vil òg redusere transportutgifter. Så vil det vere avgjerande at fleire verksemdar melder seg på som språktreningsstader.

Arbeidspakke 30 – barnehage: struktur, opningstider, sommarstenging, bemanning etc

Arbeidsgruppa har sett på barnehagane sin praksis og tilbod. Målet er å sikre eit berekraftig barnehagetilbod. Fleire av tilboda/ordningane me har til foreldre er "Vinje-standard", og har vore innført som støtteordningar for låginntektsfamiliar. Dette er gjort som fylgje av lokale politiske vedtak. No er satsen for barnehage så låg nasjonalt at ein tenker at desse ordningane kan fjernast, og at ein kan bruke nasjonale standardar på bemanning, sommarstengt som SFO og opningstida i utgangspunkt 07:30-16:30.

Arbeidspakke 31 – barnehage: drift, administrasjonsressurs, løn/lokale, overtid, permisjonar og lisensar

Arbeidsgruppa har sett på moglege innsparingspunkt som gjeld reduksjon av overtid og overføring av ressursar frå leiarressursen til assisterande leiar til ordinær pedagog på avdeling. Dette gjev ein liten innsparing men vil gje ein meir krevjande situasjon ute i barnehagane i høve utviklingsarbeid og dokumentasjon. Barnehagane i Vinje har ikkje eigne konsulentar eller dedikert kommunalsjef barnehage, slik at mykje av det administrative arbeidet blir utført av leiarteama i barnehagane. Ass.leiarane går allereie i dag mykje inn og dekkjer opp for fråver som slik senkjer vikarutgiftene. Kutt i leiarressurs ikkje endre praksis men ville kome på toppen av den innsparinga det er å gå ned til nasjonal barnehagenorm på alle avdelingar. Såleis kan dette kuttet sjå ut til å bli dobbelt opp med innsparing. I ei totalvurdering frå kommunedirektøren vil det difor vere betre å hente i nemnde sum på 150 000,- ved å endre noko på praksisen i tiltak 3, 4 og 5.

Arbeidsgruppa meiner at potensialet for innsparing på overtid ved kveldsmøte er logisk og i tillegg vil kunne føre til mindre slitasje og sjukefråver på personalet. Total innsparing vil då kunne stå uendra.

Arbeidspakke 32 – oppvekstsenter på Edland

Skulen og barnehagen på Edland soknar til same innhaldsrike ute- og turområde. Arbeidsgruppa har vurdert kva ei samordna drift av barnehage og skule i Edland kan gje av økonomiske gevinstar, og kva konsekvensar (fordelar og ulemper) ei slik organisering kan ha. Ein vil kunne spare noko i administrative kostnader, samstundes som investeringa i barnehagebygget ser ut til å bli lågare. Sjå rapporten for ytterlegare vurderingar og alternativ.

Arbeidspakke 33 – plan: organisering, gebyr og bemanning

Arbeidsgruppa har lagt fram forslag om bemanningsreduksjon, samt prisjustering av gebyr for plansaker.

Arbeidspakke 34 – byggesak: organisering, gebyr og bemanning

Arbeidsgruppa har lagt fram forslag om ein viss bemanningsreduksjon utover i planperioden.

Arbeidspakke 35 – geodata: organisering, gebyr og bemanning

Kart og oppmåling er eit av fagområda som er under utgreiing om interkommunalt samarbeid via Vest-Telemarkrådet. Det er ikkje arbeidd med i kommunekompass-prosessen.

Arbeidspakke 36 – omklassifisering av veg og tilskot til veglag

Arbeidsgruppa har sett på ordninga med tilskot til private vegar. Det er óg mogleg å sjå på nedklassifisering av Kråmvikvegen til privat veg, og la brukarane bidra til vegvedlikehaldet. Dette blei sett nærare på i 2021, men ikkje arbeidd vidare med etter politisk vedtak.

Arbeidspakke 37 og 39 – Teknisk drift og vedlikehald

Arbeidsgruppene har sett på ulike sider av drifta til tenesteområdet utanom verksemda Reinhald og tekstil. Det er ei rekke ulike forslag som kan gjennomførast separat, eller som avheng av tiltak i andre arbeidspakkar.

Arbeidspakke 38 – Reinhald og tekstil

Arbeidsgruppa har satt som mål å arbeide med finne metodar i framtida som kan effektivisere reinhaldet. Tiltaka peikar i retning av auka bruk av robotar og meir behovsretta reinhald.

Arbeidspakke 40 – femdagarsskule

Å endre dagens ordning med 4 dagar skule for 1. og 2. klasse, samt fri annankvar veke for resten av barnetrinnet er eit grep som vil kunne gje betre ressursutnytting. Det vil få relativt store konsekvensar for familiar og korleis dei kan/må rigge seg. Per i dag er det omlag 60 andre kommunar som har 4-dagars skule for 1. og 2.kl, men få eller ingen som har fri annankvar veke for 3.-7.kl. Spørsmålet har vore oppe tidlegare og er stadig relevant sidan det sidan 2006 har vore innført eit heilt ekstra skuleår i timar på barnetrinnet 1.-7. klasse. Samstundes har me uansett eit skuleskyssbehov og - ansvar som i stor grad har styrt skuledagane våre. Vinjeskulen har innanfor skyssen fylt opp dagane etter kvart som timar har blitt lagt til frå statleg hald, slik at me no har heilt fulle dagar. Kring 50 % av elevane i Vinjeskulen har skuleskyss i dag. Arbeidspakka munnar ikkje ut i endringsframlegg.

Kommunedirektøren ser at det blir svært mange meir eller mindre vidtrekkande forslag samla i ei enkelt sak. Han vil likevel oppmode om å realitetsbehandle heile tilrådinga.

Kommunedirektøren foreslår tiltak som gir ein varig innsparing dei neste åra. I 2027 er effekten av tiltaka summert til 32 mill. kr., aukande til 65,8 mill. kr. i 2030. Parallelt med identifiserte tiltak i arbeidspakkane, vil kommunedirektøren jobbe med andre tiltak som kan ta ned kommunens driftsnivå og tilpasse drifta til ein stadig meir krevjande rekrutteringssituasjon.

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak

1. Kommunestyret tek Kommunekompassrapporten og KOSTRA-analysen til etterretning.
2. Kommunedirektøren kjem tilbake med ein strategi for eit heilskapleg og koordinert utviklingsløp for den kommunale organisasjonen.
3. Storleiken på kommunestyret blir frå komande valperiode redusert frå 25 til 19 representantar.
4. Storleiken på Formannskapet blir frå komande valperiode redusert frå 7 til 5 medlemmar.
5. Storleiken på Plan- og miljøutvalet frå komande valperiode redusert frå 7 til 5 medlemmar.
6. Oppvekst- og velferdsutvalet blir lagt ned med verknad frå komande valperiode. Oppfølgjinga av politikkområda blir overført til Formannskapet.
7. Styret for Berunuten vest blir lagt ned med verknad frå komande valperiode. Oppfølgjinga av eigedomen blir overført til Plan- og miljøutvalet.
8. Eldrerådet og Rådet for personar med funksjonsnedsetjingar blir slege saman.

Kommunestyret vedtek også følgjande tiltak, og ber kommunedirektøren innarbeide dette i budsjett 2027, økonomiplan 2027-2030:

Nr	Arbeidsgrupper	2027	2028	2029	2030
1.	Administrativ organisering ink stab	2 000	4 000	6 000	8 000
2.	Politisk organisering	0	735	765	797
3.	Digitalisering, lisenser og avtaler	600	600	600	600
4.	Lønn, tillegg, permisjonar og rekrutteringstillegg	3 000	6 500	10 000	13 000
5.	Flåtestyring av bilpark	135	270	270	270
6.	Tilskot til lag, organisasjonar og bedrifter	1 750	2 500	3 250	4 000
7.	Næring	350	950	950	950
8.	Kultursektoren	935	1 000	1 000	1 000
9.	Kultur - moglege inntekskilder	175	175	175	175
10.	Tenester til Psykisk sjuke	640	735	810	810
11.	Dagsenter - struktur og innhald	0	400	400	400
12.	Brukerbetaling (vederlag, trygghetsalarmer og praktisk bistand)	98	98	98	98
14.	Tildeling av tenester - nivå/terksklar	1 550	1 650	2 000	2 600
16.	Bruk av kompetanse/turnus	750	1 200	1 200	1 200
17.	Faglege spørsmål/kvalitet (digital nattsjukepleie, dialyse etc)	2 000	2 100	2 300	2 500
18.	Administrativ organisering av heile helse og meistring	1 300	1 300	1 300	1 300
19.	Struktur på legesentre - samlokalisering. Godtgjersle og nivå på dimensjonering - brukarbetaling	2 300	2 500	2 500	2 500
20.	Helsestasjonstenesta, dimensjonering, jordmortenesta	100	100	100	1 180
21.	Fysio-/ergoterapitenesta	25	50	60	60
23.	Skule - løn og lokale tillegg	446	446	446	446

32 086	49 312	56 689	65 838
--------	--------	--------	--------

ARBEIDSGRUPPE 1

Administrativ organisering inkl. stab

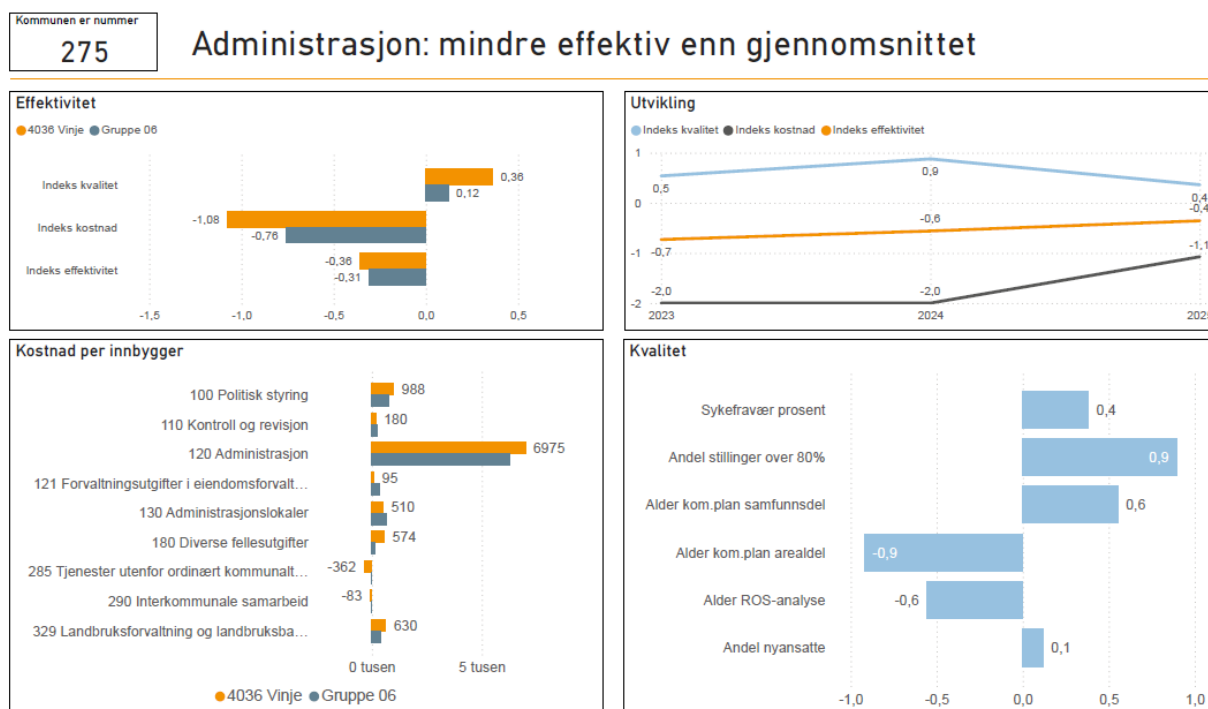
Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

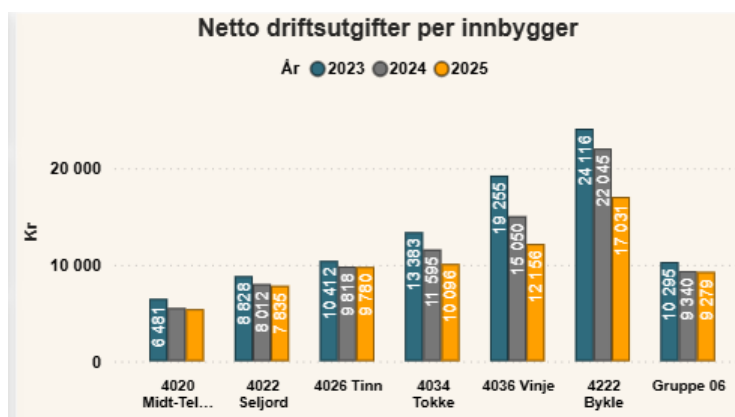
Arbeidspakken har som oppdrag å vurdere potensialet for økonomiske gevinster ved å omorganisere, nedskalere og effektivisere den administrative organiseringen med omsyn til:

- Leiarskap og samhandling
- Styring og kontroll
- Stab og støttetjenester

Både økonomianalysen frå NIVI Analyse og Kommuneindeksen frå Agenda Kaupang, som måler mot Kostra-gruppe 6, viser at Vinje er mindre effektiv enn gjennomsnittet:

Det er rimeleg å forvente at kommunen utliknar nivået til nabokommunar i Kostra-gruppe 6 i løpet av komande planperiode, hovudsakleg gjennom naturleg avgang og/eller gevinst av auka interkommunalt samarbeid.

Det vil innebære årlege reduksjonar på 2,3 mill. kr; 2-3 årsverk.

2 Organisering og gjennomføring

Ingrid S. Tveito	Controller	Arbeidsgruppedeltaker
Margit E. Karlsen	Kommunalsjef Organisasjon og innovasjon	Arbeidsgruppedeltaker
Jan Myrekrok	Kommunedirektør	Arbeidsgruppeleiar
Tore Åsland	Økonomisjef	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppedeltakerne har til saman hatt to møte.

3.0 Utredning

Kostra-tal viser at Vinje kommune brukte 16 mill kr meir enn snittet for Kostra-gruppe 6 i 2025 til administrasjon, styring, landbruk og fellesutgifter. Dette inkluderer utgifter til både drift av politisk nivå og administrativ leing av tenestoområda, landbruk, samt revisjon og kontrollutval.

Det er dermed eit teoretisk innsparingspotensiale målt mot dei andre kommunane. Samtidig er det en kjensgjerning at det er utfordrande å samanlikne Kostra-tal. Særleg innanfor funksjon 120 (administrasjon) er det veldig ulik rapportering, og det er vanskeleg å ha full tillit til tala. Det som kan være nyttig er å samanlikne eigne Kostra-tall over tid. Likevel er eit klart identifisert handlingsrom for kostnadsreduksjonar. Fleire av arbeidspakkane opererer med stillingskutt som kunne vore ein del av denne arbeidspakka.

Kommunens organisasjonsstruktur er nyleg evaluert og blei halden uendra. Kommunedirektøren er open for å sjå på denne på ny i eit eige løp, utanfor Kommunekompasset. Utsifting i kommunalsjefstillingane gjev førebels liten økonomigevinst på grunn av kompetansekrav innan fagkretsane.

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa har ikkje spesifisert enkelttiltak, ettersom det lett kan knytast til einskildtilsette.

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Skildring	Risiko, konsekvensar og forsvarlegheit
Føreslegne kutt kan gjennomførast utan organisatoriske endringar.	Ulike fagområde og politikarar kan oppleve hardare prioriteringar knytt til kva ein kan utføre av oppgåver. Redusert årsverkinnsats vil måtte følgjast av endra rutiner, arbeidsmåtar og bruk av ny teknologi.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Harmonisering mot Kostra-gruppe 6 gjennom reduksjon i administrative stillingar.	2 000	4 000	6 000	8 000

ARBEIDSGRUPPE 2 – POLITISK ORGANISERING

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa skal greie ut og foreslå moglege innsparingstiltak knytte til den politiske verksemda i kommunen, inkludert politiske organ, møteverksemd og ordningar for godtgjersle. Kommunen står overfor behov for økonomisk omstilling og berekraftig ressursbruk. Det er difor naudsynt å vurdere alle relevante område for å identifisere moglegheiter for innsparing.

Den politiske verksemda utgjer ein del av dei samla kostnadene, og det er ønskjeleg å synleggjere kva økonomisk handlingsrom som finst innanfor dette området. Eventuelle innsparingstiltak må vurderast opp mot omsynet til lokaldemokratiet, medverknad og kvaliteten i dei politiske beslutningsprosessane.

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidsgruppa:

Margit Karlsen	Kommunalsjef	Arbeidsgruppeleder
Reidun Lofthus	Administrasjonssekretær	Arbeidsgruppedeltaker
Jan Myrekrok	Kommunedirektør	Arbeidsgruppedeltaker

Plan og skildring av arbeidet

1. Kartlegging av dagens politiske struktur og verksemd
 - Tal på politiske organ, utval og råd
 - Tal på medlemmer i kommunestyret og andre organ
 - Møtefrekvens og møteform (fysiske/digitale møte)
 - Dagens ordningar for godtgjersle, tapt arbeidsforteneste og refusjonar
 - Kurs og reiser
2. Vurdere alternative organisasjonsmodellar
 - Reduksjon i talet på folkevalde
 - Samanslåing eller avvikling av politiske utval/råd
 - Endra møtefrekvens eller møteform
 - Alternativ bruk av administrativ saksbehandling der det er føremålstenleg
3. Belyse økonomiske konsekvensar der dette er mogleg
 - Estimerte innsparing per tiltak
 - Eventuelle eingongskostnader eller administrative konsekvensar
 - Vurdering av forholdet mellom innsparing og konsekvensar for lokaldemokratiet
4. Vurdere juridiske og demokratiske rammer
 - Forholdet til kommunelova
 - Ivaretaking av representativitet, politisk breidd og medverknad

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak knytte til politisk organisering og styringsstruktur med mål om auke produktivitet og effektivitet, og samstundes hente ut eit økonomisk potensial.

Tiltaka omfattar reduksjon i talet på folkevalde i kommunestyret og formannskapet, samanslåing eller avvikling av råd og utval, redusert representasjon i ungdomsrådet, samt auka delegering til administrativt nivå. Forslaga inneber strukturelle endringar i den politiske organiseringa, med færre medlemmer og eit enklare utvalsapparat. I tillegg vil fleire saker kunne bli handsama administrativt der lovverket opnar for dette. Dette kan gi reduserte kostnader til godtgjersle, møteverksemd og administrativ støtte.

Endringane vil kunne påvirke ulike sider ved det lokale demokratiet. Færre folkevalde og ei enklare utvalsstruktur kan bidra til meir oversiktlege prosessar, samstundes som det kan gi noko mindre breidde i representasjonen og færre arenaer for politisk drøfting. Auka delegering kan styrkje effektiviteten i saksflyten, og samtidig innebære at færre enkeltsaker blir handsama politisk.

Arbeidsgruppa har i denne rapporten lagt vekt på tiltak som har eit reelt økonomisk potensial, og som kan realiserast innanfor gjeldande lovverk og rammer for lokaldemokratiet.

3.1 Skildring av tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert følgjande tiltak innanfor kommunelova:

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Redusere tal medlemmar i kommunestyret	Medlemmar i kommunestyret kan med heimel i kommunelova § 5-5 reduserast frå dagens 25 ned til 11. Tal medlemmar skal vere eit oddetal. Arbeidsgruppa foreslår ein reduksjon av medlemmar i kommunestyret med 6 representantar (frå 25 til 19).
2. Redusere tal medlemmar i formannskapet, PMU og OVU	Medlemmar i formannskapet kan med heimel i kommunelova § 5-6 reduserast frå dagens 7 ned til 5. Tal medlemmar skal vere eit oddetal. Oppvekst- og velferdsutvalet sine politikkområde er sterkt innramma av lover, forskrifter, normer og standarder. Utvalet har handsaming av serverings- og skjenkesaker, ei oppgåve som blei overført frå formannskapet. Overordna politikk for helse, omsorg og oppvekst kan overførast til formannskapet, medan sakshandsaming av søknader heimla i alkohollova kan delegerast til administrasjonen.
3. Slå saman råd og utval	Eldrerådet og rådet for personar med funksjonsnedsetjingar har i tidlegare periodar vore samanslegne, men er i denne perioden sjølvstendige råd. Det er mogleg å reversere dette til tidlegare ordning. Styret for Berunuten vest har ansvaret for den overordna forvaltninga av jakt, fiske og bruk av hytter og eigedom. Denne forvaltninga kan leggjast til eit anna politisk utval eller delegerast til administrasjonen. Redusere tall medlemmer i ungdomsrådet (dette er under gjennomføring)
4. Auka delegering til administrativt nivå	Auka delegering til administrativt nivå inneber at fleire saker og vedtak blir handsama av administrasjonen, innanfor dei rammene kommunelova og anna regelverk set. Målet er å nytte ressursane meir effektivt, redusere behovet for politisk handsaming i enkeltsaker, og sikre raskare saksflyt. Det ligg særleg eit handlingsrom i å delegere saker som er sterkt regelstyrte, eller der det i liten grad er behov for politisk skjønn. Døme

	på dette kan vere enkeltvedtak etter særlover (til dømes søknader etter alkohollova), samt oppfølging og gjennomføring av vedtak i tråd med politisk vedteken politikk. Moglege tiltak innanfor dette området kan vere: • tydelegare delegeringsreglement som klargjer kva saker som kan avgjerast administrativt • overføring av enkelte sakstypar frå politiske utval til administrasjonen • reduksjon i talet på saker som går til politisk behandling, ved at prinsipielle saker vert behandla politisk, medan enkeltsaker vert avgjorde administrativt • styrking av administrative rutinar for kvalitetssikring, slik at vedtaka held høg fagleg kvalitet Auka delegering kan gi gevinstar i form av meir effektiv ressursbruk, kortare saksbehandlingstid og mindre behov for møteverksemd i politiske organ. Dette kan bidra til reduserte kostnader knytte til politisk aktivitet og administrativ støtte. Samtidig inneber dette ei endring i rolla mellom politikk og administrasjon. Politikarane vil i større grad ha ei overordna og strategisk rolle, medan administrasjonen får eit større ansvar for den løpande forvaltninga. For å sikre tillit og god styring er det viktig med openheit, tydelege rammer for delegering og gode rapporteringsordningar til politisk nivå.
--	---

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tabellen under synleggjer døme på konsekvensar og er ikkje uttømande. Rapportens fokus er å synleggjere eit handlingsrom, ei større utgreiing må gjerast dersom konsekvensar i større grad skal setjast ljøs på.

Tiltak	Potensielle positive verknader	Potensielle negative verknader
Redusere medlemmer i K.st.	Reduserte kostnader - Færre folkevalde gir lågare utgifter til godtgjersle, møteverksemd, kurs og administrativ støtte. Meir effektive prosessar - Mindre organ kan bidra til raskare avgjerdsprosessar og meir smidige politiske drøftingar. Tydelegare ansvar og rollefordeling - Med færre deltakarar kan det vere lettare å få fram klare standpunkt og ansvarslinjer.	Mindre representativitet - Reduksjon i talet på folkevalde kan gi mindre breidde i politiske synspunkt, geografisk representasjon og erfaringar. Større belastning på den enkelte - Færre medlemmer kan føre til meir arbeid per folkevald og auka krav til innsats. Færre perspektiv i drøftingane - Mindre breidde kan påverke kvaliteten i diskusjonar og vurderingar av saker.

	Færre representantar kan føre til at den enkelte får større ansvar og meir aktiv deltaking i arbeidet.	Auka avstand til innbyggjarane - Med færre folkevalde kan det bli færre kontaktpunkt mellom innbyggjarane og det politiske nivået.
Redusere medlemmer i Formannskap, PMU og OVU	Same som for kommunestyret (over).	Same for kommunestyret (over).
Felles råd for eldre og personar med funksjonsnedsetjingar	Meir effektiv ressursbruk Eit felles råd kan redusere behovet for møteverksemd, administrativ støtte og godtgjersle, noko som gir innsparing. Styrkt samordning og heilskapleg perspektiv Mange saker gjeld begge gruppene (til dømes universell utforming, helse- og omsorgstenester). Eit felles råd kan gi ei meir samla vurdering av slike saker. Betre utnytting av kompetanse Medlemmene kan dele erfaringar og perspektiv på tvers, noko som kan styrkje kvaliteten i innspela til kommunen. Enklare struktur Færre råd kan gjere den politiske organiseringa meir oversiktleg og lettare å administrere.	Mindre særskilt merksemd på kvar gruppe Når to råd blir slått saman, kan det vere ein risiko for at saker som gjeld éin av gruppene får mindre fokus. Redusert representativitet Færre representantar totalt kan gi mindre breidde i erfaringar og synspunkt. Lengre dagsorden og fleire saker per møte Eit samla råd kan få eit breiare saksfelt, noko som kan påverke kapasiteten til grundige drøftingar. Ulike behov og perspektiv Eldre og personar med funksjonsnedsetjingar er ikkje einsarta grupper. Det kan vere behov for å sikre at begge perspektiva blir like godt ivaretekne.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Reduksjon antall kommunestyremedlemmer fra 25 til 19.	0	196.449	
2. Reduksjon av formannskapet fra 7 til 5.	0	167.063	
3. Reduksjon medlemmer i utval	0	OVU 9.612* PMU 43.535*	Må redusere antall medlemmer, ev. slå saman utval. *Dette er innsparing pr. medlem. Summen er avhengig av m.a. kor mange møter årleg, kostnad for tapt arbeidsforteneste og kjøregodtgjering.
4. Auka delegering	0		Vanskeleg å berene konkrete tall. Auka delegering vil resultere i færre møter og dermed reduserte kostnader for møtegodtgjering, kostnad for tapt arbeidsforteneste, kjøregodtgjering og ev. kurs og opplæringskostnader.
5. Redusert deltaking på kurs og opplæring			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Reduksjon antall kommunestyremedlemmer fra 25 til 19.	- Ei reduksjon i talet på medlemmer i kommunestyret vil kunne gi lågare kostnader til godtgjersle, møteverksemd, kurs og administrativ støtte. Færre deltakarar kan også bidra til meir effektive og oversiktlege prosessar, med raskare avgjerdstaking og tydelegare ansvarslinjer. Samstundes kan tiltaket føre til redusert representativitet, med færre politiske perspektiv, mindre geografisk breidde og færre kontaktpunkt mellom innbyggjarar og politisk nivå. Det kan òg gi auka arbeidsbelastning på den enkelte folkevalde, og potensielt påverke kvaliteten i drøftingane. - Å redusere talet på medlemmer i sentrale politiske utval vil gi mange av dei same gevinstane som i kommunestyret, med lågare

• Reduksjon av formannskapet fra 7 til 5. Reduksjon o OVU og PMU.	kostnader og meir effektive prosessar. Mindre utval kan gi betre flyt i arbeidet og tydelegare rollefordeling. Samstundes vil ein kunne få tilsvarende utfordringar, ved at representativiteten vert redusert og breidda i vurderingar og perspektiv kan bli mindre. Dette kan òg føre til auka belastning på dei folkevalde som sit att.
• Felles råd for eldre og menneskje med funksjonsnedsetjingar	• Etablering av eit felles råd for eldre og personar med funksjonsnedsetjingar kan gi meir effektiv ressursbruk, redusert møteverksemd og ein enklare administrativ struktur. Tiltaket kan òg bidra til betre samordning og eit meir heilskapleg perspektiv i saker som gjeld begge gruppene, samt betre utnytting av kompetansen til medlemmene. Samstundes kan samanslåing føre til at kvar enkelt målgruppe får mindre merksemd, og at representativiteten samla sett vert svekka. Eit breiare saksfelt kan òg gi lengre dagsorden og utfordre kapasiteten til grundig behandling av den enkelte sak.
• Auka delegering til administrativt nivå	• Auka delegering til administrasjonen kan gi meir effektiv ressursbruk, raskare saksbehandling og mindre behov for politisk møteverksemd, noko som igjen kan redusere kostnader. Tiltaket kan òg bidra til ei tydelegare rollefordeling der politikarane i større grad arbeider strategisk. Samstundes inneber dette at færre saker vert politisk handsama, noko som kan påverke den politiske styringa og opplevd medverknad. Det stiller òg større krav til administrasjonen, både når det gjeld kompetanse, kapasitet og gode system for openheit og rapportering.

<i>Beløp i 1000 kr*</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Reduksjon antall kommunestyremedlemmer fra 25 til 19.</i>		196	204	213
Reduksjon av formannskapet fra 7 til 5.		167	174	181
Fjerne OVU – sakene behandlast av Formannskapet		67	70	73

Fjerne PMU – sakene behandlast av Formannskapet		305	317	330
---	--	-----	-----	-----

*La på 4,1 auking årleg (kommunal deflator)

Høyreklikk på denne figuren
og velg “Sett inn bilde”
for å sette inn eller
endre bilde og grafikk

ARBEIDSGRUPPE 3 – AVTALAR,

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

Innledning

Vinje kommune har et omstillingsbehov på 20 millioner kroner frem mot 2030 for å kunne skape balanse imellom inntekter og utgifter, håndtere betydelig økte rente- og avdragskostnader i kommende økonomiplanperiode samt ha tilstrekkelig netto driftsresultat til å tåle svingninger i både kostandene og inntektene imellom år.

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje

Vinje kommune har igangsatt et omstillingsarbeid under navnet *Nye Vinje*. Kommunedirektøren har organisert prosjekter med en overordnet styringsgruppe bestående av kommunedirektørens ledergruppe. Det er leid inn ekstern hjelp fra KS Konsulent as ved Håvard Moe (havard.moe@ks.no) for å bistå kommunedirektøren i arbeidet.

Våren 2026 skal de identifisere mulige områder hvor det er et potensial for mer kostnadseffektiv drift i Vinje. Arbeidet som gjøres må være tilstrekkelig grundig til å kunne gi kommunedirektøren og kommunestyret et grunnlag for å foreta en prioritering av disse arbeidsgruppene i en *rammesak* i kommunestyret i september 2026. De gruppene som blir prioritert inn i budsjett 2027, må da utredes i henhold til gjeldene regler for saksbehandling høsten 2026, med mål om vedtak i desember 2026. Ikke-prioriterte tiltak/arbeidsgrupper for 2027 legges i økonomiplanen for 2027-2029 (med mindre kommunestyret velger å ta de helt ut).

Det kan være at enkelte av arbeidsgruppene skal iverksettes før dette, men dette vil i så fall avklares med den enkelte arbeidsgruppeledere.

Dette dokumentet skal brukes som mal for å rapportere på resultatet av det arbeidet som er utført i arbeidsgruppen.

1. Mandat og rammer

Dagens utfordringsbilette

Arbeidsgruppa har identifisert fleire sentrale utfordringar knytt til kommunen si forvaltning av digitale system og IT-løysingar.

Manglande samla systemoversikt	Kommunen har i dag ikkje ei fullstendig og oppdatert oversikt over alle system, applikasjonar og digitale løysingar på tvers av kommunalområda. Dette gjeld både lokale installasjonar, skyløysingar og ulike fagapplikasjonar (apps). Me er i gang med innføring av "Samsvar", eit produkt som vi bidra til å gje oss betre oversikt framover.
Avgrensa innsikt i kostnader	Kostnader knytt til lisensar, drift, support og vidareutvikling er i stor grad spreidde og delvis uoversiktlege. Dette gjer det vanskeleg å ha ei heilskapleg styring av dei samla IT-kostnadene og samtidig unngå unødvendig innkjøp.
Parallelle og overlappande løysingar	Det finst fleire døme på system med overlappande funksjonalitet, ofte som resultat av lokale behov og historiske val. Dette fører til unødvendig kompleksitet og auka kostnader.
Ujamn utnytting av eksisterande system	Eksisterande løysingar blir ikkje alltid nytta fullt ut, ofte grunna manglande opplæring, ulik praksis eller manglande koordinering og kommunikasjon. Dette kan bidra til at behov blir løyste gjennom nye anskaffingar i staden for betre bruk av det kommunen allereie har.
Manglande tydeleg eigarskap og ansvar	For enkelte system er det uklart kven som har eigarskap og ansvar for forvaltning, vidareutvikling og kostnader. Dette aukar risikoen for ineffektiv bruk og manglande oppfølging.
Avgrensa systematikk i gjennomgang og opprydding	Det er i dag ikkje etablert ein fast og heilskapleg praksis for jamleg gjennomgang av systemporteføljen, lisensar og leverandøravtalar. Dette gjer det vanskeleg å identifisere potensial for forenkling, samordning og avvikling.

Samla sett fører desse utfordringane til at kommunen ikkje utnyttar det fulle potensialet for effektivisering, innsparing og betre styring innanfor digitalisering og IT.

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidsgruppa

Arbeidsgruppa er tverrfagleg og består av:

Margit Karlsen	Kommunalsjef	Arbeidsgruppeleder
Ingrid S. Tveito	Kontroller	Arbeidsgruppedeltaker

Grunde Seltveit	Dagleg leiar VTDS	Arbeidsgruppedeltaker
Kyrre Hegg	Digitaliseringskoordinator	Arbeidsgruppedeltaker
Ånund Ljostad	Arkivmediarbeiar	Arbeidsgruppedeltaker
Vivi Smidesang	Konsulent - oppvekst	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppa skal kartlegge, analysere og foreslå tiltak for effektivisering og innsparing knyttet til

- digitale verktøy og system
- programvarelisenser
- rammeavtaler og leverandøravtaler innanfor IT

Arbeidet skal munne ut i konkrete, realistiske og gjennomførbare forslag til tiltak som kan gje:

- reduserte kostnader
- betre utnytting av eksisterande løysingar
- meir heilskapleg styring og forvaltning av ressursar (menneskeleg og digitale)

Framdriftsplan

Tidsplan	Ukenummer											
Aktiviteter	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
Oppstartsmøte	X											
Arbeidsmøte 2			X									
Arbeidsmøte 3						X						
Arbeidsmøte 4									X			
Sluttrapport ferdig										X		

3.0 Utredning

Dette er eit omfattande og ressurskrevjande arbeid som involverer mange. Ein fullstendig gjennomgang av alle systema i kommunen er ikkje realistisk innanfor tidsramma arbeidsgruppa har hatt til rådvelde. Samstundes er kapasiteten i organisasjonen avgrensa, då alle leiarar og fleire andre medarbeidarar er involverte i ulike arbeidsgrupper parallelt.

Arbeidsgruppa har difor kome fram til eit sett med prinsipp som vi tilrår blir innarbeidde i eksisterande rutinar og gjorde godt kjende i heile organisasjonen. I tillegg har arbeidsgruppa utarbeidd ein plan for ein heilskapleg gjennomgang av alle systema i kommunen.

3.1 Prinsipp for styring, bruk og vidareutvikling av digitale verktøy og IT-løysingar

Arbeidsgruppa har i sitt arbeid erfart at det er avgrensa handlingsrom for å peike på konkrete digitale system eller løysingar som kan avviklast direkte på tvers av heile organisasjonen. Ansvar og behov knytt til mange løysingar ligg i lineorganisasjonen, og må vurderast av den einskilde leiar i lys av faglege krav og tenestebehov.

Samtidig ser arbeidsgruppa eit tydeleg potensial for effektivisering og innsparing gjennom meir systematisk og heilskapleg styring av korleis kommunen anskaffar, bruker og forvaltar digitale verktøy og IT-løysingar over tid. På denne bakgrunnen foreslår arbeidsgruppa at kommunen innfører eit sett med overordna prinsipp som skal leggje føringar for framtidige val og prioriteringar innan digitalisering og IT.

Desse prinsippa er meint å fungere som styringsverktøy og støtte for lineleiarar og administrativ leiing. Digitaliseringskoordinator skal involverast som ein fast del av vurderings- og beslutningsgrunnlaget ved nye anskaffingar og digitale endringar.

1. Eksisterande løysingar skal vurderast før nye kjøp

Behov for nye system eller funksjonalitet skal alltid vurderast opp mot eksisterande løysingar før nye innkjøp blir foreslått. Betre utnytting av system kommunen alt disponerer, inkludert opplæring og endra arbeidsmåtar, skal vurderast som alternativ til nye anskaffingar.

2. Krav om implementeringsplan og ressursar

Nye system og større utvidingar skal ikkje anskaffast før det ligg føre ein realistisk implementeringsplan. Planen skal avklare ansvar, tidsbruk, ressursbehov og tiltak for opplæring og oppfølging i full skala. Formålet er å sikre at løysingar faktisk blir tekne i bruk og gjev forventa gevinst. Det er eit krav om å koble på andre relevante fagverksemdar på eit tidleg tidspunkt, m.a. arkiv og VTDS.

Anskaffing av nye system og større lisensutvidingar skal vere forankra i kommunens budsjett og bli vurdert opp mot overordna mål for digitalisering, organisasjonsutvikling og tenesteproduksjon. Individuelle ad hoc-anskaffingar er ikkje tillat.

3. Heilskapleg økonomisk vurdering (livsløpskostnad)

Ingen nye digitale system eller løysingar kjøpast inn utan at samla livsløpskostnad er vurdert, synleggjort, vedteken av kommunedirektøren og forankra i budsjettet. Livsløpskostnader er kostnader knytt til lisensar, drift, forvaltning, support, opplæring og vidareutvikling. Det skal vere avklart at løysinga kan finansierast innanfor eksisterande eller planlagt driftsbudsjett over tid.

4. Standardisering framfor parallelle løysingar

Kommunen skal så langt det er mogleg unngå parallelle system med overlappande funksjonalitet. Felles og standardiserte løysingar skal prioriterast framfor lokale særloysingar. Eventuelle avvik frå standard skal vere grunngitte og forankra i både budsjettet og hos leiinga.

5. Tydeleg eigarskap og forvaltningsansvar

Alle digitale system og løysingar skal ha avklart systemeigarskap og forvaltningsansvar. Det skal vere tydeleg kven som har ansvar for kostnader, bruk, vidareutvikling og vurdering av relevans over tid. System utan tydeleg eigarskap representerer auka risiko for ineffektiv bruk og unødige kostnader.

6. Jamleg gjennomgang av system, lisenser og avtalar

Kommunen skal etablere ein fast praksis for jamleg og systematisk gjennomgang av digitale system, programvarelisenser og leverandøravtalar. Gjennomgangen skal vurdere:

- faktisk bruk opp mot betalt omfang
- overlappande eller parallelle system
- relevans for dagens og framtidige behov

- moglegheiter for reduksjon, samordning eller avvikling

Leiargruppa står ansvarleg for at det blir gjennomført heilskaplege gjennomgangar med sikte på å rydde i system som er dobbelt opp, og sikre at kommunen har eit føremålstenleg og oversiktleg systemlandskap.

Som del av dette ansvaret skal leiargruppa også sikre at nødvendige og lovpålagdt vurderingar er gjennomførte, t.d.:

- Risikoanalysar (ROS) der dette er eit krav eller er ei føresetnad
- personvernkonsekvensvurderingar (DPIA) der behandling av personopplysningar tilseier det

Digitaliseringskoordinator skal involverast i gjennomgangane og bidra til samla oversikt, samordning og etterleving av krav til styring, informasjonssikkerheit, dokumentasjon og personvern. Dette registrerast i Samsvar.

3.2 Plan for systemgjennomgang

Fullstendig systemoversikt på tvers av alle kommunalområde – gjeld alle løysingar, sky, app, m.m.

1. Hovudmål

- Redusere tal system og fjerne dobbeltløysingar
- Redusere lisenskostnader og unødvendig kostnader
- Sikre etterleving av GDPR (personvern og informasjonssikkerhet), arkivlova og andre relevante og kommande lovverk (informasjonsforvaltning)
- Etablere varig styring av systemporteføljen
- Meir effektiv utnytting av system og sikre optimal samhandling mellom system (verksemdsarkitektur)
- 2. *Organisering*
- Etablere styringsgruppe (leiargruppe)
- Opprette prosjektgruppe med digitaliseringskoordinator og ein representant frå kvar kommunalområde
- Arbeidsgrupper i alle kommunalområde representert ved systemansvarleg

3. Kartlegging

- Kartlegge alle system, lisensar og kostnader
- Kartlegge bruk, integrasjonar og funksjon
- Samle data i felles mal

4. Vurdering og analyse

- Identifisere dobbelt system og overlapp
- Gjennomføre kostnadsanalyse
- Klassifisere system (behalde, konsolidere, avvikle)

5. Tiltak

- Avvikle overflødige system
- Standardisere på felles løysingar
- Sikre bruk av eksisterande system

6. Varig styring

- Årleg gjennomgang av systemporteføljen
- Sentral system for godkjenning av innkjøp/avtalar
- Årleg rapportering til leiargruppe

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Forventa gevinster:

Innføring av prinsippa og gjennomføring av ein heilskapleg systemgjennomgang vil kunne gi fleire vesentlege gevinstar for kommunen:

Gevinst	Skildring
Reduserte kostnader	Betre oversikt over lisensar, avtalar og bruk vil gjere det mogleg å redusere unødvendige kostnader, avvikle overflødige system og unngå dobbeltløyisingar.
Meir effektiv ressursbruk	Auka utnytting av eksisterande system og meir standardiserte løysingar vil bidra til meir effektive arbeidsprosessar og mindre behov for lokale tilpassingar.
Styrkt styring og kontroll	Klare prinsipp for anskaffing, eigarskap og forvaltning vil gi betre styring av den samla systemporteføljen og tydelegare ansvarslinjer.
Betre etterleving av regelverk	Systematisk arbeid med ROS-analysar, personvernkonsekvensvurderingar og dokumentasjon vil styrkje etterlevinga av krav til personvern og informasjonssikkerheit (GDPR).
Meir oversiktleg systemlandskap	Reduksjon i tal system og betre samordning vil gi enklare kvardag for tilsette og redusere kompleksitet i organisasjonen.
Auka gevinstrealisering ved nye løysingar	Krav om implementeringsplan og forankring vil bidra til at nye digitale løysingar faktisk blir tekne i bruk og gir ønskt effekt.
Betre grunnlag for framtidige prioriteringar	Ei samla oversikt over system, kostnader og behov vil gi leiinga eit betre grunnlag for strategiske val innan digitalisering og utvikling.

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
• Eksisterande løysingar skal vurderast før nye kjøp: Behov for nye system eller funksjonalitet skal alltid vurderast opp mot eksisterande løysingar før nye innkjøp blir foreslått. Betre utnytting av system kommunen alt disponerer, inkludert opplæring og endra arbeidsmåtar, skal vurderast som alternativ til nye anskaffingar.	• Kravet om å vurdere eksisterande system før nye kjøp kan redusere risikoen for parallelle løysingar og unødvendige investeringar. • Tiltaket kan krevje opplæring og endra arbeidsmåtar for å utnytte eksisterande funksjonalitet betre. Dette kan føre til noko auka ressursbruk på kort sikt, men vil kunne gje gevinstar gjennom meir effektiv

	drift og redusert behov for nye system på lengre sikt. Samla sett vurderast tiltaket å ha låg risiko og overvegande positive konsekvensar dersom det blir følgt opp med god forankring, involvering og opplæring.
• Krav om implemteringsplan og ressursar: Nye system og større utvidingar skal ikkje anskaffast før det ligg føre ein realistisk implemteringsplan. Planen skal avklare ansvar, tidsbruk, ressursbehov og tiltak for opplæring og oppfølging i full skala. Formålet er å sikre at løysingar faktisk blir tekne i bruk og gjev forventa gevinst. Det er eit krav om å koble på andre relevante fagverksemdar på eit tidleg tidspunkt, m.a. arkiv og VTDS. Anskaffing av nye system og større lisensutvidingar skal vere forankra i kommunens budsjett og bli vurdert opp mot overordna mål for digitalisering, organisasjonsutvikling og tenesteproduksjon. Individuelle ad hoc-anskaffingar er ikkje tillat.	• Tiltaket vurderast som forsvarleg fordi det stiller krav til planlegging, ressursvurdering og forankring før nye system blir anskaffa. Dette reduserer risikoen for feilkjøp, manglande gevinstrealisering og løysingar som ikkje blir tekne i bruk som føreset. • Krav om implemteringsplan og involvering av relevante fagmiljø tidleg i prosessen kan styrkje kvaliteten på anskaffingane og bidra til betre samordning av behov knytt til drift, arkiv, informasjonssikkerheit og forvaltning. • Ei mogleg konsekvens er at anskaffingsprosessane kan bli meir tidkrevjande og krevje meir ressursar i planleggingsfasen. Dette kan føre til noko lengre tid frå behov blir identifisert til løysinga er på plass. Samstundes reduserer tiltaket risikoen for kostbare omkampar, manglande opplæring og utilstrekkeleg implemtering. En svak implemtering er svært kostbar, både økonomisk og arbeidsmiljømessig. • Krav om budsjettforankring og avgrensing av ad hoc-anskaffingar vil kunne gi betre økonomisk styring og meir heilskaplege prioriteringar. Samla sett vurderast tiltaket å ha låg risiko og overvegande positive konsekvensar for økonomi, styring og tenestekvalitet.
• Heilskapeleg økonomisk vurdering (livssykluskostnader): Ingen nye digitale system eller løysingar kjøpast inn utan at samla livsløpskostnad er vurdert, synleggjort, vedteken av kommunedirektøren og forankra i budsjettet. Livsløpskostnader er kostnader knytt til lisensar, drift, forvaltning, support, opplæring og vidareutvikling. Det skal vere avklart at løysinga kan finansierast innanfor	• Tiltaket vilt sikre at dei samla kostnadene ved nye digitale løysingar blir grundig vurdert før anskaffing. Krav om vurdering av livsløpskostnader reduserer risikoen for at kommunen påtek seg framtidige drifts- og forvaltningskostnader som ikkje er tilstrekkeleg finansierte. Tiltaket kan bidra til betre økonomisk styring og meir berekraftige investeringar ved at kostnader

eksisterande eller planlagt driftsbudsjett over tid.	til lisensar, drift, support, opplæring og vidareutvikling blir synleggjorde før vedtak blir fatta. • Ei mogleg konsekvens er at anskaffingsprosessane kan bli meir omfattande og krevje meir tid til analyse og budsjettvurderingar. Dette kan føre til at enkelte investeringar blir utsette, men reduserer samtidig risikoen for feilinvesteringar og uventa kostnadsauke i driftsfasen. Kravet om forankring hos kommunedirektøren og i budsjettet styrkjer den strategiske styringa og sikrar at nye løysingar er i tråd med kommunen sine prioriteringar. • Samla sett vurderast tiltaket å ha låg risiko og overvegande positive konsekvensar for økonomisk kontroll, langsiktig berekraft og forsvarleg forvaltning av kommunen sine digitale løysingar.
• Standardisering framfor paralelle løysingar: Kommunen skal så langt det er mogleg unngå paralelle system med overlappende funksjonalitet. Felles og standardiserte løysingar skal prioriterast framfor lokale særøysingar. Eventuelle avvik frå standard skal vere grunngitte og forankra i både budsjettet og hos leiinga.	• Tiltaket legg til rette for betre styring av kommunen si systemportefølje og reduserer risikoen for dobbelt-funksjonalitet og unødvendige kostnader. Standardisering kan gi lågare drifts- og lisenskostnader, enklare forvaltning og meir effektiv opplæring og brukarstøtte. • Ei mogleg konsekvens er at enkelte fagmiljø kan oppleve at standardløysingar ikkje dekkjer alle lokale behov like godt som spesialtilpassa løysingar. Tiltaket kan derfor krevje endringar i arbeidsprosessar og tilpassing til felles arbeidsmåtar. Samstundes reduserer det risikoen for fragmenterte løysingar, uoversiktleg systemforvaltning og aukande driftskostnader over tid. • Krav om at avvik frå standard skal vere grunngitte og forankra i budsjettet og hos leiinga, styrkjer kontrollen med nye investeringar og sikrar meir heilskaplege vurderingar. Samla sett vurderast tiltaket å ha låg risiko og overvegande positive

	konsekvensar for økonomi, styring og langsiktig berekraft i kommunen sine digitale løysingar.
Tydeleg eigarskap og forvaltningsansvar: Alle digitale system og løysingar skal ha avklart systemeigarskap og forvaltningsansvar. Det skal vere tydeleg kven som har ansvar for kostnader, bruk, vidareutvikling og vurdering av relevans over tid. System utan tydeleg eigarskap representerer auka risiko for ineffektiv bruk og unødige kostnader.	- Tiltaket plasserer ansvar for kostnader, bruk, vidareutvikling og oppfølging av digitale system hos ein definert systemeigar. Tydeleg eigarskap reduserer risikoen for at system blir ståande utan nødvendig forvaltning, oppfølging eller vurdering av om dei framleis er relevante for kommunen sine behov. - Tiltaket kan føre til betre økonomisk kontroll, meir målretta bruk av ressursar og raskare avklaringar ved behov for endringar eller investeringar. - Ei mogleg konsekvens er at enkelte leiarar eller fagmiljø får eit større ansvar for oppfølging og rapportering knytt til system dei eig. Dette vil krevje tydelege roller, mandat og kompetanse for å fungere etter intensjonen. - Manglande eigarskap til system representerer ein risiko for ineffektiv bruk, unødige kostnader og uklare beslutningsprosessar. Tiltaket vil redusere denne risikoen og styrkje grunnlaget for systematiske vurderingar av kostnader, gevinstar og vidare utvikling. - Samla sett vurderast tiltaket å ha låg risiko og overvegande positive konsekvensar for styring, økonomi og langsiktig forvaltning av kommunen sine digitale løysingar.
- Jamleg gjennomgang av system, lisensar og avtalar: Kommunen skal etablere ein fast praksis for jamleg og systematisk gjennomgang av digitale system, programvarelisenser og leverandøravtalar. Gjennomgangen skal vurdere: - faktisk bruk opp mot betalt omfang - overlappande eller parallelle system - relevans for dagens og framtidige behov - moglegheiter for reduksjon, samordning eller avvikling Leiargruppa står ansvarleg for at det blir gjennomført heilskaplege gjennomgangar med sikte på å rydde i system som er dobbelt opp, og sikre at kommunen har eit	Tiltaket vurderast som forsvarleg fordi det etablerer ein systematisk praksis for å vurdere om kommunen sine digitale løysingar er relevante, kostnadseffektive og i samsvar med gjeldande krav. Jamlege gjennomgangar av system, lisensar og avtalar kan redusere risikoen for overkapasitet, dobbeltløysingar og unødige kostnader. Tiltaket vil kunne gi betre økonomisk kontroll, meir målretta bruk av digitale verktøy og eit meir oversiktleg systemlandskap. Samtidig kan gjennomføring av regelmessige gjennomgangar krevje tid og ressursar frå både leiarar og fagmiljø. Det kan også oppstå behov for endringar i arbeidsprosessar dersom system eller lisensar blir avvikla eller samordna. [Prinsippdokument Word], [Mandat og...r arbeidet Word] Krav om å vurdere ROS-analyser, personvernkonsekvensvurderingar (DPIA) og andre lovpålagde forhold styrkjer arbeidet

føremålstenleg og oversiktleg systemlandskap. Som del av dette ansvaret skal leiargruppa også sikre at nødvendige og lovpålagdt vurderingar er gjennomførte, t.d.: ○ Risikoanalysar (ROS) der dette er eit krav eller er ei føresetnad ○ personvernkonsekvensvurderingar (DPIA) der behandling av personopplysningar tilseier det Digitaliseringskoordinator skal involverast i gjennomgangane og bidra til samla oversikt, samordning og etterleving av krav til styring, informasjonssikkerheit, dokumentasjon og personvern.	med informasjonssikkerheit, personvern og etterleving av regelverk. Involvering av digitaliseringskoordinator bidreg til betre samordning, dokumentasjon og oversikt over kommunen sine digitale løysingar. [Prinsippdokument Word] Samla sett vurderast tiltaket å ha låg risiko og overvegande positive konsekvensar for økonomi, styring, informasjonssikkerheit og langsiktig forvaltning av kommunen sine digitale system og avtalar.
--	---

Beløp i 1000 kr*	2027	2028	2029	2030
Tiltak	-	-	-	-
Eksisterande løysingar skal vurderast før nye kjøp	200	200	200	200
Krav om implenteringslan og ressursar	50	50	50	50
Heilskapeleg økonomisk vurdering (livssyklusluskostnadar) før innkjøp	100	100	100	100
Standardisering framfor parallele-løysingar	200	200	200	200
Tydeleg eigarskap og forvaltningsansvar	25	25	25	25
Jamleg gjennomgang av system, lisensar og avtalar	25	25	25	25
SUM	600	600	600	600

*Beløpa er estimert og usikre, men ved å implementere og gjennomføre tiltaka som beskrevet i rapporten, vil dette helt klart føre til økonomisk innsparing. Estimatenes er konservative. Menneskelege kostnadar kan vere store og er vanskeleg å berekne.

ARBEIDSGRUPPE 4. LØN, TILLEGG, PERMISJONER,

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

LØNN

TILLEGGSLØNN

PERMISJONAR

1 Organisering og gjennomføring

Tore Åsland	Økonomisjef	Arbeidsgruppeleder
Margit Elise Karlsen	Kommunalsjef organisasjon og innovasjon	Arbeidsgruppedeltaker
Eva Ljostad	Rådgjevar	Arbeidsgruppedeltaker
Gry Åsne Aksvik	Kommunalsjef økonomi og samfunn	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppa har i juni 2026 sett på potensiale for innsparing, ved å analysere kor stor kostnad kommunes lokale lønnsstige har i differanse mot garantilønn i KS- Tariffområde.

Det er og gjort uttrekk av tillegg utbetalt i mai 2026, for å sjå på potensialet på å redusere bruk av tillegg, og om tillegg er rett i høve intensjonen dei i utgangspunktet har.

Det er og sett på potensiale for reduserte kostnader ved å innrette permisjonsreglementet og bruken av dette på ein betre måte.

2 Utredning

Løn:

Vinje kommune har gjennom fleire år hatt lokal lønstabell. *Ved lokalt lønsoppgjer er potten fordelt ved å styrke denne tabellen. Dette har ført til at kostnaden knytt til lokale forhandlinger ikkje blir «spist» opp, men blir akkumulert fram i «evig tid».*

Konsekvensen av Vinje sin lokale lønspolitik og tilhøyrande lønstabell har over lengre tid ført til utilsikta skeivheit og verknader, m.a ved at nytilsette i praksis har blitt innplassert på eit nivå som inkluderer tidlegare forhandla tillegg, noko som har bidrege til å auke det samla lønsnivået og omfanget av lønsoppgjeret.

Gruppa har gjort ei berekning for tilsette med fast stillingsprosent, denne syner at kommunen har årlege lønskostnader godt over 20 mill. meir enn om alle tilsette i kommunen hadde vore lønsplassert med garantilønn. Det er ikkje gjort berekning på variable løn, men eit anslag kan vere om lag kr 5 mill. Differansen lokal lønstabell mot faktisk plassert er berekna til 5 mill. inkluder sosiale kostnader.

For å nå forslag til innsparing vil det krevje tett samarbeid med organisasjonane. For at dette vert gjort rette treng kommunen bistand frå KS tariffområde for å sikre partssamarbeid og gode løysingar. Det bør settast ned eit partssamansett utval som arbeidar med eit lokalt lønssystem som betre kan ivareta lokale lønstillegg/-relasjonar som blir oppfatta som enkelt, forståeleg og føreseieleg over tid.

I samband med budsjett for 2024 vedtok kommunestyret å utvide den lokale ansiennitetsstigen med eit trinn på 20 år og eit på 24 år. Det var for å bidra til at me held på viktig kompetanse og anerkjenner dei som er stabile medarbeiderar. Dette vedtaket kan gjerast om dersom kommunestyret ønsker det.

Verknader av ulike tillegg inkl. sosiale utgifter

	Ved 20 års ansiennitet		Ved 24 års ansiennitet	
Auke i lønn	Oppv./Helse-Mes.	Alle tenesteområde	Oppv./Helse-Mes.	Alle tenesteområde
12 000	1 483 200	1 920 000	1 188 000	1 614 000
18 000	2 224 800	2 880 000	1 782 000	2 421 000
24 000	2 966 400	3 840 000	2 376 000	3 288 000

Når det gjeld 34 års ansiennitet blei det innført frå 01.10.2024 og var ein del av pott forhandlingane.

Tillegg: Eit eksempel er fleire tilsette som har bilgodtgjering. Nokre av desse er det usikkert om tilfredsstiller krav til denne godtgjeringa. Det kan vere at kommunal bil kan være eit rimelegare alternativ. Det bør og

Permisjonar:

Gjeldande permisjonsreglement skal i løpet av 2026 reviderast, arbeidet er i gang. Eksempel kan vere avgrensing av tal behandlingsdagarr Redusere kostnad innleige vikar og tapt produksjon m.m, permisjon for å fylgje barn ved oppstart nytt skuleår for barn som skal innskrivast.

Oppsummerande tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1.Lokal lønnsstige	Jobbe fram ei løysing slik at ein kan nærme seg KS sin garantiløn ved nyttilsettingar og heller jobbe meir strategisk med rekruttere og behalde. Her treng kommunen bistand frå KS tariffområde for å sikre partssamarbeid og gode løysingar. Det bør settast ned eit partssamansett utval som arbeidar med eit lokalt lønssystem som betre kan ivareta lokale lønstillegg/-relasjonar som blir oppfatta som enkelt, forståeleg og føreseieleg over tid.
2.Tillegg	Eit eksempel er fleire tilsette som har bilgodtgjering. Nokre av desse er det usikkert om tilfredsstiller krav til denne godtgjeringa. Det kan vere at kommunal bil kan være eit rimelegare alternativ. <i>Sjå skulen sin – frå Aud Lilian - Endra funksjonstillegg</i>
3.Permisjonar	Gjeldande permisjonsreglement skal i løpet av 2026 reviderast, arbeidet er i gang. Det er <i>Avgrensing av tal behandlingsdagar. Redusere kostnad innleige vikar og tapt produksjon m.m (Oppstart nytt skuleår for barn som skal innskrivast)</i>

3 Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppas forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg innsparing i 2027 og 2028 (når fullt implementert) og forutsetningar for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Bespargelse (i hele 1000)		Forutsetningar for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Lokal lønnsstige	2000	4000 – 10000	Det settast ned eit partssamansett utval som arbeidar med eit lokalt lønssystem som betre kan ivareta lokale lønstillegg/-relasjonar som blir oppfatta som enkelt, forståeleg og føreseieleg over tid.
2. Tillegg	500	1000 – 2500	Gjennomgang over alle som har ein eller anna form for tillegg, om dei har rett/krav på dette. Drøfting med partane om enkelte tillegg kan reduserast eller takast vekk. <i>Sjå skulen sin – frå Aud Lilian - Endra funksjonstillegg</i>

3. Permisjonar	500	1500 - 2500	Revidere gjeldande permisjonsreglement og stramme inn på ikkje lovpålagte permisjonar. Fylgje denne rigid og likt i heile organisasjonen.
----------------	-----	-------------	---

4 Oppsummering av heile arbeidsgruppa

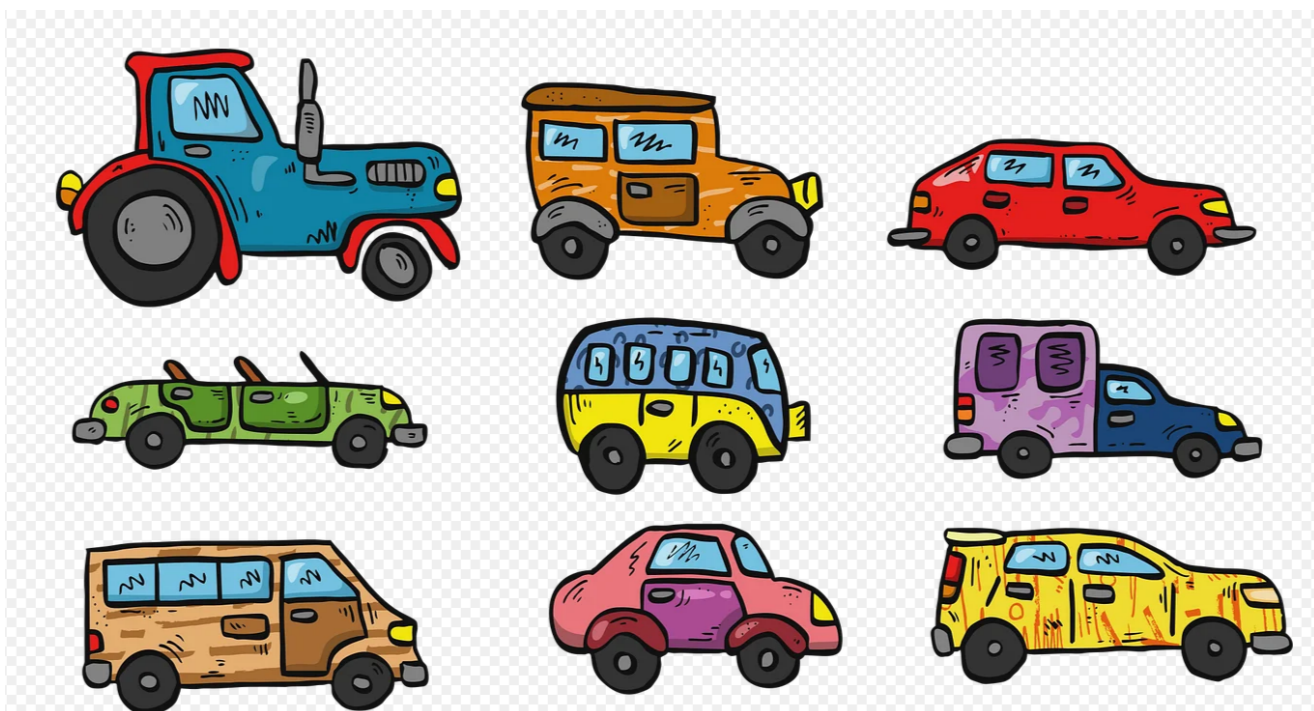
Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
- Lokal lønnsstige - Tillegg - Permisjonar	- Vurdering Arbeidsmiljø. Likelønnsprinsippet (følelse av urettferdige) Manglande involvering i partssamarbeidet. Behalde og rekruttere. Lokal lønstabell er fastsett, ikkje vedteken. - Manglande involvering i partssamarbeidet, - Ikkje godt nok implementert i organisasjonen.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Lokal lønnsstige	2000	4000	6000	8000
Tillegg	500	1000	2000	2500
Permisjonar	500	1500	2000	2500

ARBEIDSGRUPPE 5

Flåtestyring av bilpark

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidspakken har som oppdrag å vurdere potensialet for økonomiske gevinster ved å omorganisere, nedskalere og effektivisere den administrative organiseringa med omsyn til:

- Leiarskap og samhandling
- Styring og kontroll
- Stab og støttetjenester

2 Organisering og gjennomføring

Anne Jannicke Lie	Avdelingsleiar Heimetenesta i Åmot	Arbeidsgruppedeltakar
Gry Åsne Aksvik	Kommunalsjef Økonomi og samfunn	Arbeidsgruppedeltakar
Kjetil M. Vaagen	Kommunalsjef Teknisk drift og infrastruktur	Arbeidsgruppedeltakar
Carsten C. Hald	Verksemdseiar Tenester personar med særlege behov	Arbeidsgruppedeltakar
Jan Myrekrok	Kommunedirektør	Arbeidsgruppeleiar

3.0 Utgreiing

Løysingsmåten for oppdraget er å innføre retningslinjer bruk og retningslinjer for tenestebilar. Dette har gått til behandling i administrasjonsutvalet i august 26.

Mange kommunar som innfører flåtestyring tek i bruk dedikert programvare for formålet. I Vinje kommune har god ruteoversikt innanfor heimetenestene, samstundes som ein skal vere meir kritisk til nivået på datalisensar. Konklusjonen er å ta ut effekt gjennom innføring av innslagspunkt for tildeling av tenestebil, og meir medviten delingskultur for køyretøya på kommunehuset.

Heimetenestene sine årlege køyrelengder underbyggjer behovet for 9 bilar til deira disposisjon.

3.1 Skildring av tiltak

Det er vurdert

Tiltak	Positive verknader	Negative
Reduksjon av tal leasingbilar	Reduksjon av utgifter til leasing	Samtidigheitskonfliktar

3.2 Konsekvensar av tiltak

Tiltaket vil medføre betre utnytting av bilparken.

Tilsette innan psyk. sjukepleieteneste, jordmortenesta, PPT, kulturskulen mfl. har fast kompensasjon for jamleg bruk av eigen bil i tenesta i tråd med KS SGS 1001 (sentrale generelle særavtaler) – Reiseregulativet § 4 med inntil kr 17 000,- per år. Ved bruk av eigen bil

i tenesta ytast også kilometergodtgjering etter statens sats. I overkant av 40 tilsette har ei slik ordning.

Det er mogleg at kutt i tilgjenget på tenestebilar kan utløyse forhandlingar om fast kompensasjon etter SGS 1001.

3.3 Oppsummerande tabell

Oppsummerande tabell

Namn på tiltak i Arbeidsgruppa	Utdjuping av tiltak
1. reduksjon av 3 leasingbilar	kr 270 000,-
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppas forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg innsparing i 2026 og 2027 (når fult implementert) og forutsetningar for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	<i>Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert</i>
1.	135	270	La vere å erstatte bilar som skal tilbakeleverast
2.			
3.			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppa

Beskrivelse	Risiko, konsekvensar og forsvarlegheit
Færre leasingbilar	Kommunen har ikkje hatt ein sentral styring av val av merke og modell. Det har innebere at tilsette har måtte «lære seg» ulike bilar som dei har hatt til disposisjon. Måten fleire funksjonar har blitt løyst gjennom berøringskjermer kan auke distraksjon, pga ulike oppbygging osv. Auka standardisering og styring kan gje lågare risiko og auka trafikktryggleik.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	135	270	270	270

ARBEIDSGRUPPE TILSKOT KULTUR, NÆRING OG FRITID

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som oppdrag å finne moglege reduksjonar i tilskot til lag og organisasjonar.

2. Organisering og gjennomføring

Knut Martin Edland	<i>Kommunalsjef</i>	Arbeidsgruppeleiar
Kristian W. Rantala	<i>Verksemdsleiar</i>	Arbeidsgruppedeltakar

Arbeidsgruppa har primært bestått av at kommunalsjef Kultur, fritid og næring har utarbeida framlegg til kutt i tilskot relatert til næring, medan verksemdsleiar Kultur og fritid har utarbeida framlegg til kutt innanfor museum, lag og organisasjonar og liknande.

3.0 Utgreiing

Vinje kommune deler ut ein del tilskot til næringslag, næringar, løyper, museum, lag og organisasjonar samanlikna med andre kommunar med same storleik.

3.1 Tiltaksomtale

Museum

Vinje kommune har sjølv vedteke å etablere Vinjesenteret og ta over Vinje forsvarsmuseum. I tillegg er Vinje kommune vertsskapskommune for fleire av Vest-Telemark museum sine lokale museum. Tilskotet til Vinjesenteret er på ca. kr 1 600 000 kvart år (indeksregulert), medan Vest-Telemark museum sitt tilskot er på ca. kr 1 200 000 kvart år (indeksregulert). Vinje forsvarsmuseum sitt tilskot er på kr 100 000 kvart år (ikkje indeksregulert). Det kan vere mogleg å sjå for seg ei gradvis nedjustering av tilskota til 40% reduksjon per museum.

Lag og organisasjonar

Det overførast i dag totalt kr 410 000 til idrettslag, lag og organisasjonar i Vinje kommune. Idrettslaga i kommunen får kr 50 000 kvar, og det er sett av ein pott med kr 260 000 til lag og organisasjonar fordelt på to søknadsfristar og to delordningar: ein for kunst og kultur og ein for idrett og fritid. Desse ordningane kan reduserast med 40%

Ungdomsklubbar

Ungdomsklubbane i Vinje får i dag kr 20 000 årleg i tilskot. I tillegg betaler kommunen husleiga til klubbane. På grunn av basistilskotet til husleiga så kan ein kutte ut ekstratilskotet på kr 20 000.

Prisar og stipend

Vinje kommune deler ut kulturpris og kulturpris på kr 20 000 kvar. I tillegg delast det ut idrettsstipend og kulturstipend på kr 25 000 kvar. Prisane og stipenda følgjer vedtekne retningslinjer, og er meint til å premiere og motivere innbyggjarar som gjer ein ekstra innsats innanfor kultur, idrett eller frivilligheit.

Tilskotsordningar for næring

Dette er ordningar som er politisk vedteke, etter både administrative og politiske innspel gjennom mange år. Ein gjennomgang av dette er naturleg, då ein har store årlege stønader.

3.2 Konsekvensar av tiltak

Museum

Ved å fjerne kommunale tilskot kan Vinjesenteret og Vest-Telemark museum risikere å miste regionale og nasjonale tilskot. Ved å redusere tilskot vil det framleis vere risiko for at regionale og nasjonale tilskot vert reduserte i takt med eventuell kommunal reduksjon. Dette vil føre til at musea må ned i aktivitet. For eit lite museum som Vinjesenteret kan dette gjere at ein kjem under kritisk masse for årsverk. For Vest-Telemark museum vil det føre til at dei må redusere aktivitet og at dei ikkje har ressursar til å forvalte kulturarven dei har ansvar for på vegner av Vinje kommune.

Lag og organisasjonar

Det finst mange ulike tilskotsordningar for lag og organisasjonar på nasjonalt og regionalt nivå. Lag og organisasjonar nyttar allereie desse. Difor vil ein reduksjon av kommunale tilskot generelt ikkje vere kritisk. Men slik tilskotsordningar ofte er sett opp, er det krav om lokal finansiering. Dersom kommunen ikkje har fria midlar til slike føremål kan me risikere at lag og organisasjonar som i dag får eksterne tilskot med bakgrunn i lokal finansiering ikkje får dette dersom lokalt finansiering fell vekk.

Ungdomsklubbar

Dersom me held fram med å finansiere husleiga til ungdomsklubbane bør ungdomsklubbane klare seg med ekstern finansiering

Prisar og stipend

Kulturpris og frivilligpris kan halde fram utan at det følgjer med prispengar. For kultur- og idrettsstipendet har det dei seinare åra vore lite søkjarar, og kan med det fjernast utan kritiske konsekvensar.

Tilskotsordningar for næring

For mottakarane er tilskotet ofte heilt avgjerande for deira eksistens og tilbod, som igjen kan føre til eit forringa tilbod til innbyggjarar, hyttebuarar og andre som vitjar oss. Ein må difor gjera nøye konsekvens analyse, i samband med endring av desse tilskota. Men som i alle andre forslag, må ein også her inn å sjå om det er mogleg å finne annan finansiering, samt gevinst via enklare, meir rasjonell drift, og eller om det er rom for litt lågare standard på tilbodet.

Oppsummerande tabell

Namn på tiltak i Arbeidsgruppa	Utdjuping av tiltak
1. Museum	Trappe ned tilskot til 40% reduksjon
2. Lag og organisasjonar	Trappe ned tilskot til 40% reduksjon
3. Ungdomsklubbar	Seie opp avtaler med private utleigarar slik at ungdomsklubbane må ordne med husleige sjølv, eventuelt flytte inn i kommunale areal.
4. Prisar og stipend	Avslutte kultur- og idrettsstipend. Fjerne prispengar frå frivilligpris og kulturpris, men halde på tildelinga.
5. Nedtrapping av ekstraløyving til løypekøyning	Allereie vedteke nedtrapping av løypetilskot.
6. Redusere løypebidraget generelt	Løypene er det viktigaste tiltaket ein har vinterstid iht hyttebuarar og vinjebuarar. Over 15 mill. total til løypekøyning, 5 mill. frå kommunen. Er dette kommunen sitt ansvar?
7. Redusere løyving til næringslag.	Trappe ned og fjerne støtta til næringslaga.

8. Redusere løyving til enkeltprosjekt og verksemder	Allereie vedteke fjerning/reduksjon av kommunale tilskot til næringsprosjekt og verksemder.
--	---

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppa sitt forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen har namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg innsparing i 2027 og 2028 (når fullt implementert) og føresetnader for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Totale tilskotsbeløp frå kultur og fritid: 3,8 million.

Namn på tiltak	Innsparing (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Museum	0	580	Dersom dette tiltaket skal realiserast bør det først greiast ut vidare for meir konkret avklaring på grunn av avtaleverk og ringverknader inn mot regional og nasjonal finansiering.
2. Lag og organisasjonar	50	164	Reduksjonen må formidlast ut. Søkbare midlar kan reduserast i 2027, tilskot til Idrettslaga bør ikkje reduserast før 2028.
3. Ungdomsklubbar	0	60	Formidlast i 2027 og implementerast i 2028 og vidare
4. Prisar og stipend	0	90	Formidlast i 2027 og implementerast i 2028
5. Nedtrapping av ekstraløyving til løypekøyning	400	2028 – 800 2029 – 1200 2030 – 1500	Allereie vedteke
6. Redusere løypebidraget generelt	750	2028 – 1500 2029 – 2250 2030 – 3000	Løypene er det viktigaste tiltaket ein har vinterstid med tanke på hyttebuarar og vinbygger. Over 15 mill. total til løypekøyning, 5 mill. frå kommunen. Men er dette kommunen sitt ansvar?
7. Redusere løyving til næringslag.	750	2028 – 1500 2029 – 2250 2030 – 3000	Redusere og til slutt ta vekk støtta til næringslaga si drift. Ein må kanskje tvinge fram kun eitt næringslag for heile kommunen, noko som fort blir rabalder og får omvendt effekt.
8. Redusere løyving til enkeltprosjekt og verksemder	1000	1000	Dette var eit tiltak for å ha ei ramme for støtte til enkelt verksemder i høve til etablering og utvikling. Det er ikkje oppatt løyvd i 2026. Klokt med ei ramme, slik at ein har eit føreseieleg kostnadsbilete.

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
1. Museum	Musea kan miste nasjonal og regional finansiering. Kan måtte redusere aktivitet og i verste fall leggje ned.
2. Lag og organisasjonar	Kan miste nasjonal og regional støtte

3. Ungdomsklubbar	Klubbane kan bli lagt ned
4. Prisar og stipend	Færre insentiv for å leggje inn god, samfunnsnyttig innsats.
5. Generelt om tilskot til nøring, næringslag, løypekøyning og enkelt-prosjekt og tiltak innanfor nøring	Det er vel fyst rett å stille spørsmål i høve til KVEN desse tiltaka vil ha desse verknadane for? Men generelt meiner me at det blir - Stor misnøye med konsekvens av at ein får fråflytting, færre grunnar til å vera i Vinje. - Stor innsparing, men av næringsfondet!? - Signal til næringsliv om at kommunen er ein mindre og mindre støttespelar med den uheldige konsekvens at ein ikkje har eit næringsliv på lag lenger. Masse symbolpolitikk som ikkje har substans. - Fare for at det ein har nådd til no, ramlar saman som eit korthus!

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	2950	5694	6694	9394

*alle tal er estimat og vil variere ut ifrå forhandlingsresultat og

ARBEIDPAKKE 7 NÆRING

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1.0 Mandat og rammer

Næringskontoret har i fellesskap sett på moglege sparetiltak i si avdeling. Ein skal vera klar over at mykje av det næringskontoret brukar tid og pengar på, gjev attende både inntekter, arbeidsplassar og ikkje minst trivsel. Det er viktig å vera budd på konsekvensane i så måte.

2.0 Organisering og gjennomføring

Det er gjort eit fyste møte med Rådgjevarane innan skog og landbruk. Men skal og gjennomføre eit liknande møte med rådgjevar for Reiseliv og sakshandsamar for motorferdsel/Verdsarv.

Knut Martin Edland	Kommunalsjef KNF	Arbeidsgruppeleder
Thor Christiansen	Rådgjevar Landbruk	Arbeidsgruppedeltaker
Per Wraa	Rådgjevar Skog	Arbeidsgruppedeltaker
Aud Irene Kittelsen	Rådgjevar Reiseliv	Arbeidsgruppedeltaker
Kjell Christenson	Sakshandsamar motor/verdsarv	Arbeidsgruppedeltaker

3.0 Utredning

Etter ein gjennomgang av våre ansvar i KNF har me kome til følgjande område å sjå på i høve til sparing

- Personal
- Berunuten
- Auka inntekt på motorferdsel

3.1 Skildre tiltak

Personale: Ei naturleg vurdering må gjerast i høve til å erstatte naturleg avgang av personell!

Berunuten: Er eit fantastisk tilbod, men det er kanskje mogleg å tenkje litt enklare.

Auka inntekt: Det er truleg rom for auka inntektene gjennom auka gebyr på for eksempel hytteløyva.

3.2 Konsekvensar av tiltak

Personale: Ei innskrenking av personell, er ikkje parallelt med innskrenka oppgåver. Det kan fort bli ei utvatning av kunnskap, erfaring og kapasitet. Ein skal og vera var på ein auke i sjukefråvær m.m. grunna for mykje å gjera. Men ein justering og rokking, kan og ha positive verknader som fornying av kunnskap, nytte meir ny teknologi, enklare rutinar m.m.

Berunuten: Kanskje omorganisere det slik at ein kan halde fram dette tilbodet omlag som i dag, men vonleg noko rimelegare som følgje av å tenkje nytt. For eksempel bruke dei resursane ein allereie har i kommunen innan vedlikehald, eller kanskje sette delar av drifta ut på anbod? Kanskje det tiltaket som får minst verknad på folk flest.

Auka inntekt: Då ein er van med å betale for ymse løyve, trur me at eit gebyr i høve til handsaming av hytteløyve m.fl. utan at det vert mykje for mykje støy! Dette kan gje ein inntekt på nær kr 100 000,- pr år, tru me.

Samla sett:

Det er høgst urealistisk å tru at ein kan halde fram den høge farten ein har hatt i næringslivet i Vinje, om ein gjennomfører heilt eller delar av desse tiltaka. Det vil føre til så stor misnøye og deretter enormt omdømme tap, som så fører til befolknings reduksjon. Ein liten reduksjon er nok akseptabelt, men i den skala ein legg opp til i kommunekompasset er direkte skadeleg!

3.3 Etc

Oppsummerande tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1.Bruk av tid/personal	Vurdere å ikkje erstatte naturleg avgang. Interkommunalt samarbeid.
2.Møter og kurs	Selektare dei møta ein må, kan eller ikkje treng å vera med på. Slik unngå å bruke bil, overtid og reisekostnad. Likeins gjera gode vurderingar av kurs og oppfrisking av kunnskap.
3.Bruk av ny teknologi	Lære og bruke AI, som erstattar. Bruke i meirgrad nettbutikk med førehandsbetaling m.m.
4. Abonnement	Kutte dei fleste aviser og blader som ikkje er pålagt å ha
5.Personalkostnader	Redusere rammene for sosialt samvær/tur/aktivitetar

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppa sitt forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg sparing i 2026 og 2027 (når fult implementert) og forutsetningar for at tiltaket skal kunne realisere økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Bespargelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
Legge drift av Berunuten ut på anbod og ev inntekter	200	200	Som følgje av stillingsstopp
Ikkje erstatte personell ved naturleg avgang sakshandsamar motor/verdsarv	600	600	Vurdere å ikkje erstatte personell etter kvart ein har naturleg avgang.

Drift	50	50	Generelt spara på kurs, møter, reiser, abonnement, lisensar m.m.
Auke inntektene gjennom auka moglegheit i den nye motorferdselslova.	-100	-100	Gebyr på hytteløyva

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Redusere eller ta vekk: • Redusere heimlane	• Kapasiteten til sakshandsaming må ev erstattast av andre avdelingar, eller som følgje av generelt redusert aktivitet.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	950	950	950	950

ARBEIDSGRUPPE KULTUR

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppen har som oppdrag å finne og foreslå kostnadseffektive kutt i budsjettet til Kultur og fritid.

2. Organisering og gjennomføring

Kristian W. Rantala	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppeleder
Lene S. Breidalen		Arbeidsgruppedeltaker
Stine B. M. Ljostad		Arbeidsgruppedeltaker
Sigrid Hylland		Arbeidsgruppedeltaker
Silje Hagen		Arbeidsgruppedeltaker
Sandra Kristiansen		Arbeidsgruppedeltaker
David Rönnlund		Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppen har i perioden mars 2026 til juni 2026 hatt ein prosess med fleire møter for å finne fram til gode, berekraftige innsparingstiltak i verksemda. Temaet har blitt diskutert både i personalmøter og i egne møter med medlemmane i arbeidsgruppa.

3.0 Utredning

Ut ifrå KOSTRA-tal frå 2025 så har Vinje kommune eit relativt høgt kostnad til kultur per innbyggjar samanlikna med gjennomsnittet. Me har i kommunen vald å organisere fellesfunksjonar som til dømes tilflyttingskonsulenten til kultur, og denne kostnaden viser seg då i kostra-funksjonar tilknytta kultur.

Budsjettet til Kultur og fritid var i 2025 på ca. 20,2 million. Det vart sett inn sparetiltak i budsjettprosessen for 2026, og budsjettet for 2026 er på 18,4 million. Innsparinga frå 2025 til 2026 var med det på 1,8 million.

Med innsparinga for 2026 som bakteppe er det difor naudsynt å sjå på meir inngripande sparing for 2027 og framover. Me har sett på organisering, struktur og på tiltak som det har vore brei politisk semje om.

3.1 Tiltaksomtale

Heim for ein 50-lapp

Dette tiltaket vert iverksett for å gjere det lettare for ungdommen å bevege seg internt i vår arealrike kommune, samstundes som det var viktig å redusere rus og generell farleg køyring blant kommunens unge etter ein periode med fleire rusrelaterte ulykker. Tiltaket er ikkje unikt i Noreg, det er fleire kommunar som har dette, både små og store kommunar, aleine og i konstallasjon med fleire. Tiltaket har ut ifrå årlege evalueringar fungert greitt med ein del justeringar undervegs. Det er ikkje gjort konkrete undersøkingar for å avklare om tiltaket har ført til færre rusrelaterte ulykker i kommunen.

Sjølv om det er mange kommunar som har likande ordning som dette, så har dei fleste kommunane ikkje det. Tiltaket kan sest på som eit luksusgode, og at foreldre må ta større ansvar for transporterung av dei unge i kommunen.

Ungdomsklubbar

Vinje kommune sponsar i dag dei tre frivillige ungdomsklubbane i Åmot, Edland og Rauland med husleige. Dette utgjer mellom kr 350 000 og 400 000 per år. Ungdomsklubbane ligg i dag i areal dei sjølv ynskjer og synst er hensiktsmessige. Det er undersøkt høve til å slå saman klubbane til ein eller to klubbar, men slik det er i dag ser ikkje dette særleg hensiktsmessig ut. Så lenge klubbane er frivillige så er det også dei som avgjer korleis dei skal sjå ut. Eventuelle løysingar må då kome som samarbeid. Det kommunen har full råderett over er då om kommunen skal sponse husleiga til klubbane, og der det er mogleg heller tilby klubbane lokale i kommunalt eigde areal.

Stillingsreduksjon i Vinje kulturskule

Vinje kulturskule har generelt lange ventelister, men det er stadig dynamikk i kva for fag som er mest populære. Me ser også at det er mogleg å slå saman grupper for å få til meir kostnadseffektiv opplæring. For å redusere tal på årsverk i kulturskulen er det mogleg å redusere ved naturleg avgang. Dette vill ikkje alltid vere det som er mest optimalt etter kva som er mest populært i dag, men ettersom dette endrar seg er det likevel ein måte å få til innsparing på ein god måte.

Avslutte tilflyttingstiltak

Vinjelosen vart tilsett etter eit utgreiingsprosjekt som peika på at ei slik stilling ville vere avgjerande for å få til godt tilflyttingsarbeid for Vinje kommune – med bakgrunn i utfordringsbilete knytta til eldrebølge og lågare arbeidskapasitet blant innbyggjarane dei komande 50 åra. Dette biletet har ikkje endra seg. Men Vinjelosen og tilflyttingsarbeidet er ikkje lovpålagt og kan difor avsluttast. Ein faktor som gjer kutt av tilflyttingstiltaket litt mindre relevant i eit heilskapleg spareperspektiv er at tiltak inkludert stilling er finansiert av næringsfondet.

Ulike mindre kutt

Arbeidsgruppa har identifisert ulike kutt som kan gjennomførast relativt raskt. Dette var sparekutt som låg på bordet for prosessen i 2025 for 2026, men som ikkje vart med.

- **Kutte ut rusfritt 16. mai-arrangement for ungdom.** Tiltak for å unngå at ungdommane vert med på rusarrangement på Dalen eller liknande. Tiltaket har blitt prøva ut i nokre år, og har ikkje vore så treffande som me skulle ynskje. Ungdommane i målgruppa søker utfordringar og det har vist seg krevjande å få dei med på arrangementa me har skipa til.

Sparepotensiale per år: Kr 100 000

- **Kutte ut tilskotsportalen.** Tilskotsportalen gir lag og organisasjonar og tilsett i Vinje kommune oversikt over moglege tilskot til ulike tiltak og prosjekt. Dette er eit hendig reiskap som kan gjere at me får skaff lokalsamfunnet tilgang til tilskotsordningar som dei elles ikkje hadde sett sjølv. Det er har vore i bruk 36 gonger av lag og organisasjonar og 9 kommunalt tilsette i 2025.

Sparepotensiale per år: Kr 60 000

- **Halvere innkjøpsbudsjett ved Vinje folkebibliotek.** Biblioteket har i dag kr 80 000 i innkjøpsbudsjett. Ved å halvere dette budsjettet kan me då framleis få tak i dei viktigaste titlane, slik at biblioteket er oppdatert og relevant, samstundes som utvalet vert litt meir nøkternt.

Sparepotensiale per år: kr 40 000

- **Seie opp Frontline kassasystem på Vinjehuset.** Det er mogleg å gå over til eit anna kassasystem på Vinjehuset som vil koste ein del mindre. Det er snakk om å måtte kjøpe seg ut av avtala, men dette vil raskt lønne seg.

Sparepotensiale per år: kr 25 000

- **Redusere DKSS-budsjettet:** I 2026 har DKSS-budsjettet vore på kr 110 000 inkl. ca. kr 25 000 i tilskot frå Telemark fylkeskommune, og kr 60 000 frå Vinje Folkeakademi, Vinje Sanitetslag og Rauland Folkeakademi. Det har vore samarbeid om 36 konsertar på eldresentera kvar månad gjennom året.

Sparepotensiale per år: kr 50 000

Stillingsreduksjon avdeling for arrangement og aktivitet

Avdelinga for arrangement og aktivitet driftar i dag samfunnshusa, særleg Vinjehuset. Avdelinga har 3 årsverk, og har ansvaret for innhaldet på samfunnshusa og grendehusa i kommunen, i tillegg til å administrere utlån og utleige av idrettshallar, møterom og andre areal. Avdelinga skaper og gjennomfører arrangement og aktivitet i kommunen, i tillegg til å hjelpe andre kommunale einingar og diverse lag og organisasjonar i kommunen med sin aktivitet. På grunn av utforminga av Vinjehuset med inngangar og soner med heis og inngang til bad og liknande er det vanskeleg å halde huset ope på kveldstid utan at det er tilsette til stades. Dette gjer at eitt av årsverka er bunde opp til kveldsaktiviteten på Vinjehuset.

Avdelinga arrangement og aktivitet er ganske fersk, og jobbar no mykje med å byggje plattform med gode rutinar og prosedyrar, system og arbeidsmetodar. Avdelinga vil bli meir synleg i åra som kjem, og det er stort potensiale til å skape eigeninntekt.

Det er mogleg å leggje ned heile avdelinga, men då må ein også stengje Vinjehuset, eventuelt finne ein modell med frivillige slik dei har lukkast meir eller mindre med i andre kommunar med utfordra økonomi.

Stillingsreduksjon Vinje folkebibliotek

Vinje folkebibliotek driftar filialar i Åmot, Edland og Rauland. Dei tilsette har ansvar for kvar sin filial tysdag og onsdag. Dei andre dagane i veka er dei to på filialen i Åmot. Det er mogleg å kutte 60% stillingsprosent slik at dei ikkje er to på arbeid samstundes.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Heim for ein 50-lapp

Risiko for å fjerne ordninga kan vere at det vert fleire rusrelaterte ulykker i kommunen og at det vert dårlegare kollektivtransport internt i kommunen, som igjen fører til dårlegare sosial tilknytning mellom grendene, og at kommunen på den måten vert mindre robust.

Ungdomsklubbar

Ved å kutte å sponse husleiga til ungdomsklubbane er det risiko for at ungdomsklubbane ikkje vil drive meir. Dette vil vere negativt for ungdommane i den respektive bygda. Det er heller ikkje mykje eigna areal i dei kommunalt eigde bygga, slik at ein risiko ved å flytte klubbane også er at dei får dårlegare oppslutning enn det dei har i dag.

Stillingsreduksjon i Vinje kulturskule

Ved å redusere stillingar i Vinje kulturskule vil me auke ventelistene, og det vil vere mindre kapasitet til å vere med i førebyggingsopplegg saman med HEM og Oppvekst.

Avslutte tilflyttingstiltak

Med bakgrunn i at utfordringsbiletet ikkje er endra er det framleis behov for å auke innbyggjartalet i Vinje på generell basis. Det er stor risiko for at administrasjonen ikkje maktar å halde fram med eit strukturert tilflyttingsarbeid dersom tiltaket avsluttast i den forma det er i no. Dersom Vinje kommune ikkje held fram med å aktivt arbeide for auka innbyggjartal så vil demografiutfordringa truleg bli større i dei neste 40-50 åra.

Ulike mindre kutt

Arbeidsgruppa har sett på ulike mindre tiltak og kostnader og kome fram til ei liste på ein del grep som ein kan ta, og ein del grep som ein bør ta.

- Ved å kutte ut rusfritt 16. mai-arrangement så må me heller nytte dei ressursane me har til å forebygge, inkludert Utelaget og frivilligheita, slik at ungdommane frå Vinje tek betre val på dagar som tradisjonelt sett har vore utfordrande i eit rusførebyggande perspektiv.

- Sjølv om gevinsten frå tilskotsportalen kan vere stor, er det ikkje nok bruk til at innbyggjarane og dei kommunalt tilsette ikkje klarer å finne fram til desse ordningane også ved generell samhandling og med tips og råd frå t.d. Vinje frivilligsentral.
- Vinje folkebibliotek kan klare seg med dei bøkane som kjem frå [innkjøpsordninga](#). Biblioteket har mindre fleksibilitet til å kjøpe inn lokal relevant litteratur, men med ein halvering av potten er det likevel rom for å få til eit lokalt og relevant bibliotek.
- Ingen nevneverdige konsekvensar med å kutte ut Frontline som kassaleverandør. Me har likevel tilgang på ei god løysing gjennom EBillett og leverandøren DX.
- Redusere DKSS-budsjettet. Det vert færre arrangement på eldresentera om me kuttar ut dette. Tek me dette vekk vil det framleis vere eit tilbod, men ikkje på langt nær så mange eller så hyppig, eller av same kvalitet. Me risikerer også å miste samarbeidet med dei frivillige lag og organisasjonane, slik at tilbodet i så fall svekkast enno meir.

Stillingsreduksjon Vinje folkebibliotek

Ved 60% reduksjon av stilling i Vinje folkebibliotek vil me framleis klare å halde dei tre filialane opne. Det vil vere lite tid til administrasjon av boksamling og utvikling, slik at biblioteka vil få lågare kvalitet i tida etter ein eventuell reduksjon. I tillegg har Vinje folkebibliotek jobba over tid med å i større grad møte målbiletet til staten som ein av dei viktigaste møteplassane i lokalsamfunnet, og som arena for demokrati og meningsutveksling. Dette arbeidet vil då bli vanskelegare. Ved stillingsreduksjon blir det vanskelegare å rekruttere kvalifiserte arbeidstakarar.

Stillingsreduksjon arrangement og aktivitet

Ved å redusere ein stilling i denne avdelinga vil det då vere lite kapasitet til å handtere det som skjer utanfor Vinjehuset. Det vil då bli lågare grad av aktivitetar og arrangement i Vinje generelt, både på Vinjehuset, på sjukeheimane, i samfunnshusa og grendehusa. Koordineringa av aktivitetane i kommunen vil bli dårlegare, og vil over tid gjere kommunen mindre attraktiv for tilflyttarar, gje færre møteplassar for innbyggjarane som over tid påverkar folkehelsa.

Ved reduksjon av stilling må ein også sjå på omplassering av ulike ansvar som til dømes bestilling av møterom og liknande.

Oppsummerande tabell

Namn på tiltak i arbeidsgruppa	Utdjuping av tiltak
1. Heim for ein 50-lapp	Kutte ut heile Heim for ein 50-lapp-tiltaket.
2. Flytte ungdomsklubbar	Flytte ungdomsklubbane i Vinje frå private areal til kommunale areal.
3. Stillingsreduksjon i kulturskulen	Ikkje tilsett i vakante stillingar eller redusere stillingar der tilsette ynskjer lågare stillingsprosent.
4. Avslutte tilflyttingstiltak	Avslutte tiltak for auka tilflytting og mindre utflytting til og frå Vinje kommune ved å seie opp Vinjelosen og avslutte Vinje Naturlegvis.
5. Ulike mindre kutt	Halvere innkjøpsbudsjett for bøker på biblioteket frå 80' til 40', seie opp lisensar som tilskotsportalen, Frontline kassasystem og liknande. Avslutte ungdomstiltak på 16. mai.
6. Stillingsreduksjon avdeling for arrangement og aktivitet	Fjerne ein av tre årsverk i avdelinga. Då må dei resterande tilsette dele på dag og kveldstid annankvar veke, og vil med det vere heilt bunde til dagleg drift på Vinjehuset.
7. Stillingsreduksjon Vinje folkebibliotek	Vinje folkebibliotek driftar filialar i Åmot, Edland og Rauland. Dei tilsette har ansvar for kvar sin filial tysdag og onsdag. Dei andre dagane i veka er dei to på filialen i Åmot. Det er mogleg å kutte stillingsprosent slik at dei ikkje er to på arbeid samstundes.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppas framlegg til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg innsparing i 2027 og 2028 (når fullt implementert) og føresetnader for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Namn på tiltak	Innsparing (i hele 1000)		Forutsetningar for gevinstrealisering
	2027	Årleg frå og med 2028	Kva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Heim for ein 50-lapp	500	500	Avtaler må seiast opp
2. Flytte ungdomsklubbar	0	300	Dei frivillige ungdomsklubbane må vere villige til å flytte, eventuelt villige til å finansiere seg sjølv.
3. Stillingsreduksjon i kulturskulen	245	245	Teater vert avslutta. Stillingsreduksjon og dataspel.
4. Vinjelosen og Vinje Naturlegvis	1190	1190	Avtaler må seiast opp i tide , og oppseiingsprosess må gjennomførast
5. Ulike mindre kutt	210	275	Avtaler må seiast opp.
6. Stillingsreduksjon arrangement og aktivitet	400	850	Gjennomført oppseiingsprosess av ein stilling
7. Stillingsreduksjon Vinje folkebibliotek	210	420	Gjennomført stillingsreduksjon

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
1. Heim for ein 50-lapp	Dårlegare kollektivtransport for unge i Vinje kommune. Større risiko for ruskøyring.
2. Flytte ungdomsklubbar	Risiko for dårlegare tilbod i ueigna kommunale areal. Risiko for at ungdomsklubbane ikkje vil, og dimed leggjast ned.
3. Stillingsreduksjon i kulturskulen	Færre elevar i kulturskulen, dårlegare mangfald i innhald og fleire elevar på venteliste. Lågare kapasitet til å bidra inn med førebyggjande arbeid saman med helse og oppvekst.
4. Vinjelosen og Vinje Naturlegvis	Tilflyttingsarbeidet til Vinje kommune stoppar opp. Risiko for at kommunen får færre tilflyttarar og det blir fleire som flyttar ut av kommunen. Konsekvensar av dette er lågare skatteinntekter og færre

	potensielle arbeidstakarar til helse og oppvekst.
5. Ulike mindre kutt	• Rusfritt 16. mai-arrangement: Dette tiltaket har ikkje vore så godt som me skulle ynskje. Utelaget jobbar med alternativ som kan vere vel så gode. • Tilskotsportalen: risiko for at kommunen og lag og organisasjonar i kommunen får lågare grad av ekstern finansiering til sine tiltak • Redusere bokbudsjettet: lågare relevans i boksamlinga. Kan føre til fleire fjernlån som fører til meirkostnader. • DKSS
6. Stillingsreduksjon avdeling for arrangement og aktivitet	• Særs lågare aktivitet og omplassering av ansvar.
7. Stillingsreduksjon Vinje folkebibliotek	• Lågare aktivitet og kvalitet. Lite utvikling

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	2755	3780	3780	3780

* alle tal er estimat. Full gevinstrealisering må undersøkjast nærare

ARBEIDSGRUPPE INNTEKTSAUKE KULTUR

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som oppdrag å finne moglegheiter for inntektsauke for Kultur og fritid.

2. Organisering og gjennomføring

Kristian W. Rantala	<i>Verksemdsleiar</i>	Arbeidsgruppeleiar
David Rönnlund	<i>Avdelingsleiar</i>	Arbeidsgruppemedlem
Knut Martin Edland	<i>Kommunalsjef</i>	Arbeidsgruppemedlem

Arbeidsgruppa har bestått av dei som har ansvaret for områder det er innteningsmoglegheiter, avdelingsleiar for arrangement og aktivitet og verksemdsleiar for kultur og fritid i tillegg til kommunalsjef for Kultur, næring og fritid.

3. Utredning

Vinje kommune har over tid lånt ut areal og utstyr gratis til innbyggjarar, lag og organisasjonar.

3.1 Tiltaksomtale

Me har historisk sett ikkje teke betalt av innbyggjarane for lån av areal og utstyr, og tenester knytt til dette. Dei fleste kommunar gjer det, og det kan me også. Inntekspotensialet er ikkje så stort, mykje av aktiviteten er allereie knytt til kommunal aktivitet via skule, helse eller annan kommunal aktivitet. Største inntekspotensial er å ta betalt for utleige av idrettshall og symjebasseng. Potensielle inntekter avgjerast av eit endeleg prisnivå på vedteken prisliste. I dette ligg det også då meir konsekvent fakturering av ulike tenester knytt til denne aktiviteten, slik som vaktmeister tenester, reinhald og kulturarbeidartenester.

Av kommunal arrangementsaktivitet så har strategien vore å breidde ut kultur og idrettstilbodet i kommunen ut over det som blir skapt av frivillige eller private, både det som er smalt og det som er kostnadskrevjande. Fleire arrangement er budsjettert med underskot. Dette kan me slutte med, og heller arrangere for overskot.

I tillegg er det mogleg å installere kioskautomatar på dei lokale samfunnshusa. Det er mogleg å hente ut litt ekstra inntekter frå dette, sjølv om det i utgangspunktet er ei annan etisk line enn det me tradisjonelt har hatt.

Oppsummerande tabell

Namn på tiltak i arbeidsgruppa	Uydjuping av tiltak
1. Ta betalt for leige av areal og utstyr	Ta betalt for utleige av hallar, rom og utstyr etter ei vedteken prisliste.
2. Tenestepricing	Ta betalt for vaktmeister, reinhaldarar og kulturarbeidarar med kr 1000 per time.
3. Kioskautomatar	Selje enkle varer gjennom kioskautomatar på samfunnshusa. Brus, snacks og liknande.
4. Kommersielle arrangement	Arrangere fleire kommersielle arrangement, færre smale arrangement.

5.Auke brukarbetaling Vinje kulturskule	Auke brukarbetaling med kr 500 per år per elev per fag
---	--

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2027 og 2028 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Ta betalt for leige av areal og utstyr	0	200	At aktiviteten opprettholdast ev. aukast.
2. Tenesteprising	0	100	At aktiviteten opprettholdast ev. aukast.
3. Kioskautomatar	25	50	Gode leasingavtaler og rett utval av varer.
4. Kommersielle arrangement	50	250	Handlar om nettverk og timing, samt gode avtaler og publikumsutvikling.
5.Auke brukarbetaling Vinje kulturskule	100	100	Inntektsauka er avhengig av stabilt elevtal.

*Alle utrekningar er baserte på estimat og gevinstrealiseringa kjem til å variere ut ifrå andre føresetnader.

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Omtale	Risiko, konsekvensar og forsvarligheit
1. Ta betalt for leige av areal og utstyr	Lokale lag og organisasjonar får høgare driftskostnader. Få kommunar har gratis tilgang til areal.
2. Tenesteprising	Høgare kostnad for lag og organisasjonar, lågare driftsmargin. Høgare kostnad for lagsmedlemmar
3. Kioskautomatar	Risiko for at omsetning ikkje vil vere høg nok til å dekkje kostnadane.
4. Kommersielle arrangement	Færre smale arrangement, dårlegare breiddetilbod i kommunen.
5. Auke brukarbetaling Vinje kulturskule	Risiko for lågare rekruttering og fråfall med høgare pris. Friplassordninga skjermar låginntektsfamiliar.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	175	700	750	800

*Alle utrekningar er baserte på estimat og gevinstrealiseringa kjem til å variere ut ifrå andre føresetnader.

Arbeidsgruppe 10 Psykisk helse& Rus rus

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som mandat å analysere drifta av avdeling psykisk helse og rus med utgangspunkt i dagens situasjon. Kva for moglegheiter er det for justering av driftsnivået, kva for tiltak kan gjennomførast og kva vil konsekvensane av dette medføre.

Arbeidsgruppa har som oppdrag og kome med forslag som kan føre til mindre kostnad framover for drifta av tenestene som blir levera frå avdelinga.

2. Organisering og gjennomføring

Carsten Hald	Verksemdsleiar Tenester til personar med særlege behov	Arbeidsgruppeleder
Kyrre Saupstad	Avdelingsleiar Psykisk helse og rus	Arbeidsgruppedeltakar

Det har vore ein gjennomgang av de ulike tenestene som avdelinga leverer, samt at det også er sett på tenesta «Rask psykisk helsehjelp» da det er ein teneste som Vinje kommune kjøper og som belastar budsjettet til avdelinga.

Dagsenteret er ikkje vurdert da ei anna arbeidsgruppe skal sjå på dette i samanheng med andre kommunale dagsenter aktivitetar.

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har sett på drift av følgande:

- Bufellesskapet Bruli: me har sett på både organisering og samansetning av kompetanse (effektivisering og organisering).
- Ambulerande teneste (utegruppa): me har sett på endring av terskel for tildeling, omfang av tenester, og effektivisering av drifta.
- Psykososial kriseteam: me har sett på effektivisering og organisering
- Rask psykisk helsehjelp: me har sett på forpliktinga Vinje kommune har og effektivisering og vurdert konsekvensane av å trekke Vinje kommune ut av den interkommunale tenesta.

3.1 Beskrivelse tiltak

Bruli:

Drift av bufellesskapet Bruli. Bemanningsplanen i dag er satt opp med bakgrunn i tildelte timar brukarane har vedtak om og samtidig forsvarleg drift opp mot sikkerheit og fagleg kompetanse.

Drifta yter også tenester til andre pasientar med psykiske og/eller rus problem, som ikkje bur på Bruli eller i tilstøytane omsorgsbustader (Bruli 2 og enkelte leilegheiter i Gamlehaug). Desse pasientane kjem til Bruli for oppfølging. Tilsette bruker også å reise på heimebesøk til enkelte pasientar som heimetenesta ikkje har kompetanse til å følge opp. Bruli har ikkje nattevakt, men får tenesta frå heimetenesta si ambulerande nattevakt, noko som er eit veldig kostnadseffektivt

tiltak framfor eigen nattevakt på Bruli. Bruli har også eigen assistent som yter praktisk bistand. Dette dels fordi det er utfordrande for heimhjelp tilsette i heimetenesta å levere slik teneste til brukarar på Bruli og samtidig så er det meir krevjande for personalet å samarbeide med heimhjelpa når det er ulike personar som kjem og som har mindre kompetanse til å møte alvorlege psykiske sjuke personar, enn ein fast som varetek dette behovet. Sidan Bruli er ein deil av avdelinga psykisk helse og rus så er mange av dei tilsette også med på å drifte andre tiltak i avdelinga. Dette for jobbvariasjon, da det er emosjonelt og fysisk tungt arbeid på Bruli, men konsekvensen er at det er ei bemanning med meir kompetanse enn nødvendig i høve fagleg forsvarlegheit. Samtidig så er det stor grad av fleksibilitet i bruk av ressursar i avdelinga, som gjer at fagleg kompetansen og nivå alltid kan prioriterast til dei brukarar som er mest sårbar. Innleie av vikar er eit minimum på bakgrunn av fleksibiliteten og at dei fleste tilsette kan bemanne alle dei ulike tiltaka avdelinga driftar. Drifta av Bruli er allereie på mange måtar effektiv og har høg fagleg standart og varetek sikkerheita til dei tilsette, da det er lite aleinearbeid knyta til drifta. Det er tale om alvorleg psykiske sjuke pasientar med periodevis ustabil åtferd.

I dag så er det 3,30 årsverk som sjukepleiar / spesial sjukepleiar / miljøterapeut med relevant høgskuleutdanning knyta til drifta av bufellesskapet.

Det er 1,76 årsverk som helsefagarbeidar og eit (1) årsverk som heimhjelp/ assistent.

Effektiviseringstiltak:

Det er mogleg å redusere på omfanget av høgskulekompetanse og i staden erstatte dette med relevant fagarbeidarkompetanse og samtidig vareta sikkerheit og fagleg kompetanse spesielt i høve medikament handtering.

Utegruppa:

Bemanningsplanen til utegruppa er 5,2 årsverk. Alle i utegruppa har minimum høgskuleutdanning på bachelornivå og relevant vidareutdanning (med unntak av helsefagarbeidar og sjåfør knytt til dagsenteret – sjå nedanfor).

Psykisk helse barn/unge

1,03 årsverk er knyta til spesielt til oppfølging av barn og familiar i tett samarbeide med skolehelse tenesta. Her har Vinje kommune frem til nå overoppfylt forventningar til innsats. Men med ny nasjonal vegleiar for oppfølging av barn og unge, så er det nå eit krav om å inneha slik kompetanse i kommunen. Det er i dag godt og tett samarbeid med helsesjukepleierane og rådgjevar m.m. på skulen. Kva for barn og unge som skal følgast opp frå avd psykisk helse og rus og kven som skal følgast opp berre av helsesjukepleierane kan spissast, slik at det ikkje i nærmaste framtid vil medføre auking av fleire tilsette i avd psykisk helse og rus som skal jobbe med barn og unge. Utvikling framover vil syne om det er trong for meir kompetanse inn i skulehelsetenesta innan psykisk helse. Men det er ikkje forsvarleg å redusere på årsverk som brukast i dag. Sannsynlegvis vil dette, sjølv med eit mindre tal barn og unge i skulen, kunne føre til enten omprioritering av ressursar i psykisk helse og rus eller auking av ressursar knyta til

oppfølging av barn og unge med psykisk utfordring for å forebygge langvarig psykiske plager/ lidingar.

Rus

86,85 årsverk er knyta til spesielt oppfølging og førebygging av rusproblem. I dag er tildeling av tenester i samband med rus ikkje vurdert som at tersklane bør hevast. Dette er ein målgruppe som oftast må jobbast godt med for å motiverast for å ta imot hjelp. Vinje kommune bruker ca. 0,16 av årsverket til førebyggjande rusarbeid for både unge og eldre. Ruskonsulenten er med i SLT og jobbar av og til i samarbeid med skulen om forebyggjande tiltak. Ruskonsulenten jobbar også med kompetanseheving for andre tenester i HEM for å kunne førebygge spesielt uheldig bruk av rusmidlar for eldre, og jobbar også med vegleiing til heimetenesta når dei brukarar har utfordringar med bruk av rusmidlar.

Dette er i tråd med nasjonal vegleiar for godt rusarbeid slik vi bruker denne ressurs i Vinje.

Psykisk helse - vaksne

2,35 årsverk brukast til oppfølging av personar med psykiske plager/ lidingar. Oppfølginga er stort sett individuell og ca. 70 % av brukarane har langvarig kontakt med avd. psykisk helse og rus. Det er tale om opptil fleire år. Mesteparten mottek støttesamtalar. Det er ikkje endringsarbeid, med ein prøvar å prøvar å oppretthalde funksjonsnivået til pasienten. Desse er i utgangspunktet ofte er dårleg i høve sosiale ferdigheiter, manglande relasjonskompetanse, lite nettverk og manglande tilknytning til arbeidsmarknaden. 30% av dei som tenesta følger opp er personar med trong for hjelp i livskriser, tap eller manglande relasjonskompetansen som periodevis skaper utfordringar i brukarens nettverk. Det er også personar med moderate til alvorlege psykiske symptom som berre ønskjer hjelp i ei kort periode, for så å meistre livet frem til neste gong det blir for vanskeleg. Desse pasientane går inn og ut av porteføljen til utegruppa.

Effektiviseringstiltak:

Bruk av gruppe- og aktivitetstiltak, samt styrkje samhandling med avd. tildeling og koordinering, derunder innføring av bruk av systematisk kartleggingsverktøy. Dette kan kompensere for reduksjon av bemanning.

Dagsenter – psykisk helse

0,95 årsverk driver dagsenteret. Helsefagarbeidar 0,4 årsverk, sjukepleiar 0,42 årsverk og sjåfør 13,33 årsverk. Dette blir behandla i eiga arbeidsgruppe.

Psykososialt kriseteam:

Psykososialt kriseteam er lovpålagt. Psykososialt kriseteam består av 10 personar. Ved vanlig oppdrag er dei som regel to personar som jobbar i lag. Teamet har bakvakt i jul og påske som følge av at det er stor auke av populasjonen i denne periode i Vinje og samtidig så er det eit tidspunkt

det kan være vanskeleg og tilkalle personell viss dei ikkje har bakvakt. Resten av året er det ikkje bakvakt, men erfaringa så langt tilseier at det er mogleg å få tak i minst to personar når behovet oppstår.

Dei sist 5 åra har teamet hatt i gjennomsnitt fem oppdrag i året. Dei som er i teamet, har et funksjonstillegg på kr 20.000.- som kompensasjon for kunne bli utkalla resten av året på si fritid. Dei får i tillegg overtid dei timane dei jobbar utanom ordinær arbeidstid.

Effektiviseringstiltak: Redusere talet personar som er med i kriseteamet til 6 personar, da omfanget av oppdrag ikkje er stort.

Interkommunalt Rask Psykisk helse hjelp (RPH) :

Vinje kommune blei med i RPH, da dette er sterkt anbefalt frå helsemyndigheitene som eit evidensbasert tiltak som førebyggjer langvarig sjukemeldingar og langvarig psykiske symptom som kan fører til uførheit og dårleg livsmeistring. Tiltaket har så langt vist at Vinje kommune profitterer best av alle kommunane i Vest-Telemark som deltek i dette. Det skuldast god koordinert samhandling mellom legeavdelinga, avd psykisk helse og rus og RPH. RPH klarer og gje tilbod til fleire pasientar i sin målgruppe frå Vinje enn det som legeavdeling og avd. psykisk helse og rus samla tidlegare har fått til. Metodikken RPH bruker er kostnadseffektiv.

Det er stort fokus på å få etabler førebyggjande tiltak innan psykisk helse og rus frå nasjonale myndigheiter og det er signalisert frå denne regjering en storstilt satsing framover i kommunen for å fremme meir og betre tiltak av førebyggjande karakter. Vinje kommune er eigentleg litt i forkant og vil kunne forvente å få tilførte økt midlar frå staten for å understøtte dette arbeide.

Effektiviseringstiltak: Vinje kommune trekker seg frå det interkommunale samarbeide, da det førebyggjande psykisk helsearbeid kan gjerast av legeavdelinga og avd. psykisk helse og rus, samt ikkje gje målretta og evidensbaserte tiltak med førebyggjande psykisk helsehjelp til innbyggjarar i Vinje.

3.2 Konsekvensar av tiltak

Bruli: Omgjering av høgskulekompetanse til relevant fagarbeidarkompetanse.

Det kan føre til noko mindre fleksibilitet for å vareta fagleg forsvarlegheit knyta til medikamenthandtering og observasjons- og intervensjonskompetanse. Avdelinga blir meir sårbar samla sett, som kan føre til vanskar med rekruttering da fagmiljøet for dei høgskuletilsette blir mindre. Det vil stille større krav enn i dag til brede kompetanse for spesielt for de høgskule tilsette. Ei slik endring vil skape utfordringar i høve dei tilsette så lenge høgskole utdanna må omplasserast mot sin vilje til anna arbeid i HEM. Dette vil være mogleg delvis ved naturleg avgang og turnover, men det kan ta langt tid før ein når full effekt, viss det skal gjennomførast utan omplasseringar.

Det vil bli fleire stillingar som vil vera deltid som følge av helgearbeid. I dag er det kultur for fulltid i avdelinga, da fleire som jobbar i utegruppa også jobbar helg på Bruli.

Utegruppa: Reduksjon med 0,6 årsverk.

Effektivisering av porteføljen endrast som ein konsekvens av tildelingskriteria og endra metodisk tilnærming.

Det vil bli større krav til effektivisering i høve både endra tildelingskriteria og metodisk tilnærming. Stille større krav til breddkompetanse hos enkelte tilsett. (iverksette kompetanseheving – iverksette systematisk vegleiing).

Noko færre pasientar vil få bistand frå avdelinga og mange av dei nåverande pasientane vil få endra tilbodet enten til gruppe eller aktivitetstiltak framfor individuelle oppfølging. Omfanget av hjelp vil bli redusert. Men det er ikkje belegg for at dette vil føre til ein forverring i pasienten sin tilstand. Tiltaket kan gjennomførast med full effekt frå 2027 da ein tilsett går over til å bli pensjonist hausten 2026.

Psykososialt kriseteam - reduksjon av personar i teamet

Dette vil være mogleg frå hausten 2026, da 3 av de 10 enten skal slutte i kommunen eller går over til å bli pensjonistar. Det er mogleg å si opp avtale med ein i tillegg, da dette er en ekstra funksjon lagt midlertidig til stillinga. Dette kan medfører at det ikkje er garanti for at psykososialt kriseteam kan stille på så kort varsel som i dag (forvente responstid er ca. 2 timer) det kan i verste fall bety at psykososialt kriseteam fyrst kan stille opp neste dag ved ordinær arbeidstid, da det da er mogleg og omdisponere personell som er på jobb. Uansett så vil responstid aukast ved at det er færre som kan vera tilgjengeleg for uttrykking. Sparepotensial er minimal.

Rask psykisk helse hjelp - trekke seg frå det interkommunale tiltaket

Å trekke seg frå dette interkommunale samarbeide vil få fleire konsekvensar. Sannsynlegvis vil hele grunnlaget for RPH i Vest-Telemark oppløysast da Vinje kommune er den største kommunen i dette samarbeide. Innbyggjarane i Vinje kommune vil få eit dårlegare eller ingen tilbod i høve førebyggjande psykisk helsehjelp. Det vil bli økt press på spesielt avdeling psykisk helse og rus som kan føre til at de må bemanne opp for å ivareta dette arbeide. Kvaliteten på det førebyggjande arbeide frå avd psykisk helse og rus vil vera dårlegare da dei ikkje har same kompetanse og moglegheit for å ta i bruk de evidensbaserte metodikkar som RPH tilsette har fått utdanning til.

Kostnadssparinga vil være minimal med mindre at eit førebyggjande tiltak ikkje skal gjevast som tilbod til innbyggjarar i Vinje, noko som vil vera i strid med nasjonale føringar.

Oppsummerande tabell

Namn på tiltak i arbeidsgruppa	Utdjuping av tiltak
1.Endre bemanningsplan på Bruli.	Redusere på høgskule kompetanse og erstatte det med fagarbeidar kompetanse.
2. Bemanne ned utegruppa ved å auke krav til tildeling og omfang (timer brukar tildelast) av tenester til psykisk helse og rus avdelingas utegruppa	Bemanne ned utegruppa som konsekvens av at porteføljen til den enkelte tilsette endrast som følge av endring i tildelingskriteria for tenesta.
3. Redusere talet på tilsette i psykososialt kriseteam	Bemann ned psykososialt kriseteam og sette ned forventning og rask responstid ved behov for psykososial kriseteam
4. Trekke Vinje kommune ut av det interkommunale samarbeid i Vest-Telemark om rask psykisk helse hjelp	Vinje kommune skal ikkje lenger drive med førebyggjande psykisk helsehjelp eller gi et mindre omfang og mindre fagleg spissa tilbod.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppas forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg sparing i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetningar for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Namn på tiltak	Sparing (i hele 1000)		Høve for gevinstrealisering
	2027	Årleg frå og med 2028	Kva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1.Bruli – endra bemanningsplan	0	150	Omlassering av høgskuleutdanna til andre avdelingar i HEM
2. Ute gruppa – nedbemanning	500	500	Endring i tildelingskriteria for å få hjelp. Endra metodisk tilnærming

3.Psykososila kriseteam nedbemanning	60	60	Oppseiing av medlemmer i teamet. Eller ikkje tilsetting ved naturleg avgang.
4.Trekke seg frå RPH samarbeide i Vest-Telemark	0	100.	Si opp avtalen. Det er minst eit års oppseiing, så effekt vil først komme i 2028.

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppa

Sparing	Risiko, konsekvensar og forsvarlegheit
A) Endra bemanningsplan Bruli	Dette er fagleg forsvarleg. Risiko er at Vinje kommune mister kompetanse og det kan bli vanskar med rekruttering til avd. psykisk helse og rus. Det vil gå frå en heiltidskultur til fleire deltidstillingar. Risiko for bråk frå tillitsvalte og tilsette, får dårlegare omdømme.
B) Nedbemanning av utegruppa	Enkelt å gjennomføre. Konsekvens er høgare terskel for hjelp til innbyggjarane. Endring av metodisk tilnærming vil krevje kompetanseløft i avdelinga. Risiko for motstand frå tillitsvalt og omdømme utfordringar viss dette blir mye polemikk i offentlegheita om heving av terskel for hjelp.
C) Nedbemanning av psykososialt kriseteam	Stor risiko for lang responstid og dårlegare varetaking av personar i krise. Utfordringar til rekruttering til å delta i teamet. Protester frå leger, ambulanse, brannfolk og politi. Da dei ikkje får rask bistand.
D) Trekke seg frå samarbeide om rask psykisk helsehjelp i Vest-Telemark	Dette er på grensa av forsvarlegheit, da dette vil gå imot nasjonale føringar, sjølv om det pt ikkje er lovpålagt. Konsekvens kan bli dårleg samfunnsøkonomi pga. økt sjukelegheit. Det vil bli vanskeleg å oppretthalde eit slik tilbod for resten av Vest-Telemark viss Vinje trekker seg. Skulle Vinje kommune velgje å utføre dette arbeid sjølv så vil den økonomiske gevinsten bli minimal (ca. 100.000 pr år) og færre vil få og ta imot tilbod og hjelpa vil fagleg sett bli betydeleg dårlegare.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>				
<i>A Endra bemanning Bruli</i>	80	150	150	150
<i>B Nedbemanning utegruppa</i>	500	500	500	500
<i>C Nedbemanning psykososialt kriseteam</i>	60	60	60	60
<i>D trekke seg frå RPH etablere eige tiltak i staden</i>	0	25	100	100

ARBEIDSGRUPPE 11

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som oppdrag å sjå på de ulike dagtilbod som kommunen drifter, derunder også sjå på det interkommunale tiltaket som leverst frå KVITO. Arbeidsgruppa skal sjå på om det er mogleg å oppnå kostnadsgevinst innan dette område.

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidsgruppa har hatt et møte. I forkant har dei deltakaren fått ulike oppdrag av leiar for arbeidsgruppa slik de er best mogleg forberedt til møtet kor fokus har vært å gjere ein vurdering av kva for moglegheitsrom som eksistere for kostnadsreduksjon innan dette fagområde.

Carsten Hald	Virksomhetsleiar HEM	Arbeidsgruppeleder
Kari Dalen	Kommunalsjef HEM	Arbeidsgruppedeltaker
Mona Haugen	Avd.leiar T&K HEM	Arbeidsgruppedeltaker
Anne Jannicke Lie	Avd.leiar Hjemmetjenesten	Arbeidsgruppedeltaker
Jan Myrekrok	Kommunaldirektør	Arbeidsgruppedeltaker

3.0 Utredning

Utredninga har konsentrert seg om å sjå på strukturen, omfanget og mogleg effektiviseringstiltak innan de ulike dagtilbod.

Vi har også sett i kva grad lovverket stille krav til kommunen.

Dagtilbod for personar med demens er ei lovpålagt teneste heimla i Pasient – og brukarrettighetslova §2-1a og i Helse – og omsorgstenestelova §3-2 punkt 7

Dagtilbod for personar med funksjonsnedsettelse, utviklingshemming, rus og/eller psykiske lidningar er ei lovpålagt teneste heimla i Pasient – og brukarrettighetslova §2-1a og i Helse og omsorgstenestelova 3-3 Helsefremmande og forebyggande arbeid, 3.leddet: Helse- og omsorgstenestene skal arbeide for at det blir satt i verk velferds- og aktivitetstiltak for barn, eldre og funksjonshemma og andre som har behov for det.

Kvito: VTA – varig tilrettelagt arbeid – eit Nav tiltak

VTA er eit tilbod for personar med 100% uførestønad eller som i nær framtid er venta å få slik stønad. Den som blir tildelt plass får arbeidskontrakt og rettar på line med ordinære arbeidstakarar fram til pensjonsalder.

Arbeidet kan vere internt i ein arbeids- og inkluderingsbedrift slik det er ved Kvito, eller hjå ordinær arbeidsgjevar.

Vinje har 13 statlege VTA plassar. Staten betaler 75% av kostnaden, kommunen det resterande.

Om vi seier opp ein statleg plass, vil dei som har hatt plassen ha krav på annan aktivitet.

Vi har også 3 kommunale plasser: Her betaler kommunen 100% av kostnaden.

To tiltaksdeltakarar har også omfattande tilleggsressurs.

Kostnaden til dei kommunale plassar er 2,8 mill. pr år.

Tilbod om Dagtilbod for heimebuande demente i alle heimeteneste sonene:

- Åmot «**Grannestoga Dagtilbod**»

- Rauland «**Falkeriset Dagtilbod**»
- Øvre «**Vesletoni Dagtilbod**»

Åmot har drift 3 dagar i veka

Kvar måndag og kvar onsdag førgår drifta på Vestli, i Heimetenestebasen i Åmot.

Det er 2 tilsette, ein aktivtør og ein sjukepleiar, tilsaman 80 % fast stilling knytt til dette.

Det er 5 brukarar av tilbodet måndagar, og 5 brukarar av tilbodet onsdagar.

Fredagar har me dei siste åra samarbeida med Falkeriset på Rauland.

Dette hadde bakgrunn i rekrutteringsvanskar på Rauland – difor kom me fram til ei semje om å dele på tilsette: 1 frå Åmot og 1 frå Rauland.

Tilbodet fredag er lagt til Falkeriset på Rauland.

1 tilsett frå Heimetenesta Åmot har fast dag i Dagtilbodet kvar fredag det same har 2 tilsette frå Heimetenesta Rauland. Dei to tilsette byter på fredagane .

På fredagar er det 2 brukarar frå Åmot og 3 brukarar frå Rauland som deltek på Falkeriset. På fredag er 1 frå Heimetenesta Øvre.

Rauland har drift 3 dagar i veka, måndag – onsdag og fredag. Det er eit relativt nytt tilbod.

Drifta førgår i egna nyoppussa lokale Falkeriset, på Rauland Omsorgssenter.

Det er to tilsette på til saman 80% fast stilling i Heimetenesta Rauland.

Det 5 brukarar av tilbodet måndagar, og 4 brukarar av tilbodet onsdagar.

Øvre hadde drift fyrst 1 dag i veka på **måndagar**. Så auka det til drift 2 dagar i veka inkludert **onsdagar**, dette varte i 1.5 år fram til det vart pausar ut i samband med byggjeprosessen Øvre er i no.

Dei hadde 2 tilsette – ein helsefagarbeidar og ein sjukepleiar til saman 80% stilling knyttet til dette.

Dagsenter i Åmot på «Tømra» er dagsenter for avd psykisk helse og rus 2 dagar i veka. Det er 12 plasser og to tilsette en fagarbeidar og en sjukepleier i til saman 80% stilling.

Dagsenteret «Tømra» er dag og aktivitetssenter for avd funksjonshemma 3 dagar i veka. Det er 6 brukar av tiltaket og det er ikkje egne tilsette knyttet til tiltaket. Brukarene har med personell frå Svinge når de er på dagsenteret. Alle brukarene har minimum et personale knyttet til seg. Det er igjen regelmessigheit i kor mange brukara det er på de ulike dagar Svingen disponere tømra.

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert at det ikkje er noen kostnadsgevinst ved samanslåing av dagtilbod til demente, da det for det første ikkje er egna lokalar tilgjengeleg og det vil auke transportkostnader og gi et kvalitativ dårlegare tilbod til dei demente pga lang reiseveg. Dette er også fagområde kor behovet vil auke i framtida. Det bør utreias på sikt korleis et tilbod til denne målgruppe best ivaretakast når behov aukar.

Det er også vurdert at tiltaket i både i avd. psykisk helse og rus og i avd. funksjonshemma er på et minimum i dag, og om det skal gi kostnadsgevinst så må tiltaket liggast ned nåe som ikkje er i trå med kommunes ivaretakast av lovkrav.

Det er vurdert at såframt vi avviklar det kommunale plasser på Kvito så må vi lage egne tiltak for disse brukar. Her er det en mogleg kostnadsgevinst. Det må ugreies noko meiar for å kunne nøyaktig kostnadsberekne gevinsten. Den største usikkerheita er knyttet til å få tak i lokalar og drift utgifter utover kostnad til tilsette.

Kostnaden til tilsette vil være om lag 2,4 årsverk på til saman ca. 1,8 mill., spørsmålet er om dei andre driftsutgifter vil være mindre enn 1 mill. en vil anta dette, men det er knyttet stor usikkerheit til dette.

Dette bør ugreies nærmare. Det kan være gevinst ved at kommunen drifter slik tiltak sjølv da tilbod ikkje vil være aldersbestemt. I dag så mister brukar tilbod på Kvito når de er over 67 år gammal og Kvito evner ikkje å gi alle et tilbod som har behov p.g.a. manglande kompetanse. Her må kommune sjølv iverksette tiltak. Dette er bl.a. noko av de 6 som bruker dagsenteret « tømra » i dag.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaket vil medføre

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppas forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg sparing i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetningar for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Avvikling av kommunale plasser på KVITO	0	400	Avvikling av kommunale tiltaksplassar på Kvito styrking av dagsenter tilbod i kommunal regi til funksjonshemma
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppa

Beskrivelse	Risiko, konsekvensar og forsvarlege
Forslag Oppseiing av kommunale tiltaksplassar på KVITO	Vurdering Det må etablerast eget dagtilbod til dei brukar som i dag er på de kommunale plassar

	på Kvito. Det er knytt usikkerheit til kostnadsgevinsten dette må utgreies meir. Konsekvensen for Kvito er vil medføre ned bemanning og føre til enda meire belastande økonomi for Kvito og kan føre til avvikling av KVITO sitt tilbod slik det er i dag.
--	--

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	0	400	400	400

ARBEIDSGRUPPE 12

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Mandat

Arbeidsgruppa for **eigenbetaling, fakturering og vederlag** har hatt følgjande mandat:

- Gjennomgå dagens praksis for eigenbetaling, fakturering og vederlag i Vinje kommune
- Vurdere om praksisen er i samsvar med gjeldande lov- og regelverk, nasjonale rettleiingar og politiske vedtak
- Identifisere tiltak som kan bidra til auka inntekter, reduserte tap eller meir føreseieleg og rettferdig innkrevjing
- Føreslå endringar som styrkjer kommuneøkonomien utan å svekkje kvaliteten i naudsynte helse- og omsorgstenester
- Leggje fram tiltak som er eigna for politisk handsaming og praktisk gjennomføring

Arbeidet har hatt fokus på helse- og omsorgstenester, inkludert velferdsteknologi og vederlag ved institusjonsopphald.

Rammer for arbeidet

Arbeidsgruppa har arbeidd innan følgjande rammer:

- Tiltak skal vere **juridisk forsvarlege** og i tråd med gjeldande regelverk for eigenbetaling og vederlag
- Naudsynt helsehjelp skal ikkje utløyse eigenbetaling
- Tiltaka skal bidra til **berekraftig kommuneøkonomi**, men samtidig ta omsyn til brukars rettstryggleik og livssituasjon
- Arbeidet skal byggje på eksisterande vedtak, rutinar og saksgrunnlag i Vinje kommune
- Tiltak skal vere realistiske å gjennomføre med noverande organisering og ressursar
- Lokale tilhøve i Vinje kommune, mellom anna demografi og bustadmarknad, skal vektleggjast i vurderingane

Avgrensingar

Arbeidsgruppa har lagt følgjande avgrensingar til grunn:

- Det er ikkje gjort ei full gjennomgang av alle tenestekområde i kommunen
- Arbeidet omfattar ikkje endringar i tenestenivå eller omfang av lovpålagde tenester
- Tiltak utan tydeleg eller realistisk økonomisk effekt er ikkje prioritert
- Det er ikkje gjort bindande økonomiske berekningar; gevinstpotensial er vurdert på overordna nivå
- Vurderingane tek ikkje stilling til individuelle vedtak eller einskildsaker

Arbeidsgruppa har avgrensa arbeidet til tiltak som kan gi betre praksis over tid, og som eignar seg for vidare politisk handsaming.

Arbeidsgruppa har som oppdrag å gjennomgå og vurdere praksis for eigenbetaling, fakturering og vederlag i Vinje kommune, og å foreslå tiltak som bidreg til meir føreseieleg, rettferdig og økonomisk berekraftig praksis utan å svekkje naudsynte helse- og omsorgstenester.

2 Organisering og gjennomføring

Mona Haugen	Avdelingsleiar	Arbeidsgruppeleder
Kari Dalen	Kommunalsjef	Arbeidsgruppedeltaker
Nina Bugodt	Sakshandsamar	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppa har i perioden jobba i to nivå: Sakshandsamar og avdelingsleiar har gått gjennom eksisterande grunnlag, vedtak og rutinar innan eigenbetaling, fakturering og vederlag, og vurdert moglegheiter for forbedring. Arbeidet har vore drøfta i møte med kommunalsjef for å sikre at føreslåtte endringar er realistiske, relevante og eigna for vidare politisk handsaming.

3.0 Utredning

Arbeidet i arbeidsgruppa for eigenbetaling, fakturering og vederlag har teke utgangspunkt i ein gjennomgang av gjeldande regelverk, politiske vedtak og interne rutinar i Vinje kommune. Sakshandsamar og avdelingsleiar har saman vurdert korleis praksis er utforma i dag, og kva handlingsrom som ligg innanfor regelverket for forbedring og meir føreseieleg praktisering. Gjennomgangen har vist at Vinje kommune på fleire område har hatt ein relativt låg grad av eigenbetaling, særleg knytt til velferdsteknologiske løysingar og enkelte omsorgstenester. Skiljet mellom naudsynt helsehjelp og tenester som i hovudsak gir tryggleik eller komfort, har ikkje alltid vore tilstrekkeleg tydeleg definert. Dette har til dels ført til ulik praksis og redusert inntektsgrunnlag for kommunen.

Når det gjeld vederlag ved institusjonsopphald, har arbeidsgruppa lagt faglege rettleiingar og praksis i andre kommunar til grunn, samstundes som ein har teke omsyn til lokale tilhøve i Vinje. Ein mindre bustadmarknad og lengre omsetjingstid tilseier behov for noko større fleksibilitet enn i større bykommunar. På dette grunnlaget er det vurdert som rimeleg å føreslå ein standard overgangsperiode på inntil tre månader før fullt vederlag blir kravd.

Vurderingane og moglege tiltak er løfta i møte med kommunalsjef for å avklare kva som er realistisk, fagleg forsvarleg og eigna for vidare politisk handsaming. Arbeidsgruppa har lagt til grunn at tiltaka ikkje skal innebere reduksjon i naudsynte tenester, men bidra til meir tydeleg, rettferdig og berekraftig praksis over tid.

Konsekvensar for kvalitet

Positive konsekvensar for kvalitet:

- Meir føreseieleg og lik behandling av brukarar
- Tydlegare informasjon om rettar, plikter og økonomiske konsekvensar
- Auka rettstryggleik gjennom klarare vedtak og standardiserte rutinar
- Betre samanheng mellom tenesteinnhald og betalingsplikt

Moglege negative konsekvensar for kvalitet:

- Nokre brukarar kan oppleve auka eigenbetaling som belastande

- *Endringar kan skape uvisse eller uro i ein overgangsfase*
- *Behov for god rettleiing og dialog for å sikre forståing og tillit*

Arbeidsgruppa vurderer samla sett at dei positive kvalitetskonsekvensane veg tyngre enn dei negative, føreset at endringane blir godt kommuniserte og følgde opp i praksis.

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert dagens praksis for eigenbetaling, fakturering og vederlag i Vinje kommune, og tilrår følgjande tiltak:

- **Tydeliggjering av eigenbetaling**
Skiljet mellom naudsynt helsehjelp og tenester som kan utløyse eigenbetaling blir presisert ved bruk av velferdsteknologi. Tenester som ikkje erstattar naudsynt helsehjelp, kan påleggjast eigenbetaling.
- **Standardisering av satsar for velferdsteknologi**
Det blir innført standardiserte satsar for eigenbetaling for aktuelle tenester, for å sikre lik praksis og føreseieleg betaling for brukarane.
- **Forbetring av faktureringsrutinar**
Rutinar for oppstart, endring og avslutting av betaling blir presiserte, med mål om korrekt fakturering og redusert inntekstap.
- **Vederlag ved institusjonsopphald**
Det blir innført ein standard overgangsperiode for bufrådrag på **inntil tre månader** før fullt vederlag blir kravd ved innflytting i institusjon. Overgangsperioden skal vere hovudregel, med krav om grunngjeving ved avvik.

Arbeidsgruppa vurderer at tiltaka er fagleg forsvarlege, realistiske å gjennomføre og eigna for politisk handsaming. Tiltaka inneber ikkje reduksjon i naudsynte tenester, men skal bidra til meir rettferdig og økonomisk berekraftig praksis.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaka vil medføre meir føreseieleg og lik praksis for brukarane, tydelegare avgrensing mellom gratis helsehjelp og tenester som utløyser eigenbetaling, samt betre samsvar mellom tenesteinnhald og betaling. For kommunen vil tiltaka bidra til auka inntekter, reduserte tap knytt til fakturering og meir robust kommuneøkonomi utan å redusere kvaliteten i naudsynte helse- og omsorgstenester.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Tydeleggjering av skilje naudsynt helsehjelp eller ikkje i fht eigenbetaling	Skiljet mellom naudsynt helsehjelp og tenester som kan utløyse eigenbetaling blir presisert ved bruk av velferdsteknologi. Tenester som ikkje erstattar naudsynt helsehjelp, kan påleggjast eigenbetaling.
2. Standardisera satsar ved eigenbetaling av velferdsteknologi	Det blir innført standardiserte satsar for eigenbetaling for aktuelle tenester, for å sikre lik praksis og føreseieleg betaling for brukarane.

3. Forbetring av faktureringsrutinar	Rutinar for oppstart, endring og avslutting av betaling blir presiserte, med mål om korrekt fakturering og redusert inntektstap. Internkontroll
4. Vederlag ved institusjonsopphald	Standard overgangsperiode for bufrådrag på inntil seks måneder før fullt vederlag blir kravd ved innflytting i institusjon. Overgangsperioden skal vere hovudregel, med krav om grunngjeving ved avvik. KS-vedtak

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Eigenbetaling tydeleg skilje naudsynt helsehjelp eller ikkje		23	Lage retningslinjer for å stramme inn i fht vurderingar knytt til skilje mellom naudsynt helsehjelp og når det ikkje er naudsynt
2. Standardisering eigenbetaling velferdsteknologi		12	Det er laga forslag til prisar for eigenbetaling på velferdsteknologi. Satsar må godkjennast av kommunestyre
3. Faktureringsrutinar		30	Lage gode rutinar internt for kontroll og overvelting
4. Vederlag		33	Det er laga utkast til nye retningslinjer for vederlagsbetaling
5.			
6.			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Arbeidsgruppa føreslår - Tiltak som inneber tydelegare avgrensing mellom gratis helsehjelp og tenester som kan utløyse eigenbetaling, velferdsteknologi - Standardisering av satsar for eigenbetaling av velferdsteknologi - Forbetring av rutinar for fakturering og oppfølging	Risiko: Den viktigaste risikoen knytter seg til at enkelte brukarar kan oppleve auka eigenbetaling eller endra praksis som uventa eller belastande. Det ligg også ein risiko i at mangelfull informasjon eller utydelege vedtak kan skape misforståingar i ein overgangsfase. Konsekvens: På kort sikt kan tiltaka medføre noko auka behov for rettleiing og dialog med brukarar og

• Innføring av ein standard overgangsperiode for bufrådrag på inntil seks månader før fullt vederlag blir kravd ved institusjonsopphald. • Tiltaka har som mål å sikre lik praksis, betre rettstryggleik for brukarane og meir føreseieleg inntektsgrunnlag for kommunen.	pårørande. På lengre sikt vil tiltaka bidra til meir lik handsaming, betre oversikt og reduserte tap knytt til fakturering og vederlag. Samla sett vil konsekvensane vere positive både for kvalitet, rettstryggleik og kommuneøkonomi. Forsvarlegheit: Arbeidsgruppa vurderer tiltaka som fagleg og juridisk forsvarlege. Tiltaka er i tråd med gjeldande regelverk og nasjonale føringar, og inneber ikkje reduksjon i naudsynte helse- og omsorgstenester. Med god informasjon og tydelege rutinar blir risiko vurdert som handterbar.
--	--

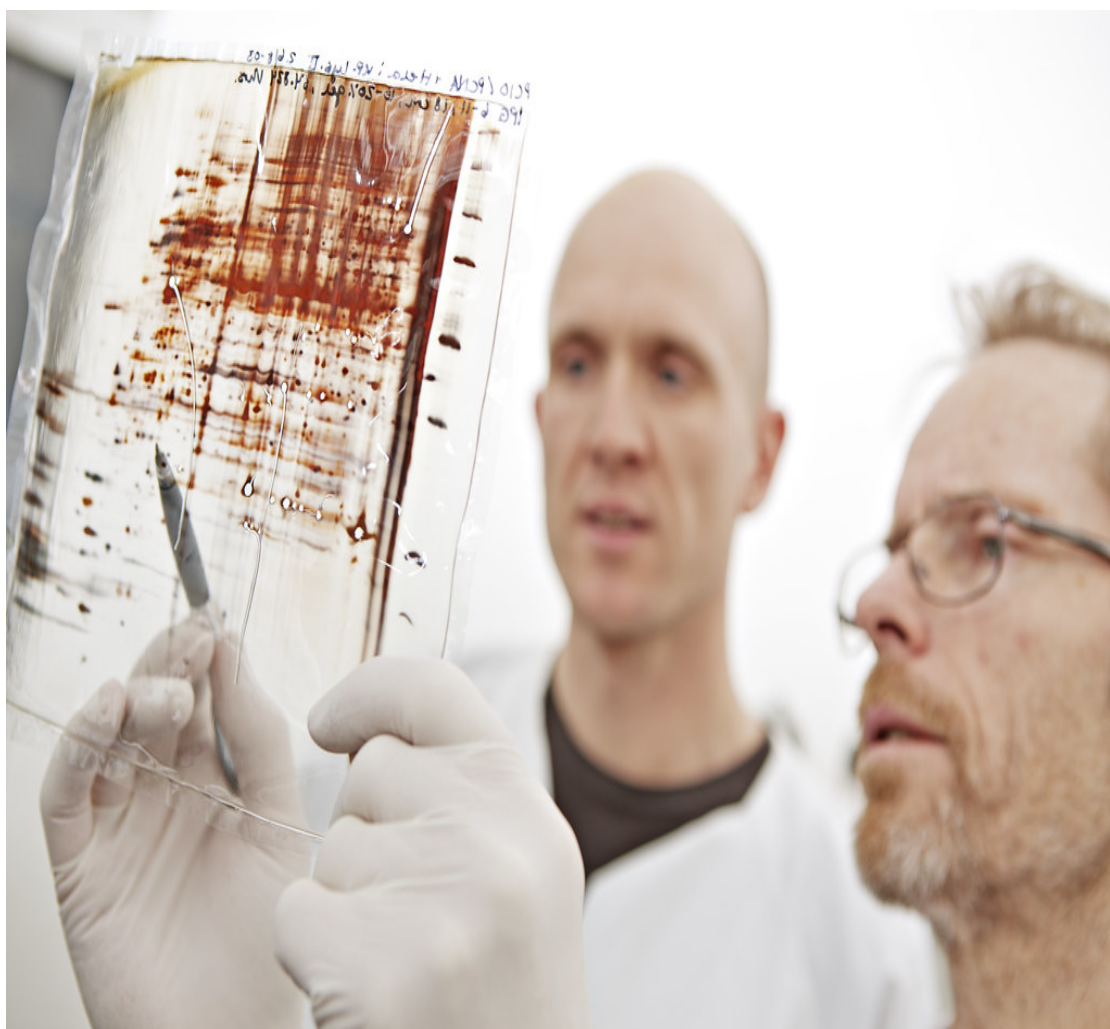
Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak		23	23	23
1. Eigenbetaling tydeleg skilje naudsynt helsehjelp eller ikkje				
2. Standardisering eigenbetaling velferdsteknologi		12	12	12
3. Faktureringsrutinar		30	30	30
4. Vederlag		33	33	33

ARBEIDSGRUPPE 14

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa for **tildelingskriterier** har som oppdrag å vurdere korleis kommunen kan oppnå ei meir berekraftig tenestetildeling gjennom tydelegare og strengare tildelingskriterium. Arbeidet skal særleg sjå på nivå og tersklar for tildeling av helse- og omsorgstenester.

Arbeidsgruppa skal identifisere tiltak som kan gi redusert kostnadsnivå, utan at kravet til forsvarlege tenester og lovpålagde rettar ikkje blir oppfylte. Det er eit mål å bidra til meir lik praksis, betre prioritering av ressursar og auka grad av eigenmeistring.

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidsgruppa har vore sett saman av representantar frå relevante fagområde innan helse og omsorg. Arbeidet har bestått av gjennomgang av dagens praksis, vurdering av variasjon i tildeling og identifisering av område med potensial for innsparingar.

Det har vore gjennomført møte der ein har drøfta konkrete tiltak, konsekvensar og mogleg gevinst.

Arbeidet byggjer på faglege vurderingar, erfaringstal og samanlikning med praksis i andre kommunar.

<i>Mona Haugen</i>	<i>Avdelingsleiar</i>	Arbeidsgruppeleder
Liv Berit Versto	Verksemdleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Kari Dalen	Kommunalsjef	Arbeidsgruppedeltaker
		Arbeidsgruppedeltaker
		Arbeidsgruppedeltaker

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak knytt til endring av tersklar for tildeling av tenester, standardisering av praksis og betre oppfølging av vedtak. Målet er å sikre at tenester blir tildelte på rett nivå, til rett tid og i rett omfang.

Det er identifisert fleire område der dagens praksis kan strammast inn, særleg knytt til praktisk bistand, institusjonsplassar og langvarige vedtak.

Tiltaka inneber både organisatoriske og faglege endringar, og vil kunne ha konsekvensar for både brukarar og tilsette. Positive effektar vil vere betre ressursutnytting og meir målretta tenester, medan negative konsekvensar kan vere redusert tenestetilbod for enkelte brukarar og fleire klagesaker i ein overgangsperiode.

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa har foreslått følgjande tiltak:

1. Strengare terskel for praktisk bistand og heimesjukepleie (i heimetenesta)
2. Strammare praksis for tildeling av institusjonsplassar
3. Systematisk gjennomgang av eksisterande vedtak
4. Standardisering av tildelingspraksis
5. Auka bruk av velferdsteknologi
6. Tydlegare krav til eigenmeistring og nettverk

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaka vil medføre:

Positive konsekvensar:

- Betre samsvar mellom behov og tenestetilbod med rett kompetanse på rett oppgåve
- Redusert variasjon i praksis
- Meir effektiv ressursbruk

Negative konsekvensar:

- Reduksjon i tilbod for enkelte brukarar
- Auka risiko for klager og omgjeringsar
- Behov for tett oppfølging av tilsette og brukarar i overgangsfasen

Tiltaka krev god leiingsforankring og tydeleg kommunikasjon.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Strengare terskel på tildeling av heimetenester	Redusere omfang og heve terskel for heimesjukepleie og praktisk bistand med bakgrunn i Tenesteomtala Auka fokus på eigenmeistring og alternative løysingar.
2. Institusjonsplassar	Aktiv bruk av alternative løysingar inneber systematisk prioritering av heimetenester, korttidsopphald, omsorgsbustad, velferdsteknologi og rehabilitering framfor langtids institusjonsplass, der dette er fagleg forsvarleg.
3. Gjennomgang av eksisterande vedtak	Systematisk re-vurdering av eksisterande tenester Re-vurdere alle større vedtak jamleg for å sikre riktig nivå og unngå at tenester blir vidareført utan behov.
4. Standardisering av tildelingskriterier og kartleggingsverktøy	Felles konkrete kriterium, tilpassa kartleggingsverktøy og lik praksis i alle tenester i kommunen (Innføre felles kriterium og praksis på tvers av einingar for å redusere variasjon og overforbruk.)
5. Velferdsteknologi	Erstatte eller redusere manuelle tenester der teknologi kan gi tilsvarande tryggleik og funksjon. Ikkje atlfesta her – er tatt inn i annan arbeidspakke.
6. Eigenmeistring	Klargjere forventningar til kva brukar og nettverk sjølv skal bidra med innanfor lovverket.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Heimetenester: Høgne terskel for tildeling av heimetenester	500	500-800	Streng praksis og oppfølging. Auka fokus på eigenmeistring og alternative løysingar.
2. Institusjon	500	500-800	Aktiv bruk av alternative løysingar
3. Gjennomgang vedtak	300	400-500	Systematisk arbeid med revurdering av vedtak
4. Standardisering	150	300-500	Lik praksis i heile kommunen
5. Velferdsteknologi	200	300-500	Investering og implementering av digital heimesjukepleie (tatt med i annan tiltakspakke)
6. Eigenmeistring	100	200-300	Tydeleg kommunikasjon

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Forslag Strammare tildelingskriterium kan gi redusert kostnadsnivå og meir målretta tenester	Vurdering Tiltaka må gjennomførast innanfor lovkrav og forsvarlegheitsvurderingar. Samanlikna med andre kommunar blir det tildelt mange små vedtak om tenester i heimetenestene i Vinje. Forventningsnivået fylgjer av dagens praksis og risiko er naturleg knytt til klager ved reduserte tilbod og mogeleg også redusert brukartilfredsheit.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak 1. Heimetenester: Høgne terskel for tildeling av heimetenester 500 500-800 Streng praksis og oppfølging. Auka fokus på eigenmeistring og alternative løysingar.	500	500	500	800

2. Institusjon				
Aktiv bruk av alternative løysingar i staden for institusjonsplass	500	500	500	500
3.				
Gjennomgang og revurdering av enkeltvedtak	300	400	400	500
4. Standardisering av tildelingskriterier og kartleggingsverktøy	150	150	300	500
5. Eigenmeistring	100	100	200	300

Kva ligg i “aktiv bruk av alternative løysingar” til institusjonsplass(Dette har me blitt ganske gode på)

Med *aktiv bruk av alternative løysingar* meiner arbeidsgruppa ein systematisk praksis der ein i størst mogleg grad nyttar andre tenester enn langtids institusjonsplass, når dette er forsvarleg og dekkjer brukar sitt behov.

Dette inneber at institusjonsplass ikkje blir standardløysinga, men siste nivå i ei tiltakskjede.

Konkrete alternative løysingar

Dette omfattar mellom anna:

- **Styrkte heimetenester**
 - Auka heimesjukepleie og praktisk bistand
 - Fleire og betre koordinerte besøk gjennom døgnet
- **Korttidsopphald og avlastning**
 - Opphald for kartlegging, rehabilitering eller stabilisering
 - Brukt aktivt for å utsetje eller unngå langtidsplass
- **Omsorgsbustad med tenester**
 - Tilrettelagde bustader med tilgjengeleg hjelp ved behov
- **Velferdsteknologi**
 - Tryggingsalarm, sensorar, medisindispenser m.m.
 - Kompenserer for delar av bemanna tenester
- **Rehabilitering og førebygging**
 - Fokus på eigenmeistring og funksjonsnivå
 - “Kva er viktig for deg”-tilnærming
- **Støtte til pårørende og nettverk**
 - Rettleiing, avlastning og samarbeidsløysingar

Kva betyr “aktiv bruk” i praksis

Det handlar ikkje berre om å ha desse tilboda, men å bruke dei medvite og konsekvent:

- Alltid vurdere alternativ før institusjonsplass blir innvilga
- Dokumentere kvifor institusjon eventuelt er nødvendig
- Setje krav til utprøving av andre tiltak først
- Følgje opp brukarar tett slik at tiltak fungerer over tid

- Ha lik praksis mellom sakshandsamarar

Korleis gir dette innsparing

Institusjonsplassar er blant dei mest kostnadskrevjande tenestene kommunen har. Når ein:

- utset innlegging i institusjon
- reduserer talet på plassar i bruk
- eller forkortar opphaldstid

vil dette gi store økonomiske effektar, sjølv ved små endringar i praksis.

Kort fagleg merknad

Innsparinga føreset at tiltaka blir gjennomførte systematisk, at det er leiingsforankring, og at ein faktisk endrar praksis både for nye og eksisterande vedtak. Effekten vil komme gradvis, og full økonomisk gevinst vil normalt først vere realisert etter minimum 2-3 år.

Vurdering av fire alternativ for framtidens helse- og meistringstenester i Vinje

«Heilskapleg innsatstrapp» som felles rammeverk for prioriteringar og tenesteutvikling i Helse og meistring

Workshop alternativanalyse 23. mars 2026 kl. 12-14:15

Beskrivelse av fire ulike alternativer for framtidens helse- og meistringstenester i Vinje

- Alternativene og indikatorene er utviklet på felles utviklingssamling på Åmot 26. februar 2026
- Alternativene vurderes og skåres av ledere og tillitsvalgte i Helse og meistring 23. mars 2026

Beskrivelse av de fire alternativene for å møte framtidens behov for helse- og omsorgstjenester i Vinje

	Alternativ 1 Stor	Alternativ 2 Medium+	Alternativ 3 Medium	Alternativ 4 Mini
Hovedkjennetegn	Videreføre dagens praksis (tjenestenivå, dekningsgrad, organisering og antall lokasjoner) innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Nytt HDO bygg på Rauland, legge ned eksisterende HDO på Norheimstunet og Rauland og nytt kombibygge på Åmot med 24 plasser	Samling av alle døgnbaserte tjenester
Indikatorer	Tre lokasjoner	Tre lokasjoner	To lokasjoner	En lokasjon - alt på Åmot
Sykehjem langtid	Utbygging av 13 nye plasser fram mot 2040	Redusert vekst i antall sykehjemsplasser, erstattes med flere HDO	Ingen flere sykehjemsplasser i 2040	Ingen flere sykehjemsplasser i 2040, 23 plasser - lang+kort
Sykehjem korttid/avlastning	Som i dag	Som i dag	Økt andel korttidsopphold	Økt andel korttidsopphold
Boliger med mulighet for døgn tjenester (HDO)	24 nye HDO på Rauland To lokasjoner	Utvidelse fra 16-24 plasser i nytt bygg på Rauland og nytt bygg på Åmot med 24 plasser	Utvidelse fra 16-24 plasser i nytt bygg på Rauland, legge ned HDO på Øvre Vinje og nytt kombibygge på Åmot med 24 plasser	24 nye HDO kun på Åmot En lokasjon
Boliger med fellesfunksjoner og servicevert i Åmot for eldre innbyggere over 67 år	Ingen	Ingen	25	50
Flere leiligheter tilpasset eldre i Rauland og Åmot			Ja	Ja
Hjemmetjenester	Som dagens dekningsgrad tre soner	Som dagens dekningsgrad tre soner	Felles hjemmetjeneste med to framskutte baser	Felles hjemmetjeneste med to framskutte baser
Digital hjemmesykepleie	Nei	Ja	Ja	Ja
Digital hjemmeoppfølging fra legevakt/LMS	Nei	Ja	Ja	Ja
Paktisk bistand	Som dagens praksis	Som dagens praksis	Redusert nivå, kun de med vedtak om helsetjenester	Redusert nivå, kun de med vedtak om helsetjenester
Aktivitetstilbud med gode transportløsninger	Som dagens praksis	Dag/kveld økt frekvens per uke	Dag/kveld økt frekvens per uke	Dag/kveld økt frekvens per uke
Sosiale møteplasser med middagstilbud	Viderutvikle seniortreffsteder	Viderutvikle seniortreffsteder	Ja, tilgjengelig alle ukedager	Ja, tilgjengelig alle ukedager

Har dere innspill til tydeligere beskrivelser av alternativene?

Kvalitative dimensjoner som skal vurderes ved de ulike alternativene for framtidens helse og mestringstjenester i Vinje

Folk

Mulighet til å skape et godt arbeidsmiljø, hvor ansattes kompetanse nyttiggjøres, robust arbeidsstokk, mulighet for rekruttering og tid til ledelse og innovasjon

Kvalitet for brukerne - fag

Mulighet for utvikling av et godt fagmiljø og mulighet for rekruttering, samdrift mellom tjenester i kommunen og evne til å gi gode tjenester til innbyggerne nå og i framtiden

Økonomi

Mulighet for bemanningseffektivitet, effektiv logistikk, drift og mulighet til å levere tjenester driftseffektivt, redusere behov for eksterne kjøp av tjenester

Samfunnseffekter og politisk vilje

Her vurderes effekter for innbyggerne og effekter utenfor selve tjenesten som omdømme, miljøavtrykk og mulighet for vekst.

Politisk vilje: Mulighet for politisk flertall – sentralisering vs pulverisering, behov for nye reguleringsplaner

Vurdering av 4 alternativer for å møte framtidens behov for helse- og omsorgstjenester i Vinje

Alternativ 2 Medium+

- ▶ Redusert vekst i antall sykehjemsplasser, erstattes med flere HDO
- ▶ Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot; Utvidelse fra 16-24 plasser i nytt bygg på Rauland og nytt bygg på Åmot med 24 plasser
- ▶ **Tre** lokasjoner HDO

Alternativ 1 Stor

- ▶ Videreføre dagens praksis (tjenestenivå, dekningsgrad, organisering og antall lokasjoner) innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre
- ▶ Utbygging av 13 nye sykehjemsplasser fram mot 2040
- ▶ 24 nye HDO på Rauland
- ▶ **Tre** lokasjoner HDO

Alternativ 3 Medium

- ▶ Nytt HDO-bygg på Rauland og nytt kombibygg på Åmot med 24 plasser
- ▶ Legge ned eksisterende HDO på Norheimstunet og Rauland
- ▶ Ingen flere sykehjemsplasser i 2040, økt andel korttidsplasser
- ▶ **To** lokasjoner HDO
- ▶ Felles hjemmetjeneste med to framskutte baser

Alternativ 4 Mini

- ▶ Samling av alle døgnbaserte tjenester, **en** lokasjon - alt på Åmot
- ▶ Ingen flere sykehjemsplasser i 2040, økt andel korttidsplasser
- ▶ Felles hjemmetjeneste med to framskutte baser

Vurdering av 4 alternative løsninger med fokus på lokasjoner for HDO

Åmot

Alternativ 1: Ingen nye botilbud med mulighet for døgntjeneste

Alternativ 2: Nytt HDO bygg med 24 plasser

Alternativ 3 og 4: Nytt kombinasjonsbygg med 24 plasser og egnede leiligheter

Rauland

Alternativ 1: 24 nye plasser

Alternativ 2 og 3: utvidelse fra 16-24 plasser i nytt bygg

Alternativ 4: Avvikling

Norheimstunet

Alternativ 1 og 2: Videreføring av dagens praksis

Alternativ 3 og 4: Avvikling

Her skissers 4 forskjellige valg for fremtidig satsing på HDO for mulig vurdering hvilken effekt disse har for:

- ▶ Kvalitet på behandlingstilbudet – fag
- ▶ Folk – ansatte
- ▶ Økonomi
- ▶ Samfunnseffekter

Metodikk for skåring av alternativene på workshopen 23. mars 2026

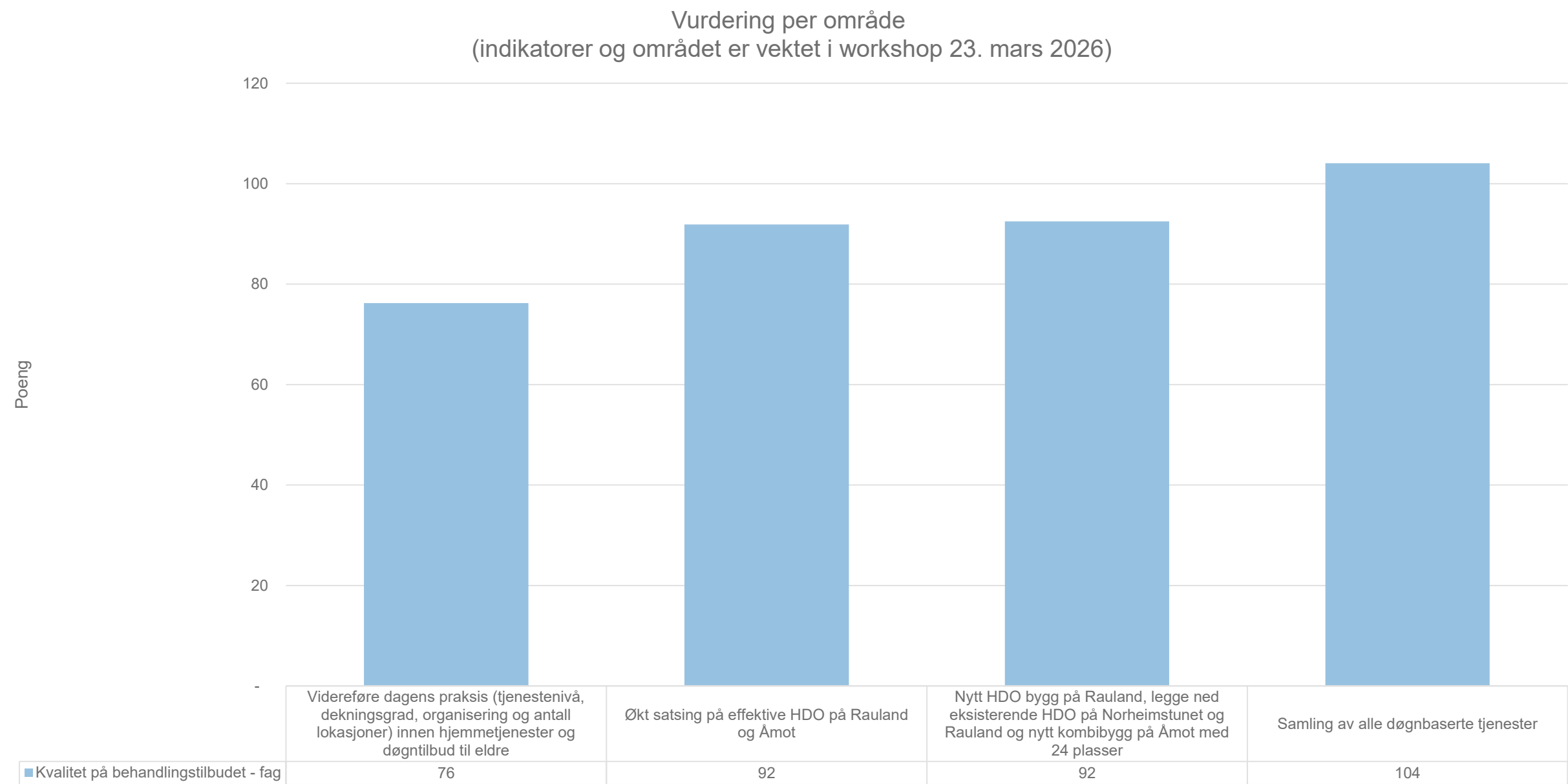
Skåringsalternativene	Beskrivelse	Kommentarfeltet
1	Verdi «1» og/eller rødt gis når alternativet vurderes svært lite godt innenfor delkriteriet	Bruk gjerne kommentarfeltet for å beskrive forskjellene på skåringen i de ulike alternativene
2	Verdi «2» og/eller oransje gis når alternativet vurderes lite godt innenfor delkriteriet	
3	Verdi «3» og/eller gult gis når alternativet vurderes godt innenfor delkriteriet	
4	Verdi «4» og/eller grønt gis når alternativet vurderes svært godt innenfor delkriteriet	

- ▶ For hver av alternativene skal det gjøres en kvantitativ og kvalitativ vurdering og skåring av de seks dimensjonene «fag, folk og økonomi, samfunnseffekter, gjennomførbarhet og samarbeid/synergier»
- ▶ Under hver av disse dimensjonene er det beskrevet en rekke delkriterier for å gi en mest mulig helhetlig vurdering
- ▶ Delkriteriene er vektet mot hverandre etter innspill i workshopen

Vurdering av delkriteriene innen «kvalitet på behandlingstilbudet» for innbyggerne ved de fire alternativene

Delkriterier	Alternativ 1 Stor Videreføre dagens praksis innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Alternativ 2 Medium+ Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Alternativ 3 Medium Ny HDO på Rauland og kombibbygg på Åmot, legge ned dagens HDO på Norheimstunet og Rauland	Alternativ 4 Mini Samling av alle døgnbaserte tjenester	Vekting av området og de enkelte indikatorne
Kvalitet på behandlingstilbudet - fag					4,3
Bedre kontinuitet og helhet i omsorgen	2,0	2,7	2,7	3,4	4,3
Økt trygghet for pasientene	2,4	3,4	3,1	3,5	4,4
Evne til implementering og hente ut effekt av ny teknologi (tjenesteinnovasjon)	1,9	3,1	3,2	3,8	3,5
Nærhet til tilbudet - reiseavstand	4,0	3,4	2,7	2,0	2,6
Reduserer/utsetter behovet for bruk av tjenester på et høyere nivå i innsatstrappa	2,2	2,7	2,9	3,3	4,4
Gir god avlastning og mulighet for nært samarbeid med pårørende	2,9	3,0	3,4	3,3	3,5
Pasient rett hjem fra sykehus - unngår utskrivningsklare pasienter på sykehus	2,7	3,0	3,0	4,0	3,6
Flere innbyggere klarer seg uten kommunale tjenester	2,3	2,8	3,1	3,5	4,2

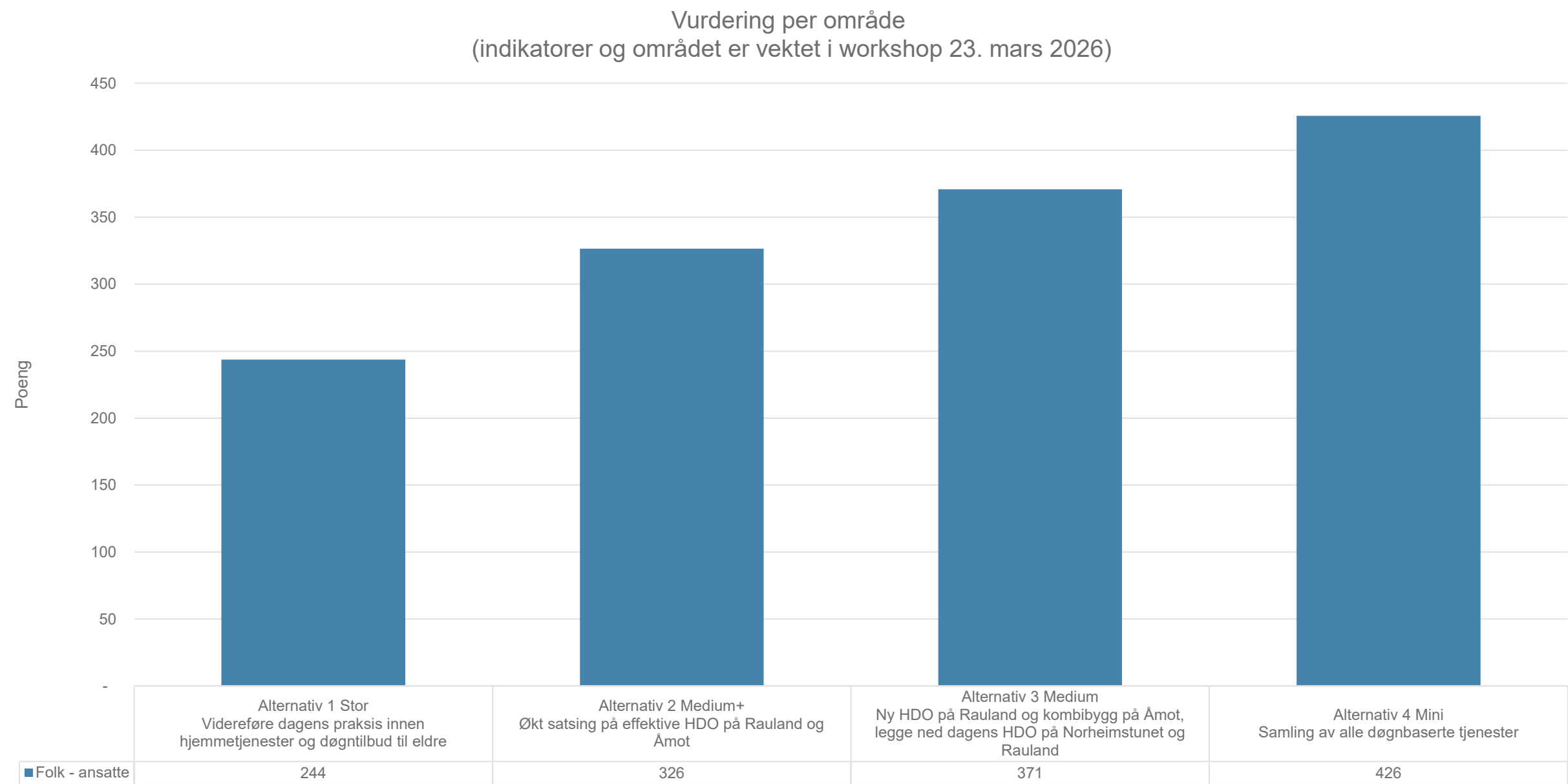
Samlet vurdering av kvalitetsdimensjonen på behandlingstilbudet for innbyggerne i de 4 alternativene

Vurdering av delkriteriene for «ansatte i tjenestene» i de fire alternativene

Delkriterier	Alternativ 1 Stor Videreføre dagens praksis innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Alternativ 2 Medium+ Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Alternativ 3 Medium Ny HDO på Rauland og kombibbygg på Åmot, legge ned dagens HDO på Norheimstunet og Rauland	Alternativ 4 Mini Samling av alle døgnbaserte tjenester	Vekting av området og de enkelte indikatorne
Folk - ansatte					3,9
Evne til rekruttering av fagkompetanse	2,4	3,4	3,7	4,2	4,5
Tilgjengelig kompetanse	2,4	3,5	3,8	4,2	4,6
Robust og tverrfaglig fagmiljø	2,2	2,9	3,4	4,2	4,4
Sikkerhet på arbeidsplassen	2,4	2,9	3,6	4,1	4,3
God bemanningskontinuitet	2,4	3,2	3,6	4,2	4,2
Mulighet til faglig utvikling og fordypning	2,4	3,1	3,5	3,9	4,4

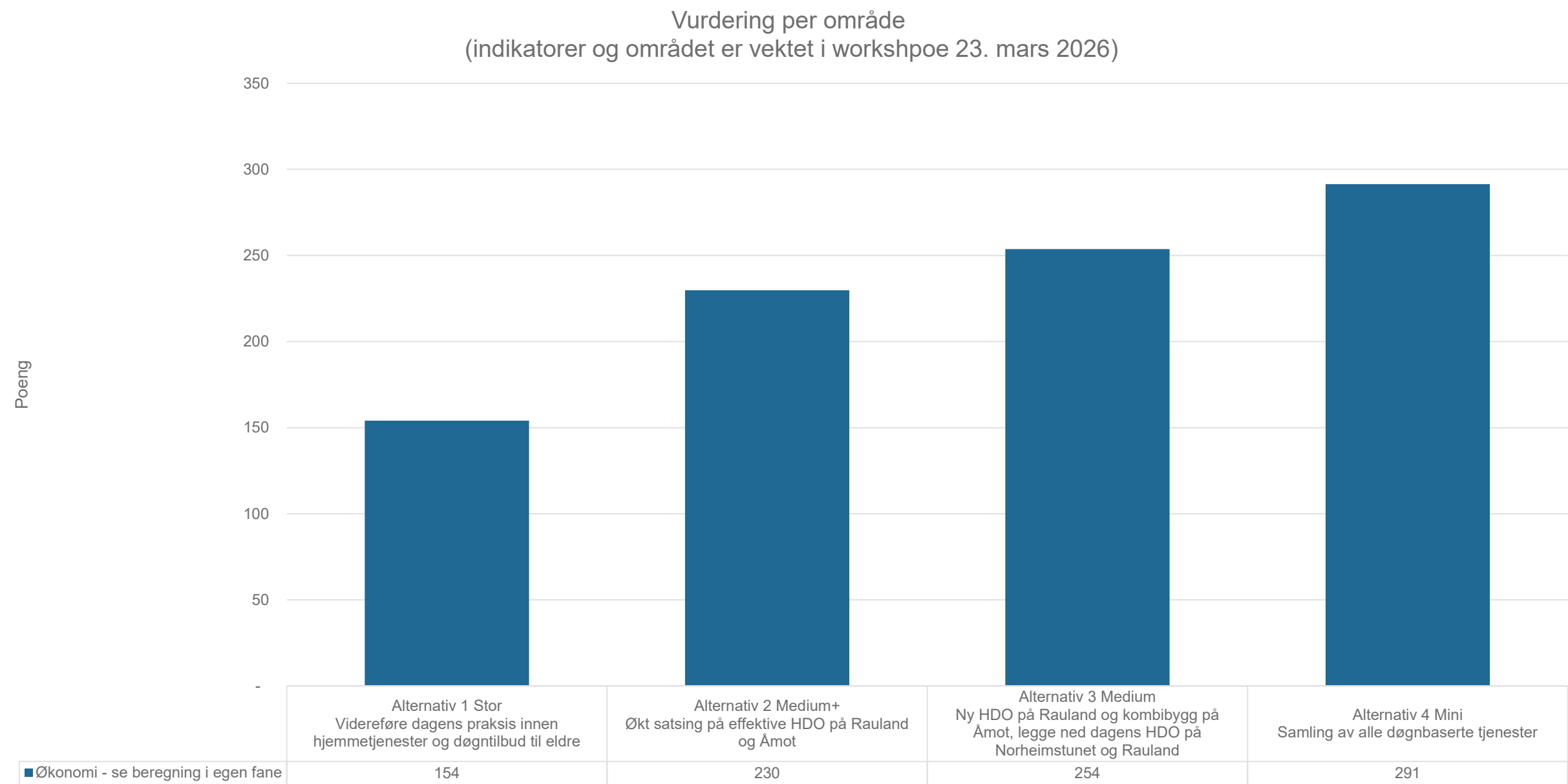
Samlet vurdering av dimensjonen «ansatte i tjenestene» for de 4 alternativene

Vurdering av delkriteriene innen økonomi for de fire alternativene

Delkriterier	Alternativ 1 Stor Videreføre dagens praksis innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Alternativ 2 Medium+ Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Alternativ 3 Medium Ny HDO på Rauland og kombibbygg på Åmot, legge ned dagens HDO på Norheimstunet og Rauland	Alternativ 4 Mini Samling av alle døgnbaserte tjenester	Vekting av området og de enkelte indikatorne
Økonomi					3,4
Lave driftskostnader	1,6	3,1	3,4	4,3	3,8
Redusert behov for eksterne kjøp	2,2	3,1	3,5	3,9	3,8
Lave investeringsbehov	2,8	2,6	2,9	3,1	2,6
Mulighet for Husbank-finansiering	2,1	3,3	3,8	4,6	3,8
Unngår kostnader - flere innbyggere klar seg uten kommunale tjenester	2,2	3,4	3,5	3,6	3,9
Reduserer behov for overtid, innleie og vikarbruk	1,6	2,6	2,9	3,4	4,4

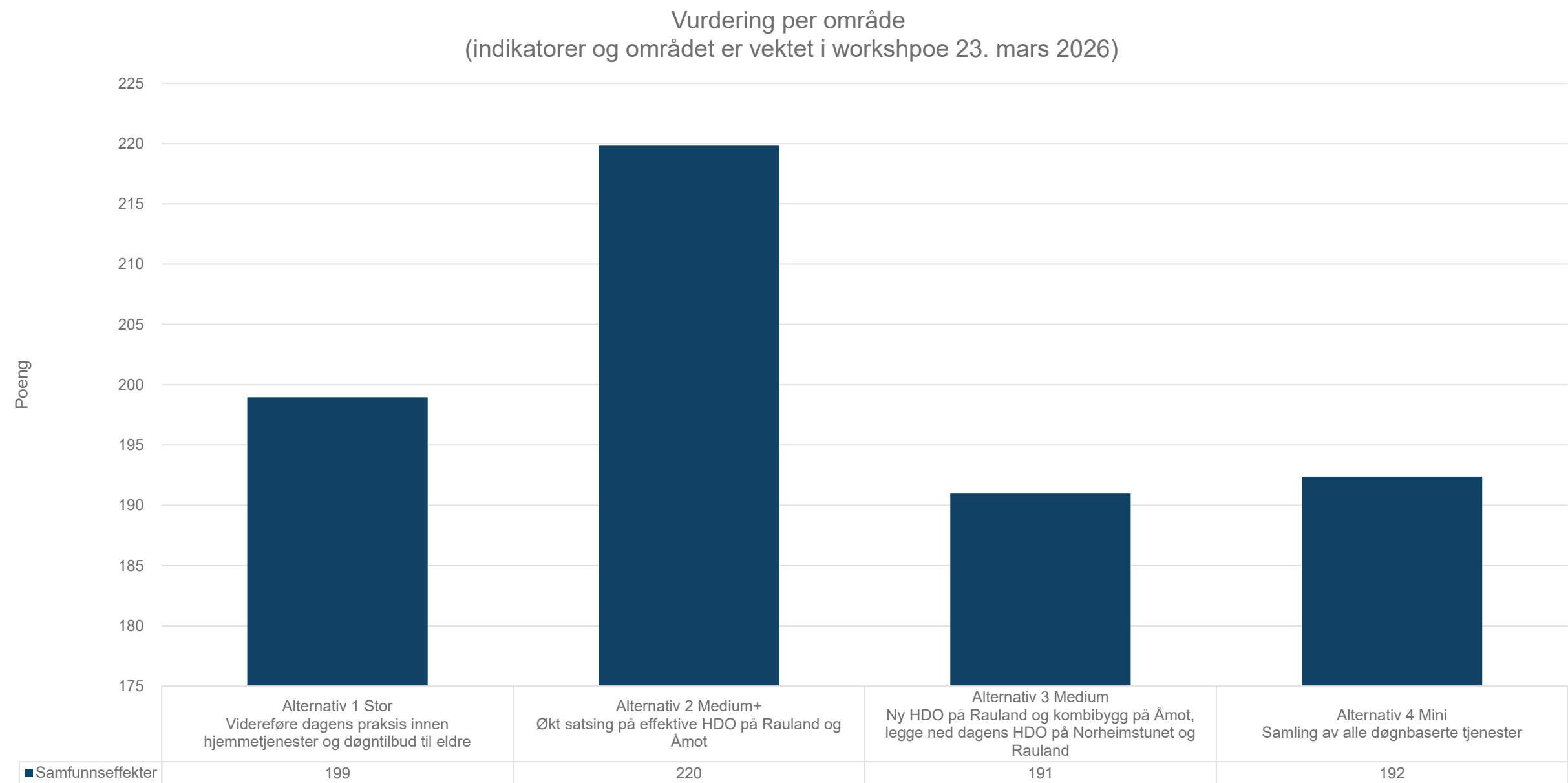
Samlet vurdering av økonomi-dimensjonen for de fire alternativene

Vurdering av delkriteriene innen «samfunnseffekter» for de fire alternativene

Delkriterier	Alternativ 1 Stor Videreføre dagens praksis innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Alternativ 2 Medium+ Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Alternativ 3 Medium Ny HDO på Rauland og kombibbygg på Åmot, legge ned dagens HDO på Norheimstunet og Rauland	Alternativ 4 Mini Samling av alle døgnbaserte tjenester	Vekting av området og de enkelte indikatorne
Samfunnseffekter					3,6
Gir et positivt omdømme	3,3	3,2	2,5	2,7	3,3
Reduserer miljøbelastningen	3,2	3,0	2,4	2,5	2,7
Utvikling av lokalsamfunnet	3,1	3,5	3,5	2,6	3,6
Mulighet for fleksibel vekst når behovene øker	2,4	3,4	3,2	3,4	4,3
Innbyggernes likeverdighet til tjenester	3,1	3,3	2,6	3,0	4,6

Samlet vurdering av dimensjonen «samfunnseffekter» ved 4 alternativer

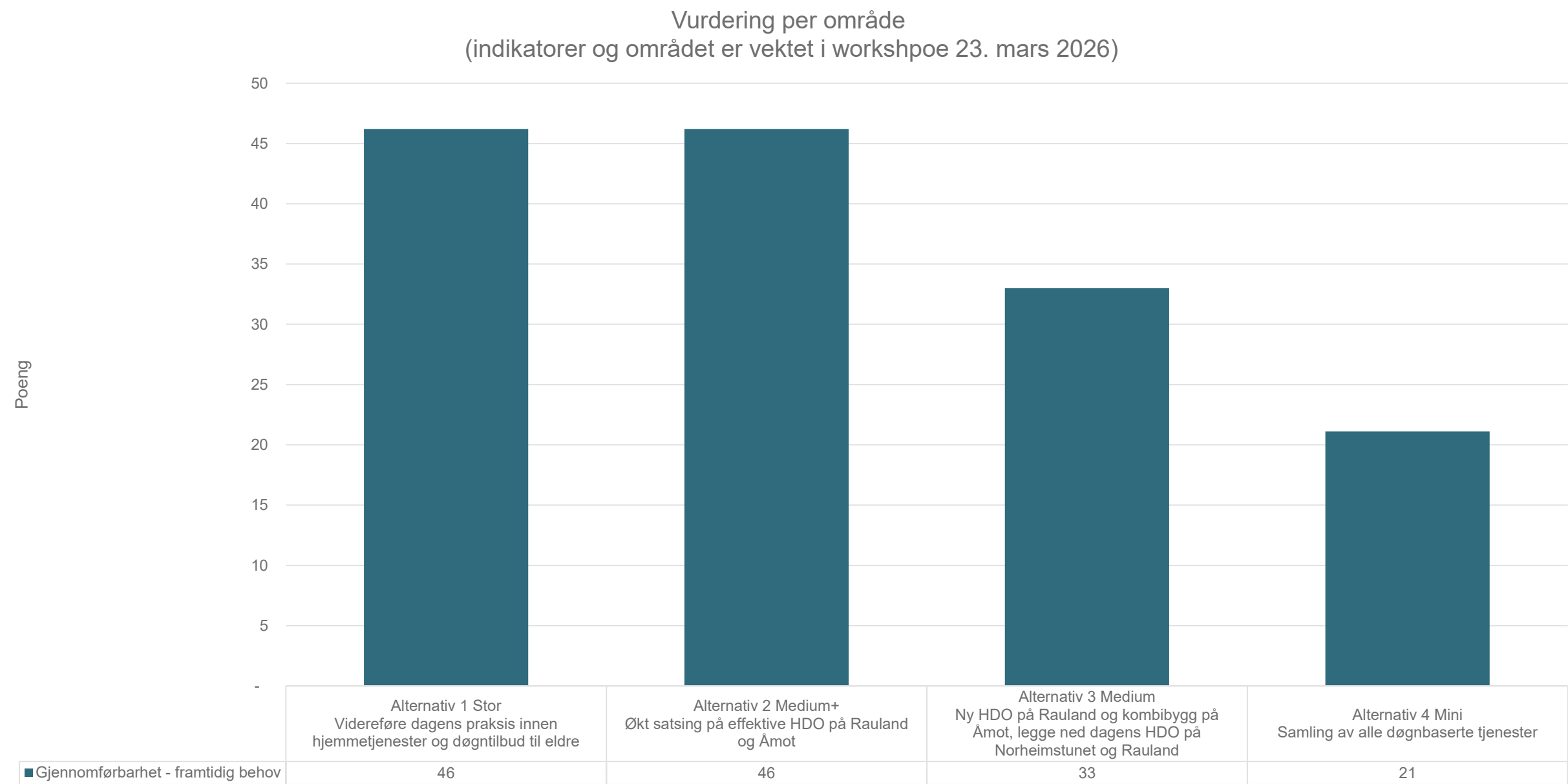

Vurdering av delkriteriet politisk vilje under dimensjonen «gjennomførbarhet» i de fire alternativene

Delkriterier	Alternativ 1 Stor Videreføre dagens praksis innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Alternativ 2 Medium+ Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Alternativ 3 Medium Ny HDO på Rauland og kombibbygg på Åmot, legge ned dagens HDO på Norheimstunet og Rauland	Alternativ 4 Mini Samling av alle døgnbaserte tjenester	Vekting av området og de enkelte indikatorene
Gjennomførbarhet - framtidig behov					4,4
Politisk vilje	3,5	3,5	2,5	1,6	3,0

Samlet vurdering av dimensjonen «gjennomførbarhet» i de 4 alternativene

(Kun skåring av «politisk vilje»)

Samfunnseffekter og gjennomførhet i de 4 alternativene

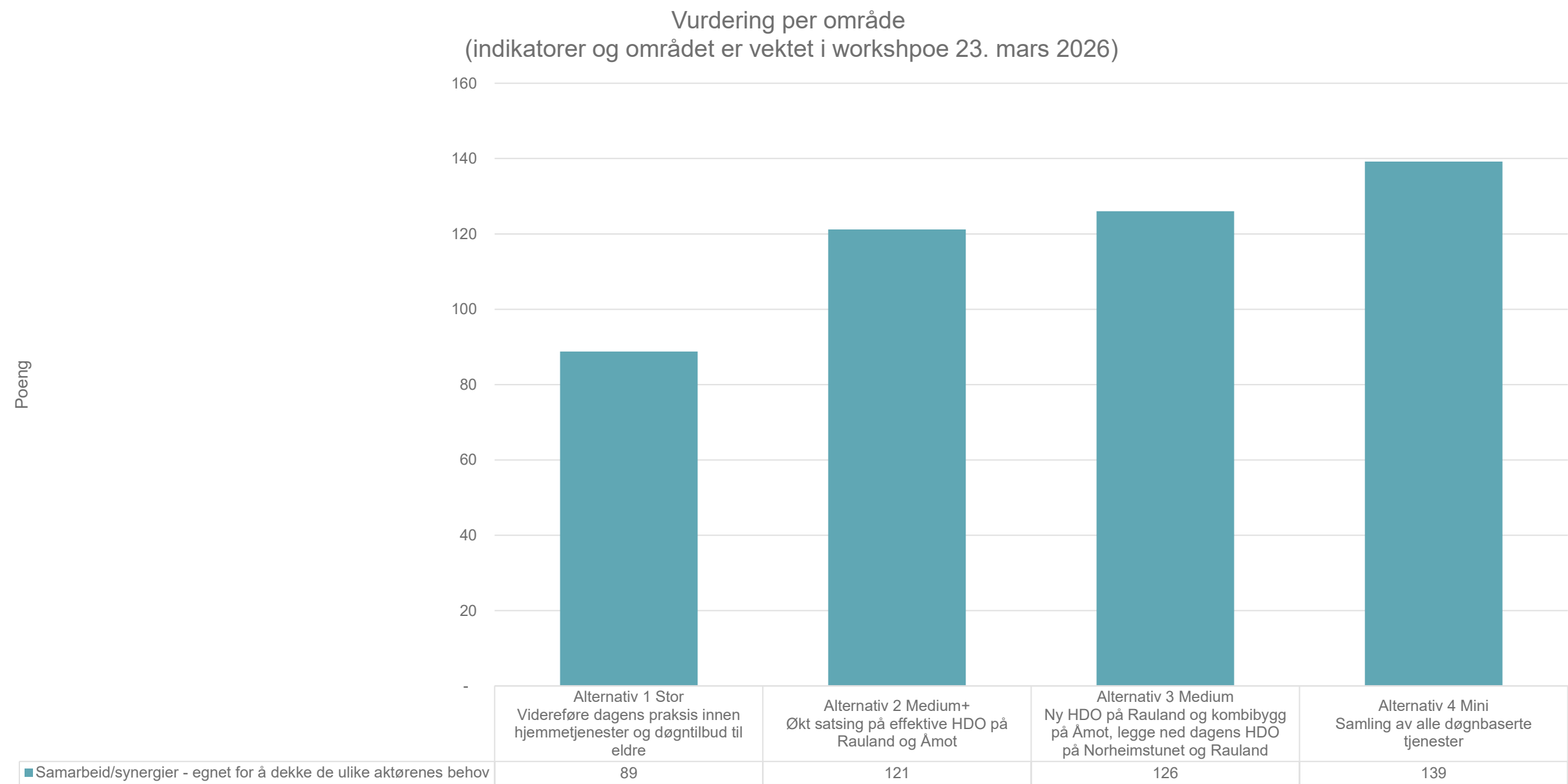
	Alternativ 1 Stor	Alternativ 2 Medium+	Alternativ 3 Medium	Alternativ 4 Mini
Hovedkjennetegn	Videreføre dagens praksis (tjenestenivå, dekningsgrad, organisering og antall lokasjoner) innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Nytt HDO bygg på Rauland, legge ned eksisterende HDO på Norheimstunet og Rauland og nytt kombibygge på Åmot med 24 plasser	Samling av alle døgnbaserte tjenester
Samfunnseffekter				
Gir et positivt omdømme				
Reduserer miljøbelastningen				
Utvikling av lokalsamfunnet				
Mulighet for fleksibel vekst når behovene øker				
Innbyggernes likeverdighet til tjenester				
Gjennomførbarhet - framtidig behov				
Tidshorisont igangsetting				
Eierstyring over aktuelle tomter og prosjekter				
Politisk vilje				
Er alternativet hensiktsmessig for å løse Helse og meistrings prioriterte oppgaver				
Gir alternativet rom for å kunne ivareta nye behov og oppgaver				
Samarbeid/synergier - egnet for å dekke de ulike aktørenes behov				
Hjemmetjenesten				
Sykehjemmet - kort- og langtidsplasser				
Legetjenesten				
Eiendom og plan				
Spesialisthelsetjenesten				

- Samarbeid/ synergier – egnet for å dekke de ulike aktørenes behov

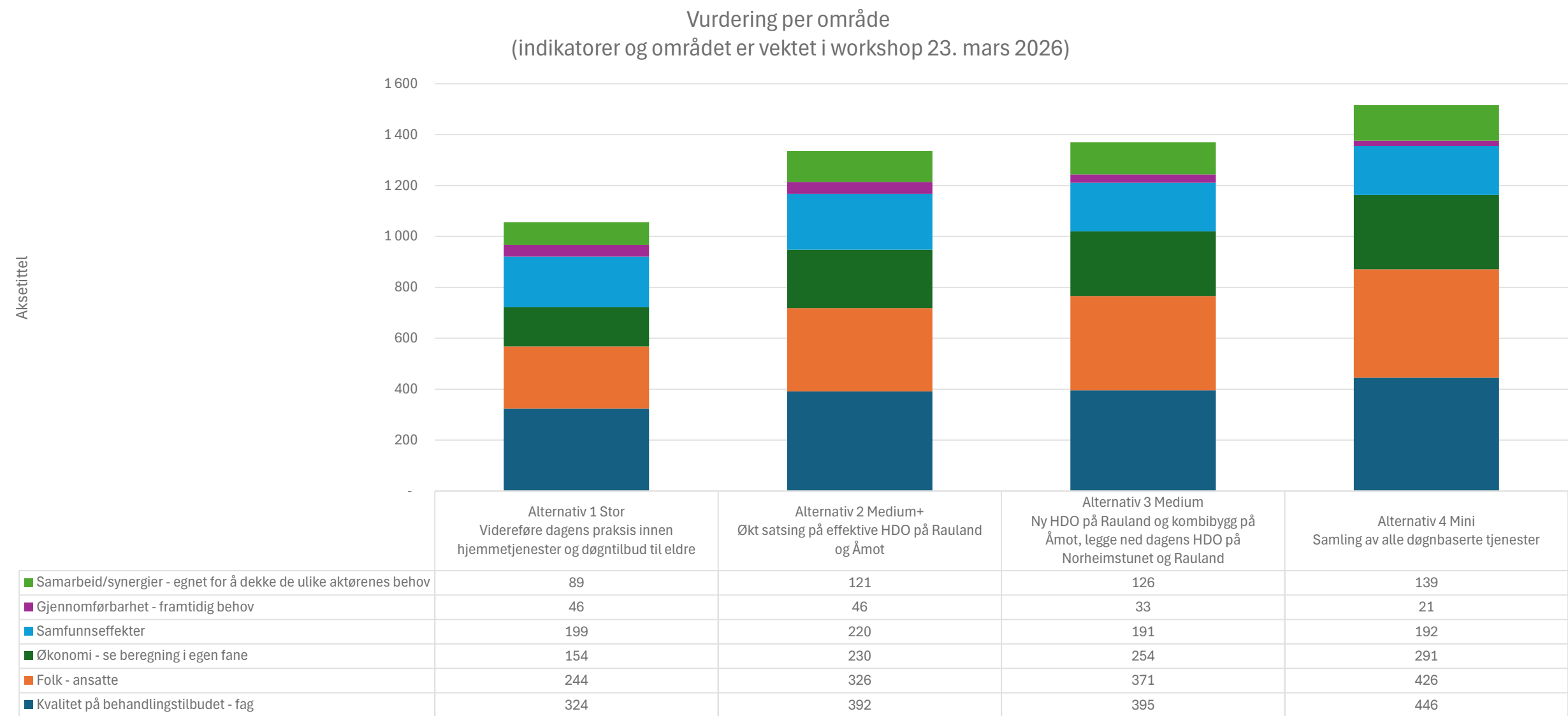
Vurdering av delkriteriene under dimensjonen «samarbeid/synergier»

Delkriterier	Alternativ 1 Stor Videreføre dagens praksis innen hjemmetjenester og døgntilbud til eldre	Alternativ 2 Medium+ Økt satsing på effektive HDO på Rauland og Åmot	Alternativ 3 Medium Ny HDO på Rauland og kombibbygg på Åmot, legge ned dagens HDO på Norheimstunet og Rauland	Alternativ 4 Mini Samling av alle døgnbaserte tjenester	Vekting av området og de enkelte indikatorene
Samarbeid/synergier - egnet for å dekke de ulike aktørenes behov					4,0
Hjemmetjenesten	2,9	3,4	3,3	3,1	3,0
Sykehjemmet - kort- og langtidsplasser	2,7	3,4	3,4	4,2	3,0
Legetjenesten	1,8	3,3	3,8	4,3	3,0

Samlet vurdering av dimensjonen «samarbeid/synergier» i de 4 alternativene

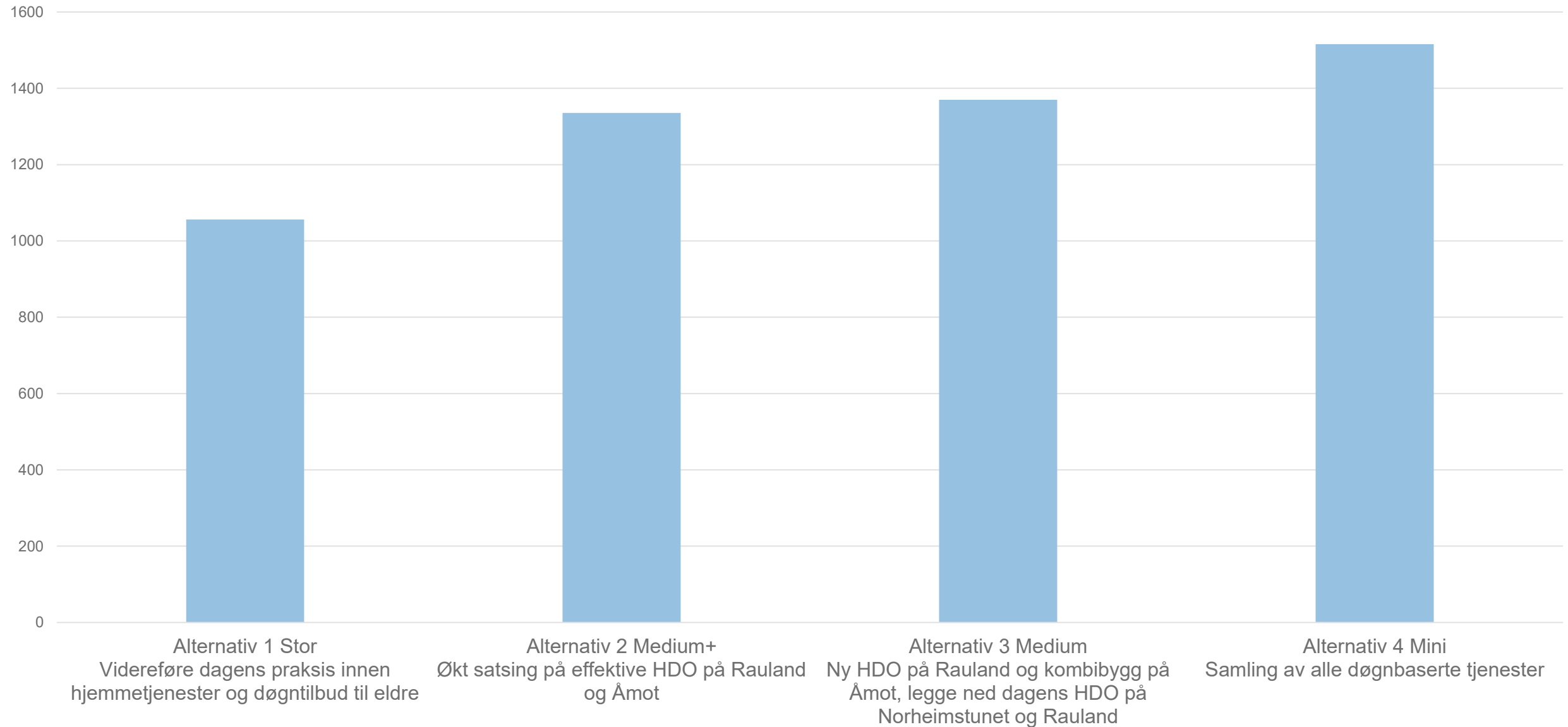

Samlet vektet vurdering av de fire alternativene med hoveddimensjonene

Samlet vektet vurdering av de fire alternativene

Vurdering i workshop 23. mars 2026

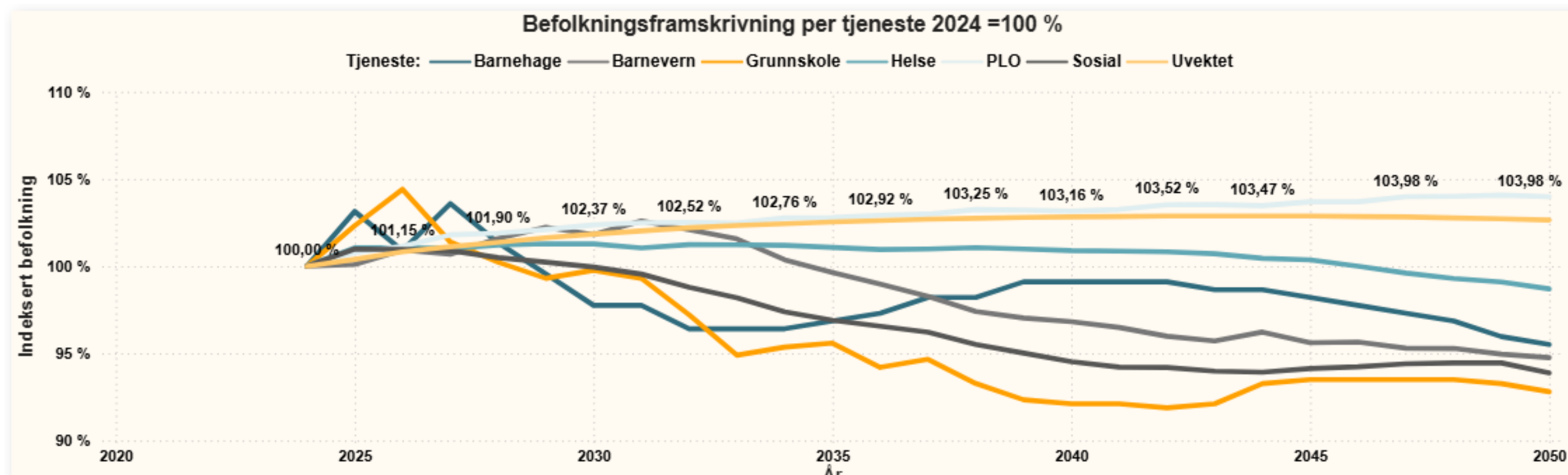

Ønsket utvikling for Vinje

- I hvilken grad mener du at alternativene som er vurdert møter framtidens behov på en god måte?
- Drøfte styrker og svakheter for fire ulike scenarier/alternativ

Hvordan kan vi møte framtiden for å unngå kommunal kollaps?

Framskrivninger av innbyggere i kommunen

basert på SSB MMMM alternativet per juli 2024, befolkningstall 2024 er fra januar 2025

K-4036 Vinje	2024	2025	2030	2040	Endring 2024 - 2040	Endring i %
Innbyggere 0-17 år	749	761	739	704	-45	-6,0 %
Innbyggere 18-49 år	1 385	1 375	1 401	1 368	-17	-1,2 %
Innbyggere 50-66 år	920	916	891	811	-109	-11,8 %
Innbyggere 67-79 år	577	586	594	692	115	19,9 %
Innbyggere 80-89 år	186	201	265	313	127	68,3 %
Innbyggere 90 år og over	34	36	41	81	47	138,2 %
Sum innbyggere	3 851	3 875	3 931	3 969	118	3,1 %

Spreke eldre: – 70 kan bli det nye 50

Eldre i Norge blir stadig kjappere i hodet. Forskning tyder på at dagens 70-åringer er i ferd med å bli like spreke mentalt, som 50-åringer var for bare få tiår siden.

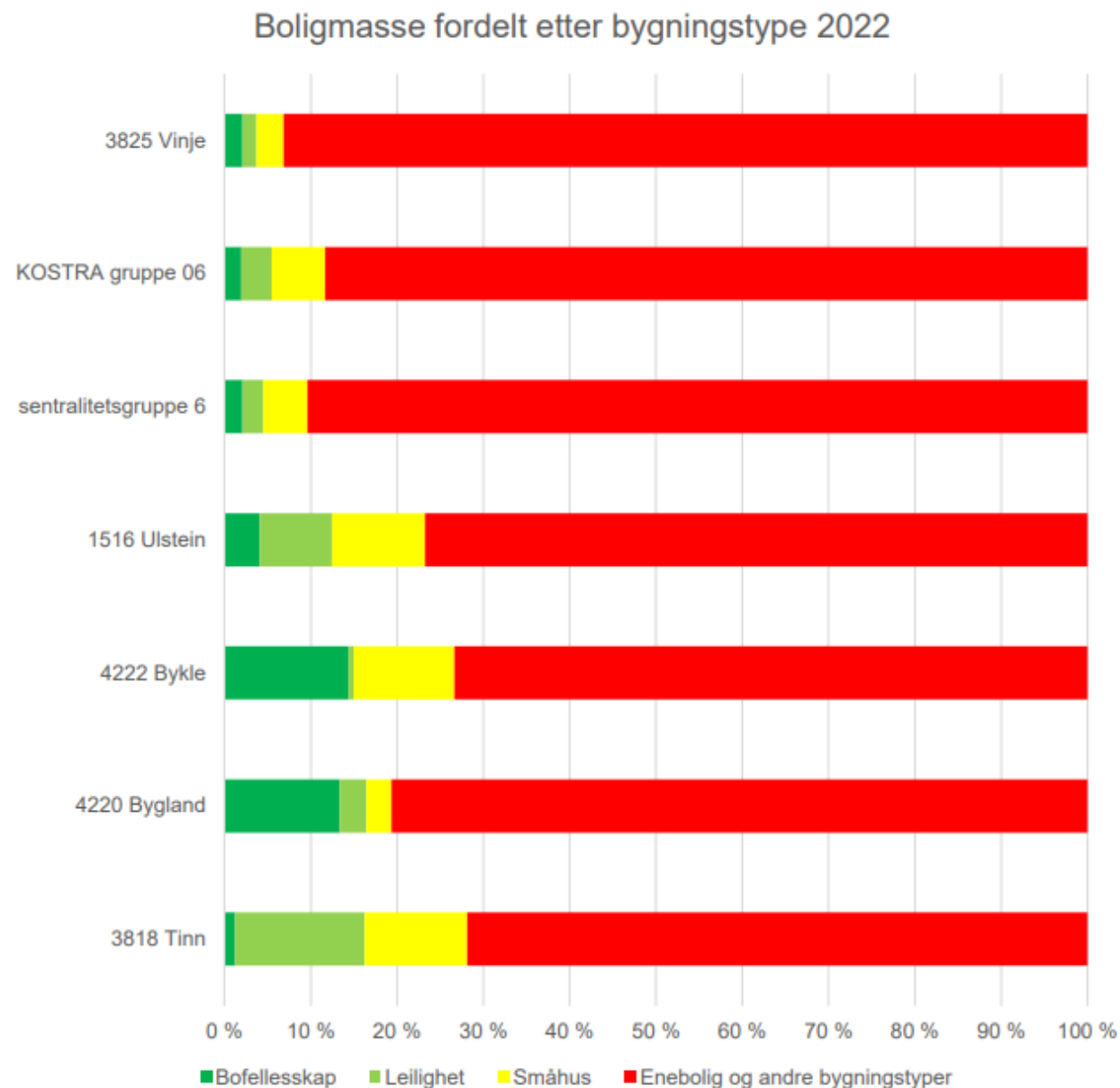
[Jan-Erik Wilthil](#)

Journalist

Publisert i dag kl. 12:55

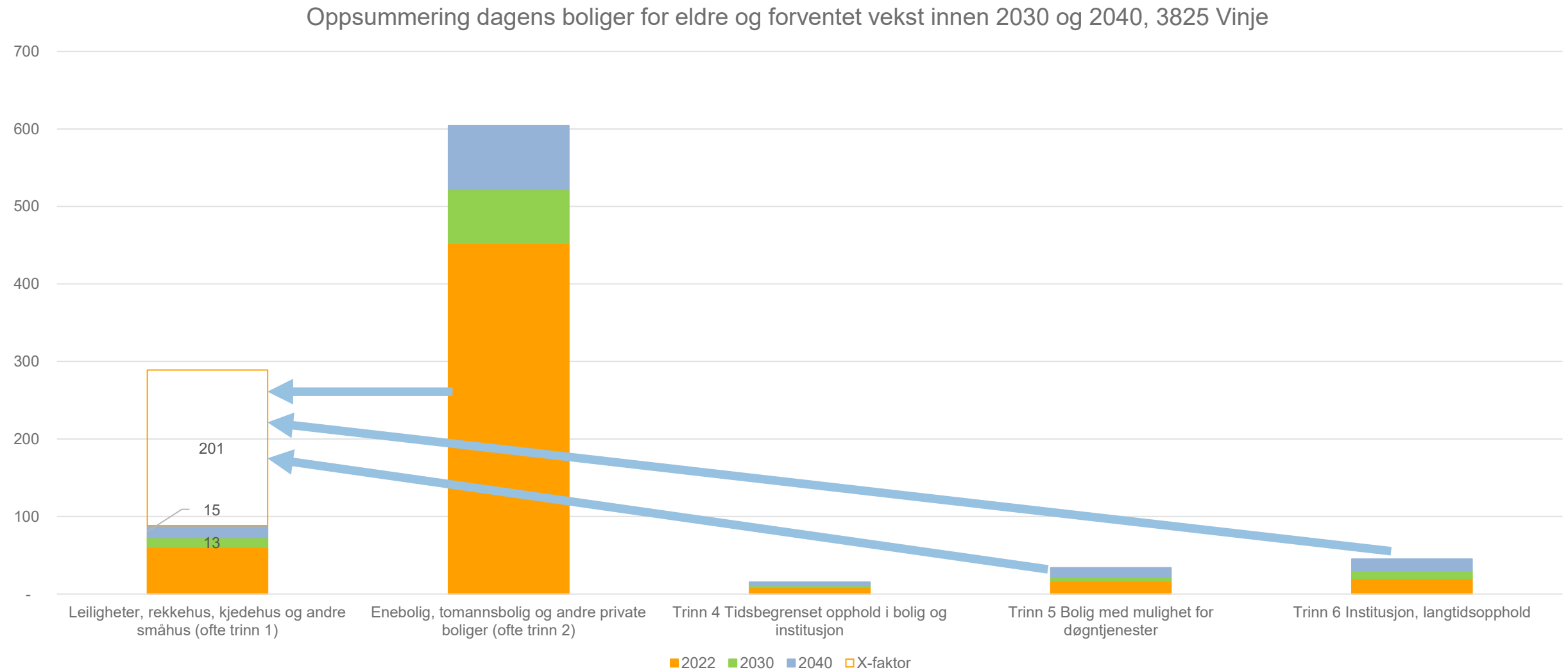
Utfordringer i det lokale boligmarkedet med få egnede boliger for eldre, gir økte kostnader til eldreomsorgen i Vinje

- ▶ Befolkningsendringene utfordrer kapasiteten i kommunene
- ▶ Mange kommuner opplever allerede en bemanningskrise i helse- og omsorgstjenestene
- ▶ Utfordringer i dagens boligmarked og i det lokale boligmarkedet, gir økte kostnader til pleie og omsorg
- ▶ Innbyggerne har manglende evne og muligheter til å gjøre gode boligvalg
 - ▶ Husene og folkene passer ikke sammen - for få egnede boliger for eldre
 - ▶ Stort behov for en mer diversifisert boligstruktur med flere bofellesskap og leiligheter for eldre i gode bomiljø i «5-minutters tettsteder»

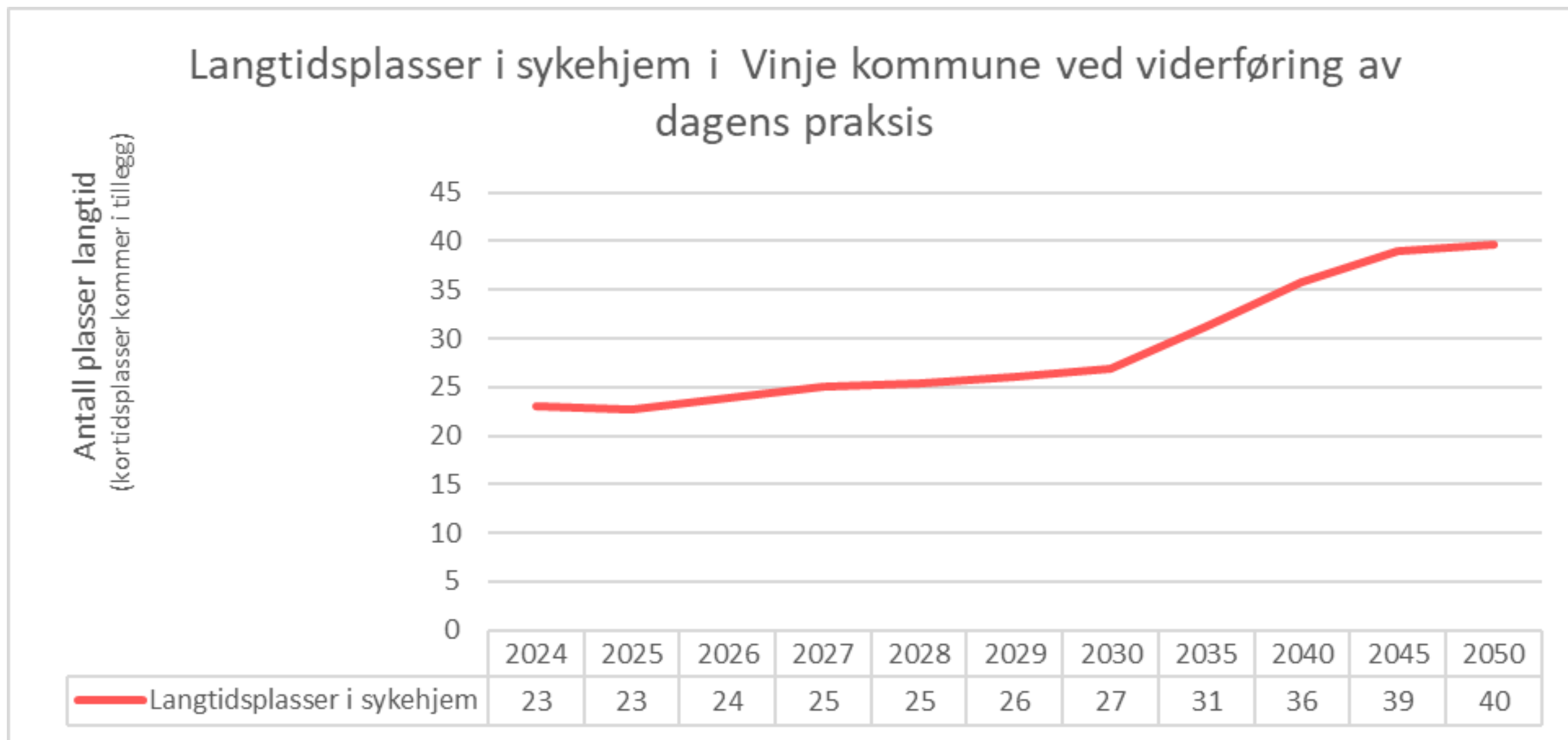
Eldre innbyggere i Vinje vil benytte 230 flere boliger enn i dag

- hvor har de størst mulighet til å bo og leve godt?

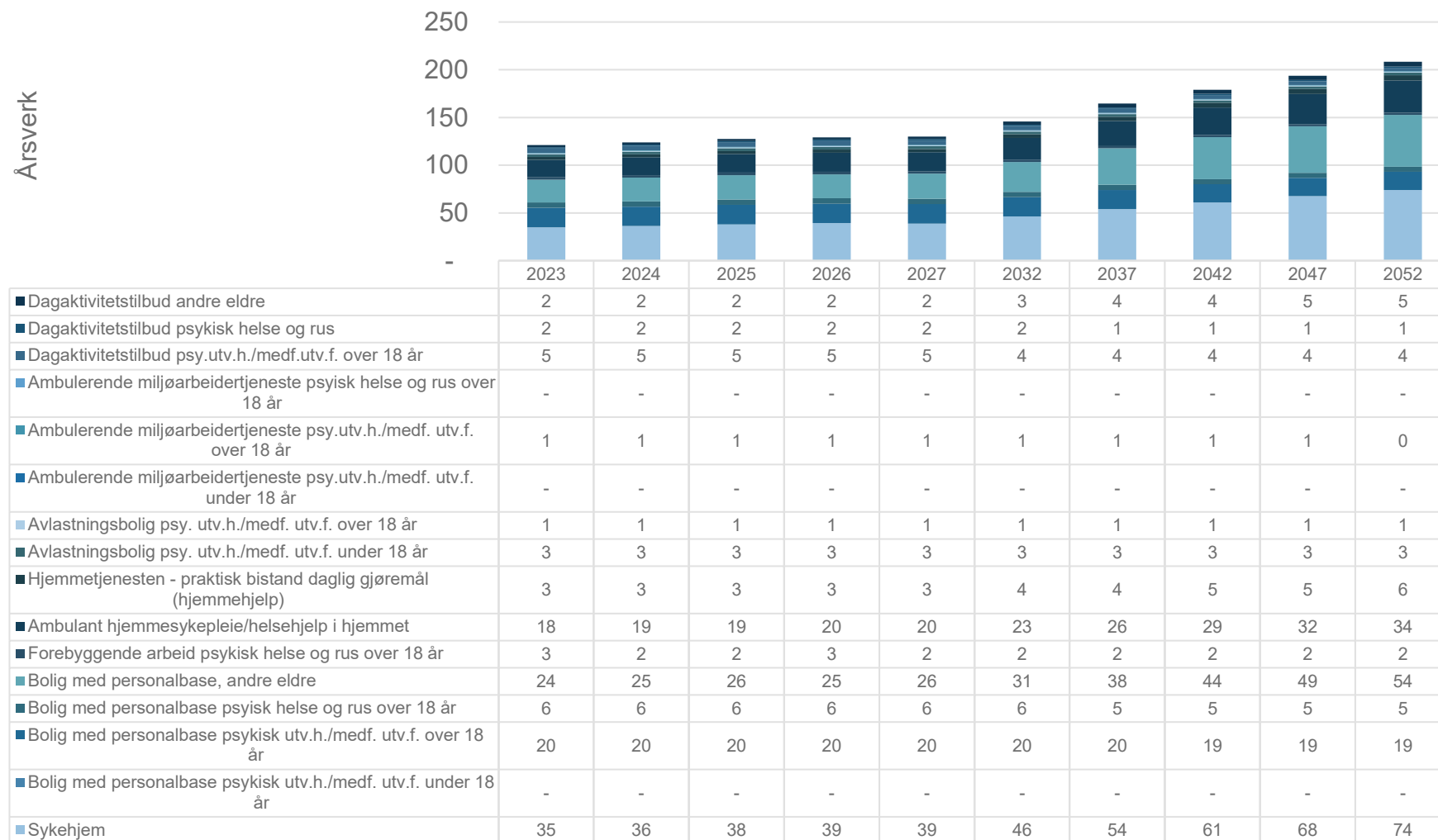

Pilene viser mulig og ønsket endring i boligsammensetning i framtiden. Ved å tilrettelegge for flere egnede boliger og bomiljø for eldre på trinn 1 i boligtrappen, vil kommunen kunne redusere framtidig behov for høyere trinn i boligtrappen

Fremtidig behov for langtidsplasser ved videreføring av dagens praksis

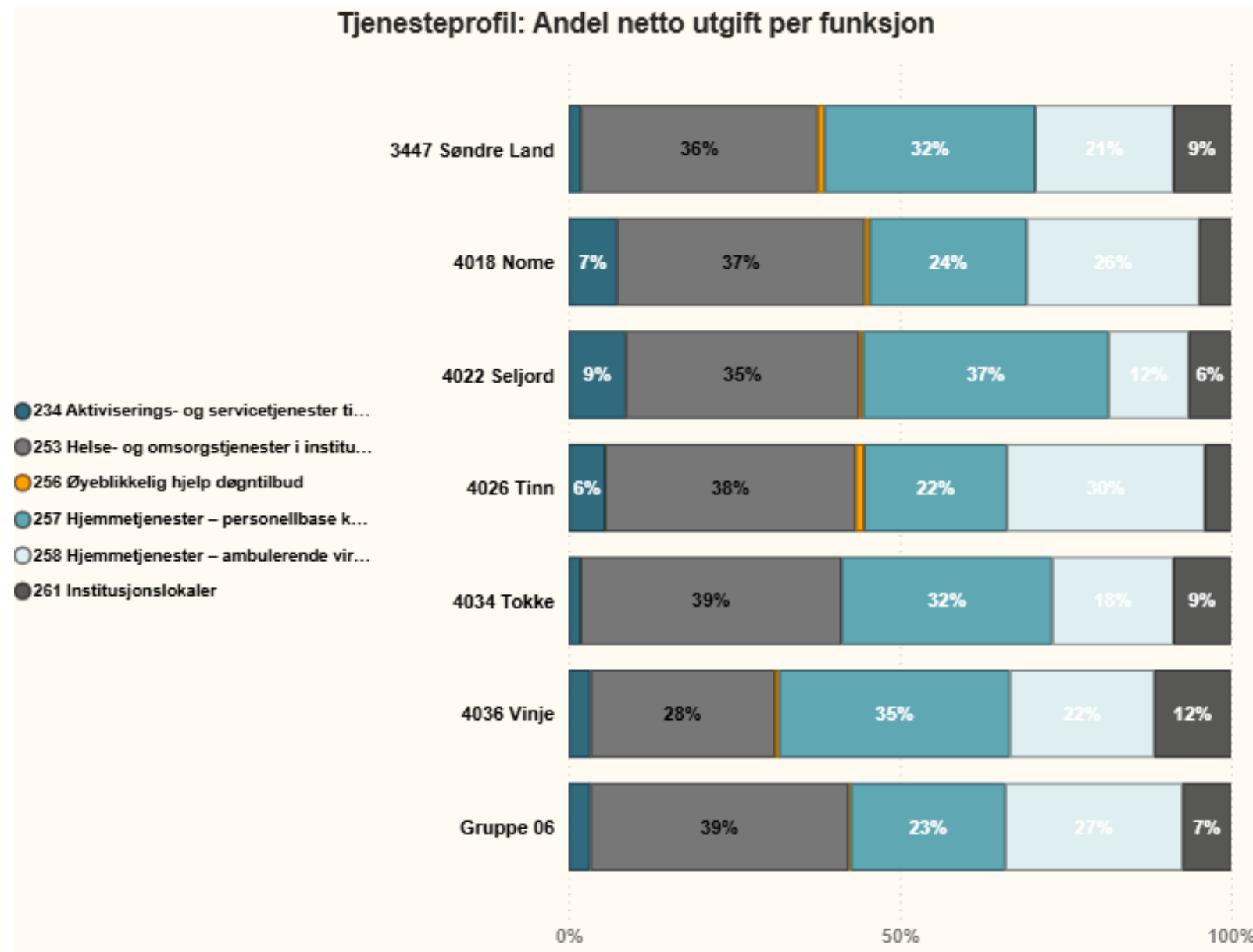

Årsverksframskrivning for Vinje ved demografisk framskrivning av årsverk basert på brukergruppeanalyse for 2023

- ▶ Figuren viser antatt behov for årsverk i Vinje kommune i årene fremover om vi leverer tjenester på dagens nivå og kun justerer for forventet antall innbyggere per aldersgruppe.
- ▶ Det er i dag 121 årsverk knyttet til pleie- og omsorgstjenestene. Det forventes at behovet i 2030 vil være 19 årsverk høyere og i 2040 53. Dette vil medføre et omfattende rekrutteringsbehov utover den normale utskiftning som til enhver tid finnes.
- ▶ Agenda Kaupang erfarer fra en rekke kommuner at rekruttering blir mer og mer krevende. Vi mener derfor at å vokse smartere for Vinje må innebærer å dreie tjenester til mindre arbeidsintensive og samtidig strategisk arbeide for et godt omdømme og arbeidsmiljø slik at kommunen har de beste forutsetninger for å kunne rekruttere i framtiden.

Hva er en bærekraftig tjenesteprofilen innen pleie og omsorg?

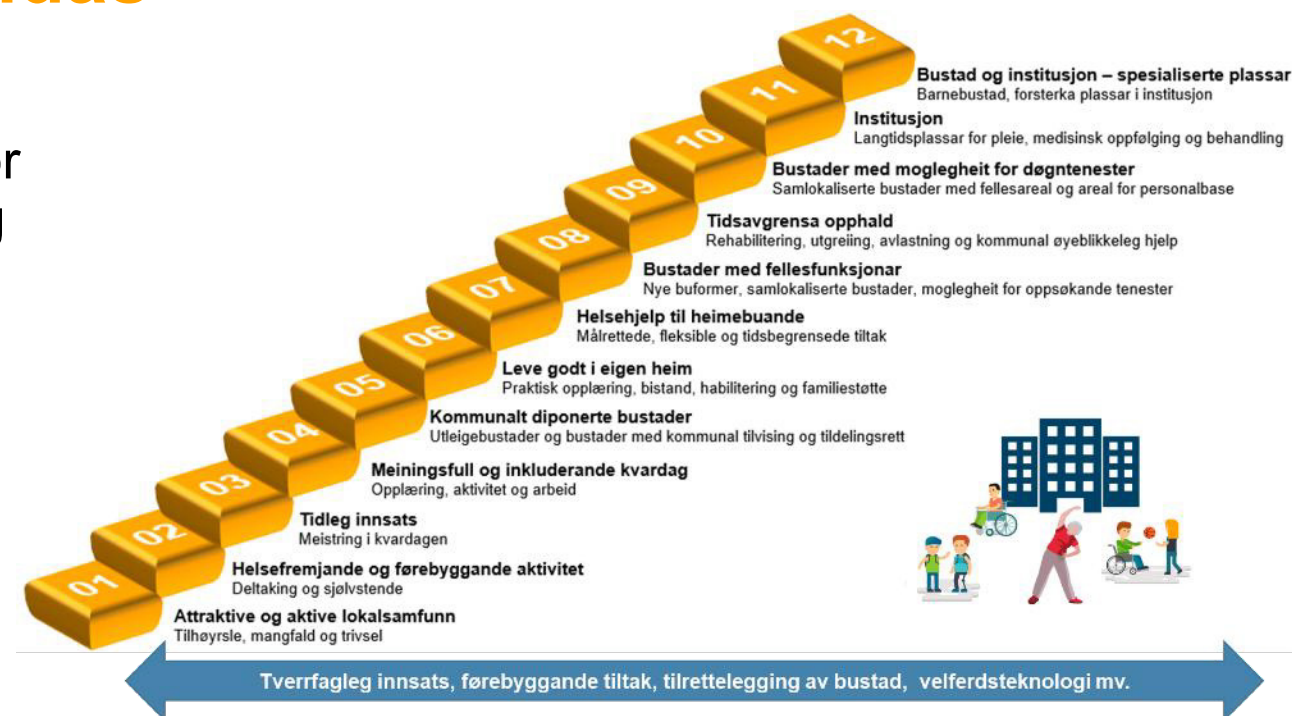

Vurdering av fire alternativ for framtidens helse- og meistringstenester i Vinje

- ▶ «Heilskapleg innsatstrapp» som felles rammeverk for prioriteringar og tenesteutvikling i Helse og meistring
- ▶ Workshop alternativanalyse 23. mars 2026
- ▶ Arbeidsmøte med ledere og tillitsvalgte kl. 12-14:15

**AGENDA
KAUPANG**

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

1

Offentleg

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppen har som oppdrag å finne økonomiske gevinster knytt til innføring av KI- turnusgenerator.

2 Organisering og gjennomføring

Møter med arbeidsfordeling for å innhente opplysninger. Arbeidstimer brukt til å manuelt utarbeide turnuser. Innhente relevante opplysninger frå anna kommune som er samanliknbar med Vinje og kan seie noko om den reelle gevinsten.

<i>Liv Berit Versto</i>	<i>Verksemdsleiar</i>	Arbeidsgruppeleiar
Kyrre Hegg	Digitaliseringskoordinator	
Björg Nystog	Rådgjevar	
Anne Ragnhild Øverbø	HR-rådgjevar	

Arbeidsgruppen har jobba med temaet i perioden 06.05-17.06.26, etter at val av leverandør er gjort.

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har gjennomgått faktiske timar knytt til utarbeiding av årsturnus manuelt og tenkte gevinster for å ta i bruk KI- generator. Det er kjøpt inn verktøy – programmet Dynamon for turnusplanlegging i framtida. Takast i bruk haust 2026. Me har kontakta samanliknbar kommune for å høyre deira gevinstar ved å ta Dynamon i bruk.

3.1 Beskrivelse tiltak

Innkjøp av KI- turnusgenerator

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaket vil medføre

- Frigjer arbeidstimar for avdelingsleiarar og konsulent knytt til GAT.

Auka leiarressurs gjev nye moglegheter for utvikling i fag i eiga avdeling- reduserer fråvær?

- Innhente opplysningar/ønsker knytt til kvar medarbeidar digitalt.
- Auka medarbeidartilfredshet
- Redusere fråvær ved at leiar har meir tid til eiga avdeling- nærleing i form av medarbeidarsamtaler- oppfølging tettare på sjukefråvær- forebygging av sjukefråvær.
- KI- er ikkje så personleg for medarbeidar
- Kan sette pris/kostnad per turnus mot budsjettet for avdelinga til lønn
- Færre feil når turnus ikkje blir «plotta» manuelt - rett bemanning og kompetanse til rett tid
- Vikarbudsjett går ned
- Oppstartmøte med Dynamon 22.05.26

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Innføring av KI turnus i heimetenesta og institusjon	Tiltaket vil, slik arbeidsgruppa vurderar frigjere tid nytta til turnusplanlegging, redusere feil og på den måten bidra til reduserte innleige og overtid over tid. Innspart tid estimert til 785 timar. Avdelingane har årsturnus
2 Innføring i øvrige delar av tenestene	Det er vurdert som hensiktsmessig å innføre for institusjon og heimetenester først, for så å breidde vidare til øvrige tenester med turnus. Per 2026 har ikkje desse avdelingane årsturnus

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Heimetenesta Åmot	150	200	God opplæring og rett bruk. Årsturnus har ulik oppstartstidspunkt, difor noko lågare i heimetenestene år 1.
2. Heimetenesta Rauland	150	200	God opplæring og rett bruk. Årsturnus har ulik oppstartstidspunkt, difor noko lågare i heimetenestene år 1.
3. Heimetenesta Øvre	150	200	God opplæring og rett bruk. Årsturnus har ulik oppstartstidspunkt, difor noko lågare i heimetenestene år 1.
4. Sjukeheimen	300	300	God opplæring og rett bruk. Årsturnus har ulik oppstartstidspunkt, difor noko lågare i heimetenestene år 1.
5. Øvrige tenester		300	God opplæring og rett bruk.

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Innføring av KI turnus i heimetenesta og institusjon. Dette er dei avdelingar som har årsturnus. Seinare breidding til øvrige turnusavdelingar.	• Frigjer tid til leiing/reducerer administrativ tid. • Bidreg til mindre feil og sikrar betre rett kompetanse til rett tid. Kvalitetsheving. • Redusert utgifter til innleige.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>				
<i>Innføring KI turnus i institusjon og heimebaserte tenester = 5 avdelingar</i>	750	900	900	900
<i>Innføring KI turnus øvrige avdelingar</i>		300	300	300

ARBEIDSGRUPPE 17

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport Faglige spørsmål – digital sjukepleie, dialyse, kvalitet mv

Høyreklikk på denne figuren
og velg “Sett inn bilde”
for å sette inn eller
endre bilde og grafikk

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppen har hatt som mandat å vurdere tiltak knytt til **Faglige spørsmål – digital sjukepleie, dialyse, kvalitet mv**

2 Organisering og gjennomføring

Som del av arbeidet sammen med Agenda Kaupang vinter og vår -26, har avdelingsleiargruppa i Helse og meistring kome med innspel til områder dei meiner det er grunnlag for å vurdere nærare for å oppnå betre budsjettkontroll og effektivisere drift. Tiltaka gruppa har jobba med, er henta frå dette arbeidet.

Løn er det området som i størst grad påverkar utgiftssida i tenestene, og det er primært her fokus er retta.

Arbeidsgruppa har jobba med desse områda i perioden februar til mai 2026, ikkje i form av felles møter, men lokalt med verksemdsleiar og avdelingsleiar institusjon for dialyse, for dei øvrige tiltaka med avdelingane i heimetenesta.

<i>Kari Dalen</i>	<i>Kommunalsjef</i>	Arbeidsgruppeleder
Liv Berit Versto	Verksemdsleiar institusjon og heimeteneste	Arbeidsgruppedeltaker
Guro E. Ormestøyl	Avdelingsleiar korttidsavdeling Vinje sjukeheim	Arbeidsgruppedeltaker
Anne Jannicke Lie	Avdelingsleiar i heimetenesta	Arbeidsgruppedeltaker
Arnhold Romtveit	Avdelingsleiar i heimetenesta	Arbeidsgruppedeltakar

3.0 Utredning

Dialysepost – Vinje sjukeheim

Dette er ikkje ei kommunal oppgåve, men ei oppgåve som ligg til spesialisthelsetenesta sitt ansvarsområde.

Det desentraliserte dialysetilbodet ved Vinje sjukeheim har sidan etablering vore eit samarbeid i mellom sjukehus og kommune. Kommunen har hatt alle lønsutgifter knytt til drifta, sjukehuset har stått for utstyr, medikament og har refundert DRG (sine inntekter per behandling)

Avdelinga har hatt fram til tilbodet blei pausa ut 1. juni 2026 hatt eit svært lite pasientgrunnlag- med urimeleg høg ressursbinding.. Ved pausing av tilbodet gis det alternativt dialysetilbod for pasient i kommunen og ein har slik ivaretatt målet om å motverke lang reiseveg for pasient.

Meir effektiv heimeteneste:

Ei klar anbefaling i rapporten frå Agenda Kaupang. Tiltak under dette punktet er også tatt fram i tiltakspakka om tidelingskriterar.

For å oppnå ei meir effektiv heimeteneste, krevst ei justering av den interne organiseringa.

- Det tildelast mange, men små tiltak til mange.(sjå arbeidspakke tildelingskriterier).
- Nattpatrulja er plassert på tre lokasjonar og har få oppdrag per lokasjon.
- Vi ser potensialer i å optimalisere ruteplanlegging. Dette krev justering av organisering.
- Innføring av digital heimeteneste

Nattpatrulje:

Nattpatrulja i Åmot har base ved sjukeheimen i Åmot, på Rauland ved Rauland omsorgssenter og i Øvre Vinje ved Norheimstunet.

Det er totalt tre på jobb kvar natt. Øvre og Rauland har svært få oppdrag – i år 0-2 per natt. I Åmot er det fleire oppdrag – her har nattpatrulja også faste oppdrag ma. På Bruli.

I tillegg til oppdrag i felten blei dei tilkalt ved utløyst tryggleiksalarm. Nattevakter er viktige, men dyre årsverk. For å ha ein person på jobb krevst to årsverk.

Arbeidsgruppa vurderar at den samla ressursinnsatsen kan reduserast frå 6 til 4 årsverk. Gruppa meiner også at ein bør samordne tenesta meir – slik at ein kan køyre ut to personar. Det sårbare her er at patrulja i Rauland og Øvre hjelper til inne ved ledig tid. Dette må organiserast for slik at det blir ein del av oppdraga. På den andre sida er det, slik situasjonen er no, med så få oppdrag ute i distrikta slik at det er betre bemanning på natt på omsorgssentra enn det er på sjukeheimen. (2 nattevakter på 34 pas på sjukeheimen + nattpatrulje ved ledig i tid) 1+ nattpatrulje store delar av natta på omsorgssentra med om lag halvparten av pasientgrunnlaget.

Betre ruteplanlegging:

Ny EPJ ila 1. halvår 2027 gjev betre mogelegheiter for å styre personell og rett kompetanse.

Optimalisering her vil vi fyrst kunne sjå effektar av frå 2028. Ei endring her vil også innebere justeringar i organisasjon, ved at oppdraga blir styrt frå ei heimetenesteavdeling. Tal oppdrag i dei tre distrikta varierar per vakt over tid. Vi er trygge på at det er potensiale her, men usikre på kor stort det er, og legg inn eit forsiktig anslag. Ser ein mot andre tiltak i arbeidspakkene som gjeld helse og meistring, vil il dømes tstrammare tildeling av tenester kunne påverke potensialet.

Digital heimeteneste:

Innføring av digital heimeteneste har potensiale. Vi har «i alle år» gjort dette i nokon grad ved såkalla ringetilsyn. Digitale løysingar gjer det mogeleg å tenke nytt kring dette og utvide tilbodet. Agenda Kaupang synleggjer eit potensiale på inntil 3,9 årverk ved å gjere dette og samstundes redusere talet av små vedtak betydeleg.

Her har vi sett på innføring av digitalt tilsyn for seg. Vi meiner det er realistisk å innføre dette i 2027. Tilsyn kan gjennomførast på fleire måtar -ved videokonsultasjon, telefonkontakt mm ved fast personell. Innføring vil redusere køyretid for heimesjukepleia og på den måten rasjonalisere drift. Etablering krev noko utstyr, og vi ser føre oss ei gradvis innføring slik at det nye tilbodet skal kjennast trygt for brukar.

3.1 Beskrivelse tiltak

3.1.1. Dialysepost Vinje sjukeheim:

Arbeidsgruppa har vurdert vidare drift av dialyse opp mot pasientgrunnlag og kostnad. Det er STHF som vurderar kva for pasientar som kan få sitt tilbod lokalt i Vinje.

Dialysetilbodet er sett på pause frå 01.06.26 og det blir vurdert som forsvarleg å seie opp avtala med sjukehuset. Avtala har 3 månaders oppseiingstid.

3.1.2 Nattpatrulje

Redusere 2 årsverk nattpatrulje i heimetenesta og omdisponere denne til tiltak barn og unge.

Arbeidsgruppa vurderar dette som forsvarleg.

Dersom ein hadde fjerna 2 årsverk natt vil ein kunne spare inn om lag 2 mill/år.

Vi foreslår ikkje det. Grunnen til det, er at det er behov for å etablere teneste som krev bemanning på natt for barn /unge ila haust 26/ vår 27. Forslaget frå arbeidsgruppa blir dermed å flytte denne ressursen for på den måten å unngå å måtte tilføre nye årsverk. Det nye tiltaket vil utløyse refusjon for ressurskrevjande tenester, omfanget av refusjon er det for tidleg å anslå per no.

3.1.3. Betre ruteplanlegging

Ny EPJ ila 1. halvår 2027 gjev betre mogelegheiter for å styre personell og rett kompetanse. Optimalisering her vil vi fyrst kunne sjå effektar av frå 2028. Ei endring her vil også innebere justeringar i organisasjon, ved at oppdraga blir styrt frå ei heimetenesteavdeling.

3.1.4 Digitalt tilsyn

Tilsyn kan gjennomførast på fleire måtar -ved videokonsultasjon, telefonkontakt mm ved fast personell. Innføring vil redusere køyretid for heimesjukepleia og på den måten frigjere tid og rasjonalisere drift. Etablering krev noko utstyr, og vi ser føre oss ei gradvis innføring slik at det nye tilbodet skal kjennast trygt for brukar.

3.2 Konsekvenser av tiltak

3.2.1 Dialysepost Vinje sjukeheim

For pasient:

Stenging av tilbodet vil medføre reiseveg til sjukehus for pasient dersom denne ikkje kvalifiserar for heimedialyse. Sjølv med eit lokalt tilbod slik vi har hatt, er det ei individuell vurdering som styrer kvar og på kva måte den enkelte pasient kan få sitt dialysetilbod.

For personell: Det har vore ein del gjennomtrekk i stillingane knytt til dialyse, ikkje minst av di det har vore vanskeleg å kombinere desse med andre stillingar. Stillingane som krevst er 60% stilling dagtid, faste dagar. Det blir frigjort tid og ressurs knytt til rekruttering, kompetansebygging og innleige. Dialyse krev relativt omfattande opplæring i sjukehus.

For kommunen:

Kommunen gir frå seg ei oppgåve som ligg til sjukehusets ansvarsområde.

3.2.2 Nattpatrulje

For pasient: Ingen

For tilsette: Omstilling til nye oppgåver, endra arbeidsstad.

3.2.3. Betre ruteplanlegging:

Justering av oppgåvefordeling mellom avdelingane i heimetenestene og med det ei mindre organisasjonsjustering.

For tilsette: Noko endring av ruter og oppgåver – større mogelegheit for rett bruk av kompetanse til ulike oppdrag.

3.2.4 Digital heimesjukepleie

For pasient: Ny måte å motta teneste på. Kan erstatte heile eller delar av tilbodet.

For tilsette: Mindre tid i bil.

Elles: Mindre organisasjonsjustering – det er naturleg å plassere ansvaret for dette til ein lokasjon.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1.Dialyse	Lukke dialysepost ved Vinje sjukeheim fom 01062026 som fylgje av lite pasientgrunnlag og alternativ tilbod. Dette er gjennomført. Pasient er gitt anna forsvarleg tilbod og personell er omstilt/har slutta.

	Varig stenging av tilbodet krev at avtala mellom kommunen og STHF må seiast opp. Dette er ikkje gjort.
2. Organisering nattpatrulje	Redusere 1 skift ved å omorganisere tenesta. Effekten av tiltaket blir ikkje synleg som innsparing, men motverkar oppretting av to årsverk knytt til etablering av døgntilbod for barn og unge med bistandsbehov.
3. Innføring av digital heimesjukepleie	Gradvis innføring – Agenda Kaupang estimert mogeleg gevinst til 3,9 årsverk totalt. Om potensialet er så stort er arbeidsgruppa usikker på og har vurdert ei gradvis innføring frå 2027.
4.	
5.	
6.	

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Dialysepost varig stengt	1800	1800	Avtala blir sagt opp – elles er tiltak gjennomført
2. Innføring digital heimesjukepleie	200	300	
3. Redusere og legge om nattpatrulje	0	0	
4.			
5.			
6.			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
• Forslag	• Vurdering

Stenge dialysepost permanent.	Pasientgrunnlag er lite sett opp mot behovet for tilgjengeleg sjukepleiekompetanse. Det finst alternativ som kan gje hemodialyse heime eller i institusjon. Oppgåva ligg ikkje til det kommunale ansvarsområdet, men til STHF
Innføring av digital heimesjukepleie	Innføring må skje gradvis for godt resultat slik at pasientane opplever tenesta som trygg. Eigna til faste tilsyn. For pasient: Ny måte å motta teneste på. Kan erstatte heile eller delar av tilbodet. For tilsette: Mindre tid i bil. Elles: Mindre organisasjonsjustering – det er naturleg å plassere ansvaret for dette til ein lokasjon.
Omorganisering og nedtrekk av nattpatrulje.	Tiltaket inneber omorganisering av tenesta slik at denne gis ut frå ein lokasjon, ikkje tre som i dag. Det er få vedtak om natteteneste, men fleire tiltak som krev to personar. Pga behov for å bygge opp teneste for ungdom med omfattande behov foreslår ein å flytte eit skift = 2 årsverk til anna tenesteområde og effekten blir difor kraftig redusert, men reduserer behovet for å auke rammene.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak	1800	1800	1800	1800
Legge ned dialysepost				
Innføring av digital heimesjukepleie	200	300	500	700

ARBEIDSGRUPPE 18

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport – administrativ organisering Helse og meistring

Høyreklikk på denne figuren
og velg “Sett inn bilde”
for å sette inn eller
endre bilde og grafikk

1. Mandat og rammer

Mandatet tek utgangspunkt i Kommunestyrets vedtak i sak hausten 2025. I evalueringa kom det fram behov for å jobbe meir med eventuelle behov for å justere organisasjonsmodellen for helse og meistring.

Målet med arbeidet er å legge best mogeleg til rette for nærleing, framtidig utvikling, samhandling og effektiv tenesteyting.

Arbeidsgruppa har, med bistand frå Agenda Kaupang arbeidd fram alternativer til dagens organisering med utgangspunkt i eit kunnskapsgrunnlag der 20+ personar er intervjuar om kva som fungerer godt og kor det er rom forbetring.

Avgrensing:

Kommunestyret har i budsjettvedtaket for 2026 vedtatt inndraging av ei verksemdsleiarstilling. Helse og meistring har ikkje merkantile funksjonar.

Kva for roller og oppgåver som evt. skal flyttast til sentrale støttefunksjonar og kva som skal ligge att i kommunalområdet er ikkje avklart.

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidet her er ikkje organisert i form av etablering av arbeidsgruppe, men er resultat av den gjennomgangen organisasjonen har vore gjennom i samarbeid med Agenda Kaupang.

Endeleg rapport frå dette arbeidet er venta medio juli frå Agenda Kaupang. Leiarar og støttefunksjonar har delteke i prosess i perioden januar – mai.

3.0 Utredning

Hovudgrepet ein har kome fram til er reduksjon frå 4 til 3 verksemdsleiarstillingar. Ei verksemd, institusjon og heimebaserte tenester blir svært stor. Vi har vald å fokusere på korleis vi best kan understøtte tenestekjeda og utvikling av denne over tid i takt med utfordringsbildet vi ser.

Helse og meistring femner mange fagområde. Tal tilsette, turnusarbeid/ dagstillingar, ulik kompleksitet osv er omsyn som er tatt undervegs i prosessen.

Helse og meistring har små merkantile funksjonar (1,4 årsverk organisert i OI) og ikkje stedfortredarfunksjonar. Dette inneber at organisasjonen er sårbar ved fråver/vakansar. Ut over forslaget om å inndra ei verksemdsleiarstilling er fokus retta mot å nytte dei ressursane organisasjonen har best mogeleg, tydeleggjere roller og gjere interne justeringar som understøttar arbeidsprosessar best mogeleg. I og med at denne delen av arbeidet ikkje har økonomiske konsekvensar i form av innsparingar, blir det ikkje fylgd opp vidare her.

3.1 Beskrivelse tiltak

Talet påverksemdsleiarar blir redusert frå fire til tre.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaket vil medføre at institusjon og heimeteneste blir ei verksemd.

3.3 Etc

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Redusere 1 årsverk som verksemdsleiar	Ved å slå sammen institusjon og heimeteneste reduserast talet på verksemdsleiarar frå fire til tre. Kommunestyret gjorde denne endringa allereie frå budsjettåret 2026

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1.tre verksemdsleiarar i staden for ein	1300	1300	Kommunestyret vedtok dette tiltaket frå budsjettåret 2026. Evt politisk vedtak om organisering av HEM i tråd med framlegg frå kommunedirektør avgjer om gevinsten realiserast
2.			.

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Redusere eit årsverk verksemdsleiar	Er gjort for 2026 og foreslås vidareført som del av framlegget til organisering av helse og meistring.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak	1300	1300	1300	1300
Reduksjon eit årverk verksemdsleiar				

ARBEIDSGRUPPE 19

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport – legeavdeling/legevakt

1 Mandat og rammer

Oppdraget gitt i denne arbeidspakka er å sjå på innsparingspotensialet ved å fjerne utekontor.

2 Organisering og gjennomføring

Det er, som følgje av vedtak kommunestyret hausten 2025 bestilt kostnadsanalyse for området legeavdeling/legevakt. Det er bedt om ny politisk sak på dette området.

Det arbeidet som er gjort her, representerer ikkje ein fullverdig førebuing av denne.

Kostnadsanalysa er utarbeidd av Agenda Kaupang. Ut over det materialet som er levert frå dei, er det leiar av legeavdelinga og kommunalsjef som har utgjort arbeidsgruppa her.

3.0 Utredning

Agenda Kaupang har levert kostnadsanalyse.

Denne omfattar kostnader registrert med KOSTRAfunksjon 241, og omfattar dermed også andre tenester som registrerast under denne funksjonen. Rapporten er mottatt 25. juni 2026 og krev grundigare oppfølging enn det som er mogeleg innan fristen for dette arbeidet som er sett til 1. juli. Rapporten baserer seg på 2025-tal. Det er fleire element i de materialet som er mottatt som leiar for legeavdelinga har kommentarar til.

Følgjande faktorar er tatt med i rapporten:

Fastleger: Basistilskudd fastleger, eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/lekantor, turnusleger (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning).

Fastlegers bidrag til legevakt er tatt med under legevakt.

Legevakt: Her er kostnader til drift av en legevakt, interkommunale samarbeid knyttet til legevakt og fastlegers bidrag til legevakt tatt med

Uavhengig av kommentarar administrasjonen måtte ha til rapporten , er konklusjonen i denne tydeleg; Vinje har høge utgifter til legetenester, både til legekantor og legevakt.

Det pågår eit større arbeid for å utvikle og kvalitetssikre tenestene. Arbeidet handlar om forbetring og utvikling av rutiner, kompetanselyft, og tydeleggjering av roller og ansvar til dei ulike funksjonane i legetenesta. Det er viktig å gje rom for å fullføre dette arbeidet.

Oppdraget her handlar om å identifisere gevinst ved å samle legekantora, det vil sei fjerne utekontor. Ei endring har konsekvens også for andre område, ikkje minst TDI som huseigar og i høve til reinhald. Dette er ikkje vurdert her. I og med at det er omsorgssenter i Øvre Vinje og på Rauland med heildøgns tilbod, vil oppfølging av lege for pasientane her ivaretas. Det naturlege vil vere å erstatte dagens løysing med tilsynslegefunksjon. Dette inneber kvalitetssikring av tilbodet, men aukar samstundes innslaget av offentlege legeoppgåver.

3.1 Beskrivelse tiltak

Ein dag på utekontor krev ein sjukepleiar i tillegg til lege. Lønnsmidlar vil difor utgjere mest potensiale. Ikkje fyrst og fremst ved reduksjon av stillingar, betre ressursutnytting gir potensiale for betre inntening, og behovet for innleige ved fråver går ned.

Kantora hentar i dag forbruksvare ved legekantoret i Åmot, for å motverke svinn som følgje av datomerking. Det vil vere noko effekt her.

Det er laboratoriefunksjon ved utekantora, men dei fleste prøver må likevel sendast til Åmot for analyse, eller vidare til andre laboratorier. Prøver må sendast med taxi.

Fullverdige legekantor krev i utgangspunktet det same utstyret alle stader. Større utstyr kjøpast inn ved behov for utskifting og er ikkje tatt med i oppsettet under då ein som oftast må be om ekstra midlar til dette.

Fleire av legane er i dag spesialistar. Dette gjev høgare refusjon og dermed betre inntening, men er sjølvstøtt avhengig av aktivitet.

Sjukepleiarar har frå 2026 også mogelegheit til å hente inn refusjon for ein del oppgåver.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Ei samlokalisering av legetenestene gir rom for meir effektiv ressursbruk og betre nytting av kompetanse.

For pasientar vil det medføre auka reisetid/tidsbruk

Med fokus på dei svakaste, vil det vere naudsynt med kompenserande tiltak i høve til omsorgssentra i Rauland og ved Norheimstunet.

Auka inntening krev tett oppfølging for rett takstbruk.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Redusere tal legekantor til eit.	Tiltaket, slik arbeidsgruppas mandat er utforma, inneber at utekontora lukkas i den form dei har i dag
2. Reduserte driftsutgifter som fylgje av samlokalisering	
2. Auka inntening	Rett takstbruk. Effektiv drift.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fult implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	
1. Redusere tal legekantor til eit	1600	1600	Tiltaket krev politisk behandling. Kommunestyret har bede om ny sak om legetenestene.
2. Reduserte driftsutgifter som fylgje av samlokalisering	200	200	Poltitisk vedtak i høve til tiltak 1.
1. Auka inntening	500	700	

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Samlokalisering av legekantor til eit kontor	- Tiltaket er forsvarleg, men inneber behov for kompenserande tiltak i høve til Rauland omsorgssenter og Norheimstunet. - Bidreg til meir rasjonell drift av legetenesta. Dette legg også grunnlag for betre inntening per lege. - Gir lengre reiseveg til lege for pasientar som i dag har lege ved eit av utekontora.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Samlokalisering</i>	1600	1600	1600	1600
<i>Reduserte driftsutgifter</i>	200	200	200	200
<i>Auka inntening</i>	500	700	700	700

Saksframlegg

Utval	Møtedato	Utvalsak
Oppvekst- og velferdsutvalet		
Kommunestyret		

Organisering av legetenesta Vinje kommune 2025 - 2029

Vedlegg

- 1 Fullstendig tiltaksliste legetenesta
- 2 Plan for legetenesta

Dokument i saka

Kommunestyresak 110/22, 16. november 2022 om pasientreiser i eigenregi
Kommunestyresak 170/24, 17. desember 2024 om legevakt

Bakgrunn

Denne saka omhandlar framtidig organisering og drift av legetenesta i Vinje.

Kommunen har ikkje hatt eigen plan for legetenesta tidlegare, men er no i følge punkt 6.2 i ASA 4310 for perioden 2024-2025 mellom KS og Den norske legeforening, pliktig til å ha ein slik plan.

Planen gir oversyn over oppgåver og ansvar i legetenesta, og inneheld arbeidsmål for tenesta i planperioden. Dokumentet er å sjå som eit tilleggsdokument til kommunedelplan Helse og meistring 2023 – 2029 der hovudpunkt blir innarbeidd ved revisjonsarbeidet.

Målsetjing med planen er å sikre ei berekraftig, stabil og fagleg sterk legeteneste, der ein samstundes tek omsyn til kvalitet, rekruttering, økonomi og pasientanes oppleving av trygge tenester.

Juridiske rammer og oppgåver:

Kommunen sitt ansvar for legetenesta er forankra i Helse og omsorgstenestelova §3-1, som pålegg kommunen å sørge for naudsynte helse – og omsorgstenester til dei som bur og oppheld seg i kommunen. Dette omfattar mellom anna fastlegeteneste, legevakt, helsestasjon, sjukeheim og samfunnsmedisinske oppgåver.

Å sikre kvalitet i dei tenester kommunen er sett til å yte, er overordna. Å legge til rette for dette organisatorisk, i høve til kompetanse og ressursar er sentralt.

Korleis tenesta blir organisert og korleis ein nyttar den kompetansen kommunen har tilgjengeleg har tyding for måloppnåing.

Skal kommunen fortsett ha eit legekontor med to utekontor slik vedtaket har vore sidan 2014, eller er det tid for å sjå dette på nytt?

Fakta:

Vinje har hovudkontor i Åmot og utekontor i Rauland og Edland. Strukturen slik den er i dag blei vedtatt i 2014.

Legevakta er lokalisert til Åmot slik den har vore sidan oppstart i 1998. Til legevaktsentralen ligg også ansvaret for å handtere det nasjonale legevaktsnummeret 116117.

Det er 7 fastlegelister i kommunen, fordelt på 8 legar.

I tillegg er kommunen tildelt 2 LIS1-legar (turnuslegar) Desse er ved kontoret i Åmot i eit halvt år som siste del av utdanninga si til lege. Det er 4 LIS1-legar i kommunen i løpet av eit år.

Legekontoret er godkjend utdanningsinstitusjon for Lis! Og ALIS (spesialisering i allmennmedisin).

Totalt sett har legetenesta dei siste åra vore relativt stabil med fleire legar med fleire års fartstid i kommunen. Samstundes opplever me rekrutteringsutfordringar og behov for innleige frå vikarbyrå, einskilde år i stort omfang. Det er ikkje grunn til å tru at denne situasjonen betrast framover. Av dei tre legekontora i kommunen har det vore særleg krevjande å rekruttere og behalde legar ved kontoret på Edland. For å sikre drifta der betre, valte ein ved oppretting av Nordsjølegestillingar ved legevakta å kople desse mot ledig fastlegeliste. For legekorpset elles har det også vore naudsynt å vurdere alternative arbeidstidsordningar for å behalde personell i stillingar.

At det er krevjande å rekruttere og sikre stabil bemanning i legetenesta er ikkje ei problemstilling Vinje er aleine om. Det er ei nasjonal utfordring. Målet er likevel å ha eit stabilt legekorp i kommunen som kan gje innbyggjarane eit heilskapleg tenestetilbod der kontinuitet, tilgjenge og kvalitet på tenestene er ivareteke på trygt vis. Organiseringa skal møte kommunens behov for både primærlegetenester og akuttmedisin, og også vektlegge det førebyggjande helsearbeidet.

Om kommunen ikkje lykkast med dette, gjer det tenesta og kvaliteten på tenesta sårbar, kostbar og arbeidskrevjande.

Vurdering av kva som er berekraftig med tanke på framtidig organisering av legetenesta er i stor grad avhengig av tilgang til personell.

Vurdering

Når ein skal vurdere korleis legetenestene best kan organiserast framover, er det fleire element å ta omsyn til:

Pasienttryggleik

Tenestene som blir gitt skal vere forsvarlege og av god kvalitet slik at faktisk og opplevd pasienttryggleik blir ivaretatt.

Den medisinske utviklinga gir kommunehelsetenesta nye utfordringar i det fleire og meir krevjande sjukdomsbilete no kan, og blir behandla lokalt. Det stiller krav til legen og til hjelpepersonellet.

Tilgjenge for pasientane

Tilgjengelegheit kan definerast som den avstand befolkninga har til næraste legekontor. Innbyggjarar med lengst avstand har då dårlegast tilgjengelegheit. Det vil vere ulike vurderingar på kva som er akseptabel eller forsvarleg avstand til legekantoret. Tilgjengelegheit kan også definerast ut frå opningstider, tal på dagar osv.

Her er også andre faktorar som er sentrale:

Stabilitet – ikkje minst er det viktig for pasientar med kroniske og alvorlege sjukdomar å oppleve å ha ein stabil legekontakt. Variasjonar i tenestetilbodet er i seg sjølv ein negativ faktor. Dei mest sårbare gruppene må sikrast forsvarlege tenester.

Rekruttere og behalde fastlegar

Kommunens hovudutfordring i legetenesta er rekruttering av fastlegar. Vanskar med rekruttering medfører at pasientlister handterast av korttidsvikarar. Det er krevjande for kommunen å ha ubesette stillingar, men mest av alt er det leit for pasientane som ikkje får ein stabil lege over tid.

Me veit ein del om kva søkjarar til ledige stillingar etterspør. Dagens legar etterspør arbeid i faglege fellesskap. Det er eit krav i spesialiseringsløpet at legen har tilgang til kollegium slik at ein kan fylgje opp kravet om supervisjon og faglege drøftingar undervegs.

Økonomi

Dette spørsmålet handlar fyrst og fremst om disponering av personalressursar:

Når utekontor ved Rauland og Edland er opne, er det eit personell per lege. Dette er eit minimum av det det må vere. Om både lege og hjelpepersonell er opptekne må telefoni og arbeidsoppgåver overførast til Åmot.

Ved legekantoret i Åmot er det fire hjelpepersonell per 5-7 legar i snitt, for 10 legar på onsdag. Laboratorieprøver som blir tatt på utekontor, blir sendt med drosje til Åmot for analyse, eventuelt vidareending.

Legekantoret i Edland og Rauland har alltid halde sommarstengt. Grunnen til dette er ferieavvikling for det samla legekorpset og for sjukepleiarar og helsesekretær. I samband med toppar gjennom året der talet på gjesteinnbyggjarar er særst høgt, samlar ein også personalet kring legevakt og «øyeblikkeleg hjelp».

Andre tilhøve

Det er sentralt å sikre dei svakaste gruppene føreseielege og gode tenester. Bebuarar ved omsorgssenter er i dag knytt til fastlegeordninga. Uavhengig av kva løysing ein vel med omsyn til tal legekantor, er det ynskjeleg å erstatte dagens ordning med tilsynslegefunksjon. Dette legg til rette for godt samarbeid med tenesteapparatet og regelmessig oppfylgning av bebuarane.

Bygningsmessige tilhøve

Den pågåande utbygginga ved Norheimstunet vil ivareta bygningsmessige krav uavhengig av organisasjonsform.

For Helsehuset på Rauland vil ei avgjerd om fortsett drift av legekontoret krevje rehabilitering og tilpassing av bygget. Lokala fyller ikkje dagens krav til tilgang for rørslehemma og sikkerheit. Det skal mellom anna vere tilgang til HCWC og mogeleg å halde oversyn over venterom. Dette må det planleggast for.

Alternative løysingar

A: Oppretthalde dagens struktur med hovudkontor i Åmot og utekontor på Edland og Rauland:

Struktur med eit hovudkontor og utekontor i Rauland og Edland for å gje dekning til innbyggjarane med større avstand til hovudkontoret. Utekontora vil ha ein lege og eit hjelpepersonell med faste dagar per veke, og tilbyr grunnleggjande legetenester som konsultasjonar, behandling og enkel oppfølging av kronikarar. Ved akutte behov utanom opningstid blir pasient henvist til Åmot.

Fordelar:

Fleire lokasjonar gir betre geografisk dekning, slik at innbyggjarane har kortare reiseveg til næraste legekontor, noko som gir betre tilgjengelegheit og service, spesielt for eldre eller personar utan transportmogelegheiter. Gir oppleving av nærleik til tenestene i heile kommunen, noko som kan påverke oppleving av tryggleik blant innbyggjarane. Pasientvolumet blir spreidd mellom kontora. Dette under føresetnad av at legar er godt nok kvalifiserte. Dersom ein må nøye seg med vikarar blir det fort ei ulempe.

Ulemper:

Krevjande å rekruttere og behalde legar ved utekontor. Ustabilitet i opningstider når ein ikkje greier å løyse dette.

Fleire lokasjonar krev meir administrativt arbeid, meir koordinering, meir medisinsk utstyr og IT-utstyr og drift av fasilitetar.

Mogeleg ineffektiv ressursutnytting, da det krevst nok personell og utstyr på kvart kontor, sjølv om enkelte periodar kan vere rolegare.

Tre kontor gjer tenesta meir sårbar for fråvær.

Realistisk opningstid vi vere som no – to til tre dagar i veka. Grunngeving: Lege i 100% stilling har 7,5 timar per veke til pasientadministrativt arbeid. Alle legar samlast i Åmot ein dag i veka – for undervisning, møte, rettleiing, øvingsaktivitetar. Om utekontor skal halde oppe fem dagar i veka vil dette krevje fleire legar, alternativt at pasienten fylgjer etter legen.

Alt tyder på at ein også i framtida, dersom ein held på utekontor-modellen, vil kome i situasjonar der brukarane må til kommunesenteret for å treffe lege. Då greier ein ikkje å møte forventningane til brukarar og politikarar. Dette vil gå utover omdømet til tenesta og kommunen, samt gje grobott for tvil om administrasjonen og fagfolka sin lojalitet til politiske vedtak.

B: Eitt styrkt legekantor i kommunen

Bemanna med fleire fastlegar, sjukepleiarar, helsesekretærer og ei turnusbasert legevakt for akutte behov. Legekantoret tilbyr fullspektrum tenester, inkludert generell medisinsk behandling, oppfølging av kronikarar, psykologisk støtte og helseførebyggjande tiltak. Hovudkantoret er tilgjengeleg for alle innbyggjarane i kommunen og er også kommunens døgnope legevakt.

Fordelar:

Større fagmiljø og samarbeidsmogelegheiter fremjar rekrutteringsevne
Betre kontinuitet og mindre sårbarheit ved sjukdom eller fråver blant personalet.
Kontinuitet i pasientbehandling aukar når pasientane har færre vikarlegar, og færre legebesøk må dekkes av korttidsvikarar.
Føreseielege opningstider gjennom året. Opnar mogelegheiter for å fokusere på breiare tenester og utstyr som gagnar alle pasientane i kommunen.
Eitt legekantor gir reduksjon i utgifter til lokalar, utstyr, reinhald og transport.

Ulemper:

Lenger reiseveg for dei innbyggjarane som i dag har fastlege ved kontora i Edland og Rauland og som bur nærast desse. Dette kan vere særleg krevjande for eldre og personar utan tilgang til bil. Lokalsamfunnet opplever å miste ei teneste som tradisjonelt har vore i lokalsamfunnet og som opplevast å ha verdi.

Dagens struktur og alternativet som er skissert har både fordelar og ulemper. Det er likevel vanskeleg å sjå at dagens struktur er haldbar på sikt, korkje med tanke på økonomi eller rekruttering. Ulike tiltak er gjort, og vil bli gjort for best mogeleg å sikre stabil drift, men det er no eingong slik at fagpersonell også gjer eigne val, ikkje minst i ein arbeidsmarknad som den legane har.

Kommunedirektøren rår, etter ei samla vurdering, til å samle legefunksjonane til Åmot, etablere tilsynslegefunksjonane ved omsorgssentera og på denne måten legge til rette for kvalitativ og effektiv drift av dette tenesteområdet.

Så lyt ein heller sjå etter avbøtande tiltak for auka reiseveg for dei svakaste pasientane som heller ikkje kan transportere seg sjølv, ref. ordninga om transport til legevakt for studentar ved USN Rauland og pasientreiseordninga ein har hatt frå 1.1.2023.

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak

Legetenesta blir samla ved hovudkantoret i Åmot.
Det blir etablert tilsynslegefunksjon ved omsorgssentera på Rauland og Norheimstunet
Plan for legetenesta blir vedtatt.

VINJE

Plan for legetenesta i Vinje kommune 2026–2029

Ei berekraftig, stabil og framtidsretta legeteneste for alle innbyggjarar

Vedteken av kommunestyret dd.mm.år
Planperiode: 2026–2029
Vinje kommune – Helse og meistring

1. Føreord	1
2. Rammer for planen	2
2.1 Føremål og omfang	2
2.3 Lovgrunnlag og føringar	2
3. Organisering av legetenesta i Vinje kommune	4
3.1 Leiing og ansvar	5
3.2 Ressursar i legetenesta	6
3.2.1 Legeressursar	6
3.2.2 Anna helsepersonell	6
3.3 Fastlegar (allmennlegetenesta)	7
3.3.1 Korrigert kapasitet og faktisk legedekning	7
3.4 Legevakt	8
3.5 «Øyeblikkelig hjelp» døgntilbod (ØHD/KAD)	9
3.6 Sjukeheimslege og tilsynslegefunksjon	10
3.7 Helsestasjonslege	11
3.8 Samfunnsmedisin	12
3.8.1 Kommuneoverlegen sine ansvarsområde:	13
3.9 LIS1/ALIS-legar og utdanning	15
3.10 Sjukepleiarfunksjonar knytt til legetenesta	15
4. Kvalitet og fagutvikling	17
4.1 Leiing og ansvar	17
4.2 Internkontroll og kvalitetsarbeid	18
4.3 Kompetanse og etterutdanning	20
4.3.1 Kompetanseutvikling for legar:	20
4.3.2 Kompetansekrav og utvikling for sjukepleiarar	21
4.5 Fagleiarrolle og tverrfagleg samhandling	21
4.6 Kvalitet i sjukeheim og omsorgsbustader	22
4.7 Digitalisering og e-helse	23
4.8 Samarbeid og samhandling	23
5. Beredskap og krisehandtering	24
5.1 Akuttmedisinsk beredskap (dagleg beredskap)	25
5.2 Pandemi- og smittevernberedskap	25
5.3 Krisehandtering og totalberedskap	25

6. Utfordringsbilette.....	26
6.1 Demografi og folkehelse.....	26
6.2 Rekruttere og behalde.....	27
6.2.1. Innovative arbeidstidsordningar	28
6.2.2 ALIS-avtalar og utdanningsstillingar	28
6.2.3 Rekruttering av anna helsepersonell	29
6.2.4 Styrking av praksismiljø og fagleg støtte	29
6.2.5 Teknologi og fleksibilitet	29
6.2.6 Rekruttering av eigne kandidatar	30
6.2.7 Marknadsføring og insentiv	30
6.3 Økonomi og ressursbruk	30
6.3.1 Finansieringsordningar	31
6.3.2 Effektiv bruk av legeressursen	31
6.3.3 Kostnadsstruktur.....	32
6.3.4 Framtidige behov og økonomistyring	32
6.4 Samla vurdering og strategiske prioriteringar	33
6.5 Organisering og drift – Utekontor og struktur for tenesta.....	33
6.6 Tiltak i planperioden (2026-2029)	34
8. Pasienttransportordning.....	35
9. Avslutning	36
10. Vedlegg	36
10.1 Tiltaksliste samla	36

1. Føreord

Legetenesta er ein av grunnpilarane i det kommunale tenesteapparatet og heilt avgjerande for å ivareta innbyggjarane si helse og velferd. Denne planen for legetenesta i Vinje kommune er eit temadokument under **Kommunedelplan Helse og meistring 2023–2029**.

Målet er å sikre ei berekraftig, stabil og fagleg sterk legeteneste som bidreg til livskvalitet og meistring for alle innbyggjarar. Planen peikar særleg på utfordringar knytt til **rekruttering av legar, drift og organisering av utekontor**, og til det **auka ansvaret for leing og kvalitet** i tenestene.

Visjon:

Me skal byggje Noregs fremste distriktslegeteneste – med nærleik, tid til pasienten og høg fagleg kvalitet.

2. Rammer for planen

2.1 Føremål og omfang

Føremålet med planen for legetenesta er å kartleggje noverande og framtidige behov for legetenester i Vinje kommune. Planen skal sikre at kommunen tilbyr ei forsvarleg, framtidsretta og samanhengande legeteneste i tråd med gjeldande lover, forskrifter og nasjonale føringar.

Planen skal gje ei heilskapleg oversikt over legetenestene i kommunen og danne grunnlag for å dimensjonere og fordele legeressursane på best mogleg måte. Han skal òg vere eit verktøy for kvalitetsforbetring, utviklingsarbeid og prioriteringar i tenesta.

Vidare peikar planen på konkrete tiltak for å møte framtidige utfordringar -særleg innan rekruttering og stabilisering av legar og anna helsepersonell, leing og kvalitetsarbeid, samt beredskap.

Planen er forankra i nasjonalt lov- og avtaleverk samt i kommunale mål og strategiar. Han skal fungere som eit avgjerdsgrunnlag for både politiske og administrative prosessar.

Planperioden gjeld frå **2026 til 2029**, og planen skal reviderast kvart fjerde år for å sikre oppdatert retning og samsvar med utviklinga i helsetenestene.

2.3 Lovgrunnlag og føringar

Planen tek utgangspunkt i gjeldande helselovverk og nasjonale føringar. Kommunen er gjennom **lov om kommunale helse- og omsorgstenester (§§ 3-1 og 3-2)** pålagt å syte for nødvendige legetenester til alle som oppheld seg i kommunen. Dette omfattar både allmennlegeteneste (fastlegeordning) og «øyeblikkeleg hjelp» (legevakt).

Innbyggjarane sin **rett til fastlege** er slått fast i **pasient- og brukarrettslova § 2-1c**, medan **forskrift om fastlegeordninga** presiserer kommunens ansvar for å leggje til rette for eit tilstrekkeleg tal fastlegar og forsvarleg listelengd.

Vidare legg **helsepersonellova** og **forskrift om leing og kvalitetsforbetring** føringar for at tenestene skal vere forsvarlege og ha systematisk kvalitetsarbeid. Kommunen skal òg ivareta lovpålagde oppgåver innan samfunnsmedisin og beredskap.

- **Folkehelselova og forskrift om helsestasjon- og skulehelsetenesta** pålegg kommunen å drive førebyggjande helsearbeid.
- **Smittevernlova** krev at kommunen har smittevernlege (kommuneoverlege) og oppdatert smittevernplan.
- **Helseberedskapslova** og kommunal beredskapsplikt føreset at kommunen har planverk for kriser og katastrofar, inkludert pandemiar.
- **Akuttmedisinforskrifta** stiller krav til forsvarleg organisering av legevakt og at alle førespurnader vert handterte av kvalifisert helsepersonell med naudsynt avgjerdsstøtte.

På nasjonalt nivå har fleire meldingar og planar vore viktige for denne planen, mellom anna **Handlingsplan for allmennlegetenesta (2020–2024), Meld. St. 11 (2020–2021) Kvalitet og pasientsikkerheit 2019**, og ulike opptrappingsplanar innan psykisk helse og eldreomsorg.

I tillegg er kommunen bunden av sentrale avtalar, mellom anna **ASA 4310 (rammeavtale mellom KS og Den norske legeforening)** og **SFS 2305 (særavtale for legar og turnuslegar i kommunehelsetenesta)**.

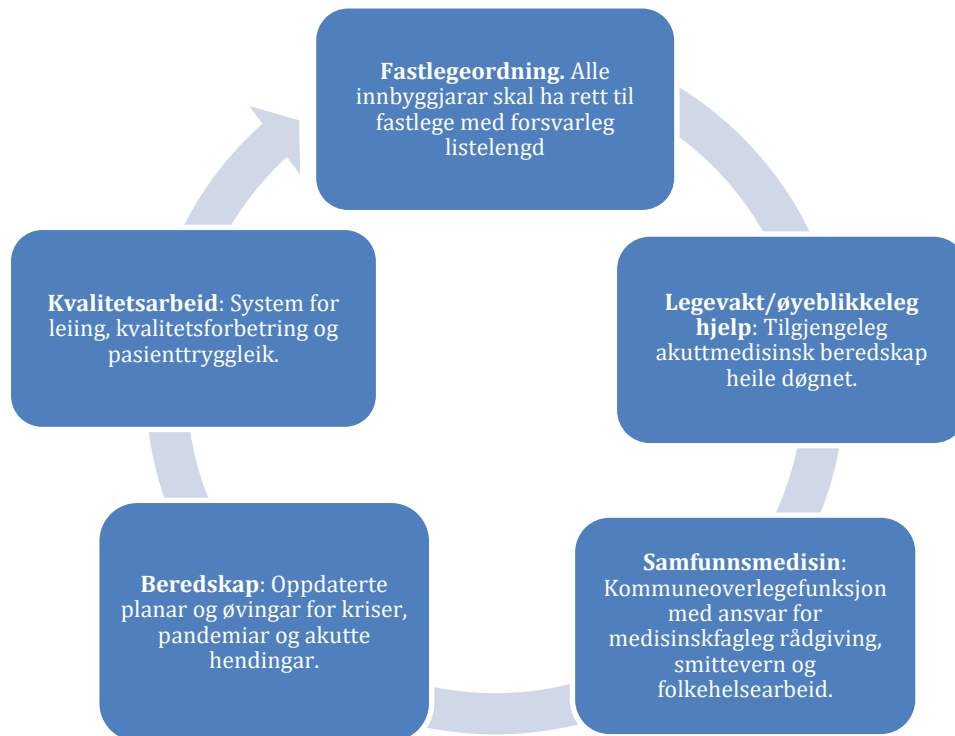
Sentrale lover, forskrifter og avtalar:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstenester
- Pasient- og brukarrettslova
- Helsepersonellova
- Folkehelselova
- Smittevernlova
- Helseberedskapslova
- Psykisk helsevernlova
- Akuttmedisinforskrifta
- Forskrift om fastlegeordninga i kommunane
- Forskrift om helsestasjon- og skulehelsetenesta
- Forskrift om leiing og kvalitetsforbetring i helse- og omsorgstenestene
- ASA 4310 og SFS 2305 (KS–Den norske legeforeninga)

Plan for legetenesta skal òg bidra til å oppfylle føremålet i **fastlegeforskrifta § 1**:
«Formålet med fastlegeordninga er å sikre at alle får nødvendige allmennlegetenester av god kvalitet til rett tid, og at personar busette i Noreg får ein fast allmennlege å forhalde seg til.»

Kommunen sine plikter innan legetenesta

Vinje kommune er gjennom lov- og avtaleverk pålagt å sikre:

3. Organisering av legetenesta i Vinje kommune

Vinje er ein distriktskommune med om lag 3 890 innbyggjarar og stor geografisk utstrekning. Dette gjev særskilde krav til organisering, beredskap og tilgjengelegheit i legetenestene.

Legetenesta omfattar fleire funksjonar:

- **Fastlegeordninga**, som er grunnpilaren i tenesta og sikrar kontinuerleg legetilbod for innbyggjarane.

- **Legevakt**, organisert i samarbeid med Tokke kommune, lokalisert i Åmot og bemanna heile året.
- **Institusjonslegefunksjonar**, med ansvar for tilsyn ved sjukeheim og omsorgssenter.
- **Helsestasjons- og skulehelsetenesta**, der ein fastlege har ei fast stillingsbrøk til oppfølging av born og unge.
- **Samfunnsmedisinske oppgåver**, inkludert smittevern, folkehelse, miljøretta helsevern og medisinskfagleg rådgiving, ivaretekne av kommuneoverlegen.

Legetenesta er plassert i **verksemda Helse og førebygging**, som ligg i tenesteområde for **Helse og meistring**. Kommunalsjef for helse og meistring har det overordna ansvaret for kommunalområdet.

Verksemdsleiar for Helse og førebygging har det operative og strategiske ansvaret for verksemda, medan **avdelingsleiar for legetenesta** har ansvar for dagleg drift, personal-, økonomi og fag.

Kommuneoverlegen har ei særskilt og uavhengig rolle som medisinskfagleg rådgivar.

3.1 Leing og ansvar

Legetenesta har fleire leiarroller som til saman skal sikre både fagleg kvalitet, god ressursstyring og samanheng i tenestene:

- **Verksemdsleiar for helse og førebygging**
Har det overordna ansvaret for verksemda, inkludert økonomi, personal-, fag og drift.
- **Avdelingsleiar for legetenesta**
Har dagleg ansvar for drift, personalforvaltning, økonomi og rapportering. Avdelingsleiaren har òg eit særskilt ansvar for å leggje til rette for rekruttering, kompetanseutvikling og kvalitetsarbeid.
- **Fagleiar**
Rolla er etablert for å styrke fagleg støtte og utvikling internt i legetenesta.

Fagleiar bidreg til kvalitetsarbeid, rettleiing og fagleg koordinering mellom tilsette i legetenesta. Fagleiar bidreg i drift ved behov.

- **Kommuneoverlege**

Er medisinskfagleg rådgivar for kommunen og har lovpålagde oppgåver innan smittevern, folkehelse, miljøretta helsevern og beredskap.

Kommuneoverlegen har ei uavhengig rolle når det gjeld medisinskfaglege vurderingar, men er organisatorisk plassert i kommunalsjef for helse og meistring sin stab.

Samla sett krev leiinga kontinuerleg koordinering for å balansere dagleg drift med fagleg utvikling, rekruttering, kvalitetsforbetring og beredskap.

3.2 Ressursar i legetenesta

Legetenesta i Vinje er samansett og har eit stort og komplekst oppgåveomfang.

Ressursane må fordelast mellom fastlegeordninga, legevakt, institusjonslegefunksjonar, helsestasjon/skulehelseteneste og samfunnsmedisinske oppgåver. Ei sentral utfordring er å sikre at heimlane og faktisk tilgjengeleg legestyrke samsvarar med innbyggjarane sine behov.

3.2.1 Legeressursar

Per 2025 har Vinje kommune **7 fastlegeheimlar (avtaleheimlar)** fordela på 8 legar. Desse dekkjer godt befolkninga sitt behov for allmennlegetenester.

- 4 legar er spesialistar i allmennmedisin
- 3 lege er i ALIS-løp (allmennlege i spesialisering)
- 1 vakant
- 2 LIS1-legar har praksis i kommunen

3.2.2 Anna helsepersonell

Legetenesta er avhengig av eit godt samkøyrte team av helsepersonell med brei og solid kompetanse, som saman sikrar forsvarleg drift av både legekontor og legevakt.

- **Legevakt:** Døgntkontinuerleg drift (08–08/24/7/365), der legar samarbeider med sjukepleiarar i vaktordning
- **Legkontor:** Opningstid 08–15.30, bemanna med sjukepleiarar og helsesekretær

- **Utekontor Rauland:** 2–3 dagar i veka (måndag, tysdag og enkelte fredagar)
- **Utekontor Edland:** 2 dagar i veka (torsdag og fredag)

Totalt bemannar tenesta:

- 9 sjukepleiarar
- 1 helsesekretær
- 1 sjukepleiar i 50 % stilling som diabetessjukepleiar
- 1 sjukepleiar i 20 % stilling som KOLS-koordinator
- 1 fagleiar i 100 % stilling (sjukepleiar) med ansvar for fag, men som òg deltek i legevaktordninga ved behov)

3.3 Fastlegar (allmennlegetenesta)

Fastlegetenesta er grunnpilaren i legetenesta og omfattar både planlagde konsultasjonar, oppfølging av kroniske lidningar, førebyggjande arbeid og «øyeblikkeleg hjelp» på dagtid. Fastlegane er òg pålagt å delta i kommunale oppgåver (t.d. institusjonslege, helsestasjon og legevakt).

Ei stabil fastlegeteneste er avgjerande for kontinuitet, kvalitet og pasienttryggleik. Trass den nasjonale fastlegekrisa har Vinje kommune klart å halde på ein stabil legestab. Dette skuldast mellom anna eit godt arbeidsmiljø, fleksible ordningar og tett oppfølging av legane. Likevel må kommunen, som andre distriktskommunar, førebu seg på framtidige utfordringar med rekruttering og bemanning.

3.3.1 Korrigert kapasitet og faktisk legedekning

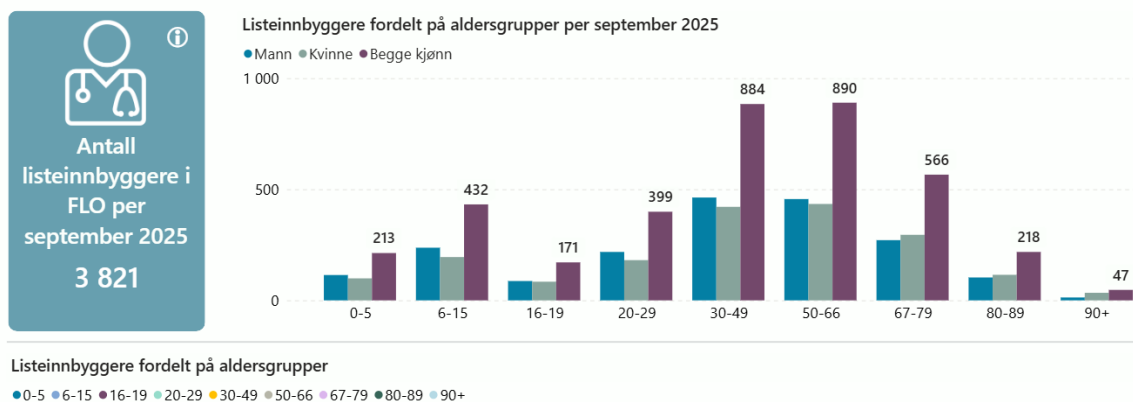
Det er ikkje tilstrekkeleg å sjå på talet på heimlar eller listetak i når ein skal vurdere legedekninga i Vinje kommune. I ein distriktskommune (sentraliseringsklasse 6) er normtalet for listelengd lågare enn nasjonal standard, og kommunale oppgåver og permisjonar reduserer ytterlegare kapasiteten.

Ein berekning basert på «**Vinje-norm**» (**730 pasientar pr. heimel**) viser at reell kapasitet i 2025 ligg mellom **438 og 584 pasientar per lege**, avhengig av omfanget av kommunale oppgåver og permisjon.

Konsekvensen er at kommunen må planleggje etter ei lågare reell kapasitet enn det formelle talet på heimlar tilseier. Dette understrekar behovet for både stabil legedekning og presis dimensjonering av oppgåver mellom legar og andre faggrupper.

Fastlege	Listetak	Ledige plasser	På venteliste
Mann, 40	640	1	Har ikkje venteliste
Kvinne, 41	690	0	97
Mann, 42	640	12	Har ikkje venteliste
Kvinne, 39	384	0	2
Kvinne, 45	650	0	26
Mann, 52	230	0	32
Liste utan lege	320	20	Har ikkje venteliste
Kvinne, 52	320	0	9

*tal frå september 2025

3.4 Legevakt

Organisering og ansvar: Vinje er vertskommune for Tokke og Vinje legevakt.. Legevakt er eit ledd i det akuttmedisinske tilbodet utanfor sjukehus. Kommunen skal tilby ei legevaktordning som sikrar innbyggjarane sitt behov for «øyeblikkeleg hjelp», og må sørge for at minst éin lege er tilgjengeleg for legevakt heile døgnet, jf. akuttmedisinforskrifta.

Dagtid og «øyeblikkeleg hjelp»: På dagtid er «øyeblikkeleg hjelp» ein del av fastlegeordninga. Fastlegane har ansvar for å yte «øyeblikkeleg hjelp» til eigne listeinnbyggjarar i kontortida. Kommunen har i tillegg ansvar for å tilby øyeblikkeleg hjelp til innbyggjarar utan fastlege i kommunen, og til andre som ikkje er fastbuande.

Tilgang og bruk: Ved behov for «øyeblikkeleg hjelp» utanom kontortid kan legevakta kontaktast på det nasjonale nummeret 116117. Legevakta vurderer kvar

enkelt situasjon etter hastegrad, og dei sjukaste vert alltid prioriterte. Pasientar får oppmøtetidspunkt, og det vert oppmoda om å ringje legevakta for råd og vurdering før oppmøte.

Utfordringar i legevakttenesta: Legevakta møter høge forventningar frå innbyggjarane når det gjeld tilgjenge, responstid og kvalitet. Tenesta opplever òg eit aukande press knytt til psykiske helseplager, rus og kortare liggetid i sjukehus, samt fleire eldre pasientar. Mange kontaktar naudmeldetenesta med ikkje-akutte problemstillingar, noko som bind opp ressursar.

Nye løysingar: Legevakta har teke i bruk videoløysinga *Hjelp113* som avgjerdsstøtte i hastegradsvurdering. Tokke–Vinje har òg ein uniformert legevaktbil, men den er ikkje fullt utstyrt i samsvar med gjeldande standard. Det vert arbeid med å skaffe ein betre bil med naudsynt medisinsk utstyr og teknologi.

Mange kommunar slit med rekruttering og drift av legevakt, og vaktarbeid kjem i tillegg til fastlegearbeid. For å møte utfordringar med rekruttering og belastning, vart det i 2024 vedteke ein ny legevaktmodell med to legar i rotasjonsturnus kombinert med sjukepleiar på natt. Denne modellen har gjeve betre rekruttering, redusert vaktbelastning og meir stabil drift. Ei full utgreiing av modellen ligg som vedlegg til planen.

3.5 «Øyeblikkelig hjelp» døgntilbod (ØHD/KAD)

I tråd med helse- og omsorgstenestelova § 3-5 skal kommunen tilby døgnopphald for «øyeblikkelig hjelp» som ikkje krev sjukehusinnlegging. Vinje og Tokke har p.t. to kommunale akutt-døgneiningar (KAD-plassar) ved sjukeheimen. Desse vert nytta til kortvarig observasjon, behandling eller avlastning for pasientar som elles ville vore

innlagde i sjukehus. Fastlege eller legevaktslege kan leggje inn pasientar akutt, og tilsynslegen følgjer opp på dagtid. Ved behov for tilsyn på kveld eller helg vert legevaktslege nytta. Tokke vil frå 01.01.26 drive sitt KAD-tilbod sjølv.

3.6 Sjukeheimslege og tilsynslegefunksjon

Vinje sjukeheim har både korttidsavdeling, KAD-plassar og langtidsavdeling som krev regelmessig legetilsyn. Kommunen har i dag eigen sjukeheimslege i 50 % stilling (kommunal legeoppgåve). Det blir gjennomført tilsyn i tråd med lokale behov, medan vakthavande legevaktslege har ansvar for akutte situasjonar utanom vanleg arbeidstid.

Omsorgssenter

I dag får bebuarar ved omsorgssenteret legetenester gjennom fastlegeordninga. Dette kan føre til unødvendige reiser for pasientar (og medfølgjarar), og gir ei mindre føreseieleg oppfølging. For å styrkje kvalitet og kontinuitet i tenesta, bør ein i planperioden gå over til ei tilsynslegefunksjon også ved omsorgssenteret.

Ein slik modell vil:

- sikre jamleg medisinsk oppfølging nærare pasienten
- skape betre samhandling mellom lege, sjukepleiar og øvrig helsepersonell
- bidra til meir føreseielege rammer for legetenesta, uavhengig av framtidig organisering av utekontora
- redusere unødige pasientreiser og sikre betre pasienttryggleik

Digital oppfølging kan nyttast som supplement, til dømes for oppfølgingsmøte, legemiddelgjennomgangar eller konsultasjonar der fysisk undersøking ikkje er naudsynt.

Tiltak i planperioden:

- Etablere fast tilsynslegefunksjon ved omsorgssenteret, med jamlege visittar og planlagt oppfølging.
- Lage faste rutinar for samarbeid mellom tilsynslege, sjukepleiarar og anna helsepersonell ved omsorgssenteret.
- Innføre bruk av digitale løysingar for oppfølging (t.d. legemiddelgjennomgangar og oppfølgingsmøte) der fysisk oppmøte ikkje er naudsynt.
- Evaluere ordninga årleg med fokus på pasienttryggleik, kontinuitet og effektiv ressursbruk.

3.7 Helsestasjonslege

Kommunen har helsestasjon for born og unge samt skulehelseteneste, der lege er tilgjengeleg fast éin gong per veke. Ein fastlege har dette som kommunal oppgåve, utgjer ca. 10 % ($\frac{1}{2}$ dag per veke). Tilbodet er i tråd med forskrift om helsestasjon- og skulehelsetenesta, som pålegg kommunen å ha lege knytt til helsestasjonen. Ordninga med helsestasjonslege kvar veke sikrar tidleg innsats og tverrfagleg samarbeid rundt born og unge. Kommunen vurderer dagens omfang som tilstrekkeleg, men vil jamleg evaluere behovet dersom fødselstal eller oppmøte endrar seg.

Eit døme på tiltak for å effektivisere bruken av legeressursar var endringa av praksis der fastlege på utekontor òg hadde legetilsyn ved helsestasjon lokalt. Ved å samle alle helsestasjonskonsultasjonar i Åmot har erfaringa vore:

- meir effektiv ressursbruk for legar og helsesjukepleiarar
- sterkare fagleg teneste
- tryggleik for helsesjukepleiarane gjennom ein fast «helsestasjonslege»
- likare og meir føreseielege tenester for innbyggjarane

Tiltak i planperioden:

- Vidareføre ordninga med fast helsestasjonslege lokalisert til Åmot éin dag i veka.
- Evaluere behovet for auka legetid på helsestasjon ved endringar i fødselstal eller oppmøte.
- Utvikle system for jamleg evaluering av kvalitet i helsestasjonslegetenesta, med tilbakemelding frå helsesjukepleiarar og brukarar.
- Styrke tverrfagleg samarbeid mellom helsestasjonslege, helsesjukepleiar, fysioterapeut, ergoterapeut og kommunepsykolog.
- Utnytte digitale løysingar (videokonsultasjonar) ved behov for å sikre låg terskel for kontakt og rettleiing frå lege.

3.8 Samfunnsmedisin

Samfunnsmedisin er eit lovpålagt medisinsk fagområde og er retta mot helsetilstand og sjukdomar i befolkningsgruppe. Dei viktigaste oppgåvene er overvaking av helsetilstanden og faktorane som kan påverke den, og planlegging og gjennomføring av grupperetta tiltak. Ikkje minst gjeld dette førebyggjande tiltak, og tilsyn med, og evaluering, av helsetenestene. Den samfunnsmedisinske kompetansen skal nyttast i heile den kommunale organisasjonen i tråd med lovverk og nasjonale føringar.

Samfunnsmedisin i kommunane vert i vareteke gjennom kommuneoverlegen. Per i dag er stillinga organisert som 70 % kommuneoverlege og 30 % fastlege. Denne kombinasjonen gjev både nærleik til klinisk praksis og kapasitet til samfunnsmedisinske oppgåver.

Alle kommunar skal ha ein eller fleire legar som medisinskfagleg rådgjevar for kommunen etter helse- og omsorgstenestelova § 5-5 og folkehelselova § 27. Kommuneoverlegen skal være medisinskfagleg rådgjevar for kommunen. Kommuneoverlegen har dermed oppgåver på tvers av sektorane.

Kravet om at alle kommunar skal ha kommuneoverlege, er meint å sikre samfunnsmedisinsk kompetanse og rådgjeving på alle ansvarsområda til kommunen. Kommuneoverlegen har delegert mynde direkte frå kommunestyret og frå rådmannen på definerte område, jf.. Vinje kommune sitt delegeringsreglement. Kommuneoverlegen skal ha ein fast avløyssar. Vedkomande har same mynde som kommuneoverlegen ved fråvær.

3.8.1 Kommuneoverlegen sine ansvarsområde:

Kommuneoverlegen har eit breitt ansvar som medisinskfagleg rådgjevar, leiar og koordinator innan samfunnsmedisin, smittevern, beredskap og kvalitet i legetenesta. Dei viktigaste ansvarsområda er:

Folkehelse

- Samfunnsmedisinsk rådgiving i kommunens folkehelsearbeid.
- Kartlegging, overvaking og analyse av helsetilstanden i befolkninga.
- Utarbeide skriftleg oversikt over helsetilstanden og identifisere folkehelseutfordringar som grunnlag for planstrategi og politiske prioriteringar.

Smittevern

- Utarbeide og revidere smittevernplanar, utbrottsplan, tuberkuloseplan og pandemiplan.
- Ha oversikt over infeksjonsepidemiologiske tilhøve i kommunen og foreslå førebyggjande tiltak.
- Rådgiving og støtte til helsepersonell, kommunen og befolkninga i spørsmål om smittevern.
- Gi informasjon og råd til befolkninga ved utbrot.

Miljøretta helsevern

- Føre tilsyn med barnehagar, skular, asylmottak, tatoverings- og holtakingsverksemdar, solarium, bassengbad, bustader, frisørar, idrettsanlegg, treningssenter og andre aktuelle verksemdar.
- Handsame klagesaker og følgje opp tilsyn etter behov.
- Utarbeide beredskapsplan for miljøretta helsevern.

Beredskap

- Bidra med samfunnsmedisinske vurderingar i beredskapsplanar og krisehandtering.
- Ha hasteskompetanse innan smittevern, miljøretta helsevern og helsemessig beredskap.
- Vere del av kommunens kriseleiing og beredskapsgruppe for helse og miljø (HEM).

Medisinskfagleg rådgiving og kvalitet

- Vere medisinskfagleg ansvarleg for Vinje legekantor, fastlegetenesta og legevakt.
- Rettleie fastlegar og legevaktlegar, og følgje opp lovkrav og kompetanseutvikling.
- Overordna ansvar for prosedyreverk, journalføring, kvalitetsarbeid og avvikshandtering.
- Sikre riktig bruk av legemiddel og medisinsk utstyr, i samarbeid med kvalitetsgruppa.

Flyktninghelse

- Følgje opp helsekontroll av nye flyktningar, inkludert blodprøver og tuberkulosescreening.
- Sikre at lovpålagde krav vert følgde og utarbeide relevante fagprosedyrar.

Utdanning og rekruttering

- Ansvarleg for LIS1- og LIS3-utdanning i kommunen.
- Godkjenne læringsmål, organisere rettleiing og supervisjon og utvikle utdanningsplanar.
- Ha ei sentral rolle i utviklinga av kommunen som utdanningsverksemd.

Samhandling

- Delta i faste møteplassar og samarbeidsutval med spesialisthelsetenesta, andre kommunar, Statsforvalteren og nasjonale aktørar.
- Bidra til gode overgangar mellom nivå og sikre heilskaplege pasientforløp.

Tiltak i planperioden (kommuneoverlege):

- Vidareutvikle samarbeidet mellom kommuneoverlegen, verksemdsleiar og kommunalsjef for å sikre tydeleg rolle- og ansvarsdeling.
- Utarbeide og årleg oppdatere oversikt over helsetilstanden i befolkninga som grunnlag for politiske prioriteringar.
- Revidere smittevern- og beredskapsplanar minimum éin gong i planperioden, og gjennomføre scenarioøvingar saman med andre tenester.
- Styrkje kvalitetsarbeidet gjennom jamleg evaluering av prosedyreverk, internkontroll og handtering av avvik.
- Utvikle ein plan for å styrkje Vinje kommune som utdanningsverksemd for LIS1- og ALIS-legar.
- Bidra aktivt i regionale og interkommunale samhandlingsarenaer for å sikre fagleg støtte og koordinering.

3.9 LIS1/ALIS-legar og utdanning

Vinje kommune er registrert utdanningsverksemd for legar i spesialisering del 1 (LIS1, tidlegare turnuslegar) og ALIS (Allmennlege i spesialisering). Kommunen er òg registrert utdanningsverksemd for ALIS-legar. Alle fastlegar under spesialisering i allmennmedisin (ALIS) kan oppnå læringsmål i Vinje. Kommunen har ein lovpålagt generell utdanningsplan og tilbyr nødvendige praksismoglegheiter og kurs.

Kommunen har to LIS1-plassar tildelte av Statsforvalteren. LIS1-legane deltek i det daglege arbeidet ved legekontoret under rettleiing av erfarne fastlegar. Dei er òg med i legevakt (med bakvaksordning) og bidreg på sjukeheimsvisitt saman med tilsynslegen.

Vinje legg vekt på god rettleiing og oppfølging: kvar LIS1 og ALIS får ein fast rettleiar (fastlege) som set av tid til rettleiingsmøte kvar veke. Kommunen følgjer Helsedirektoratet sine retningslinjer for utdanninga. Som utdanningsverksemd bidreg Vinje til legeutdanninga nasjonalt, og håpar samstundes å rekruttere legar til kommunen.

3.10 Sjukepleiarfunksjonar knytt til legetenesta

Vinje kommune har utvikla spesialiserte sjukepleiarfunksjonar som eit supplement til fastlege- og legetenesta. Desse byggjer på nasjonale faglege retningslinjer, og har som mål å styrkje oppfølginga av kroniske sjukdomar lokalt i kommunen.

Diabetessjukepleiar

Vinje kommune har ei 50 % stilling som diabetessjukepleiar. Funksjonen er godt

etablert og gjev eit strukturert og tilrettelagt tilbod til pasientar med diabetes. Arbeidet omfattar årskontrollar, opplæring i eigenmeistring, justering av behandling og tett samarbeid med fastlege og spesialisthelsetenesta.

KOLS-sjukepleiar

Kommunen har òg ei 20 % stilling som KOLS-sjukepleiar. Tilbodet byggjer på nasjonale faglege retningslinjer og skal omfatte førebygging, opplæring og rettleiing i bruk av inhalasjonsmedikament og oksygen, samt støtte til pårørande. KOLS-sjukepleiaren skal gjennomføre systematiske kartleggingar, årskontrollar og gje råd om meistring av sjukdommen. Tilbodet er per i dag ikkje aktivt grunna manglande bemanning, men vert sett på som viktig å få etablert att i planperioden.

Samhandling og kartlegging av behov

Samarbeidet med sjukehuset (STHF) er avgjerande for å sikre kvalitet og rett behandling på rett nivå for pasientar som får oppfølging gjennom spesialiserte sjukepleiarfunksjonar.

For hjartesviktpasientar vart det tidlegare etablert eit tilbod i samarbeid med STHF. Tilbodet er no ikkje i drift på grunn av manglande personell, men vert vurdert som eit viktig satsingsområde å få på plass att i planperioden. Pasientgrunnlaget er førebels relativt lågt, noko som understrekar behovet for å kartleggje målgruppa og vurdere korleis ressursane best kan organiserast framover.

Når det gjeld diabetes, ser ein tydeleg vekst i talet på pasientar. Dette styrkjer behovet for å vidareutvikle diabetessjukepleiarfunksjonen og halde fram samhandlinga med spesialisthelsetenesta, slik at fleire kan få oppfølging lokalt i kommunen.

Tiltak i planperioden:

- Reetablere hjartesviktfunksjon i samarbeid med STHF når bemanning og pasientgrunnlag tilseier det.
- Reetablere KOLS-sjukepleiar
- Vidareføre og styrkje diabetessjukepleiarfunksjonen for å møte den auka førekomsten av diabetes.
- Kartleggje pasientgrunnlag og behov for spesialiserte sjukepleiarfunksjonar systematisk.
- Sikre tett samarbeid med STHF for fagleg støtte og rettleiing i oppfølging av kroniske sjukdomar.

4. Kvalitet og fagutvikling

Legetenestene i Vinje skal halde høg kvalitet og vere i kontinuerleg forbetring. Kvalitetsarbeid omfattar både medisinsk-fagleg kvalitet og brukaropplevd kvalitet. Planperioden 2026–2029 vil ha eit særleg fokus på å styrke internkontroll, kompetanseheving og systematisk kvalitetsforbetring i tråd med nasjonale krav.

4.1 Leing og ansvar

Leiaransvaret for både legevakt og legesenter inneber stor kompleksitet. Verksemdene har ulike rammevilkår, driftsformer og faglege krav, men skal samstundes sjåast i samanheng for å sikre ei heilskapleg og forsvarleg teneste.

Legevakt

Legevakta utgjer ei akuttmedisinsk beredskapsteneste og er kjenneteikna av:

- utføreseieleg pasienttilstrøyming og variert sjukdomsbilete
- krav om rask avgjerdsevne og evne til omstilling
- tett samarbeid med naudetatar, sjukehus og kommunale tenester
- kontinuerleg bemanningsbehov og tilgjengelegheit

Legesenter

Legesenteret er ei planlagd helseteneste som føreset:

- strukturert oppfølging av pasientlister, kroniske sjukdomar og førebyggjande tiltak
- systematisk ressursplanlegging og drift
- ivaretaking av kvalitetsarbeid, pasienttryggleik og journalsystem
- føreseieleg pasientflyt og kontinuitet i behandling

Samla leiaransvar

Leiarrolla inneber eit heilskapleg ansvar for personalforvaltning, kompetanseutvikling, arbeidsmiljø, økonomistyring og rapportering i tråd med gjeldande regelverk. I tillegg må leiaren ivareta krav til kvalitet, forsvarlegheit og beredskap på tvers av tenestene. Rolla krev kontinuerleg koordinering og evne til å balansere akutte behov med langsiktig drift.

I legetenesta er det etablert faste møteplassar for kvalitetsarbeid, mellom anna felles fagdagar, simuleringar og læringsarenaer på tvers av faggrupper. Desse møteplassane skal støtte opp under ein kultur for kontinuerleg forbetring, fremje kompetanseutvikling og styrkje samhandlinga mellom legar og anna helsepersonell.

Tiltak i planperioden:

- Tydeleggjere og dokumentere ansvarsområde og oppgåver for verksemdsleiar, avdelingsleiar, fagleiar og kommuneoverlege.
- Vidareutvikle faste møteplassar for kvalitetsarbeid, inkludert systematiske evalueringar av pasientforløp og tverrfagleg læring.
- Sikre at leiarnivået har tilgjengelege og oppdaterte styringsdata (økonomi, aktivitet, kvalitetsindikatorar) for betre oppfølging og planlegging.

4.2 Internkontroll og kvalitetsarbeid

Kommunen har eit kvalitetssystem for legetenesta i samsvar med forskrift om leiging og kvalitetsforbetring. Dette omfattar:

- **Avvikshandtering:** Alle uønskte hendingar, nesten-hendingar, klager og forbetrimeldingar vert registrerte i kommunen sitt avvikssystem. Avvik innan legetenesta vert jamleg gjennomgått i personalmøte i legeavdelinga for å lære av feil og setje i verk korrigerande tiltak.
- **Journalføring**
Behandlande lege har ansvar for å føre og oppdatere pasientjournal ved kvar konsultasjon. Sjukepleiarar har sjølvstendig ansvar for å triagere og dokumentere eigne vurderingar i journal ved kvar kontakt.

Kommunen og verksemda har ansvar for at det finst sikre rutinar, IKT-løysingar og oppbevaring som oppfyller gjeldande lovkrav. Dette er forankra i forskrift om pasientjournal og forskrift om leiging og kvalitetsforbetring i helse- og omsorgstenesta, som stiller krav til både innhald, tryggleik og tilgjengelegheit i journalsystema.

Systematisk journalføring er ein del av internkontrollen i legetenesta og skal sikre pasienttryggleik, kontinuitet i behandling og etterprøvbarheit. Som del av internkontrollen kan det gjennomførast stikkprøver eller revisjonar for å kontrollere at dokumentasjon og praksis er i samsvar med lovkrav og interne rutinar.

- **Indikatorar:** Kommunen følgjer med på relevante kvalitetsindikatorar, til dømes dei nasjonale indikatorane for fastlegeordninga (andel pasientar som får time innan frist, dekning i helsestasjon, polyfarmasi blant eldre m.m.). Data frå KPR (Kommunalt pasient- og brukarregister) og andre kjelder vert nytta der det er tilgjengeleg. Små kommunar har avgrensa tal på datapunkt, men utviklingstrekk kan observerast over tid. Desse data er tilgjengelege for alle.

- **Brukarerfaringar:** I løpet av planperioden ønskjer me å leggje til rette for systematisk innhenting av brukarerfaringar (t.d. digitalt spørreskjema etter konsultasjon eller ei årleg brukarundersøking). Eit anna tiltak for å styrkje brukarmedverknad er å etablere eit brukarutval for legetenesta i Vinje kommune. Vinje kommune nyttar og IVARETATT, ei anonym undersøking i kvalitetsarbeid med pårørande.
- **Forskriving av vanedannande medikament:** I planperioden vil tenesta ha høgt fokus på riktig forskriving av vanedannande legemiddel i tråd med nasjonale føringar. Det er utarbeidd utvida rutinar og prosedyrar for å sikre forsvarleg praksis. Dette er både eit nasjonalt og regionalt satsingsområde.
- **Legemiddelgjennomgang:** Feil i medisinerer er ein av dei vanlegaste uønskete hendingane i helsetenesta i Noreg. I planperioden vil legetenesta halde fram det systematisk arbeidet for å sikre og forbetre kvalitet i legemiddellister og forskriving. Eit særleg fokus vil vere eldre og riktig bruk av legemiddel. Alle fastlegar er gjennom forskrift pålagde jamleg, systematisk legemiddelgjennomgang på sine pasientar. Det skal og arbeidast med å betre kvaliteten i samhandlinga mellom fastlegetenesta og sjukeheim, heimeteneste og sjukehus for å hindre feilmedisinering.
- **Akuttmedisin:** Kommunen skal sikre at helsepersonell i legetenesta har naudsynt kompetanse og trening i akuttmedisinske prosedyrar.

Tiltak i planperioden:

- Etablere årleg gjennomgang av avvik og forbetningsmeldingar med rapportering til verksemdsleiar og kommunalsjef.
- Utarbeide og implementere plan for internrevisjon av journalføring, inkludert stikkprøver og rettleiing til tilsette.
- Ta i bruk systematiske brukarundersøkingar og evaluere resultata i kvalitetsutvalet.
- Etablere brukarutval for legetenesta som møtest minst to gonger per år.
- Vidareutvikle rutinar for forskriving av vanedannande legemiddel, inkludert opplæring og jamleg kontroll.
- Sikre jamlege legemiddelgjennomgangar i samarbeid mellom fastlege, sjukeheim og heimeteneste.
- Gjennomføre årlege felles fagdagar med akuttmedisinsk trening for legar, sjukepleiarar og anna helsepersonell.

4.3 Kompetanse og etterutdanning

Kompetanse og etterutdanning er ein nøkkelfaktor for å sikre kvalitet og stabilitet i legetenesta. Systematisk satsing på fagleg utvikling gjer at Vinje kommune kan vere ein attraktiv arbeidsplass for legar og annet kvalifisert helsepersonell, samstundes som pasientane får tenester som er forsvarlege, oppdaterte og i tråd med nasjonale krav. Kompetansebygging heng tett saman med rekruttering, kontinuitet og pasienttryggleik, og må vere ein integrert del av planlegginga av legetenesta fram mot 2029.

4.3.1 Kompetanseutvikling for legar:

- **Etterutdanningsgrupper:** Fastlegane deltek i etablerte smågrupper lokalt og regionalt, for å oppnå og oppretthalde spesialisering. I desse gruppene vert fagtema, kasus og ny kunnskap drøfta.
- **Kurs og seminar:** Kvar lege skal ha minst ti dagar kurs eller etterutdanning per år, inkludert obligatoriske kurs for spesialisering og legevaktkompetanse (t.d. akuttmedisinkurs og kurs i vald og overgrep kvart femte år). Lokale fagdagar med spesialistar frå sjukehuset vert òg arrangerte.
- **Rettleiing og internundervisning:** I tillegg til formell rettleiing for LIS1 og ALIS deler erfarne legar kunnskap internt – til dømes i morgonmøte eller i smågruppeundervisning.

4.3.2 Kompetansekrav og utvikling for sjukepleiarar

Sjukepleiarane er ein sentral ressurs og spelar ei avgjerande rolle i pasientmottak, vurdering, behandling og oppfølging. For å sikre forsvarleg drift og høg kvalitet i tenestene, vert det stilt tydelege krav til både grunnkompetanse, spesifikk akuttmedisinsk kompetanse og kontinuerleg fagleg utvikling.

Kompetanseområde: Sjukepleiarar ved legevakt skal ha autorisasjon som sjukepleiar og gjerne erfaring frå akuttmedisin, indremedisin, kirurgi eller anna relevant klinisk arbeid, helst med minst to års klinisk erfaring. Dei må meistre triagering, observasjon og overvaking av pasientar, og kunne handtere både telefonførespurnader og direkte pasientkontakt. Kjennskap til lokale beredskapsplanar og samarbeid med nødetatar er òg ein naturleg del av rolla.

Forskriftsfesta krav: I samsvar med *Forskrift om krav til akuttmedisinske tenester utanfor sjukehus* (2015) skal sjukepleiarar ved legevakt ha gjennomført kurs i akuttmedisin og vald- og overgrepshandtering, ha oppdatert kompetanse i livreddande førstehjelp, og delta jamleg i treningar og øvingar.

Samla vurdering: Sjukepleiarane ved legevakt skal ha brei akuttmedisinsk kompetanse og vere i stand til å handtere både planlagde og uforutsigbare situasjonar. Forskriftskrav kombinert med lokal tilrettelegging for kompetanseutvikling er nødvendig for å sikre at tenesta held eit høgt fagleg nivå og står robust i møte med akutte hendingar.

Tiltak i planperioden:

- Lage ein kompetanseplan for legar og sjukepleiarar i legetenesta, med krav om oppdatering annakvart år.
- Gjennomføre årleg akuttmedisinsk øving for både legar og sjukepleiarar i samarbeid med ambulansetenesta og brannvesen.
- Vidareutvikle rettleiingsordninga for LIS1 og ALIS, og inkludere systematisk mentorordning også for sjukepleiarar.
- Etablere fleire felles fagdagar på tvers av faggrupper, med fokus på samhandling, pasienttryggleik og ny kunnskap.

4.5 Fagleiarrolle og tverrfagleg samhandling

Fagleiarrolla er etablert for å styrkje den faglege støtta i legetenesta og sikre ei systematisk satsing på kvalitet og utvikling. Fagleiar har ansvar for å følge opp faglege rutinar, rettleiing og intern opplæring, samt bidra til å utvikle ein kultur for

læring og samhandling på tvers av faggrupper. I tillegg fungerer fagleiar som eit bindeledd mellom leiinga og det kliniske arbeidet.

Vinje kommune har gode erfaringar med å samle fagressursar i faste møteplassar, som felles fagdagar, simuleringar og læringsarenaer. Fagleiar har ei sentral rolle i å planleggje og følgje opp desse aktivitetane, og medverkar til å sikre at både legar, sjukepleiarar og anna helsepersonell held seg oppdaterte og får høve til kompetansedeling.

Bruk av ny teknologi er òg ein del av fagleiar sitt utviklingsarbeid. Legetenesta har teke i bruk digitale verktøy, mellom anna AI-verktøyet Noteless for meir effektiv journalføring. Dette frigjer tid til pasientretta arbeid og reduserer risiko for feil i dokumentasjon. Fagleiar skal bidra til å følgje opp implementeringa av nye teknologiske løysingar, og sikre at dei vert integrerte i tenesta på ein trygg og føreseieleg måte.

Tverrfagleg utvikling handlar òg om å styrkje samarbeidet mellom legar, sjukepleiarar, helsesjukepleiarar, fysioterapeutar og andre faggrupper. Fagleiar har eit særleg ansvar for å leggje til rette for felles arenaer der ein kan drøfte kliniske problemstillingar, dele erfaringar og utvikle betre pasientforløp.

Tiltak i planperioden:

- Vidareutvikle fagleiarrolla med tydeleg mandat og ansvar for kvalitetsarbeid.
- Etablere årleg kompetanseplan for legetenesta.
- Utvide bruken av simulering og ferdigheitstrening på tvers av faggrupper.
- Følgje opp implementering og opplæring i nye digitale verktøy.
- Leggje til rette for systematisk erfaringsdeling og tverrfagleg læring.

4.6 Kvalitet i sjukeheim og omsorgsbustader

God kvalitet på legetenester for dei mest sårbare pasientane er høgt prioritert, og er i tråd med nasjonale kvalitetskrav og normtal frå Norsk foreining for alders- og sjukeheimsmedisin.

- regelmessig legetilsyn
- heimebesøk av lege ved behov
- jamlege legemiddelgjennomgangar
- dokumentasjon av gjennomførte tiltak i pasientjournal.

4.7 Digitalisering og e-helse

Digitalisering er eit viktig verkemiddel for å sikre tilgjenge, effektiv ressursbruk og høg pasienttryggleik i legetenesta. Riktig bruk av digitale verktøy kan redusere unødvendig reisetid, gje betre oppfølging av kroniske lidningar og bidra til meir sømlaus samhandling mellom tenestenivå. Legekontoret nyttar eit oppdatert elektronisk journalsystem og er kopla til nasjonale løysingar (e-resept, kjernejournal, Helsenett). I planperioden vil legetenesta i større grad ta i bruk:

- videokonsultasjonar, særleg for kjende pasientar med lang reiseveg og i akuttmedisinsk samanheng
- velferdsteknologiske hjelpemiddel for kronikarar (t.d. KOLS-pasientar med heimeovervaking).

Alle digitale tiltak vert gjennomførte i tråd med Norm for informasjonssikkerheit.

Tiltak i planperioden:

- Vidareutvikle bruk av videokonsultasjonar, særleg for kronikarar og pasientar med lang reiseveg.
- Ta i bruk velferdsteknologiske hjelpemiddel for pasientar med kroniske sjukdomar (t.d. KOLS, hjartesvikt).
- Implementere og evaluere bruk av AI-verktøy (t.d. Noteless) for å lette journalføring og styrkje kvaliteten i dokumentasjonen.
- Sikre opplæring av alle tilsette i bruk av digitale system og nye verktøy.
- Etablere rutinar for jamleg gjennomgang av informasjonssikkerheit i tråd med Norm for informasjonssikkerheit.
- Utforske moglegheitene for digital samhandling med spesialisthelsetenesta (t.d. digitale samarbeidsmøte og fjernkonsultasjonar).

4.8 Samarbeid og samhandling

Kvalitet vert òg skapt gjennom samarbeid internt og med andre tenester. Fastlegane skal ha jamleg dialog med til dømes heimesjukepleie, psykisk helse, fysioterapi, NAV, ambulansetenesta, politi, sjukehus og pårørande. Verksemda legg til rette for faste tverrfaglege møte for å drøfte brukarar med særlege behov.

Kommuneoverlegen deltek i ulike samarbeidsutval med helseføretaket for å styrkje overgangane mellom sjukehus og kommune.

Døme på faste møteplassar og samarbeidsarenaer:

- ansvarsgruppemøte rundt brukarar med samansette behov
- samarbeidsmøte mellom fastlegar, heimesjukepleie og institusjonar
- regelmessige møte med psykisk helse og rus-tenesta

- samarbeid med fysioterapeutar og ergoterapeutar om rehabilitering
- kriseteam og beredskapsmøte ved behov
- møte i samarbeidsutval mellom kommune og STHF (t.d. om pasientforløp og utskriving)

Tiltak i planperioden:

- Vidareføre og styrkje samarbeidsmøta mellom fastlegar, heimesjukepleie og institusjonar, med særleg fokus på kronisk sjuke og eldre med samansette behov.
- Etablere rutine for årlege evalueringsmøte mellom legetenesta og psykisk helse/rus-tenesta.
- Delta aktivt i samarbeidsutval med STHF og bidra til utvikling av digitale samarbeidsformer (videomøte, deling av pasientforløp).
- Bygge opp eit meir systematisk samarbeid med NAV om brukarar med langvarig sjukefråvær eller komplekse sosiale utfordringar.
- Utvikle betre struktur for involvering av pårørande, t.d. faste pårørandemøte i krevjande pasientforløp.
- Øve jamleg i kriseteam og evaluere tverrfagleg beredskap etter kvar hending/øving.

5. Beredskap og krisehandtering

Vinje kommune skal ha ei legeteneste som er føreseieleg, robust og i stand til å handtere både kvardagslege akutte hendingar og ekstraordinære kriser. Dette krev klare planar, systematisk øving, tilstrekkeleg kompetanse og ein kultur der beredskap vert sett som ein naturleg del av den daglege drifta.

Beredskap i helsetenesta inneber å kunne handtere akutte situasjonar, uventa kriser og ekstraordinære hendingar som kan true liv og helse i befolkninga. For Vinje kommune, med spreidd busetnad, vêrutfordringar og stor turisttilstrøyming, er medisinsk beredskap særleg viktig. I planperioden skal eksisterande planar og øvingar vidareutviklast for å sikre at legetenesta står godt rusta. Tiltaka under skal gjere Vinje kommune robust og handlingsdyktig – frå kvardagslege akutte situasjonar til sjeldne kriser.

5.1 Akuttmedisinsk beredskap (dagleg beredskap)

Legevaktordninga er grunnpilaren i akuttberedskapen. For å sikre denne vil verksemda:

- sikre at alle tilsette ved legevakt har oppdatert akuttmedisinsk kompetanse (kurs i avansert hjartelungeredning, traumebehandling og vald/overgrep kvart 5. år). jf. akutforskrifta
- halde medisinsk utstyr oppdatert og gjennomgått (akuttsekk, oksygen, hjartestartar, akuttmedikament m.m.). Legevaktsbil skal vere godt utrusta.
- gjennomføre jamlege ferdigheitstreningar og tverrfaglege øvingar der legar, sjukepleiarar, ambulanse og brannvesen øver saman på scenario som hjartestans, traume, alvorlege luftvegstilstandar eller andre akutte hendingar.

5.2 Pandemi- og smittevernberedskap

Erfaringane frå Covid-19 har gjeve verdifull læring. Vinje kommune har oppdatert smittevernplan (2023), som skal reviderast av kommuneoverlegen årleg eller ved behov. Planen omfattar rutinar for pandemihandtering, massevaksinasjon, smittesporing og tiltak ved utbrot.

5.3 Krisehandtering og totalberedskap

Vinje kommune har ein overordna beredskapsplan som inkluderer helserelaterte scenario (t.d. flaum, atomulukke, langvarig straumbrot).

Kommunen skal delta i tverrsektorielle beredskapsøvingar minst éin gong i året. Erfaringar vert dokumentert og brukt til å forbetre planverket.

Tiltak i planperioden:

- Gjennomføre årlege tverrfaglege akuttøvingar med fastlege, legevakt, ambulanse, brannvesen og politi.
- Sikre at alt helsepersonell ved legevakt fullfører lovpålagde kurs i akuttmedisin og vald/overgrep minst kvart femte år.
- Utarbeide og vedlikehalde rutinar for regelmessig kontroll av medisinsk utstyr, inkludert legevaktsbil.
- Halde smittevernplanen oppdatert og gjennomføre scenarioøvingar på pandemi annakvart år.
- Avklare og forankre legetenesta si rolle i kommunens totalberedskap, inkludert samhandling ved straumbrot og ekstremvær.
- Delta i årlege tverrsektorielle beredskapsøvingar, og systematisk dokumentere læringspunkt for vidare utvikling.
- Vurdere bruk av digitale verktøy (t.d. videoløysingar og elektroniske ressursdelingssystem) i krisehandtering

6. Utfordringsbilete

Legetenesta i Vinje står framfor fleire samansette utfordringar dei komande åra. Demografiske endringar med fleire eldre, auke i kroniske lidningar og ein meir kompleks pasientpopulasjon vil krevje større kapasitet og meir samhandling på tvers av tenestenivå. Samstundes er rekruttering og det å behalde legar og anna helsepersonell ei særleg utfordring i distriktskommunar.

I tillegg må kommunen handtere stramme økonomiske rammer, krav om effektiv ressursbruk og behov for å utvikle driftsmodellar som er berekraftige over tid. Teknologiske løysingar, digitalisering og nye samarbeidsformer vil vere viktige verkemiddel for å møte desse utfordringane.

Dette kapittelet gjer greie for dei viktigaste utviklingstrekk og peikar på korleis dei påverkar legetenesta i Vinje.

6.1 Demografi og folkehelse

Vinje kommune har ein aldrande befolkning, og delen eldre innbyggjarar er allereie høgare enn landsgjennomsnittet. Per 1.1.2024 utgjorde aldersgruppa over 80 år 5,8 % av innbyggjarane i Vinje, mot om lag 4,5 % nasjonalt. Statistisk sentralbyrå sine framskrivingar viser at talet på eldre vil auke betydeleg: aldersgruppa 71–80 år er venta å vekse med om lag 10 % fram til 2030 og 20 % fram til 2050, medan dei eldste gruppene (over 80 år) aukar endå meir. Til dømes er det venta ein nær dobling av innbyggjarar i aldersgruppa 81–85 år innan 2050 (+96 %), og talet på

personar i aldersgruppa 91–95 år kan auke med heile 274 %. Denne sterke aldringstrenden vil føre til at ein større del av befolkninga treng omfattande omsorgstenester, og framtidige helse- og omsorgstenester i Vinje vil bli sett under press.

Det overordna folkehelsebiletet i Vinje er likevel positivt. Forventa levealder i kommunen er på line med landsgjennomsnittet, og førekomsten av tidleg død som følge av hjarte- og karsjukdom, KOLS eller type 2-diabetes ligg lågare enn elles i landet. Samstundes ser ein – både nasjonalt og lokalt – at kroniske livsstilssjukdomar (overvekt, fedme, diabetes type 2, hjarte- og karsjukdom og visse kreftformer) utgjer ein aukande utfordring.

Konsekvensar for legetenesta:

Den demografiske utviklinga vil føre til auka etterspurnad etter fastlegetenester, institusjonslege og heimetenester. Legane må bruke meir tid på kroniske og komplekse sjukdomsbilete, legemiddelgjennomgangar og koordinering av behandling på tvers av nivå. Samstundes vil nedgangen i talet på born og unge kunne utfordre rekrutteringa til lokalsamfunna på lengre sikt, og gje endringar i behovet for helsestasjons- og skulehelsetenester.

Tiltak i planperioden:

- Styrkje kapasiteten på fastlege- og institusjonslegeteneste for å møte auka behov knytt til kroniske og samansette sjukdomsbilete.
- Sikre jamlege legemiddelgjennomgangar for eldre pasientar, særleg i sjukeheim og heimetenesta.
- Utvikle rutinar for betre samhandling mellom fastlege, heimeteneste og spesialisthelsetenesta for å sikre heilskaplege pasientforløp.
- Vurdere ressursbehov og organisering av helsestasjons- og skulehelsetenesta.
- Satse på førebyggjande helsearbeid, med særleg vekt på livsstilssjukdomar (overvekt, diabetes type 2, KOLS).
- Følgje med på folkehelsedata og bruke dette systematisk i planlegginga av framtidige legemiddel- og tenestebehov.

6.2 Rekruttere og behalde

Nasjonalt står fastlegeordninga i ein krevjande situasjon med svikt i rekruttering fleire stader. For distriktskommunar er det i aukande grad utfordrande å rekruttere og behalde legar. Årsakene er fleire – tilhøyrsløse og bustad, lange avstandar og generell konkurranse om nyutdanna legar som ofte ønskjer å arbeide meir sentralt.

Samstundes har Vinje hatt ei relativt stabil fastlegegruppe; fem av sju fastlegar har jobba i kommunen i over ti år, noko som tyder på godt arbeidsmiljø og høg trivsel. Likevel må kommunen ha ein kontinuerleg rekrutteringsplan for å unngå legemangel ved fråfall. Målet er å ha full dekning på alle fastlegeheimlar og unngå unødig bruk av vikarar.

Gjennom tiltak skissera under tek Vinje sikte på å halde eit stabilt og fullbemanna legeteam i heile planperioden. Rekrutteringssituasjonen vert følgt løpande og tiltaka vert justert etter behov.

6.2.1. Innovative arbeidstidsordningar

Bakgrunn:

Fleksible tilsetjingsmodellar er viktige for å rekruttere og halde på legar i distriktskommunar.

Status i dag:

Vinje har etablert rotasjonsturnus som har gjeve svært gode resultat for både rekruttering og stabilitet.

Tiltak i planperioden:

- Vurdere å utvide ordninga med fleire rotasjonsstillingar
- Justere modellen basert på erfaringar
- Vidareføre ordninga som strategisk verkemiddel for å behalde erfarne legar

6.2.2 ALIS-avtalar og utdanningsstillingar

Bakgrunn:

Utdanningsløp og rettleiing for unge legar er avgjerande for å rekruttere til primærhelsetenesta.

Status i dag:

Vinje nyttar nasjonale tilskotsordningar for ALIS, er registrert utdanningsverksemd, og tilbyr faste rettleiarar og møte.

Tiltak i planperioden:

- Profilere Vinje som ein attraktiv ALIS-kommune
- Sikre systematisk rettleiing og supervisjon
- Aktiv bruk av tilskotsordningar

6.2.3 Rekruttering av anna helsepersonell

Bakgrunn:

Legetenesta er avhengig av kompetente sjukepleiarar, helsesekretærer og anna støttepersonell.

Status i dag:

Kommunen har eit stabilt, men lite fagmiljø som krev kontinuerleg kompetanseheving og attraktive vilkår.

Tiltak i planperioden:

- Leggje til rette for heiltidskultur
- Tilby fagdagar og vidareutdanning
- Styrkje arbeidsmiljø og tverrfagleg samarbeid
- Synleggjere rolla til støttepersonell

6.2.4 Styrking av praksismiljø og fagleg støtte

Bakgrunn:

Eit godt praksismiljø med kollegial støtte er avgjerande for å halde på både legar og anna helsepersonell.

Status i dag:

Vinje har eit godt samarbeidsklima. Rolla som fagleiar er etablert for å styrkje fagleg støtte og kontinuerleg kvalitetsarbeid.

Tiltak i planperioden:

- Vidareutvikle fagleiarrolla
- Halde fram med kollegial møteplassar og fagdagar
- Sikre god rettleiing for LIS1 og ALIS

6.2.5 Teknologi og fleksibilitet

Bakgrunn:

Digitale verktøy kan frigjere ressursar og gjere tenesta meir attraktiv for legar.

Status i dag:

Vinje har teke i bruk e-konsultasjonar, digitale møte og AI-verktøy for journalføring.

Tiltak i planperioden:

- Vidareutvikle digitale løysingar for samhandling og konsultasjonar
- Ta i bruk velferdsteknologi for pasientoppfølging
- Evaluere effekt av AI-verktøy og justere bruken

6.2.6 Rekruttering av eigne kandidatar

Bakgrunn:

Å rekruttere legar med lokal tilknytning er ein viktig strategi for å sikre stabilitet.

Status i dag:

LIS1-legar får tett oppfølging og karrieresamtalar, men mange søker seg vidare til større miljø.

Tiltak i planperioden:

- Systematisk oppfølging av LIS1 med mål om ALIS-rekruttering
- Tilby praksis og sommarjobbar for medisinstudentar
- Aktivt rekruttere legar med tilknytning til regionen

6.2.7 Marknadsføring og insentiv

Bakgrunn:

For å hevde seg i konkurransen om legar må Vinje synleggjere sine styrkar som arbeidsstad.

Status i dag:

Vinje har attraktive ordningar, men kan utvikle betre synleggjering og profilering.

Tiltak i planperioden:

- Utarbeide ein strategi for marknadsføring av Vinje som arbeidsstad
- Synleggjere fagmiljø og fleksible arbeidsordningar
- Vurdere insentivordningar ved rekruttering

6.3 Økonomi og ressursbruk

Legetenesta er ei kjerneoppgåve i kommunen og representerer ein betydeleg del av helse- og omsorgsbudsjettet. For å sikre berekraftige tenester må ressursane brukast effektivt, med balanse mellom kvalitet, tilgjengelegheit og økonomi.

6.3.1 Finansieringsordningar

Legetenesta i kommunen er finansiert gjennom ei kombinasjon av kommunale midlar og statlege refusjons- og tilskotsordningar. Ordningane er utforma slik at dei skal sikre både grunnfinansiering og stimulere til aktivitet og kvalitet.

Basistilskot

Kommunen får basistilskot per innbyggjar på fastlegelista. Tilskotet vert utbetalt frå staten gjennom Helfo og skal dekkje delar av dei faste kostnadene ved å drive fastlegepraksis.

Øvrige tilskot

Kommunen og legane kan motta ulike øyremerkte tilskot:

- Tilskot til allmennlege i spesialisering (ALIS), som skal stimulere rekruttering og sikre rettleiing.
- Tilskot til legevakt og samfunnsmedisinske oppgåver.
- Tilskot knytt til spesielle satsingsområde (t.d. rus, psykiatri eller kroniske sjukdomar).

Innsatsstyrt finansiering

Fastlegane får refusjon frå Helfo for utførte konsultasjonar, laboratoriearbeid og prosedyrar. Dette vert kalla innsatsstyrt finansiering og er meint å stimulere til aktivitet. Pasienten betalar i tillegg eigenandel etter gjeldande takstar, og mange av desse inngår i frikortordninga.

Kommunal finansiering

Sidan legane i Vinje har fastlønn, ligg det største økonomiske ansvaret på kommunen. Kommunen må balansere tilskot, refusjonar og eigenfinansiering mot faktiske kostnader knytt til drift av legekontor, legevakt og kommunale oppgåver. Ressursbruken vert påverka av omfanget av utekontor, tilsette i permisjon og fordeling av tid mellom pasientarbeid og kommunale oppgåver.

6.3.2 Effektiv bruk av legeressursen

Korleis legane si arbeidstid vert disponert har stor betydning for både kostnader og kvalitet. Tid brukt på pasientkonsultasjonar gir inntekter og direkte helseeffektar, medan tid til administrative oppgåver, reiser og spreining av tenesta på fleire kontor reduserer effektiviteten.

Ein berekraftig modell må difor legge til rette for:

- **Høg pasientkontakt per legeårsverk**, med minst mogleg tid tapt til køyring og logistikk.
- **Samordning av kommunale oppgåver**, slik at desse ikkje går på kostnad av fastlegetilbodet.
- **Støttefunksjonar frå anna helsepersonell**, som frigjer tid for legane.

6.3.3 Kostnadsstruktur

Drift av legekontor inneber både faste og variable kostnader. Når desse vert fordelte på eit lågt tal pasientar, slik som ved utekontora, blir kostnaden per konsultasjon betydeleg høgare enn ved hovudkontoret i Åmot. Dette skapar eit økonomisk dilemma: ønsket om lokal tilgjengelegheit må vegast opp mot behovet for effektiv ressursbruk og rettferdig fordeling.

Vidare er det eit politisk bestillingspunkt å greie ut drift av utekontor, der økonomiske konsekvensar er ein sentral del av vurderinga.

6.3.4 Framtidige behov og økonomistyring

Demografiske endringar med fleire eldre og kronikarar vil auke presset på legetenesta og krevje meir ressursar til oppfølging, legemiddelgjennomgang og samhandling. Samstundes kan digitalisering, velferdsteknologi og nye arbeidsformer bidra til betre utnytting av ressursane.

Prinsipp for økonomistyring

- Økonomi og ressursbruken må alltid vurderast opp mot kvalitet og pasienttryggleik.
- Kommunen skal arbeide for å minimere unødig bruk av vikarar.
- Økonomiske vurderingar må vere ein del av alle beslutningar om organisering av legetenesta.
- Nye tiltak skal vurderast i lys av både kortsiktige og langsiktige effektar.

Tiltak i planperioden:

- Etablere årleg gjennomgang av finansiering og ressursbruk for å vurdere balansen mellom pasientarbeid, kommunale oppgåver og administrative oppgåver.
- Prioritere tiltak som reduserer unødig bruk av vikarar, til dømes gjennom betre rekruttering, fleksible arbeidstidsordningar og vidareutvikling av fagleiarrolla.
- Vurdere nye digitale løysingar (videokonsultasjonar, velferdsteknologi, AI) som kan frigjere legetid til pasientnært arbeid.
- Utarbeide nøkkeltal og indikatorar for kostnad per konsultasjon, listelengder og legedekning for å styrkje økonomistyringa.

6.4 Samla vurdering og strategiske prioriteringar

Organiseringa av legetenesta, inkludert utekontora, er eit avgjerande vegval for Vinje kommune i planperioden. Dei ulike alternativa har både styrkar og svakheiter, og vil få direkte konsekvensar for kvalitet, rekruttering, ressursbruk og pasienttryggleik. Det er difor viktig at politiske og administrative aktørar tek stilling til kva modell som best kan møte framtidige behov.

Med bakgrunn i utfordringsbiletet og dei ulike vegvala er det utarbeidd ei samla oversikt over **tiltak i planperioden**. Tiltaka omfattar både strategiske grep og meir operative tiltak, og skal bidra til å gjere Vinje si legeteneste robust, berekraftig og fagleg sterk.

6.5 Organisering og drift – Utekontor og struktur for tenesta

Utekontora gir nærleik og tilgjenge for innbyggjarar i delar av kommunen, men er samstundes krevjande å drifte innanfor rammene for leiing, kvalitet og effektiv ressursbruk. Politisk nivå har difor bedt om ei eiga utgreiing om framtidig organisering av legetenesta i Vinje kommune (sjå vedlegg 3).

Utgreiinga drøftar ulike modellar for drift av utekontora og vurderer konsekvensane av desse. Analysen peikar på at dagens modell gir lokal nærleik for enkelte, men at ordninga samla sett er lite berekraftig over tid. Ei sterkare samling av ressursane på hovudkontoret i Åmot kan gi betre grunnlag for kvalitet, stabilitet og effektiv ressursbruk, men krev samstundes gode digitale løysingar og alternative tiltak for å kompensere for større geografiske avstandar.

Vidare politisk behandling bør særleg leggje vekt på desse vurderingskriteria:

- **Pasienttilgjenge:** Korleis sikrast eit rettferdig og forsvarleg tilbod i heile kommunen?
- **Kvalitet:** Korleis påverkar dei ulike modellane kontinuitet, pasienttryggleik og fagleg utvikling?
- **Rekruttering og bemanning:** Kva løysingar gjer det enklast å rekruttere og halde på legar og helsepersonell?
- **Økonomi og ressursbruk:** Korleis kan kommunen oppnå best mogleg balanse mellom nærleik og effektiv drift?
- **Digitalisering:** I kva grad kan digitale løysingar kompensere for lengre avstandar og bidra til betre oppfølging?

Tiltak i planperioden:

- Gjennomføre politisk behandling av utgreiing om framtidig organisering av legetenesta (vedlegg 3), med særleg vekt på vurdering av pasienttilgjenge, kvalitet, rekruttering, ressursbruk og digitale løysingar.

6.6 Tiltak i planperioden (2026-2029)

Tiltakslista gir ei samla oversikt over dei prioriterte satsingsområda for legetenesta i Vinje kommune. Tiltaka er utforma for å møte både strukturelle utfordringar, som rekruttering og organisering, og faglege krav til kvalitet, pasienttryggleik og beredskap.

Lista byggjer på ei vurdering av framtidige behov, vegval knytt til utekontor og organisering, samt nasjonale føringar og lokale erfaringar. Ho fungerer som eit styringsverktøy for både politisk og administrativ leiding, og skal vere utgangspunkt for årleg oppfølging, evaluering og rapportering.

Tabellen under viser dei prioriterte tiltaka i planperioden 2026–2029. Tiltaka er organiserte tematisk og følgjer hovudkapitla i planen.

Tiltak	Ansvar	Tid
Etablere fast tilsynslegefunksjon ved omsorgssenteret	Verksemdsleiar/avdelingsleiar	2026
Vidareføre ordninga med fast helsestasjonslege i Åmot (1 dag/veke)	Avdelingsleiar	2026–2029
Reetablere hjartesviktfunksjon i samarbeid med STHF	Avdelingsleiar/fagleiar	2027
Styrkje diabetessjukepleiarfunksjonen	Avdelingsleiar	2026–2029
Vidareutvikle fagleiarrolla med tydeleg mandat	Verksemdsleiar/avdelingsleiar	2026
Gjennomføre årlege akuttmedisinske øvingar med legevakt, ambulanse og brannvesen	Avdelingsleiar/fagleiar	Kvart år
Sikre jamlege legemiddelgjennomgangar for eldre pasientar	Fastlegar/tilsynslege	2026–2029
Utvikle fleire rotasjonsstillingar for fastlegar	Kommunalsjef/verksemdsleiar	2026–2027
Vidareutvikle bruk av digitale løysingar (videokonsultasjon, AI-verktøy)	Avdelingsleiar/fagleiar	2026–2029
Gjennomføre systematiske brukarundersøkingar og etablere brukarutval	Verksemdsleiar	2026–2029

*Fullstendig tiltaksliste ligger som vedlegg (1)

8. Pasienttransportordning

Kommunen har sidan 1.1.2023 hatt eit tilbod til brukarar som ikkje får gjennomført timeavtale ved utekontor, men må gjennomføre konsultasjon ved legekantoret i Åmot. Denne ordninga blir vidareført i sin noverande form dersom dagens ordning med utekontor blir vidareført. Dersom det blir strukturendringar av tenestestader,

vil transportbehov som følgje manglande tilgang på eigentransport, kunne løysast anten gjennom:

- a. samordning av kommunens eksisterande transporter bygdene imellom
- b. drosje bestilt frå legetenesta, ref. gjeldande ordning for studentar ved USN

9. Avslutning

Legeplanen 2026–2029 legg rammene for korleis Vinje kommune vil sikre ei berekraftig, robust og framtidsretta legeteneste. Planen peikar på konkrete tiltak for å møte utfordringane i tida framover, samstundes som ho legg vekt på utvikling, samarbeid og kvalitet.

Gjennom forpliktande oppfølging, tett samarbeid mellom tenestene og vilje til å tenkje nytt, kan Vinje stå fram som ein føregangskommune for distriktslegeordningar i Noreg.

Planen er ikkje eit sluttprodukt, men eit arbeidsdokument som skal leve, utviklast og justerast i takt med nye behov, erfaringar og rammevilkår.

Målet er enkelt, men krevjande:

- innbyggjarane i Vinje skal alltid vere trygge på at dei får rask, forsvarleg og nærleiksbasert helsehjelp
- legar og helsepersonell skal oppleve Vinje som ein attraktiv og fagleg utviklande arbeidsplass

Gjennom dette arbeidet vil Vinje kommune vidareføre ambisjonen om å byggje **Noreg si fremste distriktslegeteneste** – med nærleik, tid til pasienten og høg fagleg kvalitet.

10. Vedlegg

10.1 Tiltaksliste samla

Analyse av ressurser benyttet til diagnose, behandling, rehabilitering og habilitering

UTKAST

Innholdsfortegnelse

1. Oppsummering

1.0 Hovedfunn - ressursbruk

1.1 Metode

1.2 Nasjonal statistikk, kostnadsnivå, og årsverk

2. Detaljert analyse per tjenesteområde

2.1 Samlet ressursbruk

2.2 Fastlegeordningen

2.3 Legevakt

2.4 Legetjenester samlet

2.5 Fysioterapi og ergoterapi

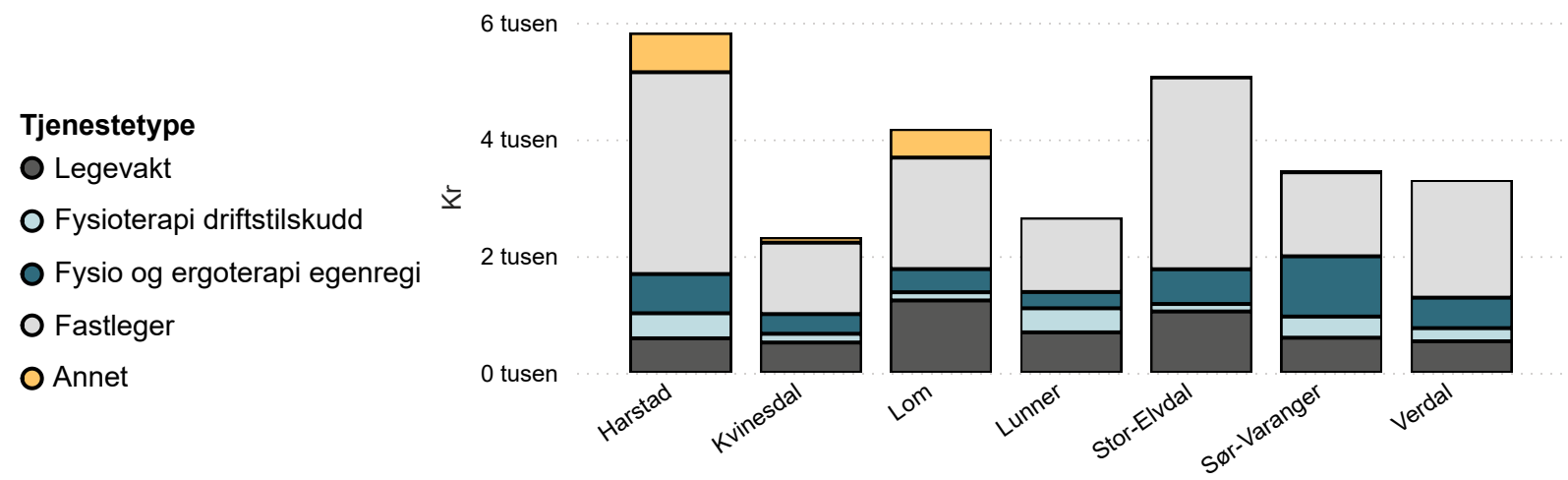
2.6 Annet

3. Vedlegg

3.0 KOSTRA-veileder

3.1 Grunnlagsdata

Netto driftsutgift per innbygger behovskorrigert

Figuren viser at Sør-Varanger har middels utgifter til 241 sammenliknet med andre kommuner hvor Agenda Kaupang har gjort tilsvarende dypdykksanalyser (i denne analysen har vi også gjort sammenlikninger mot statistikk for hele landet).

- ▶ Utgiftene til legevakt er middels sammenliknet med det vi ser i flere kommuner
- ▶ Utgifter til fysioterapi driftstilskudd er middels sammenliknet med andre kommuner
- ▶ Utgifter til fysio- og ergoterapi (i egen regi) er høyere i Sør-Varanger sammenliknet med de andre kommunene.
- ▶ Utgifter til fastlegetjenesten for 2025 var middels høyt
- ▶ Utgifter til *Annet* er lavt. Denne posten inneholder hjelpemiddelformidling, tilskudd til Norsk pasientskadeerstatning mv. Kommuner fører i varierende grad psykisk helsehjelp uten vedtak på funksjon 241 (FACT og Rask psykisk helsehjelp mv).

Tjenestetype	Harstad	Kvinesdal	Lom	Lunner	Stor-Elvdal	Sør-Varanger	Verdal
Annet	671	91	489	0	17	25	0
Fastleger	3 458	1 224	1 911	1 273	3 287	1 440	2 016
Fysio og ergoterapi egen...	672	338	397	279	595	1 033	522
Fysioterapi driftstilskudd	429	150	141	413	128	362	225
Legevakt	590	519	1 239	693	1 050	601	539
Totalt	5 821	2 320	4 176	2 657	5 078	3 461	3 303

1.1 Metode

Analyse av ressurser benyttet til diagnose, behandling, re-/habilitering

Helsetjenester i KOSTRA omfatter tre tjenestefunksjoner; 232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste, 233 Annet forebyggende helsearbeid og 241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering. I denne analysen gjør vi kun et dypdykk i 241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering.

I Agenda Kaupangs egenutviklede database deler vi opp ressurser benyttet til diagnose, behandling, re-/habilitering for å få innsikt som ikke finnes i KOSTRA. For å få et mest mulig korrekt bilde av den totale ressursituasjonen i kommunen gjøres en enkel sammenligning med kommuner hvor vi har gjennomført tilsvarende datainnsamling de siste årene. Det er lagt til arbeidsgiveravgift på lønnsutgiftene for kommuner som ikke har full arbeidsgiveravgiftssats. Regnskapsdata er deflatorjustert med kommunal deflator til 2025-tall. For å kunne sammenlikne utgifter i Sør-Varanger med andre kommuner har vi justert opp arbeidsgiveravgiften slik at den blir lik de andre kommunene (14,1 prosent). Det er korrigert for ulikheter i demografi, sosiale forhold og geografi etter metoden som staten har beregnet, til bruk i inntektssystemet for kommunene (utgiftsutjevningen).

Utgifter varierer mellom kommuner og analysen gir ingen forklaring på årsaker til variasjoner i utgifter.

Analysen benytter følgende ressurskategorier:

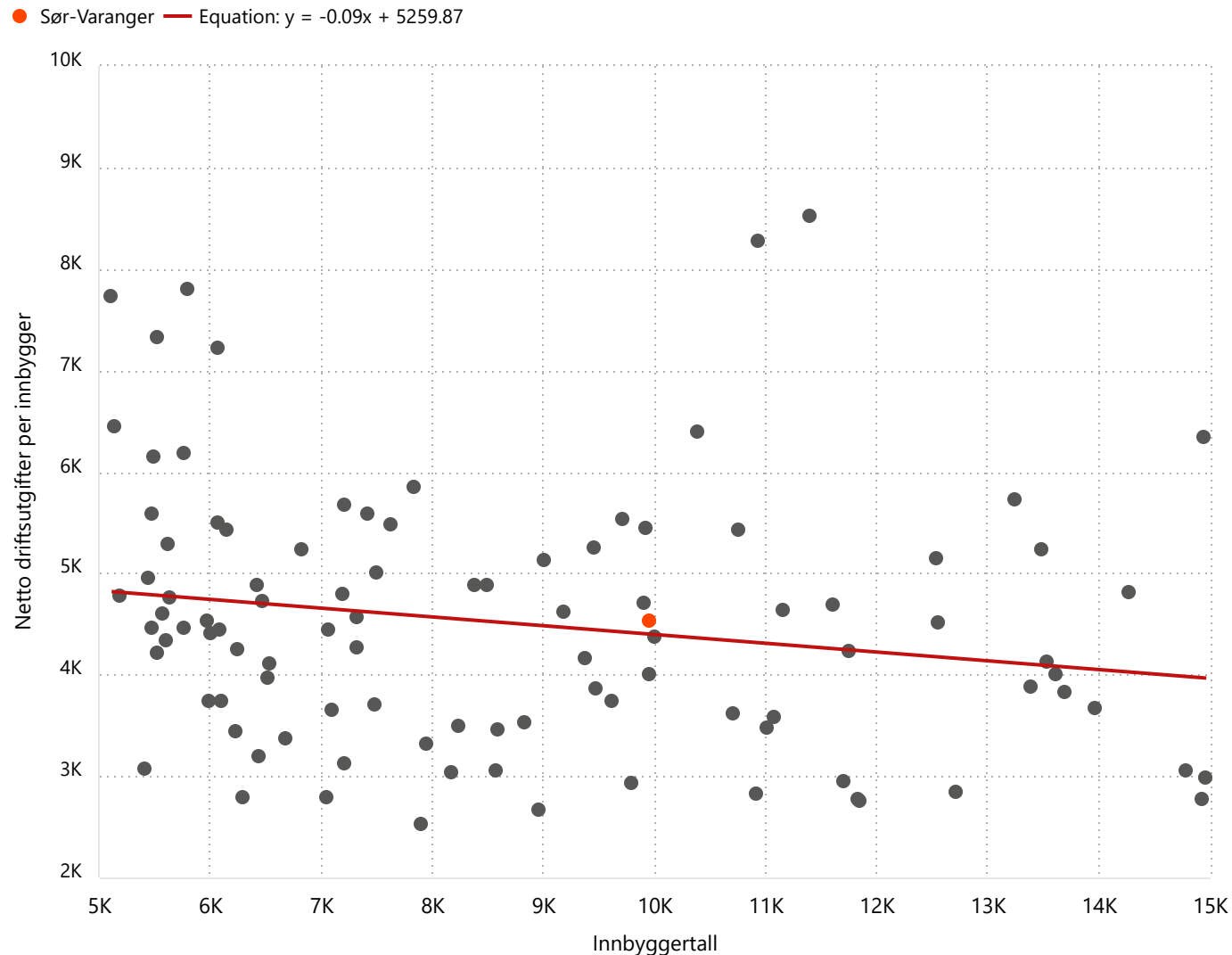
Fastleger: Basistilskudd fastleger, eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/lekantor, turnusleger (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning). Fastlegers bidrag til legevakt er tatt med under legevakt.

Legevakt: Her er kostnader til drift av en legevakt, interkommunale samarbeid knyttet til legevakt og fastlegers bidrag til legevakt tatt med.

Fysio-/ergoterapi: Fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapipraksis), ergoterapi, hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter og formidling av hjelpemidler.

Annet: Dette er kostnader knyttet til funksjonsområdet som ikke inngår i kategoriene over. Eksempler på slike kostnader kan være netto kostnad fengselshelsetjenesten, tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning samt utgifter til psykisk helsetjenester som det ikke rapporteres til KPR.

Netto utgifter til 241 etter kommunestørrelse

Figuren viser netto utgift per innbygger til diagnose, behandling, re-/habilitering (funksjon 241) for norske kommuner mellom 5 000 og 15 000 innbyggere i 2025.

Trendlinje:

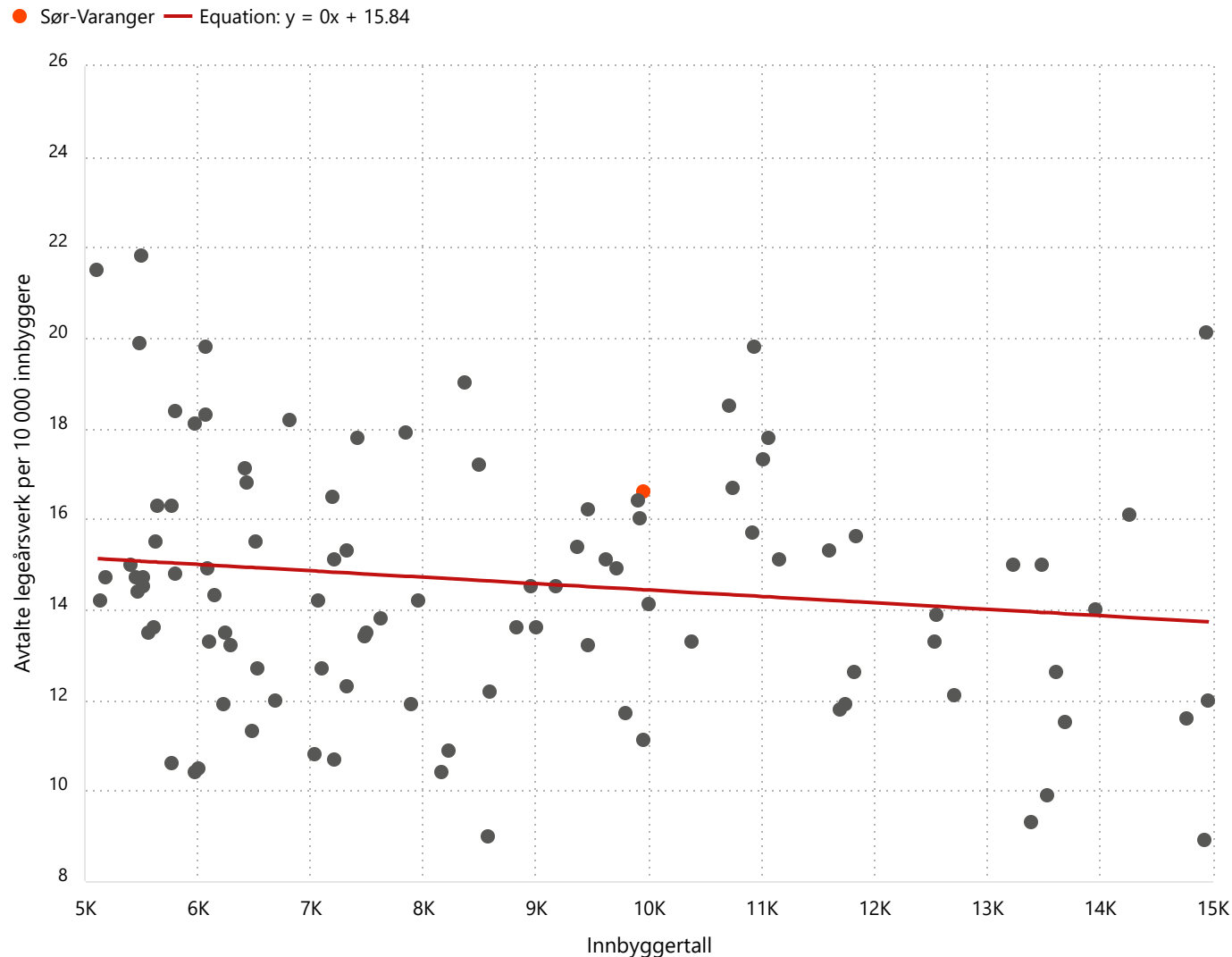
Den negative eksponenten (-0,09) viser at kostnadene per innbygger synker når innbyggertallet øker. Dette er i tråd med forventningen om at større kommuner kan ha stordriftsfordeler, som reduserer kostnadene per innbygger. Det vil si at mindre kommuner i større grad har høyere kostnader per innbygger, mens større kommuner er mer kostnadseffektive.

► Sør-Varanger er omtrent lik i netto utgifter per innbygger som den nasjonale trendlinjen for kommuner 5 000-15 000 innbyggere.

► Diagrammet viser SSB-tall for 2025

1.2 Nasjonal statistikk

Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere, kommunen er merket i rødt

Stor-Elvdal har lavere andel legeårsverk

Figuren viser legeårsverk per 10 000 innbyggere i kommunale helse- og omsorgstjenester for kommuner med 5 000-15 000 innbyggere i 2025.

Trendlinje:

Hvis vi kjører en regresjonsanalyse på dataene får vi en R^2 -verdi som indikerer at innbyggertallet ikke forklarer variasjonen i antall legeårsverk per 10 000 innbyggere. Dette tyder på at andre faktorer enn kommunestørrelse, som for eksempel tjenestetilbud eller lokal prioritering, har større innflytelse. Det er en nesten flat sammenheng mellom innbyggertall og legeårsverk per innbygger, som betyr at større kommuner ikke nødvendigvis har flere legeårsverk per innbygger enn mindre kommuner.

► En sammenligning mot nasjonale tall rapportert i KOSTRA og sett i forhold til innbyggertall viser at Sør-Varanger (merket rødt) har 16,6 legeårsverk per 10 000 innbyggere. Dette er høyere enn forventningslinjen.

► Spredningen i årsverk er stor

Kilden til data er SSB-tall for 2025 fra tabell 11996.

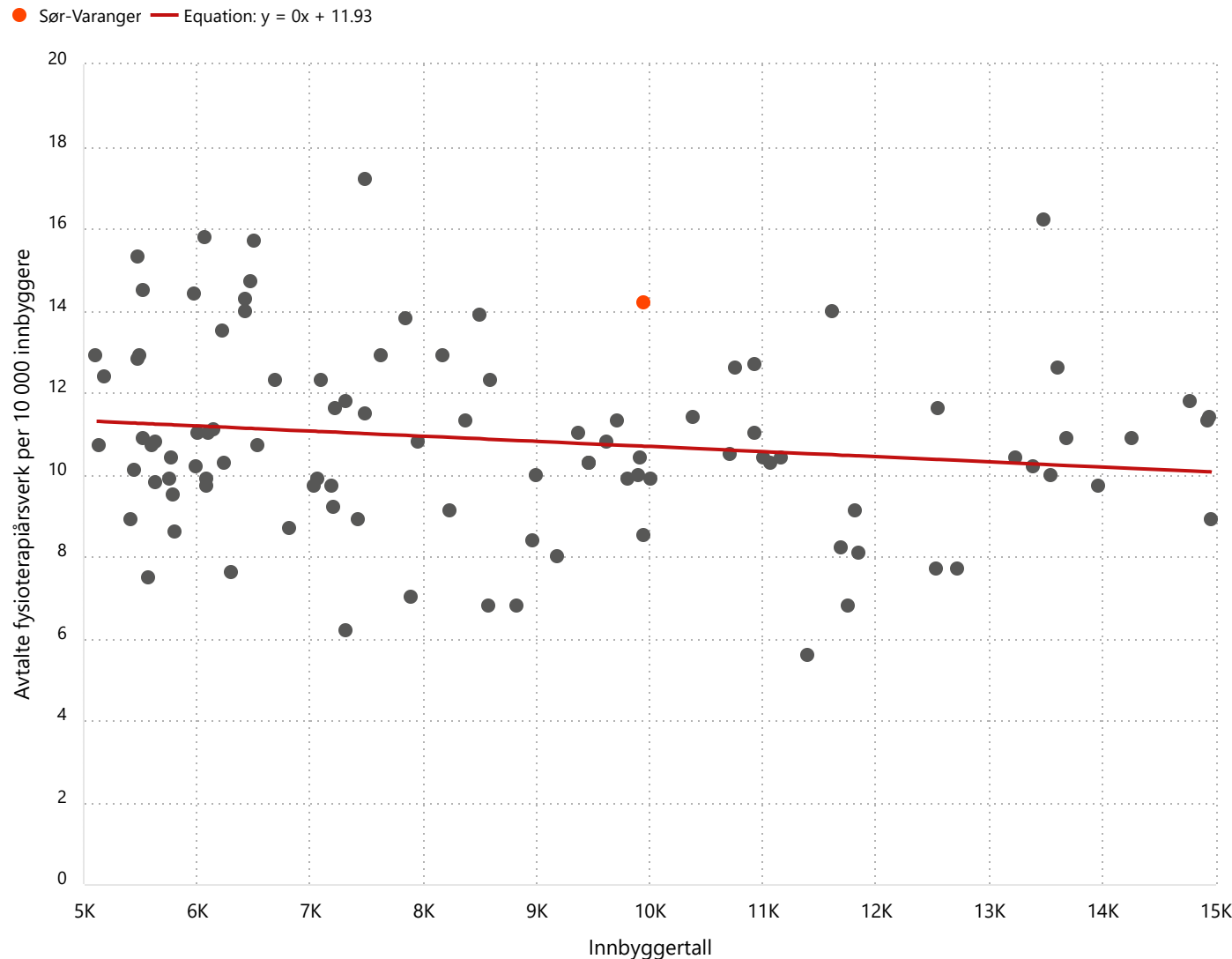
1.2 Nasjonal statistikk

Stor-Elvdal har fysioterapiårsverk høyere enn forventet nivå

Avtalte fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunen er merket i rødt

Figuren viser årsverk til fysioterapi per 10 000 innbyggere for kommuner mellom 5 000 og 15 000 innbyggere i 2025.

Trendlinje:

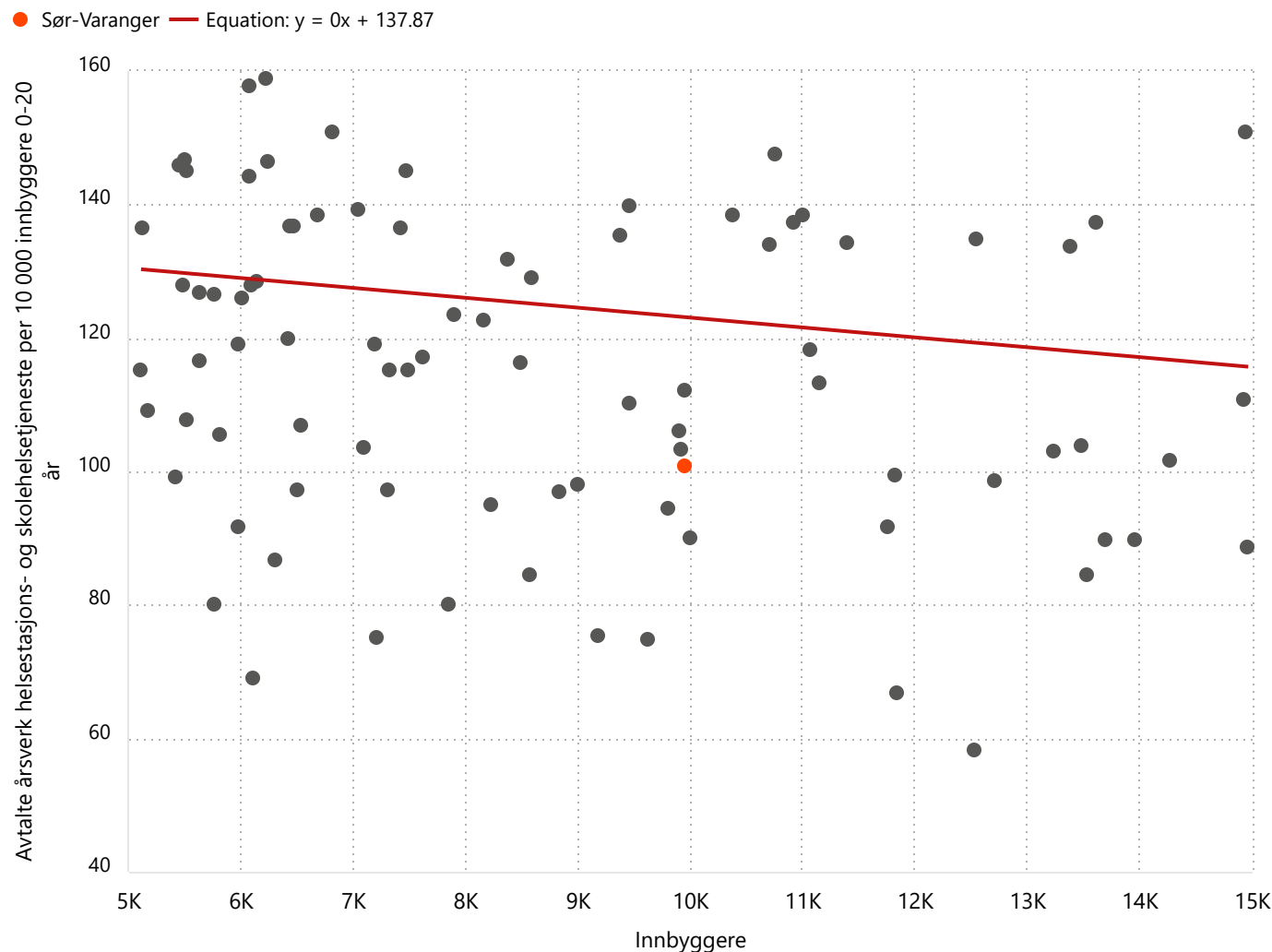
En regresjonsanalyse indikerer at innbyggertallet nesten ikke forklarer variasjonen i fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere. Dette tyder på at kommunestørrelse har liten innflytelse på antall fysioterapiårsverk, og at andre faktorer som prioritering spiller en større rolle. Innbyggertall ser ut til å ha liten betydning for antall fysioterapiårsverk per innbygger. Den flate trendlinjen tyder på at det er små forskjeller i fysioterapiressurser mellom kommuner av ulik størrelse.

► En sammenligning mot nasjonale tall rapportert i KOSTRA og sett i forhold til innbyggertall viser at Sør-Varanger (merket rødt, skjult bak linjen) har 14,2 fysioterapiårsverk per innbygger, som ser ut til å være høyere enn forventningsnivået.

Figuren viser kommuner mellom 5 000 og 15 000 innbyggere.

Kilden til data er SSB-tall fra tabell 11995 for 2025 som er siste publiserte data.

Årsverk i helsestasjon og skolehelsetjeneste per 10 000 innbyggere 0-20 år, kommunen merket i rødt

Helsestasjon og skolehelsetjeneste er ikke en del av «Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering», funksjon 241, men rapporteres i KOSTRA under funksjon 232. Vi velger likevel å presentere dette her da dette er med på å danne et mer helhetlig bilde av innsatsen i kommunen.

Figuren viser årsverk per 10 000 innbyggere 0-20 år i helsestasjon og skolehelsetjeneste for kommuner i 2025.

Trendlinje:

Med en R^2 -verdi på 0,0 forklarer innbyggertallet ingenting av variasjonen i årsverk per 10 000 innbyggere. Dette indikerer at andre faktorer enn kommunestørrelse, som lokal prioritering eller behov, har en større innvirkning på ressursbruk innen helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Figuren viser kommuner mellom 2 000 og 5 000 innbyggere.

► En sammenligning mot nasjonale tall rapportert i KOSTRA og sett i forhold til innbyggertall viser at Sør-Varanger (merket rødt) har en lavere bruk av årsverk til helsestasjon og skolehelsetjeneste enn tilsvarende kommuner har, men her er spredningen stor. Sør-Varanger har 100,8 årsverk per 10 000 innbyggere.

Kilden til data er SSB-tall fra tabell 11994 for 2025 som er siste publiserte data.

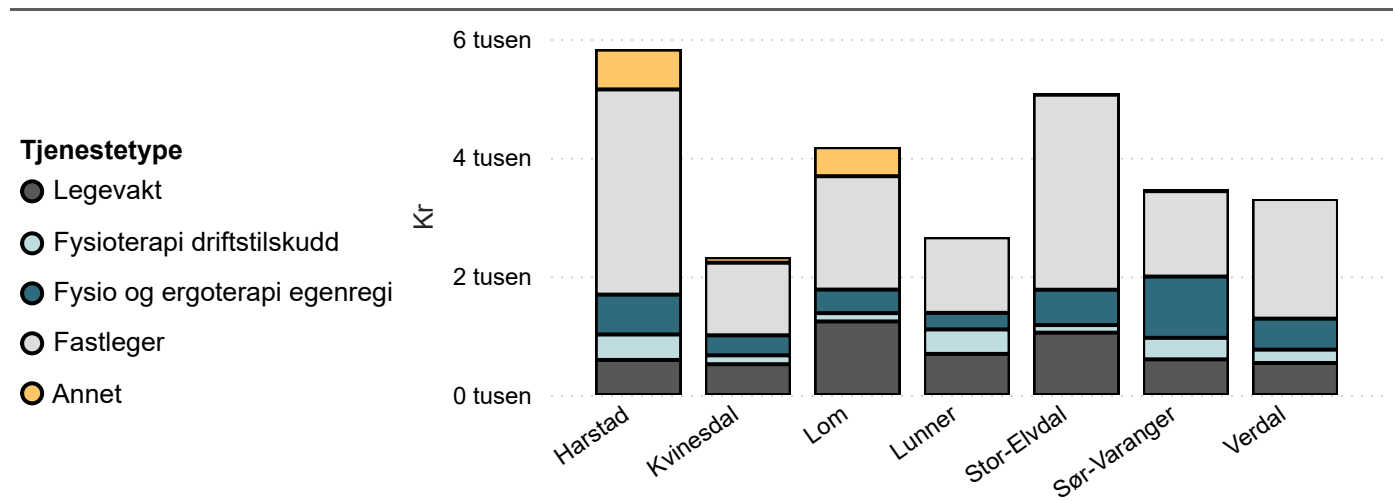

Kapittel 2 Detaljert analyse over ressursbruk knyttet til Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering

2.1 Samlet ressursbruk

Relativt høy økonomisk ressursbruk til diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering (KOSTRA 241)

Netto driftsutgift per innbygger behovskorrigert

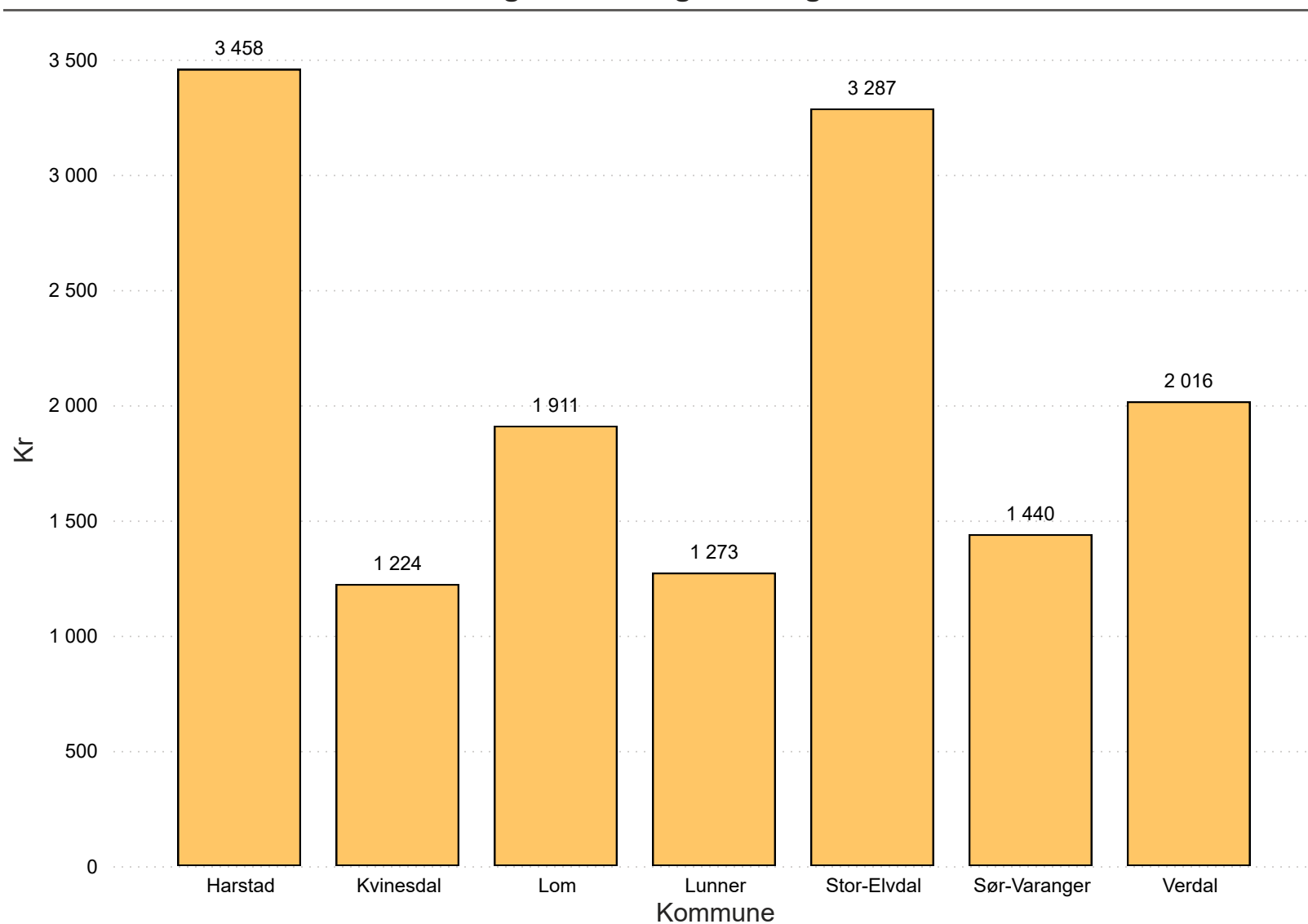

Tjenestetype	Harstad	Kvinesdal	Lom	Lunner	Stor-Elvdal	Sør-Varanger	Verdal
Legevakt	590	519	1 239	693	1 050	601	539
Fysioterapi driftstilskudd	429	150	141	413	128	362	225
Fysio og ergoterapi egenr...	672	338	397	279	595	1 033	522
Fastleger	3 458	1 224	1 911	1 273	3 287	1 440	2 016
Annet	671	91	489	0	17	25	0
Totalt	5 821	2 320	4 176	2 657	5 078	3 461	3 303

Figuren viser at Sør-Varanger har middels utgifter til funksjon 241.

- ▶ Utgiftene til legevakt er middels.
- ▶ Utgifter til fysioterapi driftstilskudd er middels.
- ▶ Utgifter til fysio og ergoterapi i egen regi er høye sammenliknet med de andre kommunene.
- ▶ Utgifter til fastlegetjenesten er middels i sammenlikningen.
- ▶ Utgifter til Annet er lavt. Denne posten inneholder hjelpemiddelformidling, forebyggende psykososialt tilbud inkludert kommunepsykologer, tilskudd til Norsk pasientskadeerstatning med videre. Kommuner fører i varierende grad psykisk helsehjelp uten vedtak på funksjon 241 (FACT og Rask psykisk helsehjelp mv).

Utgift til fastlegeordningen

Utgifter til fastleger inkluderer per capita-tilskudd, drift av kommunale legekontorer, lisenser til Norsk Helsenett.

Figuren viser utgifter per innbygger.

► Utgiftene til fastlegeordningen er middels i Sør-Varanger

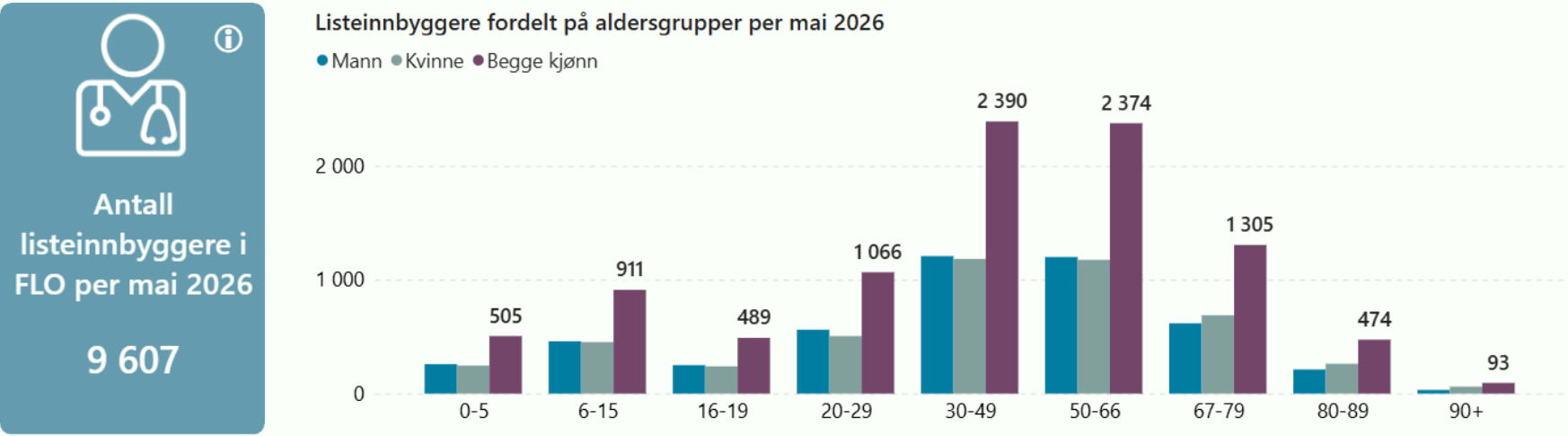
► Fastlegene utfører også legearbeid ved sykehjem og boliger som del av avtalen. Utgiftene til dette er ikke trukket ut av sammenligningen. Omfanget utgjør likevel en liten del av det samlede antallet årsverk i fastlegeordningen, og ville derfor ikke påvirket det beregnede utgiftsnivået i nevneverdig grad.

	3234 Lunner	3423 Stor-Elvdal	3434 Lom	4227 Kvinesdal	5038 Verdal	5503 Harstad	5605 Sør-Varanger
Kapasitet hos fastlegene	8 980	2 350	1 525	6 250	13 920	23 592	9 550
Lister uten lege	0	0	1	0	0	2	0
Snitt listelengde	789	358	505	884	811	694	741
Pasienter på liste med lege	8 676	2 150	1 514	6 189	13 783	23 583	9 629
Pasienter på liste uten lege	0	0	594	0	0	1 337	0
Åpne lister	4	2	0	2	2	0	0
Sum på Reservekapasitet fastlege (antall)	104	109	101	101	101	100	99

Tabellen over viser data fra SSB om fastlegeordningen (2025).

- ▶ Kapasiteten hos fastlegene var lavere enn innbyggertallet i 2025.
- ▶ Det var ingen lister uten lege.
- ▶ Listelengden er i snitt 741 pasienter og dette er en lav listelengde sammenliknet med andre kommuner og snittet for landet.
- ▶ Sør-Varanger hadde ingen pasienter uten fastlege.
- ▶ Det er ingen åpne lister og det indikerer at det ikke er mulig å bytte fastlege i kommunen.

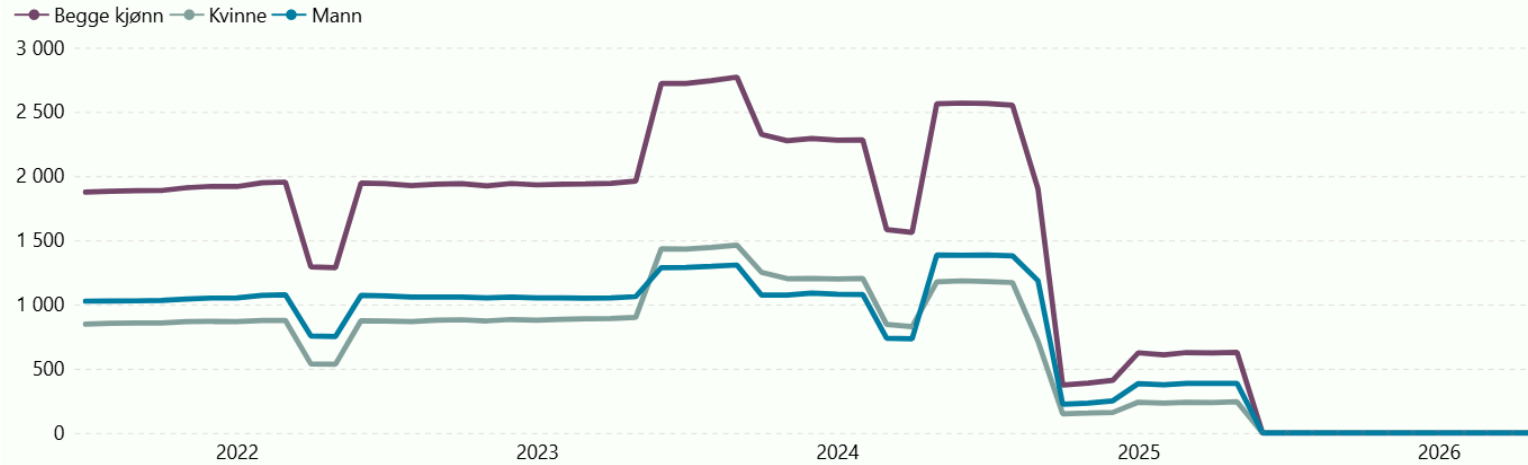
Figuren nedenfor viser en aldersfordeling av listeinnbyggerne

2.2 Fastlegeordningen

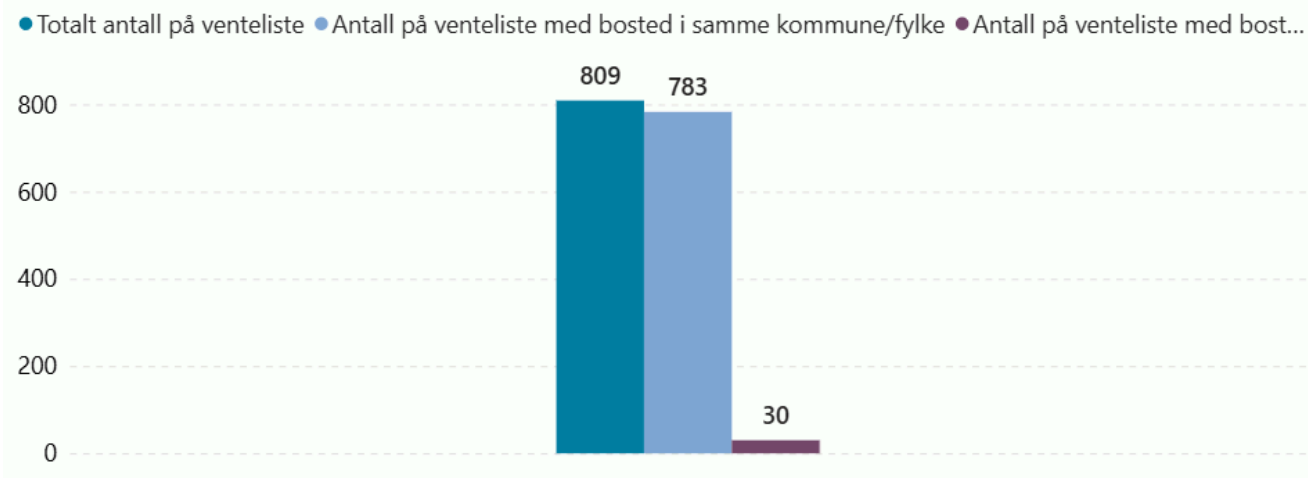
Fastlegeordningen har vært stabil de to siste årene

Listeinbyggere på liste uten fast lege (ubesatte) ⓘ

- ▶ Oversikt fra Helsedirektoratet viser at fastlegeordningen har hatt en forbedring siden 2021 i kommunen.
- ▶ Det er ingen listeinnbyggere som står på liste uten lege i 2026.
- ▶ Det er 783 av kommunens egne innbyggere som står på venteliste per mai 2026.
- ▶ Statistikk fra Helsedirektoratet viser at det kun er 2 bytter i mai 2026.
- ▶ Det var 345 innbyggere i andre kommuner som hadde fastlege i Sør-Varanger og 655 av Sør-Varangers innbyggere som hadde fastlege i andre kommuner per mai 2026.
- ▶ Samlet sett viser dette at fastlegeordningen er i bedring, men at kapasiteten ikke dekker innbyggertallet og det er liten mulighet til å bytte fastlege.

Antall på venteliste per mai 2026

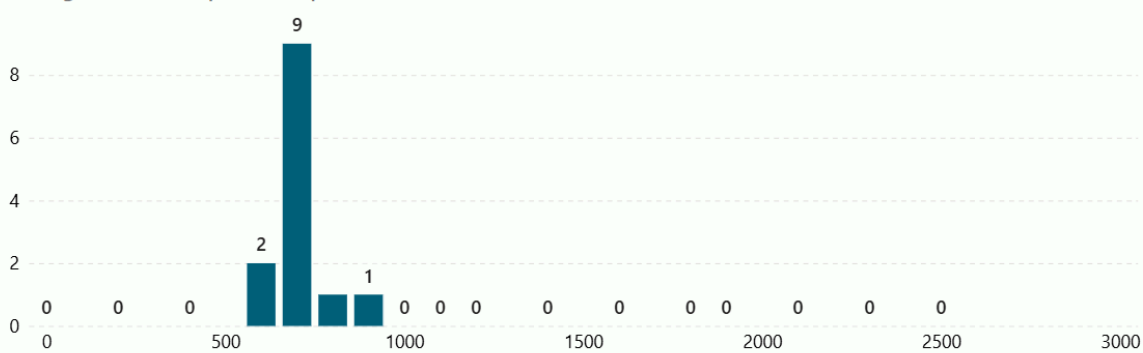

2.2 Fastlegeordningen

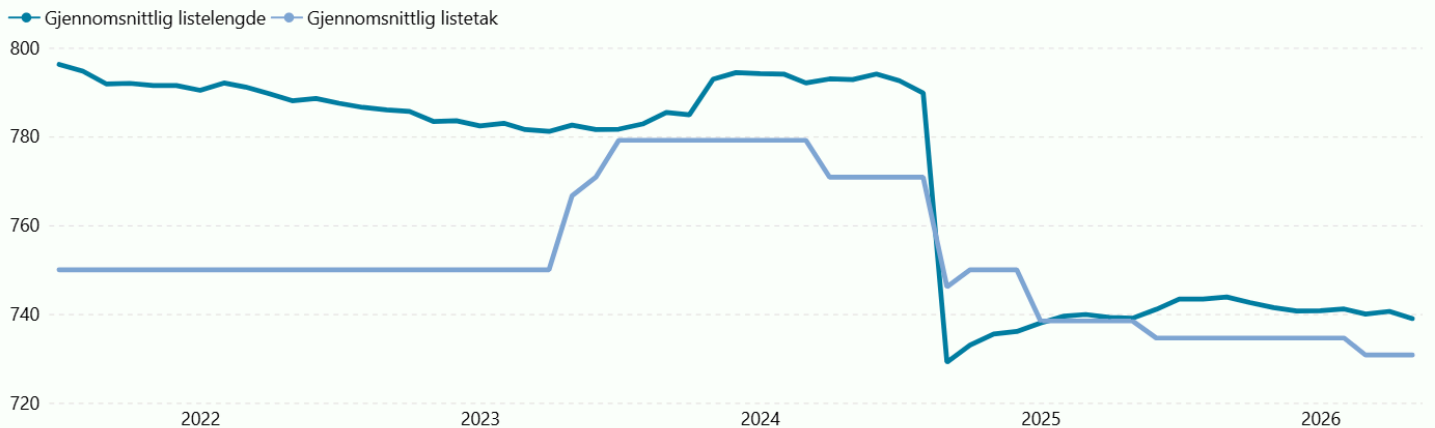
Listelengdene er redusert de siste årene

Fastlegelister fordelt på listetak per mai 2026

Gjennomsnittlig listetak og listelengde

- ▶ Helsedirektoratets data viser at listelengden er redusert i 2025 og 2026 sammenliknet med tidligere år. Alle listelengdene er under 1000 pasienter med 9 av listene med tak på 700.
- ▶ Når vi ser på hver enkelt av listene, har alle hatt en reduksjon i listetak fra 2021. Vi kjenner ikke til hvorvidt det er økning i annen aktivitet som legvaktsdeltakelse eller andre kommunale bistillinger som forklarer behovet for å redusere listelengden.

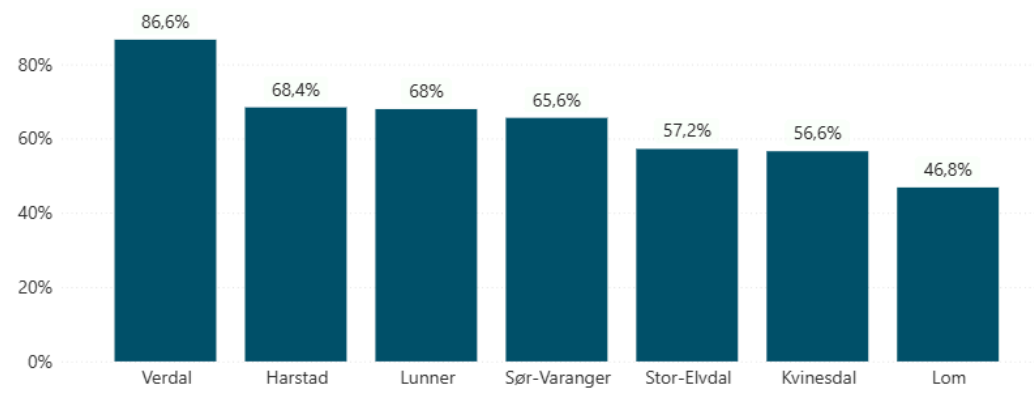
2.2 Fastlegeordningen

Andelen konsultasjoner hos egen fastlege har økt kraftig i Sør-Varanger, men ligger fortsatt under landssnittet

Andel konsultasjoner siste år hos egen fastlege

Periode
2025

Verdi for hele landet
73,6%

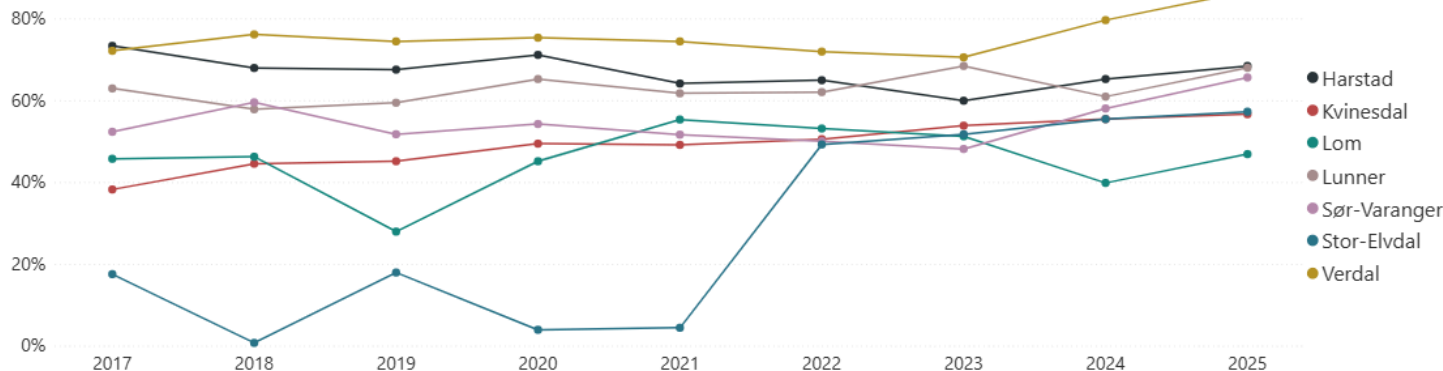

Indikatoren viser andel konsultasjoner siste året hos pasientens egen fastlege. Den nasjonale målsetningen er en høy kontinuitet i pasient-fastlege relasjonen målt ved at pasienten kan forholde seg til samme lege over tid.

► I 2025 er andelen konsultasjoner hos egen fastlege i Sør-Varanger 65,6 **prosent**, mot **73,6 prosent** for landet samlet. Sør-Varanger ligger dermed klart under landssnittet.

► Utviklingen i Sør-Varanger viser en **tydelig forbedring de siste årene**.

► Sammenlignet med utvalgte kommuner ligger Sør-Varanger på et middels nivå.

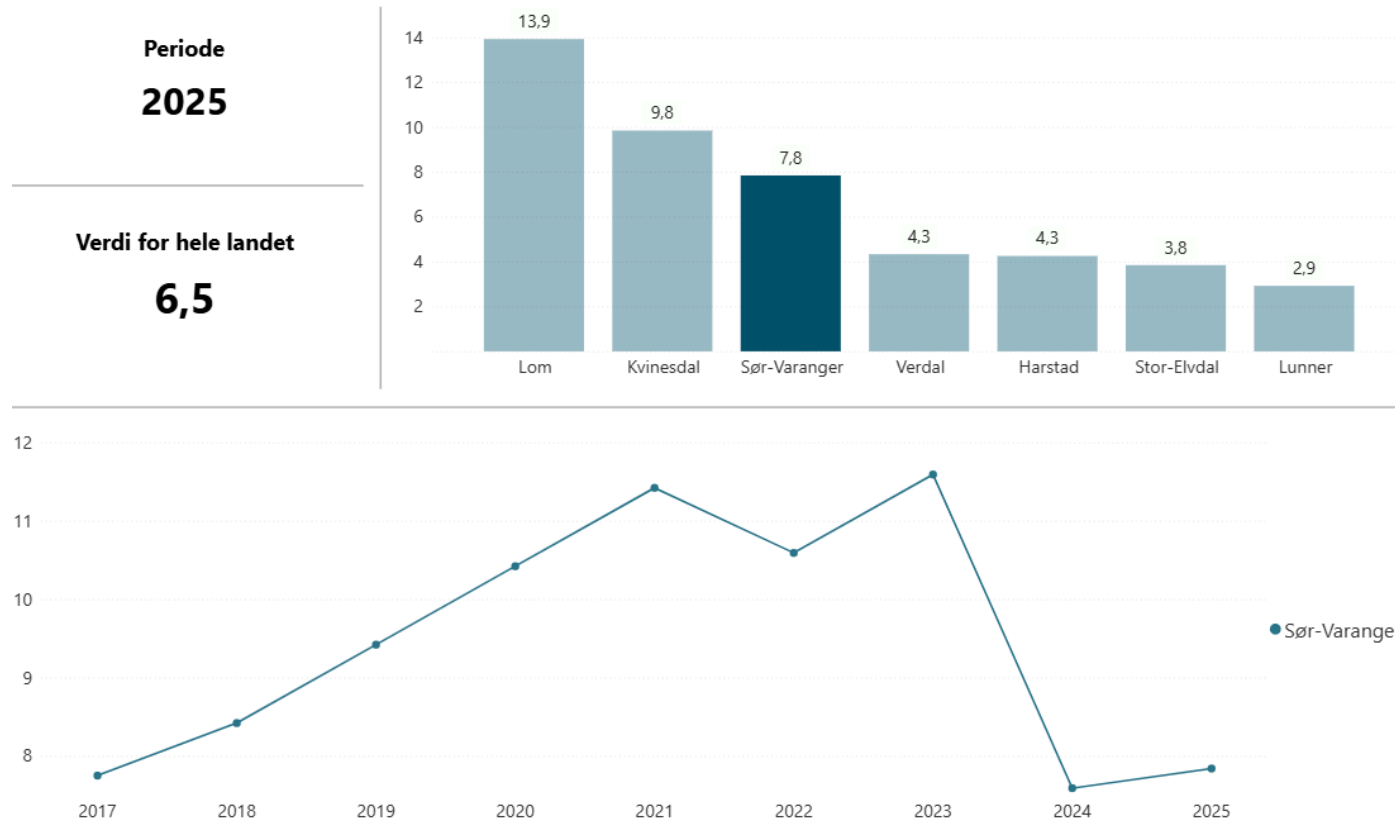

Kilde: Nasjonale kvalitetsindikatorer, Helsedirektoratet

2.2 Fastlegeordningen

Sør-Varanger har lengere avtalevarighet enn landssnittet, men utviklingen har snudd de siste årene

Median avtalevarighet år

Indikatoren viser varigheten på avtalene mellom fastlegene og kommunene målt i år.

► I 2025 er median avtalevarighet i Sør-Varanger 7,8 år, mot 6,5 år for landet samlet. Kommunen ligger dermed noe over landssnittet.

► Det er tydelig at det har vært et skifte i 2024.

Kilde: Nasjonale kvalitetsindikatorer, Helsedirektoratet

2.2 Fastlegeordningen

Pasientene vurderer kontinuitet og fastlegen godt, mens tilgjengelighet får lavest skår

● Norge ● Sør-Varanger

Figuren over viser pasienters erfaringer med fastlegen og fastlegekontoret. Resultatene vises i en skala fra 0-100, hvor 100 er best.

► Resultatene fra brukerundersøkelsen viser gjennomgående **høye vurderinger** på flere områder, særlig for **kontinuitet (95)**, **fastlegen (88)** og **organisering og øvrige ansatte (84)**. **Koordinering og samhandling (83)** og **mestring (79)** får også relativt gode resultater.

► **Tilgjengelighet (58)** er måleområdet med lavest skår, og en skår under landssnittet. Dette peker seg dermed ut som det området med størst forbedringspotensial.

Kilde: Nasjonale kvalitetsindikatorer, Helsedirektoratet

2.2 Fastlegeordningen

Sør-Varanger har kortere lege-listeinnbygger-relasjon enn landssnittet, men utviklingen er positiv.

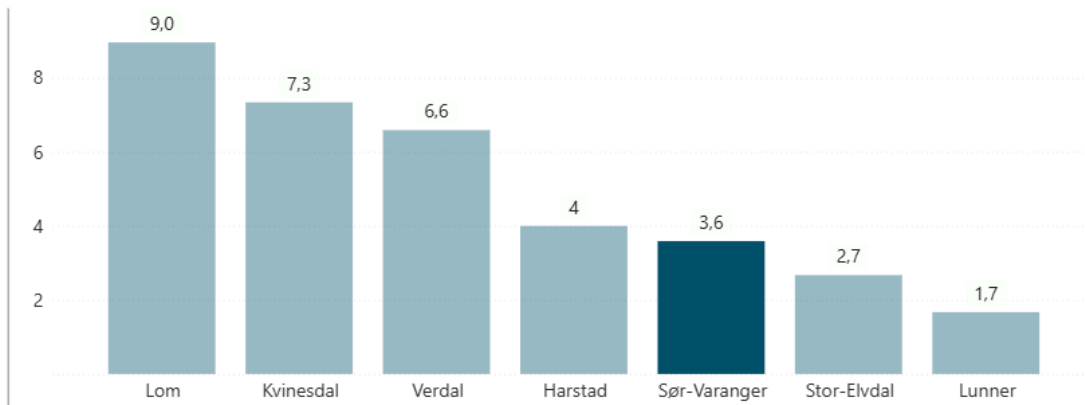
Median varighet på lege-listeinnbygger-relasjon, år

Periode

2025

Verdi for hele landet

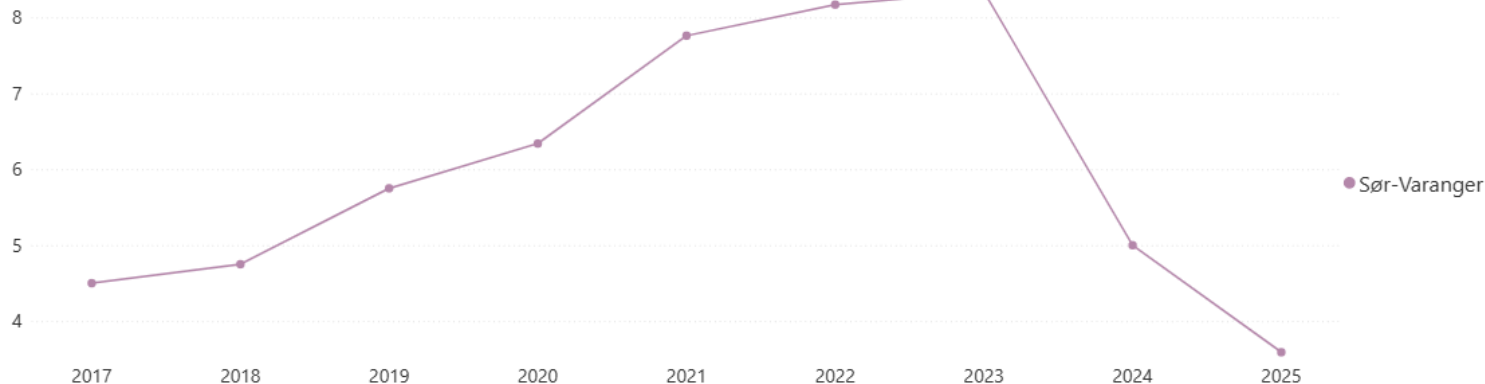
4,8

Indikatoren viser varigheten på lege-listeinnbygger-relasjonen målt i år.

► I 2025 er median varighet på lege-listeinnbygger-relasjonen i Sør-Varanger **3,6 år**, mot **4,8 år** for landet samlet. Kommunen ligger dermed under landssnittet.

► Linjediagrammet nederst viser tydelig et skifte i 2024.

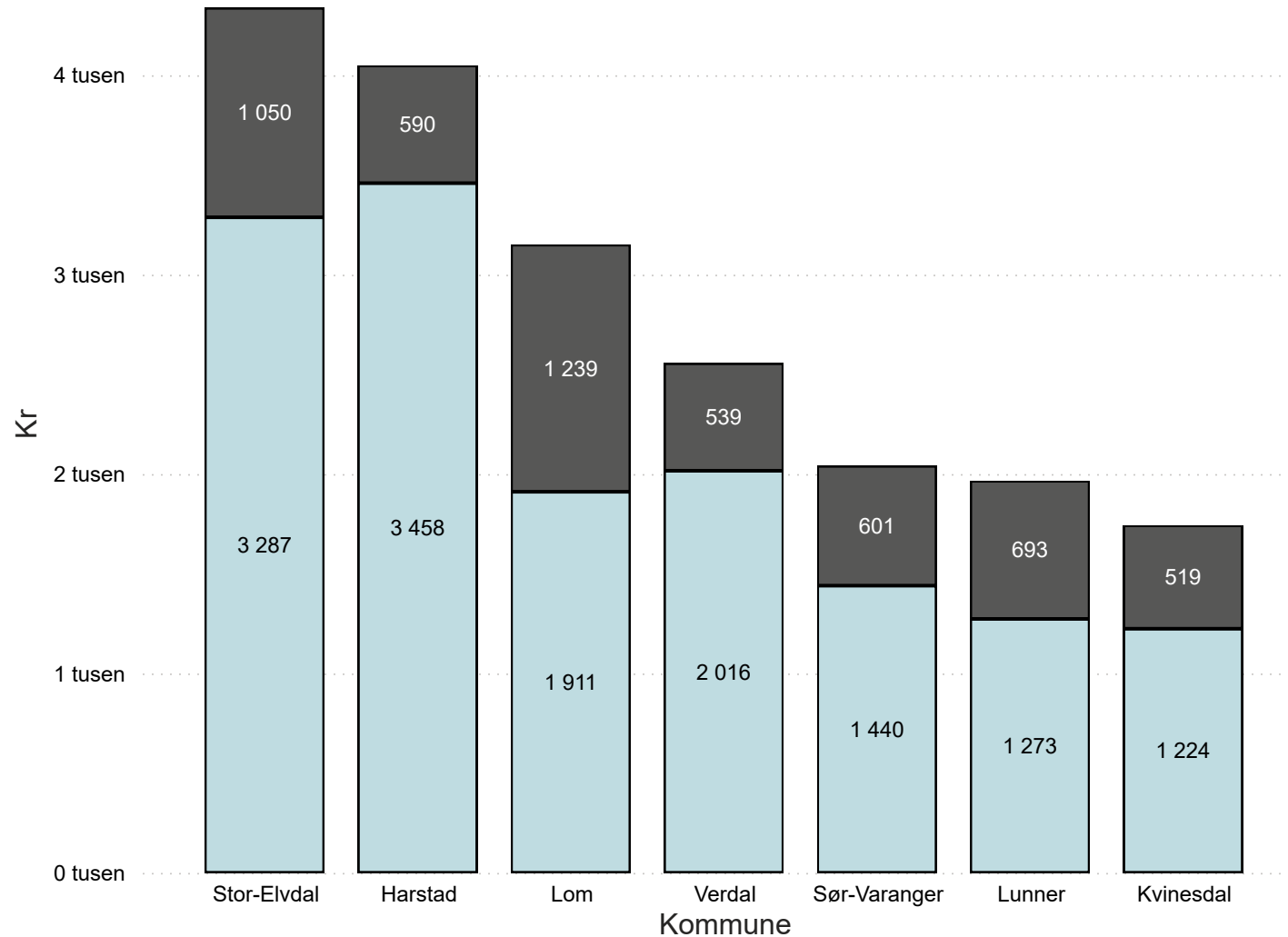
Kilde: Nasjonale kvalitetsindikatorer, Helsedirektoratet

2.4 Legetjenester samlet

Middels utgifter til legetjenester samlet

Utgift til legetjenester samlet

Tjenestetype ○ Fastlege ● Legevakt

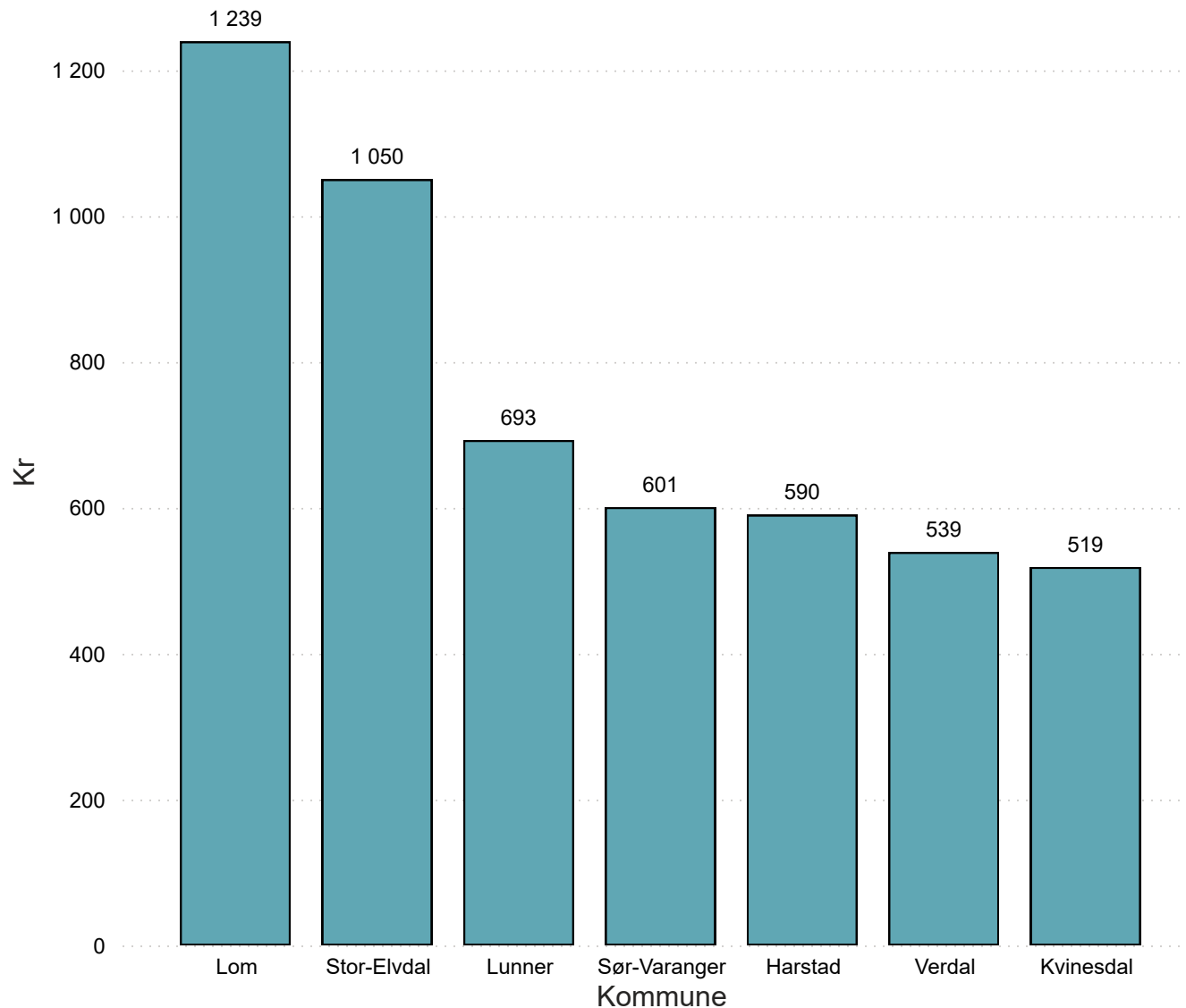
Når vi ser på utgiftene til legetjenesten samlet viser dette at:

- ▶ Sør-Varanger sine utgifter til legetjenester er middels i sammenlikningen.
- ▶ Utgiftene til legevakt og fastlege er begge middels i sammenlikningen.

2.3 Legevakt

Middels ressursbruk til 241 - legevakt

Utgift til Legevakt per innbygger behovskorrigert

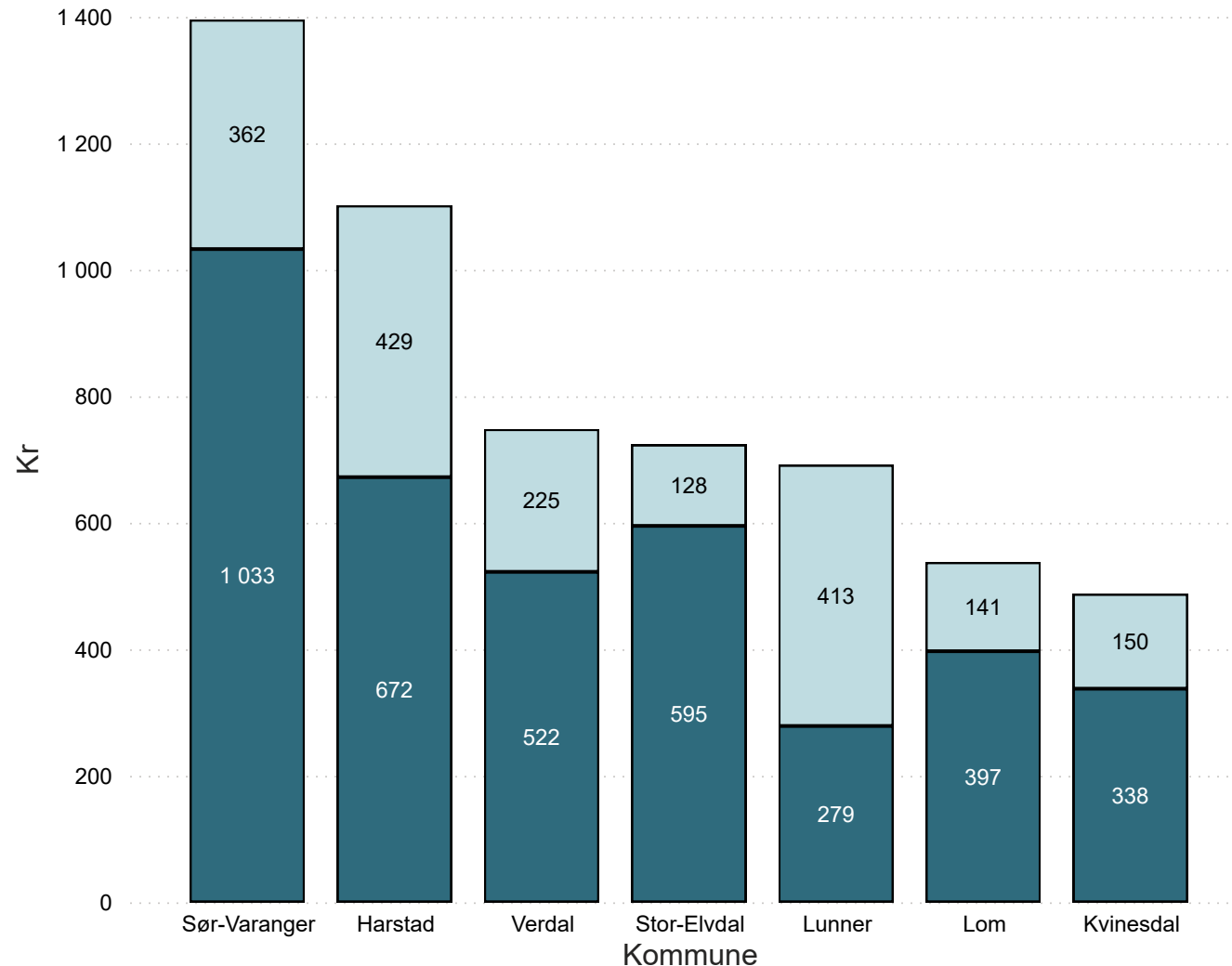
- ▶ Det er store variasjoner i utgiftene til legevakt mellom de ulike kommunene. Figuren viser at utgiftene til legevakt i Sør-Varanger er middels.
- ▶ Det er stor differanse mellom Sør-Varanger og flere av kommunene i utvalget.
- ▶ Vi ser av nasjonal statistikk at det er et forbruk av legevakt på 0,26 kontakter per 1 000 innbyggere. Det er ikke offentlig tilgjengelige tall på forbruk per kommune.

2.5 Fysio- og ergoterapi

Ressursbruk til 241 fordelt på deltjenestene - fysio- og ergoterapi

Utgift til fysio og ergoterapi

Tjenestetype ● Fysio og ergoterapi egenregi ○ Fysioterapi driftstilskudd

Figuren viser kommunens samlede utgifter til fysio- og ergoterapitjenester ført på funksjon 241 i regnskapet og viser at:

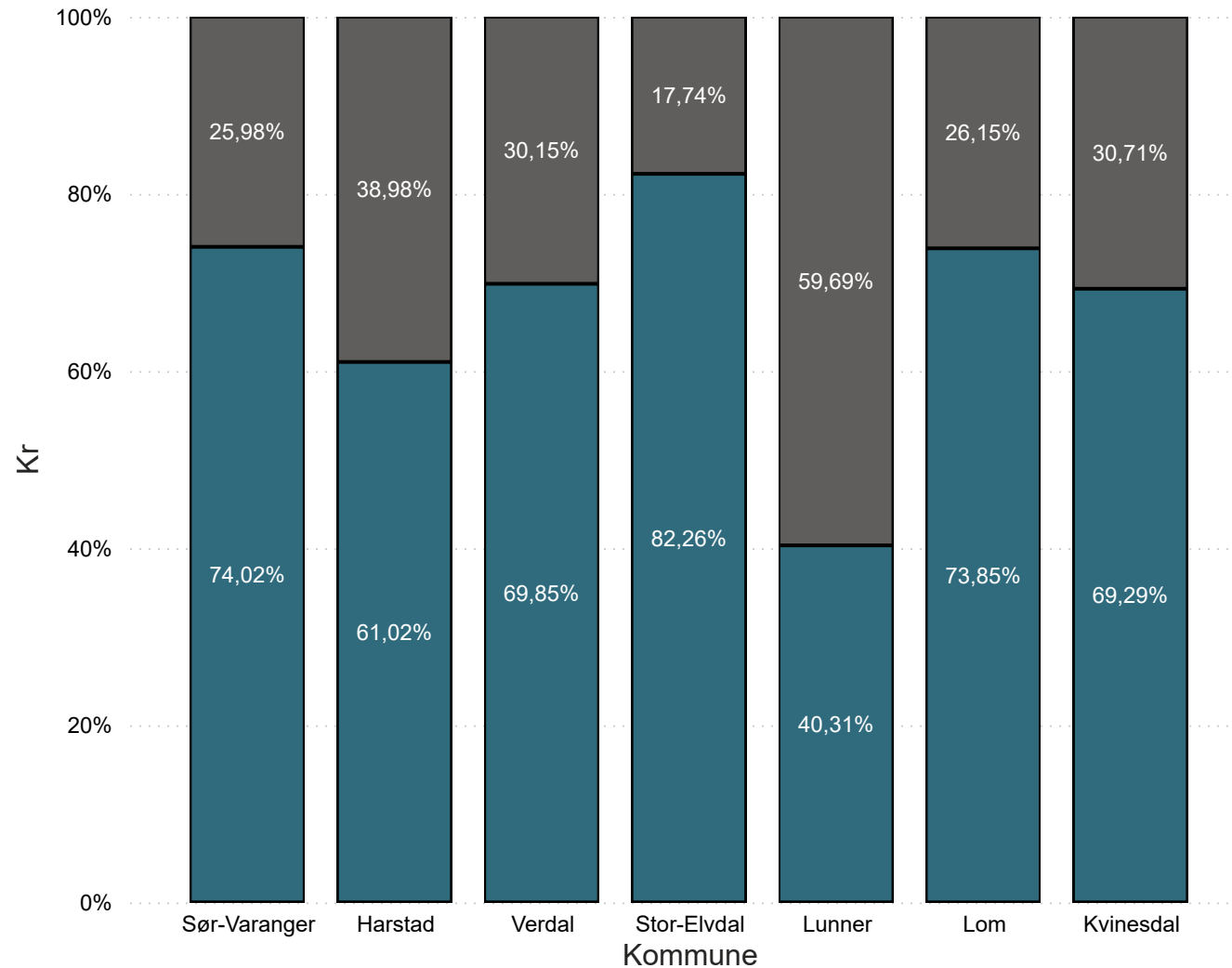
► Sør-Varanger sine samlede utgifter til fysio- og ergoterapi er i det øvre sjiktet.

En høy ressursbruk på fysio- og ergoterapitjenester er ikke nødvendigvis negativt. Det blir imidlertid utfordrende hvis den økte ressursbruken ikke bidrar til kostnadsreduksjoner eller andre gevinster i tilstøtende tjenester. Mange kommuner ser behovet for en styrket satsing på dette området, med mål om å redusere behovet for pleie- og omsorgstjenester. Dette kan gi både økt kvalitet for brukerne og en netto besparelse for kommunen. Tilsvarende kan en lav ressursbruk enten vise en effektiv tjeneste eller at det investeres mindre i rehabilitering og habilitering som forebygger andre tjenester.

Sør-Varanger har middels utgifter til fysio- og ergoterapi driftstilskudd. Utgifter til fysioterapi i egenregi er høyest blant sammenlikningskommunene.

Utgift til fysio og ergoterapi

Tjenestetype ● Fysio og ergoterapi egenregi ● Fysioterapi driftstilskudd

Figuren viser prosentvis fordeling av utgifter for fysio- og ergoterapi i egen regi, og utgifter til driftstilskudd:

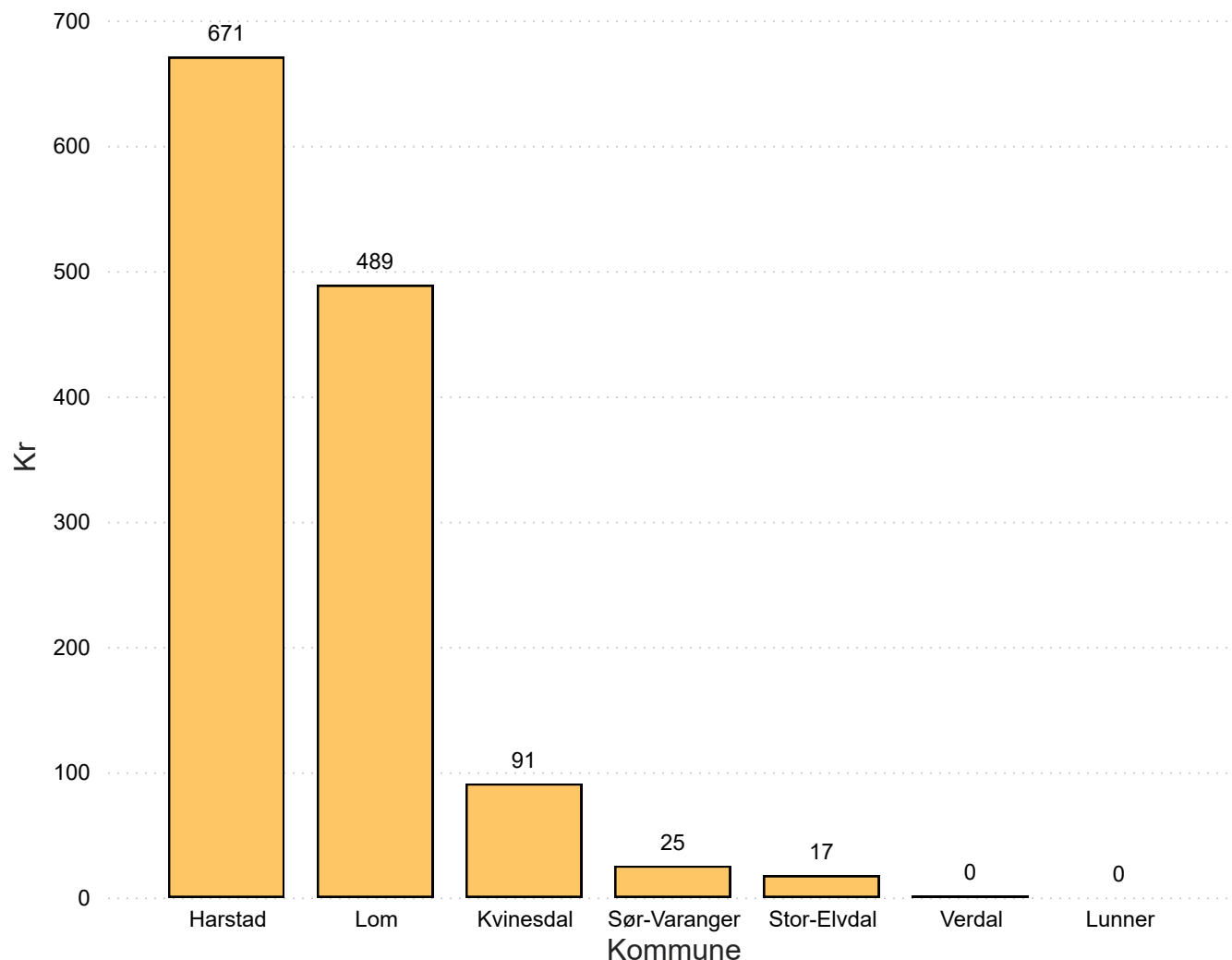
- ▶ Det er store forskjeller mellom kommunenes profil i fordeling mellom egen regi og driftstilskudd.
- ▶ Sør-Varanger har en middels andel til driftstilskudd og middels til egenregi.
- ▶ De relativt høye utgiftene til fysioterapi skyldes en høy aktivitet i egen regi.

2.6 Andre helsetjenester

Ressursbruk til 241 andre helsetjenester er lav

Utgift til "Annet"

Tjenestetype ● Annet

Andre helsetjenester kan være fengselshelsetjeneste, tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning og tjenester som det ikke er fattet vedtak for og som ikke registreres i Kommunalt pasient- og brukerregister. Det kan også være tjenester som defineres som behandling eller frisklivstilbud. Hjelpemiddelformidlingen registreres også her.

Figuren viser at:

- ▶ Sør-Varanger sine utgifter er lave til tjenester under funksjon 241 som ikke er fastlege, legevakt, fysio- og ergoterapi.
- ▶ I Sør-Varanger ligger en liten del av utgiftene under «annet», som i hovedsak består av tilskudd til pasientskadeerstatning.

Forskjeller i utgifter kan handle om ulikheter i prioritering av tjenesten og ulikheter i regnskapsføring. Det kan for eksempel være ulikheter i praksis om kommunen gir vedtak til lavterskel tjenester som da skal registreres i Kommunalt pasient- og brukerregister og føres innen funksjonene i pleie- og omsorgstjenestene. Dette er viktig å ta med i betraktningen når man sammenlikner tjenestene med andre kommuner.

Vedlegg

241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering

1. Utgifter til allmennmedisin:
 - a. Basistilskudd fastleger per capita tilskudd
 - b. eventuelle kommunale legekontor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/legekontor
 - c. legevakt
 - d. fengselshelsetjenesten
 - e. turnusleger (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning)
 - f. fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapipraksis)
 - g. ergoterapi
 - h. hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter.
 - i. formidling av hjelpemidler (ekskl. arbeidsinnsats knyttet til vurdering/utplassering av hjelpemidler som utføres av personell knyttet til funksjonene 234, 253, 257 eller 258)
 - j. tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning
2. For fysioterapeuter eller ergoterapeuter som ~~kun~~ arbeider med en bestemt målgruppe f.eks. i helsestasjon eller aldersinstitusjon, benyttes relevant funksjon, jf. punkt 5.3 om fordeling. Tilsvarende vil legers arbeidstid tilknyttet offentlige tilsynsoppgaver høre hjemme på respektive funksjoner (f.eks. 232, 253 osv.). Merk dog at utgifter og årsverksinnsats knyttet til re-/habilitering for hjemmeboende brukere, av leger, fysioterapeuter, ergoterapeuter og andre personellgrupper hvis brukere ikke rapporteres med antall timer per uke til Kommunalt Pasient- og brukerregister (KPR), skal føres i sin helhet på funksjon 241, og ikke på funksjon 257 eller 258. Praksiskompensasjon*, reiseutgifter og ev. husleietilskudd som er avtalt med den enkelte lege, føres på samme funksjon som legens lønn. De samfunnsmedisinske oppgavene legene ivaretar som f.eks. miljørettet helsevern vil i stor grad høre hjemme på funksjon 233. *) Den kompensasjon legen tildeles som følge av tapt arbeidsfortjeneste ved å utføre en offentlig oppgave framfor å være i egen privat praksis.

Forklaringen er hentet fra KOSTRA-hovedveileder på regjeringen.no. Blå tekst markerer endringen i veilederen fra 2024 til 2025.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
						Netto utgift 1000 kr					
Nr	Kommune	År	Deflat	Folketall	Utgiftsbehov	Fastleger	Legevakt	Fysio og ergoterapi, egenregi	Fysio driftstilskudd	Psykiatri/annet	Sum
5444	Sør-Varanger	2025	1	9 990	108,80 %	15 651	6 529	11 224	3 940	274	37 619

En rapport fra Agenda Kaupang

Analyse av ressurser benyttet til diagnose, behandling og re-/habilitering

AGENDA
KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.

Tiltak i planperioden – oversikt

Område	Tiltak i planperioden
Omsorgssenter	• Etablere fast tilsynslegefunksjon • Lage faste rutinar for samarbeid • Innføre digitale løysingar for oppfølging • Årleg evaluering av ordninga
Helsestasjon/skulehelseteneste	• Vidareføre fast helsestasjonslege i Åmot • Evaluere behov ved endringar i fødselstal • System for jamleg evaluering med tilbakemelding • Styrke tverrfagleg samarbeid • Utnytte digitale løysingar ved behov
Spesialsjukepleiarfunksjonar	• Reetablere hjartesyktfunksjon i samarbeid med STHF • Reetablere KOLS sjukepleiarfunksjon • Vidareføre og styrkje diabetessjukepleiar • Kartleggje pasientgrunnlag systematisk • Sikre tett samarbeid med STHF
Leiing og organisering	• Tydeliggjere ansvarsområde for leiarroller • Vidareutvikle møteplassar for kvalitetsarbeid
Internkontroll	• Årleg gjennomgang av avvik • Plan for internrevisjon av journalføring • Systematiske brukarundersøkingar • Etablere brukarutval • Fokus på forskriving av vanedannande legemiddel • Jamlege legemiddelgjennomgangar • Årlege felles fagdagar med akuttmedisinsk trening
Kompetanse og etterutdanning	• Lage kompetanseplan for legar og sjukepleiarar • Årleg akuttmedisinsk øving • Utvide rettleiingsordningar LIS1/ALIS og sjukepleiar • Felles fagdagar på tvers av faggrupper
Fagleiarrolle og utvikling	• Vidareutvikle fagleiarrolla med tydeleg mandat • Årleg kompetanseplan • Utvide simulering og ferdigheitstrening • Følgje opp nye digitale verktøy • Leggje til rette for erfaringsdeling
Digitalisering og e-helse	• Vidareutvikle videokonsultasjonar • Ta i bruk velferdsteknologi • Implementere og evaluere AI-verktøy

	• Opplæring i digitale system • Jamleg gjennomgang av infosikkerheit • Digital samhandling med spesialisthelsetenesta
Samhandling	• Vidareføre samarbeidsmøte med heimesjukepleie og institusjon • Årlege evalueringsmøte med psykisk helse/rus • Delta i samarbeidsutval med STHF • Samarbeid med NAV • Struktur for pårørandeinvolvering • Jamleg øving i kriseteam
Beredskap	• Årlege tverrfaglege akuttøvingar • Alle skal ha lovpålagde kurs kvart 5. år • Kontroll av medisinsk utstyr • Oppdatere smittevernplan og øvingar • Beredskapslager smittevernutstyr • Avklare legetenesta si rolle i totalberedskap • Delta i årlege tverrsektorielle øvingar • Vurdere digitale verktøy i krisehandtering
Demografi og folkehelse	• Styrkje kapasiteten på fastlege- og institusjonslegeteneste • Jamlege legemiddelgjennomgangar for eldre • Utvikle rutinar for samhandling med heimeteneste og spesialist • Vurdere ressursbehov helsestasjon/skulehelseteneste • Satse på førebyggjande helsearbeid • Følgje med på folkehelsedata
Rekruttering og bemanning	• Vurdere fleire rotasjonsstillingar • Profilere Vinje som ALIS-kommune • Leggje til rette for heiltidskultur og vidareutdanning • Vidareutvikle fagleiarrolla og møteplassar • Utvikle digitale løysingar • Systematisk oppfølging av LIS1 • Rekruttere legar med regional tilknytning • Utarbeide marknadsføringsstrategi • Vurdere insentivordningar
Økonomi og ressursbruk	• Årleg gjennomgang av finansiering og ressursbruk • Redusere unødig bruk av vikarar • Vurdere digitale løysingar som frigjer tid • Utarbeide nøkkeltal for kostnad per konsultasjon og legedekning

ARBEIDSGRUPPE 20

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport Helsesjukepleie - jordmorteneste

Innledning

1. Mandat og rammer - Helsesjukepleietenesta

Arbeidsgruppa sitt oppdrag har vore å vurdere framtidig dimensjonering av helsesjukepleietenesta. Arbeidet omfattar gjennomgang av lovpålagte/ikkje lovpålagte oppgåver og vurdering av korleis ein ser føre seg at desse kan løysast i framtida.

Jordmor er konsultert i sluttfasen av arbeidet og det er lagt inn eit mogeleg tiltak her. Tenesta er under omstilling ved innlemming av Tokke kommune i samarbeidet og ny politisk sak i haust. Uvisse om vegen vidare gjer at ein ikkje legg fram vurdering her.

2 Organisering og gjennomføring

Birgitte Yndesdal	Fagansvarleg/helsesjukepleiar	Arbeidsgruppeleder
Tove Haugen	Helsesjukepleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Signe Bråstøyl	Helsesjukepleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Grete B. Skomsvoll	Helsesjukepleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Tone M. Heggteit	Helsesjukepleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Ingebjørg Drivarbekk-Åmot	Helsesjukepleiar	Arbeidsgruppedeltaker

Dei ansatte i tenesta har alle bidratt i arbeidsgruppa, og me har i perioden medio mai 2026 til medio juni 2026 jobba med oppdraget å vurdere dimensjonering av helsestasjons – og skulehelsetenesta for framtida. Helsesjukepleiartenesta har 5 ansvarsområder, og me har innleiingsvis kartlagt/konkretisert dei ulike ansvarsområdene for å sjå kva slags område som er aktuelle å utgreie nærare med tanke på ei omstilling som kan gje økonomisk gevinst.

Ansvarsområde:

- 1) Helsestasjonstenesta 0-5 år:** Helsestasjonstenesta er ei lovpålagt teneste i kommunen, der born og familiar får oppfølging av helsesjukepleiar frå dei er nyfødte og fram til skulestart. Oppfølginga inneber jamnlege konsultasjonar med fokus på helsefremming og helseforebygging. Helsesjukepleiar samarbeider med helsestasjonslege, tannhelsetenesta og fysioterapeut. Tenesta samarbeider også tett med barnehagen, og deltar på faste samarbeidsmøter. Tenesta kan ved behov samarbeide med barnevernstenesta, PPT, spesialisthelsetenesta eller andre instansar. To helsesjukepleiarar deltar fast kvar månad på tverrfagleg samarbeidsteam/barneteam. Helsestasjonen samarbeider om babysong-tilbod til alle med småborn. Foreldrerettleiing som COS-P eller TIBIR er ein del av tenesta. Tenesta har pr. i dag helsestasjonstilbod i Edland, Åmot og Rauland. I rolla vår med oppfølging av born og unge med spesielle behov, har me ofte eit koordinatoransvar for borna. Det er noko som krev mykje ressursar i tenesta. Det er ca 100 % stilling knytt til tenesta, samt 20 % stilling knytt til TIBIR-rettleiing. Me ynskjer å sjå nærare på om ei eventuelt samlokalisering kan gje økonomisk gevinst i tenesta.
- 2) Skulehelsetenesta:** Skulehelseteneste er ei lovpålagt teneste med oppfølging av born og unge frå skulestart. Skulehelsetenesta består av helsesjukepleiar, fysioterapeut og lege. Psykisk helse born og unge har også ressursar knytt til tenesta. Skulehelsetenesta følgjer opp elevar på gruppenivå og individuelt, og er ein hjelpeinstans for skulen på systemnivå. Tenesta arbeider helseforebyggande og helsefremmande, og samarbeider tett med foreldre og skule. Dei kan

også ved behov samarbeide med andre instansar som for eksempel fastlege, barnevern, PPT, NAV og spesialisthelsetenesta. Foreldrerettleiing som COS-P eller TIBIR er ein del av tenesta. I rolla vår med oppfølging av born og unge med spesielle behov, har me ofte eit koordinatoransvar for dei borna. Det er noko som krev mykje ressursar i tenesta. Pr. i dag er det fire barneskular og tre ungdomsskular som har skulehelseteneste. Det er 235 % stilling knytt til skulehelsetenesta. Me ser ikkje at det er noko å spare på denne tenesta.

- 3) **Ungdomshelse:** Helsestasjon for ungdom er ei lovpålagt teneste. Det er eit lågterskel tilbod til ungdom frå 13 år – 24 år som oppheld seg i kommunen (også eit tilbod til unge vaksne på USN). Ungdom treng ikkje henvisning for å få ei avtale på HFU. Det er helsesjukepleiar og lege som er knytt til tenesta. Det er pr. i dag ca 45 % helsesjukepleiarstilling knytt til ungdomshelse, inkludera SLT -arbeid. Det er liten økonomisk gevinst ved å redusere i tilbodet, så me tek ikkje dette område med i ei utgreiing.
- 4) **Vaksinasjonsklinikk:** Det inneber tilbod om reisevaksinasjon og yrkesvaksinasjon til innbyggjarane. Det er ikkje ei lovpålagt teneste, men blir sett på som eit nødvendig tilbod i kommunen sidan me har mange pendlarar og offshore-arbeidarar som er busett her, og det er lange avstandar til andre reiseklinikkar. Det inneber også at helsesjukepleiarane bidreg på sesongvaksinering (influenza, covid og pneumokokkvaksinering) kvart år. Tenesta har også tilbod om å ta audiometri/høyreprøve for yrkesgrupper som treng helseattest. Pr. no er ca 20 % stilling knytt til dette arbeidet. Dette vil me sjå nærare på i ei utgreiing.
- 5) **Flyktninghelsetenesta:** Helseoppfølging av flyktningar i kommunen, både nyankomne og busette. Tenesta tilbyr også undervisning på vaksenopplæring. Tenesta brukar pr. no ca 30 % stilling knytt til dette arbeidet. Ved færre flyktningar til kommunen så vil det påverke tenesta og ressursbruk.

Tenesta er i dag organisert med ein verksemdleiar for helse og førebygging. Verksemdleiar har personal – og økonomiansvar for tenesta vår. I helsesjukepleiargruppa er det ein som er fagansvarleg i ca. 30 % stilling. Det er totalt 5,7 årsverk i tenesta, fordelt på 6 stillingar. Eit tiltak ved å omorganisere tenesta vil vere at ein organiserar fleire tenestar med ein eigen avdelingsleiar som har ansvar for økonomi og personal. Det vil då frigjere ressursar for fagansvarleg som kan arbeide meir utøvande.

Tenesta har ikkje merkantil. Fagpersonell brukar ressursar på mange administrative oppgåver, og fleire oppgåver må fagpersonell framleis ivareta. Dette utgjer ca 60 % stilling som ein merkantil kan gjera. Samt til 20 % som superbrukar i fagsystemet/dataprogrammet CGM/Winmed som helsesjukepleiar og jordmor nyttar. Ein merkantil vil frigjera ressursbruken til fagpersonell. Dette vil me sjå nærare på i ei utgreiing.

3.0 Utredning

- 1) **Helsestasjonstenesta 0-5 år:** Tenesta har pr. no helsestasjonstilbod i Edland, Rauland og Åmot. Det er 110 % stilling knytt til tenesta. Tenesta er nært knytt til legetenesta, og tenesta er avhengig av tilgang på lege ved vaksinasjon og legekonsultasjonar. Distriktsinndeling og struktur i kommunen har innverknad for vår teneste. Tenesta har sett på som eit mogleg tiltak å samlokalisere helsestasjonstenesta 0-5 år. Samlokalisering av helsestasjonstenesta til Åmot helsestasjon vil effektivisere drifta. Det vil gjera helsestasjonsdagane meir effektive, ved at ein ikkje brukar arbeidstid på køyring til dei andre lokalisasjonane. Ein kan også samle enkelte konsultasjonar til gruppekonsultasjonar i staden for individuell oppfølging, slik det også er anbefala i retningslinene for helsestasjon – og skulehelsetenesta. Pr. no så har tenesta vår for liten plass i lokalene i Åmot. Det er ikkje nok kontor til dei tilsette, og venterommet er utforma på ein måte som gjer det lite egna til å ha gruppekonsultasjonar. Pr. i dag brukar tenesta ca 10 % tidsbruk i veka i køyretid til helsestasjonstenesta på Rauland og Edland, samt køyrekostnader. Ein må også berekne sparte driftskostnader ved helsestasjon på Rauland og Edland.

- 2) **Vaksinasjonsklinikk:** Dette er ikkje ein lovpålagt teneste, men det er eit godt tilbod til innbyggjarane i kommunen.
- 3) **Flyktningshelse:** Tenesta brukar 30 % stilling til å fylgje opp flyktningshelse per i dag. Ved færre flyktningar til kommunen vil det påverke tenesta.
- 4) **Organisering av tenesta:** Ei endra leiarstruktur med felles avdelingsleiar, vil gje økonomiske gevinstar på sikt. Det same vil ein oppnå ved å tilsette ein merkantil i avdelinga, som kan dekke fleire administrasjonsoppgåver. Me brukar 20 % stilling til superbrukar i fagsystem/datasystem, som også ein merkantil kan ivareta. Ved fråvær hos personell har ikkje tenesta vikarar. Helsesjukepleiarane har ei vidareutdanning som spesialsjukepleiar, så det er ikkje mogleg for andre å vikariere for oss ved fråvær. Tenesta nyttar i svært liten grad overtidsarbeid. Det blir meirarbeid på kvar enkelt ved sjukdom. Tenesta blir kontinuerleg utfordra med nye lovpålagte oppgåver i alle tenesteområda, og det krev endring av ressursbruk, fleksibilitet og vurdering av organisering av tenesta.
- 5) **Naturleg avgang:** Naturleg avgang ved pensjon vil kunne gje grunnlag for å kutte 1 årsverk mot 2030.

3.1 Beskrivelse tiltak

Nedanfor fylgjer arbeidsgruppa si vurdering og forslag til endring av tenesta.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaket vil medføre....

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Helsestasjon 0-5 år	Samlokalisering til ein helsestasjon, frå tre lokalisasjonar til ein helsestasjon. Då blir ressursbruken redusert frå 110 % til 100 % stilling, samt sparte driftskostnader.
2. Reise/yrkesvaksinering og sesongvaksinering. Audiometri/høyreprøve.	Dette er ikkje ein lovpålagt teneste. Per i dag er det ca 20 % stilling knytt til reisevaksinering, yrkesvaksinering og sesongvaksinering (influensa, covid og pneumokokkvaksinering).
3. Flyktningshelse-teneste	Tenesta brukar 30 % stilling til å fylgje opp flyktningshelse per i dag. Ved færre flyktningar til kommunen vil det påverke tenesta.
4. Reduksjon i årsverk	Naturleg avgang ved pensjon vil kunne gje grunnlag for evaluering av antall årsverk i tenesta. 1 årsverk mindre mot 2030.
5. Organisering av tenesta	Per i dag har ikkje tenesta merkantil. Fagpersonell brukar 60 % på ressursar til ulike administrative oppgåver, samt 20 % stilling som superbrukar i fagsystemet/dataprogram. Ved ei eventuelt omorganisering av tenesta vil ein merkantil frigjera ressursbruken til fagpersonell. Ein merkantil vil gje mindre lønnskostnader Tenesta er i dag organisert med ein verksemdleiar og ein fagansvarleg for helsesjukepleiartenesta. Eit tiltak ved å omorganisere tenesta med ein eigen avdelingsleiar for fleire tenester, vil kunne frigjera ressursar frå fagansvarleg for helsesjukepleiartenesta.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Helsestasjon 0-5 år			Gjennomføring av samlokalisering for alle oppgaver krev tilpassa areal og er ikkje realistisk før ei evt ombygging av Helsesenteret. Dette er imidlertid ikkje i vegen for samordning/samlokalisering av delar av oppgåvene.
2. Reise/yrkesvaksinering og sesongvaksinering Audiometri/høyreprøve			
3. Flyktninghelseteneste			Ikkje grunnlag for å gjere endring her per no.
4. Reduksjon i årsverk			Leggast inn som tiltak frå 2030. Tiltaket er sett som forsvarleg føresett justering av fordeling av oppgaver. Helsejukepleiarar har ansvar for skulehelsetenesta og skulestruktur påverkar også ressursbehov.
5. Administrasjonsoppgaver			Tiltaket blir ikkje talfesta no, men blir tatt med i vurderingar knytt til roller og oppgåvefordeling som del av administrativ oppfølging av organisering.

.

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Samlokalisering av helsestasjon 0-5 år til ein helsestasjon i Åmot.	Risiko: - Tenesta per i dag har ikkje tilstrekkeleg kontorkapasitet ved ei samlokalisering. Det vil vera risiko for å ikkje kunne utføre lovpålagte oppgaver og det daglege arbeidet med tanke på teieplikt og kontakt med brukarane. - Terskelen for å møte opp til konsultasjonar kan bli auka. Sårbare familiar er ekstra utsatt. Konsekvensar:

• Vaksinasjonsklinikk: Redusere eller fjerne tilbodet om reise, yrkes og sesongvaksinering. Det same med audiometri/høyreprøve.	- For familiar vil tilgjenge og nærleik til tenesta vera svekka med lengre avstandar og meir tidsbruk for kvar enkelt. Forsvarlighet: - Ved ei samlokalisering av helsestasjon 0-5 år vil tenesta framleis oppretthalde lovpålagte oppgåver. Dette forutsett utbetring av helsestasjonen sine lokaler i Åmot. Risiko: - Auka smitte i befolkningen Konsekvensar: - Auka press på andre tenester som apotek og legeteneste. - Redusera service for både innbyggjarar og tilsette i kommunen ved lengre reiseveg og auka kostnader i samband med reise/yrkesvaksinasjon. Det same gjeld for audiometri. Forsvarlegheit: - Tenesta er ikkje lovpålagt, og befolkningen kan få tilbodet frå andre aktørar. - Tilbakemeldingar seier at det er eit tilbod som er ynskt frå innbyggjarane i Vinje (offshore, pendlarar osv). Risiko:Viktig og nødvendig rettleiing og helseinformasjon om barn, unge og gravide kan glippe om det blir lagt til ein teneste som ikkje er ei helseteneste. Konsekvensar: - Vil frigjere ressursar til anna arbeid i tenesta.
---	---

• Reduksjon av årsverk ved naturleg avgang/pensjon.	Forsvarlegheit: - Tenesta vår har god oversikt på alle familiar, og flyktningfamiliar vil få god og heilhetleg oppfølging. Risiko: - Redusera tilbod i forebygging og helsefremjande arbeid til born, unge og familiar. - Mistar ressursar til lovpålagte oppgåver. - Mindre tid til fagleg utvikling og kompetanseheving. -Risiko for å ikkje klare å rekruttere til tenesta. Konsekvensar: - Meir arbeidspress og slitasje på resten av tenesta
• Ved å tilsette ein merkantil til å utføre administrasjonsoppgåver	Forsvarlegheit: - Naturleg avgang/pensjon utan at tilsette blir omdisponert eller sagt opp. Risiko: - Merkantil kan ikkje vera fleksibel og ta over oppgåver for helsesjukepleiar ved press på tenesta. Konsekvensar: - Helsesjukepleiar kan få mindre oversikt på oppfølging av enkelte born og familiar. - Mindre fleksibilitet i arbeidskvardagen til helsesjukepleiar. Forsvarlegheit: - Frigjer ressursbruk hos helsesjukepleiarar til å gjera meir utøvande arbeid. - Merkantil kan for eksempel ha IT-kompetanse som ikkje helsesjukepleiar har, og kunne bruke meir tid på å utvikle og nyttiggjera seg fagsystemet.

	- Merkantil vil kunne avlaste fleire tenester i helse og førebyggjing.
--	--

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>				
1. Redusere eit årsverk helsesjukepleiar ved naturleg av gang				1080
2. Redusert behov for innleige jordmorvakt som fylgje omlegging av turnus	100	100	100	100

Høyreklikk på denne figuren
og velg “Sett inn bilde”
for å sette inn eller
endre bilde og grafikk

ARBEIDSGRUPPE 21

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport – fysioterapi, ergoterapi.

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa sitt mandat har vore å vurdere dimensjonering og mogelege innteningsmogelegheitar i fysio- og ergoterapitenesta.

2 Organisering og gjennomføring

Elisabet Haagensen	Avdelingsleiar fysio/ergo	Arbeidsgruppeleder
Kari Dalen	Kommunalsjef.	Arbeidsgruppedeltaker

3.0 Utredning

Vi har sett på dimensjonering av tenesta og om det foreligg inntjeningspotensialet.

Analyse Agenda Kaupang har gitt oss oppsummerar slik i høve til fysio og ergoterapi i Vinje

- Utgifter til fysioterapi driftstilskudd er middels.
- Utgifter til fysio- og ergoterapi i egen regi er middels til høy sammenliknet med de andre kommunene.

Dette er utgangspunktet.

- Vi har tre driftstilskudd i kommunen og tre kommunale fysioterapeuter. Av dei tre kommunale er ei stilling retta mot friskliv. Driftstilskota gir tilbod i Rauland, Edland og Åmot. Dei kommunale stillingane gir tenester i heile kommunen, i private heimar, i skule og barnehage og i sjukeheim.
- Vi har også to ergoterapistillingar som er viktige ressursar i rehabilitering, eigenmestringstiltak og tilpassing av hjelpemiddel

Det er tett samarbeid mellom fysio på driftstilskot og dei kommunale fysioterapeutane, og det er etablert ein prioriteringsnøkkel.

Avdelingsleiar fysio oppsummerar situasjonen slik:

- Krever ekstra ressurser å jobbe i en stor kommune med desentralisert struktur og spredt bebyggelse. Vi kjører cirka 20 000 km i året, noe som tilsvarer cirka 350 timer i bil. Dette til tross for at vi har god struktur på hvordan vi legger opp ukene for å unngå unødvendig kjøring og er fleksible på arbeidsoppgavene. Vi vurderer også nøye hvem som skal ha hjemmebehandling og hvem som skal komme til oss på behandling. Man må forvente at tiden i bil vil øke noe, i takt med antall hjemmeboende eldre som trenger behandling.
- Dersom man skal kunne møte utfordringene de neste årene på en god måte, må man være i posisjon til å kunne prioritere forebyggende arbeid (lavest mulig på omsorgstrappa), dette krever at det er kapasitet til det, da det er det første som må prioriteres bort når det er kamp om ressursene (jamfør helselovgivning, pasientrettighetsloven og prioriteringsnøkkel som er vedtatt, akutt behandling går alltid først).
- Sånn som det er i dag bruker vi stort sett 80-100 prosent stilling oppe på avdeling, det er økt trykk og mer kompliserte saker, pasienter sendes tidligere ut til kommunen noe som ofte gjør at pasienten har behov for to økter om dagen. (dette gjelder både fysio- og ego). Det eneste oppgaven vi har som ikke er lovpålagt er frisklivssentralen og forebyggende arbeid blant både

voksne, barn og eldre. Dersom man kutter i disse ressursene, vil dette gjøre det svært utfordrende å kunne jobbe nederst i omsorgstrappa og vi vil kun ha kapasitet til brannslukking, noe som vil koste kommunen på sikt.

3.1 Dimensjonering:

Gitt avstandar, tidsbruk i bil og ei utvikling med tidlagre utskriving frå sjukehus mm. vil vi ikkje tilrå å redusere ressursinnsatsen

Førebyggjande tiltak bør framover bør vere eit satsingsområde – i tråd med nasjonale føringar, endringar i demografi mv.

Mandatet for dette arbeidet gir ikkje rom for å gå nærare inn på det, men underbygger i denne samanheng at vi ikkje tilrår reduksjon.

3.2. Betalingsordning – kommunal fysioterapi:

Det er høve til å ta betalt for enkelte tenester også for kommunal fysioterapeut. Dette er ikkje innført i Vinje per no. Fagsystemet (Profil) er ikkje godt tilrettelagt for dette, og potensialet for inntening sett opp mot tidsbruk knytt til dette har gjort at det ikkje er prioritert. Inntekspotensialet er avgrensa.

Truleg ligg inntekspotensialet på 40 – 60 000 kr. i året.

Ny EPJ som innførast i løpet av 1. halvår 2027, har forhåpentleg betre løysing for dette.

Nokre grupper betalar ikkje eigenandel for undersøking og behandling av fysioterapeut.

- Dette gjeld born under 16 år.
- Personar med godkjend yrkesskade (gjeld også soldatar i fyrstegongstenesta i Forsvaret).
- Pasientar på institusjon (helsesenteret) betalar ikkje eigenandel då dei får tenestar frå kommunal fysioterapi som ein del av vedtaket. Dette gjelder ikkje pasientar som bur på omsorgssenteret og i omsorgsbustader.
- I tillegg er det vedteke i kommunal fysioterapiteneste at :
 1. pasientar som er under oppfølging av psykisk helse og rus, som har behandling hos kommunal fysioterapeut som ein del av behandlinga frå psykisk helse, er unntatt eigenandelen.
 2. pasientar som har vore inne på korttidshopphald/rehabopphald får inntil 2 heimebesøk utan å betale egenandel.
- Frisklivstilbodene 60+ styrketrening, sirkeltrening, lærings- og mestringskurs, 12 veker reseptgruppe og individuell oppfølging er også unntatt eigenandelen. Men man må kjøpe treningskort Friskliv til de åpne gruppene (seniotrim, bassengtrening osv)

3.1 Beskrivelse tiltak

3.1.1. Dimensjonering

Arbeidsgruppa har vurdert dimensjonering og konkluderar med at vi ikkje tilrår reduksjon i ressursinnsats her.

3.1.2 Betalingsordning – kommunal fysioterapi

Arbeidsgruppa har vurdert dette og ser moglegheit for å innføre eigenbetaling for dei grupper dette er aktuelt for for dei kommunale fysioterapeutane.

3.2 Konsekvenser av tiltak

3.2.1 Dimensjonering: Ingen konsekvens

3.2.2 Betalingsordning. Innføring er aktuelt etter innføring av ny EPJ. Inntektspotensiale 40 – 60 000 per år.

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Innføre eigenandel for kommunal fysioterapi.	Avventar til innføring av ny EPJ vår 2027. Det er ikkje alle pasientgrupper det kan tas eigenandel av, i hovudsak vil det gjelde polikliniske pasientar.
2.	

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. egenandel kommunal fysioterapi	25	50	Ny EPJ i 2027, samt Innføring av rutine.
2.			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Forslag Innføring av eigenandel for kommunal fysioterapi	Vurdering Det er høve til å gjere dette for enkelte pasientar. For at det skal ha verdi økonomisk, bør det avvente til ny EPJ. Tiltaket krev innføring av nye rutiner, ellers marginale endringar.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	25	50	6 0	6 0

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har hatt som oppdrag å vurdere moglege innsparingstiltak knytt til lokal lønsdanning innan oppvekstsektoren. Mandatet har ikkje omfatta endringar i gjeldande avtaleverk eller lønsstruktur, men å peike på område der det kan vere potensial for betre ressursutnytting og meir berekraftig økonomisk utvikling over tid.

Arbeidet er avgrensa til vurderingar innanfor gjeldande lover og tariffavtalar, og eventuelle tiltak føreset vidare forhandlingar.

2 Organisering og gjennomføring

Aud Lillian Hustveit	Verksemdsleiar RSK	Arbeidsgruppeleder
Maria B. Bjåen	Verksemdsleiar ØOP	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppa har i perioden gjennomgått gjeldande lokal lønstabell og kartlagt lokale lønstillegg innan oppvekst. Det er særleg sett på fordelingsprinsipp og korleis desse påverkar både økonomi og opplevd rettferd.

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak som kan bidra til meir kostnadseffektiv drift gjennom endringar i lokale lønstillegg. Sentrale moment i arbeidet har vore:

- betre samanheng mellom ressursbruk og faktisk behov
- meir likeverdige og transparente fordelingsprinsipp
- vurdering av om dagens tillegg gir ønskt effekt

Særleg har gruppa sett på kontaktlærartillegg, funksjonstillegg (IKT, sosiallærer, rådgjevar) og ansiennitetsbaserte tillegg.

Tiltaka kan gi økonomisk gevinst, men vil samstundes kunne påverke rekruttering og stabilitet i sektoren.

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa peikar på følgjande moglege tiltak:

- **Revidere kontaktlærartillegg** slik at dette i større grad blir knytt til tal på elevar, til dømes gjennom ein grunnsum kombinert med tillegg per elev.
- **Endre IKT-tillegg** frå faste beløp til ein modell basert på elevtal, slik at ressursbruken blir meir forholdsmessig.
- **Vurdere organisering av sosiallærer og rådgjevar**, med mogleg samanslåing av funksjonar der det er føremålstenleg.
- **Vurdere om alle einingar skal ha eigen sosiallærarfunksjon**, sett i lys av behov og storleik.
- **Gjennomgå ansiennitetstillegg utover sentrale krav**, med sikte på å redusere framtidige kostnader.

Det er likevel avgrensa handlingsrom, då endringar i hovudsak må skje gjennom lokale forhandlingar.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaka vil kunne medføre:

Positive konsekvensar:

- meir berekraftig økonomisk utvikling
- betre samsvar mellom ressursbruk og behov
- meir oversiktleg og systematisk lønsstruktur

Negative konsekvensar:

- risiko for svekka rekruttering
- redusert konkurransekraft samanlikna med nabokommunar
- mogleg lågare motivasjon blant tilsette

Gjennomføring føreset nye lokale forhandlingar og endring av eksisterande avtalar.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Vurdere om sos.lærer skal vere på alle einingar	Kutte sos.lærer på ØOP ? (pr.i dag 20 000kr i funksjonstillegg pr. sos.lærer)
2. kontaktlærertillegg	Dagens ordning 42 000kr på 1.-4.kl., 30 000kr frå 5.-10.kl – uavhengig av ant.elevar. Framlegg ny ordning: Grunnbeløp + elevtal t.d. Min.sfs2213 – 12000kr + 1000kr pr.elev
3. IKT tillegg	Ny berekning ut frå ant.elevar – ikkje likt på kvar eining (30000) t.d. 30 000kr/170Elevar (RSK størst skule)= 177kr pr elev Då hadde det blitt: RSK → $177 * 170 \text{ elevar} = 30\,000\text{kr}$ ØOP → $177\text{kr} * 34 \text{ elevar} = 6000\text{kr}$ ÅSK → $177\text{kr} * 148 \text{ elevar} = 26\,196\text{kr}$ ESK → $177\text{kr} * 69 \text{ elevar} = 12\,213\text{kr}$
4. sos.lærer/rådgjevar	Slå saman ut frå sfs2213 (20000*2 i dag) – ØOP skal ikkje ha verken rådgjevar eller sos.lærer ut frå SFS2213
5. Kutte ut ansiennitetstrinn 20år, 24år, 34år	Ikkje lovpålagte, men likevel i pottforhandlingar og pengane skal fordelast. Det er dei pengane ein legg ekstra til i pottforhandlingar ein vil spare inn, samt pengar ein må legge til i seinare forhandlingar for å oppretthalde ansiennitetstrinna. Det er sjeldan pengar på stigen vert «oppspist» i dag, nye tillegg skal somregel på toppen av dei gamle tilleggga. For kun oppvekst sine dagens ansatte (skule og barnehage) er skiladen på lokal 16års ansiennitetsstige og opp til 34års ansiennitet på 2 501 700kr. Kor mykje av dette som eigentleg vil vere avhengig av «friske» midlar framover er uvisst. Ein kan velje og ikkje leggje fleire pengar på desse trinna, men dei arbeidstakarane som no allereie har fått, dei vil få nye tillegg truleg på toppen av allereie eksisterande løn.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	
1. Kutte sos.lærer på ØOP	20 000 + 1t undervisning	50 000 kr	Intern vurdering
2. kontaktlærertillegg med gr.beløp og fastsum (12000kr + 1000kr*elev)	289 000kr	≈ 289 000kr	Forhandling med UDF
3. IKT tillegg	45 591 kr	≈ 45 591kr	Forhandling med UDF
4. Sos.lærer/rådgjevar	60 000kr	≈ 60 000kr	Intern vurdering i oppvekst – mogleg forhandling
5. Kutte ut ansiennitetstrinn 20år, 24år, 34år	2 501 700kr	?	Kjem ann på kor mykje ein må leggje til potten ekstra for å oppretthalde

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Lågare lønsdanning	Arbeidsgruppa vurderer at det finst eit visst innsparingspotensial innan lokal lønsdanning. Samstundes er handlingsrommet avgrensa av avtaleverk og behovet for å sikre rekruttering og kvalitet i tenestene. Risiko og konsekvensar: - lågare lønsnivå kan svekkje rekrutteringa - færre kvalifiserte søkjarar kan føre til auka bruk av ufaglært arbeidskraft - stillingar kan i større grad bli gjennomgangsstillingar for nyutdanna Arbeidsgruppa meiner at eventuelle tiltak må vurderast nøye opp mot konsekvensar for kvaliteten i tenestene og evna til å rekruttere og halde på kvalifisert personale.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
Kutte sos.lærer på ØOP	50	50	50	50
kontaktlærertillegg med gr. beløp og fastsum	290	290	290	290
IKT tillegg	46	46	46	46
Sos.lærer/ rådgjevar	60	60	60	60
Kutte ut ansiennitetstrinn 20år, 24år, 34år – er del av arbeidspakke 4				

ARBEIDSGRUPPE 24 SKOLE

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som oppdrag og sjå på moglege innsparingar knytt til drift, lisensar, læremateriell og turar i skulen.

2 Organisering og gjennomføring

Vivi F. Smidesang	Konsulent oppvekst	Arbeidsgruppeleder
Anders Sandvik	Kommunalsjef oppvekst	Arbeidsgruppedeltakar
Rune S. Tveito	Verksemdsleiar Edland	Arbeidsgruppedeltakar

Arbeidsgruppa har i perioden gjennom fleire møte, mailkorrespondanse og telefonsamtaler drøfta ulike innsparingstiltak i Vinjeskulen.

3.0 Utgreiing

Me har nytta regnskapstall frå 2025, for å finne fakturaer som er knytt til lisensar, materiell til undervisning, inventar, skuleturarar og skulemat. Anna informasjon er henta frå SSB.

3.1 Beskriving av tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak som til saman kan gje ei betre utnytting av ressursane, samt på sikt spare kommunen kostnader.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Ei meir heilskapleg føring av utgiftar på skulane vil ikkje gje noko umiddelbar besparing. Men me tenkjer at om skulane fører utgiftane på same måte - vil me kunne sjå meir heilhetleg på drifta og kunne samanlikne og ha meir kontroll på korleis pengane blir brukt. Det er mellom anna utfordrande å føre skulemat, råvarer og utstyr i samanliknbare kostragrunder. Det vil difor vere mest gunstig å samle ein del utgiftspostar i prosjekt som gjer det oversiktleg og betre kontroll ute på skulane. Det er til vanleg ikkje grunnleggande skilnader på skulemattilbodet som blir gjeve på dei ulike skulane, men innkjøpsrutinar og forbruk er til dels ulikt. Spørsmål om kva som blir ført kor i rekneskapen gjev heller ikkje god nok kontroll på forbruket. Me har òg sett på totale kostnader ved skulemat, og ved å kutte desse vil ein kunne spare kring tre millionar per år.

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Samkøyre korrekt postering på alle skulane	Tydeleg instruks for føring i høve kontostreng og kostratal for betring styring og riktigare tal å budsjettere for. Me skal samle eit utval område i prosjekt for direkte samanlikning mellom skulane.

2. Redusere ekskursjons- og turaktivitet	Det er lovpålagt med ein tur med overnatting for ungdomskuleelevar – i Vinje har me både leirskule på tre overnattingar, og utanlandstur for 10. klasse. Om ein kuttar ut Polen-tur, vil ein kunne spare 375 000 kr. per år. Skulane set opp liste over medgåtte utgifter til ekskursjonar og turar. Det vil bli laga ny ekskursjons- og aktivitetsliste for Vinjeskulen kor me kan sjå på moglege innsparingar.
3. Skulemat/matansvarleg	Vinje kommune brukar mykje ressursar på skulemat, kr 2 863 000,- . Kutte matansvarleg, og elevane må ta med niste. Setje opp alternative løysingar: Alt 0 –halde fram som før Alt 1 – Berre skulemat på ungdomsskulen som treng det mest Alt 2 – Kutte ut skulematen for alle
4. Lisensar - samkøyring og avvikling så det blir likt på skulane.	Gjennomgang av lisensar - Forhandle betre avtalar på dei me har. Avslutte program som ikkje blir nytta: t.d. Conexus, Numetry, Forlagslisensar. Slik det var for 2025: kr. 877 000,-
5. Ein ungdomsskule – endring av skulestruktur	Her er det mogleg å spare administrasjonskostnader, vedlikehald av bygg, reinhald. Mogleg betre utnytting lærarkreftene. Her er det fleire alternativ man kan sjå på. (Ein ungd.skule - sjå politisk sak), Oppvekstsenter i Edland Konkrete økonomiske besparelser må me kome tilbake til, om dette blir aktuelt.
6. Undervisningsmateriell	Samordne prioritering og innkjøp på alle skulane i høve fastsett beløp basert på elevtal.
7. Fritt skulemateriell	Samordne prioritering og innkjøp på alle skulane i høve fastsett beløp basert på elevtal. Ta utgangspunkt i kostra.
8. Program kommunen er med i som t.d <i>Liv og Røre, Ungt entreprenørskap, Aktiv 365</i>	Kva er kostnadene ved å delta i desse overordna programma og kor aktuelle er det å hald fram med eller kutte ut. Me har gått i gjennom lista og sett kva som er naudsynt og kva me kan velje bort for å innfri lovkrav.
9. Polentur 10. klasse	Kommunen gjev eit tilskot per elev på kr. 4800,-. Samla utgifter for denne turen i 2026 var ca. kr. 375 000,-

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Samkøyre korrekt postering på alle skulane	0	0	Felles kursopplæring og klar instruks om føring i høve kostra og prosjekttinndeling likt på skulane. Dette gjev ikkje direkte innsparing men betre kontroll på utgiftene og truleg grunnlag for å ta ned utgiftene på nokre postar.

2. Redusere ekskursjons- og turaktivitet	375	375	Kutte Polen-tur for 10. klasse
3. Skulemat/matansvarleg	3000	3100	Det er fleire alternativ til å halde på skulemåltidordninga me har i Vinjeskulen for alle elevar kvar dag. Sidan det ikkje er lov til å krevje foreldrebetaling i skulen og fordi me er opptekne av likskap i Vinjeskulen, ynskjer me å fokusere på to alternativ: 1. Kutte ut skulemåltidet på alle skulane -3 000 000,- 2. Kutte ut skulemåltidet på barnetrinnet -1 400 000,-
4. Lisensar - samkøyring og avvikling så det blir likt på skulane.	30	30	Seie opp lisensar som ikkje er i bruk – og forhandle betre avtalar. To lisensar me i liten grad nyttar i dag eller som kan erstattast av andre program/løysingar me har skal seiast opp. Hovudtyngden av lisensane utgjer bruk av ulike plattformar og software me ikkje kan greie oss utan.
5. Ein felles ungdomsskule	0	2300	Kan spare inn ei klasse pr trinn - altså 3. klassar, som betyr 4, 5 årsverk - 5 millionar pr.år. Utgifter til skyss, ombygging vil ein måtte kome tilbake til om dette blir reelt. Men grunna desse meir kostnadane vil det truleg bli ein kostnadsauke dei fyrste åra. Truleg ikkje mogleg å planlegge, førebu og setje i gong før skuleåret 2028-29
6. Undervisningsmaterieill	250	250	Betre innkjøpsavtaler og sambruk i Vinjeskulen. Setje eit nytt fast beløp til undervisningsmaterieill på nivå med vår kostragruppe – reduksjon 10 % frå dagens nivå
7. Fritt skulematerieill	100	100	Setje eit nytt fast beløp til fritt skulematerieill på nivå med vår kostragruppe – reduksjon 10 % frå dagens nivå
8. Program kommunen er med i som t.d <i>Liv og Røre, Ungt entreprenørskap, Aktiv 365</i>	50	50	Dette er program me har vurdert som viktige for Vinjeskulen, men Ungt entreprenørskap er minimalt i bruk no og langt på veg erstatta av liknande opplegg. Kuttast ut med ein årleg innsparing på kr 50 000,-

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Beskriving av tiltaket	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Polen-tur og skulemåltidet er tilbod til Vinje-elevar som går langt utanpå lovkrava. Me har vore opptekne av dette er positive tiltak som når alle.	- Når me vurderer å kutte ut Polen-turen er det fordi me veit at Vinje-elevar har mange flotte tur opplevingar og leirskule som gjer at me allereie der oppfyller lovkrava. Dette opplegget har meir enn dobla seg i pris og er mindre vanlag at kommunar elles tek seg råd til. Det er IKKJE eit alternativ å gjere dette friviljug med eigenbetaling, då det er ekskluderande og lite sosialt. - Skulemåltidet har me hatt i mange år i Vinje. Det er meint som førebyggjande, samlande og

	sosialt utjamnande. Det har også blitt ein merkelapp for Vinjeskulen og gjeve kommunen mykje god omtale. Når me no må sjå på område me bør kutte i er dette eit ikkje-lovpålagd tilbod som teoretisk sett er enkelt å fjerne, men som ein veit vil gje mange sterke kjensler og vere direkte skadeleg for nokon. Særleg på ungdomstrinnet veit me at nokon elevar fortel at dette er einaste felles måltidet dei har med andre. Fokus på sunt og variert kosthald er viktig. Så er det slik at mange av dei tilsette på skulen melder om at særleg dei yngste elevane vil kunne ha like godt utbytte av å spise ei medbragt matpakke i klasserommet saman med lærar. Me har difor sett opp eit alternativt opplegg kor me berre har skulemat for ungdomsskuleelevane. Innsparinga her vil bli litt mindre enn halvparten då me framleis må ha nokon til å handle inn til , lage og administrere måltida.
Felles ungdomsskule er eit tiltak som har potensiale i seg til fyrst og fremst spare inn på klassetal.	Felles ungdomsskule vil krevje god planlegging og truleg noko ombygging på grunn av større klasser. Det må i så fall sjåast i samanheng med ny Rauland skule, og lokalisering blir i tilfelle ein ny omkamp. Konsekvensar som lang reiseveg, auka skyssutgifter og konsekvensar for bygdene er noko ein må ta stilling til. Truleg vil færre stillingar bli løyst av naturleg avgang.
Dei andre innsparingstiltaka som går på lisensar og læremedel er naturleg å spare inn på. Her treng me ikkje bruke meir enn andre.	Elevane vil få like god undervisning utan det forbruket me har i dag. Dette handlar i stor grad om medveten bruk av ressursane og betre samkøyring.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	3 805	6 205	6300	6400

ARBEIDSGRUPPE – ORGANISERING

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

Høyreklikk på denne figuren
og velg “Sett inn bilde”
for å sette inn eller
endre bilde og grafikk

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppen har som oppdrag:

Organisering av opplæringstilbod for nye flyktningelevar – vidareføring av gjeldande modell ?

2 Organisering og gjennomføring

Gisle B. Espedalen	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppeleder
Aud Lillian Hustveit	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Rune S.Tveito	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppedeltaker
		Arbeidsgruppedeltaker
		Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppa har i perioden april–juni 2026 gjennomført ei samla vurdering av organiseringa av opplæringstilbodet for nye flyktningelevar i Vinje kommune. Arbeidet har omfatta gjennomgang av gjeldande praksis, vurdering av alternative organisasjonsmodellar og analyse av pedagogiske, organisatoriske og økonomiske konsekvensar.

3.0 Utredning

Vinje kommune har over tid organisert opplæringstilbodet for nyankomne flyktningelevar gjennom ein desentral modell, der elevane startar ved sin nærskule.

I lys av auka press på kommunale ressursar og behov for langsiktig berekraft i tenestene, har det vore reist spørsmål om ei endring til ei meir sentralisert ordning kan gi betre ressursutnytting og økonomiske innsparingar. Særleg har potensialet for å samle kompetanse, redusere dobbeltkapasitet og effektivisere bruk av lærarressursar vore trekt fram som moglege gevinstar.

Samtidig må eventuelle økonomiske gevinstar vurderast opp mot konsekvensar for kvalitet, inkludering og praktisk gjennomføring. For Vinje kommune, med spreidd busetnad og relativt lågt elevtal, vil også skysskostnader og organisatorisk kompleksitet vere sentrale faktorar i ei samla vurdering.

Utgreiinga tek difor sikte på å vurdere om ei omlegging av dagens modell vil gi reelle og berekraftige økonomiske besparingar, utan at det går ut over kvaliteten i tilbodet eller grunnleggjande prinsipp for opplæringa.

Saka handlar samla sett om kommunen bør endre organiseringa med sikte på betre ressursutnytting, eller vidareføre dagens modell som i større grad vektlegg nærleik, inkludering og fleksibilitet.

Rettsleg grunnlag

Opplæringa av nyankomne minoritetsspråklege elevar er regulert av opplæringslova, mellom anna § 2-8 om særskild språkopplæring. Kommunen har ansvar for å sikre at elevane får eit pedagogisk forsvarleg opplæringstilbod, uavhengig av organisering.

Val av modell ligg innanfor det kommunale handlingsrommet, så lenge krava til tilpassa opplæring, inkludering, kartlegging og forsvarleg vurdering blir oppfylte

Gjeldande praksis (desentralisera modell)

Gjeldande modell inneber at:

nye flyktningelevar startar på nærskulen

skulane organiserer språkstøtte og tilpassa opplæring lokalt

ressursar og kompetanse blir fordelte etter behov

Modellen har vore nytta over tid og er godt forankra i praksis ved skulane.

3.1 Beskrivelse tiltak

Vurdering av endringsalternativ: Samla introduksjonsordning

Ei sentralisert introduksjonsordning ved Åmot skule har vore vurdert som alternativ. Ei slik løysing kan styrkje fagmiljø og samle kompetanse.

Samtidig inneber ei slik omlegging prinsipielle og praktiske utfordringar knytt til transport, tilknytning til nærmiljø og gjennomføring av inkluderande opplæring.

Administrasjonen vurderer at ei sentralisering vil innebære eit systemskifte med avgrensa dokumenterbare gevinstar samanlikna med dagens model

3.2 Konsekvenser av tiltak

Grunngjeving for vidareføring av gjeldande modell

Pedagogiske vurderingar

- Tidleg tilknytning til nærmiljø og lokalsamfunn:
 - Elevane får raskare kontakt med jamaldringar i eige nærmiljø.
- Inkludering i ordinært skulefellesskap frå første dag:
 - Støttar prinsippet om inkluderande opplæring.
- God kjennskap til elev og familie lokalt:
 - Nærskulen har ofte betre føresetnader for tett samarbeid med heim og lokalmiljø.

Organisatoriske vurderingar

- Skulane har opparbeidd erfaring og rutinar for mottak av nye elevar.
- Kommunen unngår å etablere ei ny, sentralisert eining.
- Mindre transport og færre logistiske utfordringar i kvardagen.
- Større fleksibilitet ved lågt og varierende elevtal.

Økonomisk vurdering

Føresetnader

- Om lag 10 nye flyktningelevar per år.
- Elevane fordelte på 3-4 skular.
- Lærarårsverk (inkl. sosiale kostnader): ca. 1 000 000kr.
- Skysskostnad per elev per år: ca. 35 000 kr.

Kostnadsoverslag – vidareføring av gjeldande modell

Kostnadspost	Desentral modell
Lærarressursar (årsverk)	ca. 1,00
Kostnad lærarressurs	ca. 1 000 000 kr
Skysskostnader	ca. 0 kr
Samla årleg kostnad	ca. 1 000 000 kr

Økonomisk vurdering

Vidareføring av gjeldande modell gir:

- stabile og føreseielege kostnader
- ingen auke i skyssutgifter
- moglegheit til å justere ressursbruk lokalt etter faktiske behov

Samla vurdert er gjeldande modell økonomisk forsvarleg innan dagens elevgrunnlag.

Risikovurdering og tiltak

Administrasjonen er merksam på at desentral modell kan vere sårbar ved små fagmiljø. Dette kan møtast gjennom:

- styrkt samarbeid mellom skulane
- felles rutinar for kartlegging og dokumentasjon
- fagleg støtte og rettleiing på tvers av einingar
- Digitale løysingar

Kostnadsoverslag – ny modell

Kostnadspost	Ny modell
Lærarressursar (årsverk)	ca. 2,00
Kostnad lærarressurs	ca. 2 000 000 kr
Skysskostnader	ca. 30.000 kr per elev = 300.000 kr
Samla årleg kostnad	ca. 2 300 000 kr

3.3 Etc

Samla vurdering

Gitt:

- lågt til middels elevtal
- geografiske avstandar i kommunen
- omsynet til nærmiljø, inkludering og redusert skyss
- økonomiske konsekvensar

Vurderer administrasjonen at gjeldande desentralte modell framleis er den mest føremålstenlege løysinga for Vinje kommune på noverande tidspunkt.

Tilråding frå administrasjonen

Administrasjonen tilrår at Vinje kommune vidarefører gjeldande modell for mottak og opplæring av nye flyktningelevar, med årleg evaluering og vidareutvikling av kompetanse og samhandling mellom skulane.

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Noverande ordning	Økonomi: Føreseieleg og fleksibel modell med moglegheit for tilpassing til reelt behov. Kompetanse: Skulane har over tid opparbeida seg norsk 2 via etterutdanning som er knytt mot tilsette på dei respektive einingane. Større fagmiljø kan styrke

	spesialisert kompetanse, men kan samstundes svekkje breidda i kompetanse lokalt. Inkludering: I ordinært skulefellesskap frå første dag støttar prinsippet om inkluderande opplæring. Verdiar, normer, reglar og haldningar som elevane kan tilegne seg ved leik og relasjonar. Pedagogisk: Språkutvikling går raskast når elevane får bruke språket mykje i ekte situasjonar. Sosial inkludering er avgjerande for språkutvikling. Segregerte løysingar over tid verkar negativt på inkludering. Samtidig treng mange elevar målretta språkstøtte i starten.
2. Sentralisert ordning	Økonomi: Meir kostbar ordning pga noko meir bruk av pedagogisk personell som er øremerka introduksjonsklassa. Slik det er i dag så nyttast mykje av ressursen til dei som besitter kompetansen til andre oppgåver på skulen knytt mot elevar. Med skyss utgifter for å flytte elevane frå dei einskilde einingane og til ei sentralt plassert introduksjonsklasse så reknar ein med eit påslag pålydande 1 300 000 meir en noverande ordning. Kompetanse: Ei sentralisert ordning vil kunne samle og styrkje spesialisert kompetanse innan norsk som andrespråk og fleirkulturell pedagogikk. Dette kan gi eit meir robust fagmiljø med tettare kollegarettleiing og systematisk utviklingsarbeid. Samstundes kan modellen føre til mindre kompetansespreiing til dei einskilde skulane, og dermed redusere den samla kapasiteten lokalt til å møte elevane sine behov Inkludering: Ei eiga introduksjonsordning kan i ein oppstartsfase gi tryggleik og tilpassa opplæring i eit skjerma miljø. Samstundes kan fysisk avstand frå nærskulen og lokalmiljøet føre til redusert deltaking i det ordinære skulefellesskapet. Dette kan utfordre tidleg sosial integrering, relasjonsbygging og kjensle av tilhørslse. Pedagogisk: Modellen kan gi gode rammer for strukturert og intensiv språkopplæring, med høg grad av tilpassing og målretta innsats i startfasen. Samstundes kan redusert eksponering for jamaldringar i

	ordinære læringssituasjonar avgrense naturleg språkutvikling og læring gjennom samhandling. Overgangar frå introduksjonsordning til nærskeule kan òg bli meir krevjande for elevane.
--	--

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Noverande ordning	0	0	Fortsette med dagens ordning
2. Sentralisert ordning	0	0	Vil bli 1,3 mill dyrare pr. år.
3.			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Arbeidsgruppa vurderer at gjeldande desentraliserte modell for opplæring av nyankomne flyktningelevar i Vinje kommune samla sett gir den beste balansen mellom pedagogisk kvalitet, inkludering, fleksibilitet og ressursbruk. Modellen legg til rette for tidleg integrering i nærmiljøet, gir skulane høve til å tilpasse opplæringa lokalt, og inneber føreseielege økonomiske rammer. Samstundes har alternativa blitt grundig vurdert, men framstår ikkje som tilstrekkeleg meir føremålstenlege gitt kommunen sine føresetnader.	Den desentraliserte modellen inneber noko risiko knytt til små fagmiljø og sårbar kompetanse ved enkelte skular. Dette kan påverke kvaliteten dersom det ikkje blir sikra tilstrekkeleg samarbeid og kompetansedeling. Samstundes vurderer arbeidsgruppa at modellen er pedagogisk og økonomisk forsvarleg innanfor dagens rammer, føreset at det blir arbeidd systematisk med felles rutinar, fagleg støtte og utvikling av kompetanse på tvers av skulane. Ei sentralisert løysing vil kunne redusere enkelte faglege sårbarheiter, men vil samstundes medføre auka kostnader, meir omfattande logistikk og utfordringar knytt til inkludering og tilhøyrsløse.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak	0	0	0	0

Høyreklikk på denne figuren
og velg “Sett inn bilde”
for å sette inn eller
endre bilde og grafikk

ARBEIDSGRUPPE 26:

Spesialundervisning – omfang og innretning

Tiltaksrapport

1. Mandat

Arbeidsgruppa har som oppdrag å sjå på tiltak ein kan jobbe med slik at fleire elevar kan få tilfredsstillande utbyte av tilpassa opplæring. Vinje kommune nyttar mykje ressursar på einskildvedtak og timar til individuell tilrettelagt opplæring (ITO), (tidlegare omtalt som spesialundervisning eller spes.ped), som ikkje nødvendigvis er det rette for barnet, og ofte utan tilstrekkeleg ynskt effekt. For 2025 viser vedtak på elevar som får individuell tilrettelagt opplæring 11,4%, der årstimar per elev med ITO / spesialundervisning ligg på 204,5 pr elev. ***I Vinjeskulen bruker me heile 24,7 % av timetalet på ITO. Samanliknbare kommunar som Tinn og Stranda bruker høvesvis 9,0 % og 15,7 % medan landet totalt ligg på 18,7 %.*** Statistikken viser òg at vedtak på individuelt tilrettelagt opplæring aukar ved alder. Vinje oppvekst har hatt fokus på tidleg innsats i høve St.meld 6 (2019-2020) over fleire år. Her har eit av måla vore å kome inn med styrkande og inkluderande tiltak som skulle gje ein omvendt statistikk med fallande tal. Dette har ikkje Vinje og landet samla sett fått til. Går ein inn på enkeltkommunar er det nokon som har fått det til. Med Vinjes høge tal må det vere eit klart mål å redusere totaltal ned mot landssnittet og lære av dei kommunane som har lukkast med tidleg innsats og skape ein nedadgåande kurve som gjev mindre behov for spesialundervisning utover i skuleløpet.

Oversikt frå UDIR (GSI) som syner del av elevane som i skuleåret 2025-2026 med enkeltvedtak og ITO

Trinn	Vinje	Telemark	Landet totalt
1.-4. trinn	8,6 %	Tal ikkje tilgjengelege	4,6 %
5.-7. trinn	10,5 %	Tal ikkje tilgjengelege	8,9 %
8.10. trinn	15,4 %	Tal ikkje tilgjengelege	9,9 %
Totalt	11,4 %	6,5 %	7,6 %

I 2024 var prosentandelen på 12,6 % mot 8,0 % nasjonalt. Dette syner ein nedgang i 2025.

Ved god klasseleiing, tidleg kartlegging og tidleg innsats samt god målretta individuell tilpassa opplæring, bør det vere mogleg å snu trenden med aukande spesialundervisningsbehov utover i skuleløpet, slik at me vil kunne få ein omvendt kurve. Altså at me kjem tidleg inn med tiltak som gjer at færre har behov for ITO jo lenger dei kjem ut i skuleløpet. Med kunnskap om kva som fungerer andre stader og med målretta arbeid over tid, bør dette gje grunnlag for stor reduksjon av ressursbruken på dette feltet utan at det går på kvaliteten og rettane til dei elevane dette gjeld.

Arbeidsgruppa er opptatt av dei som har behov for eit vedtak skal ha det, men at det er tiltak ein kan gjere som i større grad kan fokusere på endring av eigen organisering og praksis, enn at fokuset ligg i at det er eleven som har vanskaner. Mange av tiltaka som blir iverksett på eit individnivå kan me gjere på gruppenivå, og det vil truleg kome alle elevane til gode.

2 Organisering og gjennomføring

Gruppa har møttast tre gonger for refleksjon og faktasjekk kring eksisterande situasjon. I tillegg har det vore fleire telefonkonsultasjonar om tal og tiltak. Då med særskilt blick på utfordringsbilete det store omfanget av individuell tilrettelagt opplæring eller spesialundervisning faktisk utgjør i Vinje oppvekst. SSB og GSI har vore viktigaste kjelder. GSI er UDIR si offisielle innrapporteringside - ***Grunnskolen Informasjonssystem***. Me har sett på trendar og utvikling, og me har prøvd å beskrive kva som ligg bak tala og den kulturen me har for ITO i Vinje oppvekst.

Arbeidsgruppas samansetning

Ingvild Skipar	Dagleg leiar, PPT Vest-Telemark	Arbeidsgruppeleder
Anders Sandvik	Kommunalsjef oppvekst	Arbeidsgruppedeltakar
Gisle Bonna Espedalen	Rektor, Åmot skule	Arbeidsgruppedeltakar
Runde Sudbø	Rektor, Edland skule	Arbeidsgruppedeltakar
Aud Lillian Hustveit	Rektor, Rauland skule	Arbeidsgruppedeltakar

3.0 Utgreiing

Når ein elev får individuelt tilrettelagt opplæring har skulen konkludert med at eleven ikkje har tilfredsstillande utbytte av den tilpassa (vanlege) opplæringa. Før ein kjem til denne konklusjonen skal skulen ha jobba med tiltak, elevar på 1-4 trinn skal ha vore gjennom intensivopplæring, ein har moglegheit til å dele i grupper etter nivå, og ein skal vurdere eigen organisering og tilrettelegging. Dette er nedfelt i opplæringslova. Per i dag er det ulik praksis på korleis ein kjem til denne konklusjonen og arbeidsgruppa har bruka tid på å drøfte og kartlegge hovedutfordringane som står til hinder for at ein i større grad kan utvikle ein inkluderande kvardag for fleire. Dette har blitt drøfta:

- Kultur hjå dei tilsette. Mange er vant med "vinjestandard" og mykje ressursar. Det har vorte ein uheldig kultur der mange kan tenkje at det å få inn meir ressursar er løysinga på utfordringa når ein har barn som strever både fagleg og med uro/merksemd.
- Det er behov for ei auka felles forståing kring ny opplæringslov som kom i 2024, med avklaring av roller og ansvar, og kva timar med individuelt tilrettelagt opplæring faktisk betyr
- Det manglar gode nok rutinar på kva ein skal gjere før ein konkluderer med at ein elev ikkje har tilfredsstillande utbytte, oppl.l. § 11-2. Desse er under utarbeiding.
- Det manglar gode nok rutinar for intensiv opplæring på 1-4. trinn.
- Samarbeidet mellom tilsette som jobbar på same trinn må bli betre og tettare.
- Det er framleis for lite samarbeid mellom ulike instansar/faggrupper internt i kommunen. Her har me oppretta nye treffpunkt og rutinar.
- Elev og foreldre er i for liten grad med i vurderinga og evalueringa av tilbodet som blir gjeve. Dette er eit klart satsingspunkt frå skulestart 2026.
- Viktig å jobbe med foreldras forståing for kva det betyr å ha ein særrett. PPT vil bidra i dette arbeidet.
- For lite utnytting av dei dyktigaste faglærarane for å styrke undervisninga.

3.1 Beskriving av tiltak

Tiltaka som er skissert er tiltak ein meiner vil vere viktige for å få til ein skulekvardag der fleire elevar kan få tilfredsstillande utbytte innanfor tilpassa opplæring. Det bør i stor grad prioriterast kompetanseheving hjå dei tilsette med auka forståing kring den nye opplæringslova som kom i 2024, for å kunne få til kulturendring i Vinjeskulen om at det ikkje er vedtak og ressursar som oftast er den rette løysinga for elevane. Det viktigaste er godt samarbeid kring riktig tilpassa opplæring.

3.2 Konsekvensar av tiltak

Det er ingen negative konsekvensar av tiltaka som er vurdert. Å rasjonalisere og betre undervisninga generelt og individuell tilrettelagt opplæring spesielt, vil kunne gje færre årsverk, men om ein ser Vinje oppvekst under eitt og naturleg avgang, vil me truleg ikkje måtte seie opp fagutdanna. Tiltaka som blir sett i gong har som hovudmål å utvikle ein meir inkluderande skulekvardag for fleire, og med ynskt effekt vil det redusere vedtak på individuelt tilrettelagt opplæring og vedtak på personleg assistanse (§11-6 og §11-4 i opplæringslova). Dette vil på sikt gje gevinstrealisering med lågare utgifter på individuelt tilrettelagt opplæring som har ein særskild høg kostnad i dag.

Oppsummerande tabell

Namn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1.Redusere talet på elevar med einskildvedtak i høve ITO	Tiltaket i seg sjølv er av slik art at me må sjå på kva for tiltak me må gjere for at dette skal vere realistisk og gjennomførbart. Me har difor sett opp sju deltiltak 1a) til 1g) for å kunne gjennomføre ein prosess for å få ned talet på elevar med einskildvedtak ITO. For skuleåret 2025-26 har Vinjeskulen eit prosenttal på 11,4 % av elevane som har einskildvedtak ITO mot landssnittet på 7,6% . I år utgjer det 48 elevar, og me meiner 35 ville ha vore eit meir nøkternt tal som utgjer 8,2 %.
1a) Tverrfagleg samarbeid	Det blir starta ressursteam på kvar skule. Dette består av rektor, ITO –koordinator, PPT og helse. Møta blir frå 1-1,5 t, ein gong i månaden på kvar eining. PPT har ansvar for å lage årshjul for møtetid, rektor er den som eig møta og har ansvar for agenda og referat.
1b) To-lærer system	Alle rektorane skal sjå på korleis ein kan leggje til rette for to-lærer system i basisfaga. Dersom ein ikkje får det til i alle klasser skal dei sårbare klassene prioriterast. Ein bør då jobbe for at eventuelle vedtak på ITO kan gå inn under denne ressursen, slik at ein òg får ein raud tråd gjennom heile opplæringa for den enkelte eleven.
1c) Plan for kompetanseheving	Lage eit årshjul i samarbeid med PPT på kompetanseheving til alle tilsette. Årshjulet bør innehalde tema som bygger felles forståing kring omgrep i opplæringslova, og kompetanse i tråd med satsinga i LMP – nevrobiologisk forståing
1d) Nye11-2 rutinar	Det må utviklast gode rutinar for ein 11-2 vurdering, slik at alle lærarar veit kva ein skal gjere og kva som forventast før ein kan konkludere med at ein elev ikkje har tilfredsstillande utbytte av tilpassa opplæring, og behov for ITO.
1e) Intensiv opplæring	Det er gode rutinar for intensiv opplæring på 1. trinn i regi av logoped som jobbar med Stenbråten-metodikken, men det bør følgjast tettare opp av rektor. Det er ikkje system for intensivopplæring i matematikk, eller på dei andre trinna som skulen er plikta til på 1-4 trinn. Dette må ein i samarbeid med PPT utvikle så fort som råd og på tvers av skulane.
1f) Systematisk bruk av sterke lærarar for kompetanseheving	Målet er å utnytte god kompetanse som allereie er på skulen, skape ein kultur for deling, open praksis og kollegarettleing, og heve kvaliteten på undervisninga i alle fag. Høgare kvalitet på undervisninga kan førebyggje vedtak på ITO og famne om fleire elevar. I tillegg er det positivt å heve det ein har som fungerer godt.
1g) Tiltak for PPT	- Bidra til tydelege forventningar til kva ein skal gjere før ei tilvising til PPT - Bidra med kompetanseheving i barnehage og skule– lage felles årshjul - Forvente ny 11-2 vurdering før gjentatt sakkunnig vurdering - Opprette samarbeidssaker i overgang bhg/skule for barn som har hatt sakkunnig vurdering i bhg, istadenfor å automatisk skrive sakkunnig vurdering som følgjer over - Rådgjevar i barnehagen følgjer opp i 1. og 2. klasse med fokus på system og førebyggjande arbeid - Fast kontaktperson på einingane for auka forståing kring drift og organisering
1. Redusere talet på undervisningstimar gjeve som ITO	Ved å legge om og forbetre ordinær tilpassa opplæring, vil me kunne redusere spesialundervisningstimar monaleg. Brorparten av desse timane vil vere direkte innsparing då dei kjem i tillegg til dei ordinære undervisningstimane.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppas framlegg til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg innsparing i perioden 2027-30 og føresetnader for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Redusere talet på elever med einskildvedtak i høve ITO	0	0	Nærme oss landssnittet kring 8 % av elevgruppa med einskildvedtak ITO. Med dei elevtalsprognosene me har no, vil dette ligge på om lag 34 elevar i Vinjeskulen.
2.Redusere talet på undervisningstimar gjeve som ITO	1462	2774	Det er realistisk å tru at Vinjeskulen gjennom målretta innsats i ordinær undervisning vil kunne redusere delen av timar som går til ITO frå 24,7 % til om lag 17 % over ein fireårsperiode. I skuleåret 2025-26 er det gjeve 388 veketimar på einskildvedtak til ITO Ein skuletime i veka heile året kostar i snitt kr totalt 37 500,- Årleg reduksjon 10% av ITO-timetalet vil me få desse innsparingane: 10 % i 2027 utgjer 39 veketimar = kr 1 462 000,- 10 % i 2028 utgjer 35 veketimar = kr 1 312 000,- 10 % i 2029 utgjer 31 veketimar = kr 1 162 000,- 10 % i 2030 utgjer 29 veketimar = kr 1 087 000,- Målsetting om nytt timetal ITO i 2030 = 254 veketimar ITO

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Beskriving	Risiko, konsekvensar og forsvarlegheit
Tiltak 1 er sær sams sett og krev målretta arbeid over tid. I dette ligg det også ei forståing av at dagens tal er for høge og at Vinje kommune sjølv sagt må oppfylle lovkrava og gje enkeltelevar det dei har rett på av ITO. Me meiner at det er fleire elevar i Vinjeskulen som i framtida bør fylgje ordinært undervisningsløp. For å oppnå dette, ser me at det er ein rekke deltak me må setje i gang. Dette er arbeid som dreier seg om kulturrendring og kompetanseheving som me veit vil ta tid. Vedtak eller konklusjonar endrar ikkje praksis og kultur.	Dette tiltaket bygger på at det er realistisk å endre talgrunnlaget med bakgrunn i at Vinje liknar på resten av landet. Ved gjennomgang av dagens praksis ser me at det med satsing på kompetanse og samhandling skal vere mogleg å gje opplæringstilbod slik at fleire elevar kan fylgje ordinært opplegg. Med små tal som me har i Vinje vil det kunne vere store variasjonar i tal på elevar med ITO-behov, men ein bør kunne ligge nærmare landssnittet over tid. På eit fagleg grunnlag i tett dialog mellom PPT og skuleleiarane bør det difor vere mogleg å
Tiltak 2 kjem som ein konsekvens av tiltak 1.	Timar gjeve på grunnlag av sakkunnige vurderingar og i høve lovmessige einskildvedtak som blir gjeve for tre år av gongen, vil ein måtte fylgje ut vedtakstida. Det er difor ikkje mogleg å vedta nye prosenttal. Derimot ligg det stort potensiale i å kunne gje desse timane meir fleksibelt og berre unntaksvis som ein-til-ein-timar slik all forskning tilrår. Vinjeskulen må uansett sikre at alle elevar får det dei rettmessig har krav på. Dette skal me mellom anna gjere gjennom deltak i tiltak 1. Når me ser på enkeltvedtaka i dag, ser me at desse er delvis utgåande slik at me kan tenkje oss ei gradvis oppjustering av innsparing mot nasjonalt snitt. I inneverande skuleår går 24,7 % av undervisningstimane til einskildvedtak ITO. Om me greier å få ned talet på elevar til 35 eller lågare, vil det også kunne vere mogleg å få ned talet på ITO-timar. Me vil framleis ha høg lærartettleik og vere godt innanfor det som bør vere forsvarleg. Med nemnde reduksjonstempo vil me med utgangspunkt i stipulert totalt timetal i Vinjeskulen i 2030-31 på 1442 undervisningstimar kome ut på ein ITO-andel på 17,6 % . I samband med registreringar i GSI september kvart år vil me få nøyaktige undervegs meldingar på korleis me ligg ann. Truleg er det realistisk at reduksjonen kan bli større og gå endå fortare. Me minner om at Tinn

	og Stranda som er rimeleg samanliknbare med Vinje, gjennom god organisering i dag ligg på 9,0% og 15,7%. Det er difor rimeleg å tru at dette er realistisk, sjølv om det inneber ein reduksjon av ITO-timar på 34,6 % på fire år. Dei 134 veketimane med ITO utgjer om lag 6 årsverk. Truleg vil nokon av desse løyse seg som naturleg avgang og kan sjåst i samanheng med at me må veksle ut ufaglærte med pedagogar. I GSI 2025/ 26 har me 5,83 årsverk undervisning som blir utført av ikkje-pedagogutdanna. (PS: ITO-timar er vanlegvis ikkje knytt til enkeltlærarar.)
--	---

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	1 462	2 774	2 936	4023

ARBEIDSGRUPPE 27

AUKA SAMARBEID MELLOM SKULANE

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

Innledning

Vinje kommune har et omstillingsbehov på 20 millioner kroner frem mot 2030 for å kunne skape balanse imellom inntekter og utgifter, håndtere betydelig økte rente- og avdragskostnader i kommende økonomiplanperiode samt ha tilstrekkelig netto driftsresultat til å tåle svingninger i både kostandene og inntektene imellom år.

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje

Vinje kommune har igangsatt et omstillingsarbeid under navnet *Nye Vinje*. Kommunedirektøren har organisert prosjekter med en overordnet styringsgruppe bestående av kommunedirektørens ledergruppe. Det er leid inn ekstern hjelp fra KS Konsulent as ved Håvard Moe (havard.moe@ks.no) for å bistå kommunedirektøren i arbeidet.

Våren 2025 skal de identifisere mulige områder hvor det er et potensial for mer kostnadseffektiv drift i Vinje. Arbeidet som gjøres må være tilstrekkelig grundig til å kunne gi kommunedirektøren og kommunestyret et grunnlag for å foreta en prioritering av disse arbeidsgruppene i en *rammesak* i kommunestyret i september 2025. De gruppene som blir prioritert inn i budsjett 2026, må da utredes i henhold til gjeldene regler for saksbehandling høsten 2025, med mål om vedtak i desember 2025. Ikke-prioriterte tiltak/arbeidsgrupper for 2026 legges i økonomiplanen for 2027-2029 (med mindre kommunestyret velger å ta de helt ut).

Det kan være at enkelte av arbeidsgruppene skal iverksettes før dette, men dette vil i så fall avklares med den enkelte arbeidsgruppeledere.

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppa sitt oppdrag er og sjå på om auka samarbeid mellom skulane kan gje ein økonomisk moglegheit til innsparing. Me vil sjå på ressursbruk og bruk av undervisningspersonale på tvers av skulane i kommunen.

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidsgruppe:

Namn	Tittel	Funksjon
Rune Sudbø Tveito	Verksemdsleiar Edland skule	Arbeidsgruppeleiar
Gisle Bonna Espedalen	Verksemdsleiar Åmot skule	Arbeidsgruppedeltakar
Maria Bjåen	Verksemdsleiar Øyfjell oppvekstsenter	Arbeidsgruppedeltakar
Aud Lillian Hustveit	Verksemdsleiar Rauland skule	Arbeidsgruppedeltakar
Anders Sandvik	Kommunalsjef oppvekst	Arbeidsgruppedeltakar

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har vurdert moglegheiter for samarbeid og ressursbruk på tvers av skulane i Vinje kommune. Utgreiinga tek utgangspunkt i dei lokale tilhøva i kommunen, med lange geografiske avstandar, spreidd busetnad og små skular. Desse rammevilkåra set klare grenser for kor langt ein kan gå i å dele ressursar i den ordinære skuledagen.

Arbeidsgruppa har særleg vurdert om samarbeid kan gi meir kostnadseffektiv drift. Samstundes har gruppa lagt vekt på ei nøktern og realistisk framstilling av dagens situasjon. Skulane i Vinje har i hovudsak stillingar som er fullt ut nytta til lovpålagde og nødvendige oppgåver, og det er i liten grad små stillingsdelar eller ubrukt kapasitet som kan frigjerast.

På denne bakgrunnen vurderer arbeidsgruppa at samarbeid på tvers av skulane først og fremst har verdi som eit fagleg verkemiddel for å sikre tilgang til spesialkompetanse ved behov, og i avgrensa grad som eit tiltak for varig økonomisk innsparing

3.1 Tiltak

Når det gjeld deling av kompetanse på tvers av skulane, ser arbeidsgruppa dette først og fremst som eit verkemiddel for å sikre tilgang til naudsynt spesialkompetanse der skulane har behov for dette, og ikkje som eit tiltak med hovudmål om økonomisk innsparing.

Slik deling vil i praksis vere mest aktuell:

- ved mellombels behov
- i avgrensa periodar
- gjennom planlagde dagar på ulike skular
- eller digitale løysingar

Arbeidsgruppa vurderer at dagleg pendling mellom skular i liten grad er føremålstenleg, verken fagleg eller økonomisk, og at slike løysingar ikkje bør inngå som del av ordinær drift.

Me har vurdert fylgjande tiltak:

1. Samarbeid om spesialkompetanse ved særskilde behov

Det kan vere formålstenleg å samarbeide om spesialkompetanse, til dømes innan spesialpedagogikk, eller språk der enkelte skular i periodar har behov som ikkje kan dekkjast lokalt. Slikt samarbeid bør vere behovsstyrt, tidsavgrensa og planlagt, og ikkje ein del av dagleg drift. Digitale løysingar kan nyttast der dette er mogleg og føremålsteneleg. Digitale løysingar kan vera med på å spare noko ressurs då me har moglegheit til å bytte ut ein lærar med ein assistent i klasserommet, men dette vil på andre sida kanskje gå ut over kvaliteten på opplæringa som kanskje ikkje er ynskjeleg.

2. Avgrensa samarbeid om mindre opplæringstilbod

For enkelte små opplæringstilbud og spesialtilfelle kan samarbeid på tvers av skular vurderast i avgrensa omfang, der elevgrunnlag og avstand gjer dette forsvarleg. Arbeidsgruppa understrekar at hovudregelen bør vere lokal organisering, og at samarbeid som inneber regelmessig skyss av elevar berre bør nyttast unntaksvis. Det kan tenkast tilfelle der slike samarbeid kan vera aktuelt, særskild når det gjeld omfattande vedtak på ITO (individuelt tilrettelagt opplæring), men dette er vanskeleg å talfeste då det er mange omsyn å ta i slike prosessar.

3. Samarbeid om administrative støtteoppgåver

Det er noko potensial for samarbeid og erfaringsdeling knytt til administrative støtteoppgåver, som til dømes føring av løn. Tiltaket er organisatorisk og har avgrensa direkte økonomisk effekt. Om ein skal "outsource" til dømes all føring av løn til økonomiavdelinga må trulegvis økonomiavdelinga auke ressurs tilsvarande som skulane må evt. nedbemanne ein liten del av konsulentstillinga.

3.2 Konsekvensar av tiltak

Arbeidsgruppa vurderer at tiltaka i hovudsak gir faglege og organisatoriske gevinstar, medan den økonomiske effekten er avgrensa. Lange avstandar mellom skulane gjer det vanskeleg å dele ressursar i skuledagen utan at tid går med til køyring. Dette reduserer effektiv arbeidstid og fører til auka kostnader.

Vidare vil samarbeid som inneber skyss av elevar eller tilsette kunne gi auka skyssutgifter, både til transport og følgjetenester. Desse kostnadene må reknast som ein del av totalbildet og vil i mange tilfelle redusere eller oppheve ei eventuell innsparing i personalbruk.

Arbeidsgruppa vurderer difor at eventuelle økonomiske gevinstar i hovudsak er indirekte, til dømes gjennom betre planlegging og mindre behov for improviserte løysingar, og ikkje som direkte budsjettkutt.

3.3 Avgrensing

Arbeidsgruppa har ikkje vurdert løysingar som inneber regelmessig pendling mellom skular i skuledagen som realistiske i Vinje kommune. Vidare er det ikkje foreslått tiltak som legg opp til strukturelle endringar, reduksjon i skuletilbod eller auka bruk av elevskyss utover det som allereie er nødvendig i dag.

Oppsummerande tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Samarbeid om spesialkompetanse	Fagleg støtte ved behov, ikkje fast deling
2. Avgrensa samarbeid om særskilde tilbod	Unntaksløysingar der avstand gjer det forsvarleg
3. Administrative samarbeidsløysingar	Erfaringsdeling, ikkje nye funksjonar

4. Gevinstrealisering

Arbeidsgruppa vil understreke at mogleg innsparing er vurdert med stor varsemd. Når ein tek omsyn til skysskostnader, køyring i arbeidstid og individuelt behov for tilhøyre, er netto økonomisk gevinst av tiltaka avgrensa. I fleire tilfelle vil skysskostnader kunne redusere eller oppheve ei eventuell innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert

Samarbeid om spesialkompetanse	0	0	Tiltaket er fagleg, ikkje økonomisk
Avgrensa samarbeid om særskilde grupper	0	0	Vedtak om ITO fordelast på fleire elevar
Administrative samarbeidsløysingar	100	100	Ingen auka tilsetting på økonomiavdelinga og redusert stilling for konsulentane på skulen.
Sum før skysskostnader	100	100	
Estimerte auka skysskostnader	-100	-100	Avhengig av omfang
Netto anslått effekt	0	0	Netto anslått effekt

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppa

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Samarbeid på tvers kan gje fagleg styrke og samarbeid, men har svært avgrensa økonomisk effekt. Om noko i det heile.	Lange avstandar, skysskostnader og fullt utnytta stillingar gjer store innsparingseffektar lite realistiske

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak	0	0	0	0

Arbeidsgruppa vurderer at samarbeid mellom skulane i Vinje kommune primært bør nyttast for å sikre kvalitet og tilgang til spesialkompetanse. Vidare forventningar om vesentlege økonomiske innsparingar gjennom slike tiltak blir ikkje vurderte som realistiske innanfor dei geografiske og driftsmessige rammene kommunen har.

ARBEIDSGRUPPE SFO –

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidsgruppa har som oppdrag og sjå på bemanning, organisering og brukarbetaling i SFO.

Maria Bruleite Bjåen	Verksemdsleiar Øyffjell oppvekstsenter	Arbeidsgruppeleder
Aud Lillian Hustveit	Verksemdsleiar Rauland skule	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppa hadde fyrste møte fredag 17.04. Andre møtet 29.04, eit tredje møte 05.06 i tillegg til felles workshops i oppvekst.

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har jobba med ulike tiltak og endringar knytt til SFO i Vinje kommune. Eit tiltak er å samle SFO ved Rauland skule til ei avdeling. Dette vil føre til mindre ressursbruk og lågare lønsutgifter.

Eit anna tiltak er å gjere endringar i dei lokale vedtektene. Vinje kommune har i dag gratis SFO for alle elevar i 1.-3.trinn medan lovpålagt gratis kjernetid er 12 timar per veke. Ved endring av dagens vedtekter vil ein få auka inntektene til SFO ved brukarbetaling utover 12 timar per veke for elevar i 1.-3.trinn.

Ved betaling i juleferie, påskeferie og sommarferie vil ein få ei meir realistisk påmelding til feriar, og få bemanna ut i frå eit faktisk antal elevar som møter. Det handlar og om å få til god bruk av ressursar på heile dagar med SFO.

Tiltaka knytt til 12 timar gratis kjernetid per veke, og betaling i feriar er endringar som gjerast gjennom revidering av kommunale vedtekter for SFO. Det vil føre til noko auka inntekter gjennom brukarbetaling, men og meir tydelege og klare vedtekter.

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert 3 tiltak.

1. Samle SFO ved Rauland skule på ei avdeling. Dette vil spare inn i 90% fagarbeiderstilling.
2. Gratis kjernetid, 12 timar per veke, for 1.-3. klasse. Per i dag har Vinje kommune gratis SFO for alle i 1.-3.klasse. Lovpålagt er det 12 timar gratis kjernetid per veke. Dette bør og inngå i feriar.
3. Betaling i juleferie, påskeferie og sommarferie vil føre til ei meir realistisk påmelding i feriane. 1.-3.trinn har 12 timar gratis kjernetid per veke som bør trekkast i frå på faktura ut i frå påmelding. Pris per kjøpedag i vedtektene i dag er 253kr per dag + mat.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaket knytt til ei SFO-avdeling ved Rauland skule vil føre til lågare lønsutgifter. Antal tilsette ved SFO heng saman med antal elevar som er påmeldt og kor mange som nyttar tilbodet. Konsekvensen vil bli ei større barnegruppe samla. Samstundes heng dette saman med storleik på kull og kor mange som nyttar per skuleår.

Tiltak knytt til gratis kjernetid i SFO vil gi auka brukarbetaling om ein nyttar SFO utover 12 timar for elevar i 1.-3.trinn. Samstundes vil dette tiltaket kanskje føre til ei meir realistisk påmelding og tildeling av plassar. Ein opplever i Vinje kommune i dag at fleire har tildelt SFO plass, men at plassen ikkje blir nytta. Søkjartala vil mogeleg blir meir realistiske og ein får bemanna kvar SFO ut i frå eit meir reelt behov. Søkjartala ved dei ulike skulane vil variererere frå år til år, så inntekta knytt til dette kan variere.

Ved betaling i juleferie, påskeferie og sommarferie vil ein få brukarbetaling i feriar. Kommunen er heller ikkje plikta til å ha SFO feriane, men før og etter skuletid (Opplæringslova § 4-5). Haustferie og vinterferie følgjer no vanleg tilbod for elevane jamfør vedtektene, og er noko arbeidsgruppa tenkjer bør vere slik. Føresette har og begrensa med ferie ein kan ta ut i løpet av eit år. I Vinje kommune ser ein likevel at juleferie og påskeferie har låg påmelding, og at i sommarferiar kan det vere påmeldingar, men færre som møter sjølv om påmeldinga er bindande. Ved betaling vil ein mogeleg få ei påmelding ut i frå faktisk behov og ein får ei realistisk bemanning på heile dagar med SFO. Her kan ein framleis ha 12 timar gratis kjernetid som blir trekt i frå på fakturagrunnlaget for elevar i 1.-3.trinn.

Tiltaka over som vil gi auka brukarbetaling kan føre til at færre nyttar SFO grunna auka kostandar for føresette. SFO skal vere ein stad der elevane skal få ei meiningsfull fritid med leik, fellesskap, trivsel og glede. SFO skal ivareta elevane sine behov for omsorg og tilsyn, og skape gode arenaer for utvikling, meistring og sosiale fellesskap (*Rammeplan for SFO*). Med endringane i tiltaka over ynskjer me ein føreseieleg SFO. Der påmeldingar og tildelte plassar gir eit godt grunnlag for oppmøte som fører til god ressursbruk, føreseielegheit for tilsette og for betre planlegging av aktivitetar.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Ei SFO avdeling ved Rauland skule	Samle SFO på ei avdeling
2. Gratis kjernetid 1.-3.klasse	Gratis kjernetid, 12 timar per veke, for 1.-3.trinn
3. Betaling i juleferie, påskeferie, sommarferie	Betaling for påmeldte dagar i juleferie, påskeferie og sommarferie. Gratis kjernetid på 12 timar for 1.-3.trinn trekkjast i frå.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Ei SFO avdeling ved Rauland skule	450-500	450-500	Dette blir gjort frå oppstart nytt skuleår 2026/2027 - Vanskeleg å talfeste for åra framover, fordi ein ikkje veit kor mange som vil nytte SFO i åra framover. Blir det mange, må ein igjen auke ressurs knytt til SFO
2. Gratis kjernetid 1.-3.klasse	600	400	Endring i kommunale SFO-vedtekter - Noko vanskeleg å talfeste fram i tid, då antal som melder på og nyttar SFO varierer frå år til år - Utgangspunktet er tal for skuleåret 25/26 - Usikkerheit kring kor mange som melder på utover 12 timar om det blir ei vedtaksendring kring dette, då blir inntekt/besparelse noko heilt anna enn tala her
3. Betaling i juleferie, påskeferie, sommarferie	50-100	50-100	Endring i kommunale SFO-vedtekter - Her kan talgrunnlaget variere veldig frå ferie til ferie, år til år og SFO til SFO. - Kor mange som vil melde på og nytte ferietilbod ved ei endring er og vanskeleg å anslå

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Ei SFO avdeling ved Rauland skule	- Betre bruk av ressursar - Ein må framleis sjå på påmelding og antal tildelte plassar med tanke på bemanningsnorm, som lokalt er 11-13 born per vaksen
Gratis kjernetid 1.-3.klasse	- Me får inn brukarbetaling for elevar som nyttar SFO meir enn 12 timar i 1.-3.trinn - Auka brukarbetaling kan føre til ei meir realistisk påmelding og tildeling av plass. Ein får bemanna ut i frå faktisk antal elevar. - Ved gratis SFO-plass, slik det er i dag, ser ein at mange er påmeldt, men at langt i frå alle nyttar heile tilbodet/plassen - Kan blir færre som nyttar SFO ved brukarbetaling utover 12 timar, og som missar verdifull tid i eit sosialt fellesskap saman med andre jamnaldrande
Betaling i juleferie, påskeferie, sommarferie	- Auka inntekt gjennom brukarbetaling - SFO tilbod i feriane er ikkje lovpålagt - Fleire melder på utan å nytte tilbodet/plassen, og ved betaling tenkjer me at ein får ei meir realistisk feriepåmelding enn i dag. - Det blir ei auka utgift for føresette som kan føre til mindre bruk av SFO

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
Ei SFO avdeling ved Rauland skule	450-500	450-500	450-500	450-500
Gratis kjernetid 1.-3.klasse	600	400	400	400
Betaling i juleferie, påskeferie, sommarferie	50-100	50-100	50-100	50-100

ARBEIDSGRUPPE 29

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport 29 Vaksenopplæring - bemanning og organisering

1. Mandat og rammer

Vaksenopplæring – ressursbruk og organisering

Arbeidsgruppa har som oppdrag å sjå på kva som vil vere naturleg nivå på vaksenopplæringstilbodet, VO, i Vinje kommune. Dette må vere tufta på gjeldande lovverk og i høve deltakartal. Tilbodet Vinje kommune gjev til vaksne innvandrarak er avhengig av tal på flyktningar kommunestyret vedtek og kven me faktisk får busett i kommunen vår. Gruppa har sett på korleis me kan rigge vaksenopplæringa

best mogleg innanfor fornuftige rammer og med best mogleg resultat for deltakarar, samfunn og kommunen som organisasjon.

2 Organisering og gjennomføring

Gruppa har møtast 3 gonger der fyrste møtet gjekk ut på å orientere ny leiar på Åmot skule om korleis dagens VO blir organisert. Her blei også litt av Vinje VO si historie presentert for å klargjere kontekst for forståing av dagens drift.

På møtet la avdelingsleiar for VO fram tal på deltakarar, tilsette og ulike spor kommunen tilbyr i dag. Så gjekk me gjennom framtidige tal og såg på om me kunne redusere drifta innanfor gjeldande lovverk. Innsparing her vil i hovudsak vere på lærarkrefter. VO er i omlegging nasjonalt på grunn av endring i lovverk og rettar. Dessutan har talet på flyktningar og familiegjenforeiningar gått ned, slik at Vinje VO naturleg vil kunne skalerast ned. Avdelingsleiar hevda at dei kan greie seg med eit heilt årsverk mindre og i tillegg ville ha kunne spart ein god del på transport dersom ikkje kommunen hadde eit vedtak om spreidd busetjing av flyktningane. Dette er eit større spørsmål som dreier seg om tilgangar på hus, arbeidstreningsbedrifter og språkpraksis samt fordeling av trykk med mange flyktningar samla på ein stad. I tillegg vart det hevda at kommunen som arbeidsgjevar i større grad måtte bidra med desse språk- og arbeidstreningsplassane.

Ei omlegging av integreringstenesta, busetjing og vaksenopplæring vil krevje ei politisk sak med eit nytt vedtak om **ikkje**-desentralisert busetnad. Denne rapporten vil difor vere påverka av politisk vilje til ny praksis.

Anders Sandvik	kommunalsjef	Arbeidsgruppeleder
Halvor Otterholt	Avd. leiar VO	Arbeidsgruppedeltaker
Gisle B. Espedalen	Rektor Åmot skule	Arbeidsgruppedeltaker

3.0 Utgreiing

Det fyrste og mest omfattande tiltaket gruppa såg på var å harmonisere tal på spor/grupper for deltakarar på vaksenopplæringa. Med færre busette innvandrar med rettar til opplæring vil det vere naturleg å gå frå 3 til 2. Spor kan forklarast med klasse eller gruppe som er basert på kompetansenivå og språkbakgrunn. Det handlar om når dei kjem til landet og busetjast i Vinje kommune. Sjølv om VO skal syte for individuelt tilpassa opplæring, er det klart at for store sklinader mellom elevane vil gjere opplæringsarbeidet særskilt krevjande og læringsutbytte for elevane redusert. Av erfaring ser me at skreddarsaum på individnivå er det som gjev best resultat. Likevel ser me at tal på elevar og deira behov gjev oss høve til å gå ned til 2 spor eller grupper frå januar 2027.

Dersom fleire VO-elevar er på same praksisstad og har språksis på same dagar, vil det kunne arrangerast samkøyring som vil kunne spare ein del transportutgifter. Truleg kan dette også frigjere ei prosentstilling i storleik 25-50 % i høve redusert tidsbruk på reiser mellom praksisstadene for lærarane.

Meir språkpraksis i Vinje kommunes ulike verksemdar ville kunne gje innsparing, men her blir det hevda at kapasiteten nett no er sprengt. Det er ikkje ledige språkplassar i kommunen i dag. Me må jobbe med å endre haldningar til å ha med seg praksiskandidatar i ulike bransjar som ikkje tradisjonelt har hatt det. Det kan også bli aktuelt i framtida med ny praksis og andre arbeidsmåtar innan ulike fagområde. Til dømes kan det vere aktuelt å sjå på om ein utifrå lovverket kan nytte ikkje-faglært arbeidskraft på fagområde kor me har kapasitetsproblem i høve rekruttering. Dette gjeld truleg både på oppvekst- og helsefeltet der me har nasjonale utfordringar med å skaffe nok fagfolk.

Ved busetjing sentralt i Åmot eller Rauland vil me få store innsparingar på skyss. Leiinga ved VO har sjekka ut høve til å nytte ordinær skulebuss for elevane på VO. Statsforvaltar held på at dette ikkje er foreinleg med heildagstilbod: VO har 37,5 timar i 47 veker som då går langt utover ordinært skuleår i grunnskulen. I dag har Vinje kommunes VO store utgifter med å skyss deltakarane både til og frå. I eit totalrekneskap har ein sett på at det er rimelegare å tilsette egne sjåførar som då kan fylle opp stillingane mellom køyringane med øvingskøyring og språktrening. I tillegg køyrer dei barnehagar, skular, HEM og kultur på aktivitetar og ekskursjonar som Vinje kommune elles måtte leigd inn eksternt. Etter anbodsinnhenting såg ein at dagens ordning blei langt rimelegare. Til dømes ville ei fast rute morgon og ettermiddag mellom Rauland og Åmot hatt ein årleg kostnad omkring tre kvart million. Dette gjev difor ein nettogevinst ved å ha egne bilar og sjåførar mot å leige inn eksterne aktørar. Kollektiv transport er elles ikkje mogleg å nytte, då det som kjent er eit marginalt tilbod i vårt område. Så lenge ein stor del av flyktningane manglar sertifikat og eigen bil, må kommunen legge til rette for transport. Det er også gjort vurderingar kring utfordringane med å sende vaksne og barn på same skuleskyssbuss. Mange kjenner seg ikkje komfortable med dette. Enkelte barn og heimar har uttrykt at dei er utrygge når me har prøvd ut dette tidlegare. Dessutan er det ikkje plass på alle rutene.

Totalkostnadene for skuleskyssen slik det er organisert i dag :

Sjåførar: 80 % +50 % = 130 % : Kr 960 000,-

To bussar à kr 200 000,- : kr 400 000,-

Samla utgifter skyss : **kr 1 360 000,-**

Innsparing for andre verksemdar i kommunen som nyttar VO sine bussar : kr 250 000,-

Reelle kostnader ved å ha skyss i eigen regi : **kr 1 110 000,-**

Me har riktig kompetanse på plass i dei fleste stillingane på VO. Nokre overføringar til ordinær grunnskule vil kunne vere aktuelt. Elles er det mogleg å gjennomføre innsparingar med naturleg avgang som pensjon.

Når me ser på driftsmidlar vil det vere mogleg å spare noko på læreverk og læremidlar ved å få færre deltakarar og gå frå tre til to spor.

3.1 Beskriving av tiltak

1. Færre spor

Arbeidsgruppa har vurdert og konkludert etter tal på aktuelle deltakarar i VO frå nyåret 2027 at det vil vere naturleg å gå frå 3 til 2 nivåspor. Med det elevgrunnlaget me har frå hausten, vil det framleis vere naudsynt å gje tilpassa tilbod på tre nivå. Grunnen til at me ikkje kan redusere til to spor før januar 2027 er elevgrunnlaget med unge deltakarar som har krav på delvis grunnskuleopplæring. -To spor vil gje lønsreduksjon på om lag eitt årsverk som med sosiale utgifter utgjir kr 970 000,- -40 % færre deltakarar vil kunne redusere driftsmidlane med 40 %: 25 X 6000,- = 150 000, **Innsparing ved overgang til to spor: om lag kr 1 100 000,-**

2. Reduksjon transport – Scenario A - naturleg konsekvens

To spor og færre elevar vil kunne redusere behovet til ein buss og ein sjåfør i 80 % stilling. Dette vil kunne gje ei innsparing på å redusere dagens transportordning:

-Innsparing buss sjåfør 50 %: kr 330 000,- (inkl sos.ugifter)

-Totale driftsutgifter kutta for ein buss: kr 200 000,-

Totalinnsparing reduksjon transport Scenario A kr 530 000,-

Endra busetjingpraksis - Scenario B – krev politiske vedtak.

Ved å endre **busetjingspolitikken** som i dag syter for at flyktningar blir busett over heile vår vidstrakte kommune, vil me kunne redusere transportutgiftene monaleg. Kommunen har i dag to 16-seters minibussar med sjåfør som fraktar flyktningane frå Edland, Rauland og Øyfjell til Åmot for skuletilbod og språkpraksis. Om det kapasitetsmessig er mogleg å busetje alle i gangavstand eller med høve til å fylgje vanleg skulerute til VO, vil det vere store innsparingar på dette feltet. Me må likevel syte for transport for nokon begge vegar og heimatt for alle. Truleg vil VO kunne greie seg med ein buss og ein sjåfør i 50 %. Dette vil gje ei monaleg innsparing med om lag 80 %,

-Reduksjon 80 % sjåførstilling utgjer totalt kr 510 000,-

-Reduserte driftskostnader på ein buss på om lag kr 200 000,-

Totalinnsparing reduksjon transport Scenario B : kr 710 000,-

3. Endre språkpraksis og arbeidstreningsplassar

Ved å endre dagens ordning med innkjøp av språk- og arbeidstreningsplassar frå NAV og Kvito vil me kunne spare ein del midlar. Deltakarane vil likevel ha krav på og behov for desse som me då må finne andre stader. Reelle innsparingar her ligg på Integrerings-ansvaret i kommunen, slik at ikkje innsparinga vil treffe på VO.

- **Innsparing på VO på kontaktar og program vil bli om lag kr 15 000,- (Integringstenesta kjem i tillegg)**

4. Fjerne eller dekomponere førarkortordninga

Gjennom fleire år har integreringstenesta og VO i Vinje kommune vurdert det hensiktsmessig å støtte flyktningar og andre på introduksjonsordninga med å skaffe seg førarkort. Det har vore vurdert som viktig utifrå ei heilskapstanke om at ein treng bil i Vinje. Dette på grunn av avstandar, farlege vegar og vértilhøve. Mange av dei som har gjennomført køyreopplæring i VO sin regi har også fått seg jobb pga førarkort. Ein må difor sjå denne ressursbruken i samanheng med samfunnsøkonomi elles. Hadde me ikkje hatt køyreopplæring, ville truleg kommunens kostnader auka på andre sektorar. Dette er altså viktige vurderingar som må gjerast.

I hovudtrekk har det vore to delar av denne støtta. Kronestøtte til førarkort, teori og øvingskøyring og øvingskøyring med kommunalt tilsett då det har vore vanskeleg å finne friviljuge til å ta denne jobben. Kronestøtta på kr 10 000,- x tal førarkort årleg har i snitt gjeve eit årleg beløp kring kr 50 000,- totalt. Øvingskøyring med lærarar og/eller eigen tilsett minibuss-sjåfør. Kostnader har i snitt utgjort 50 % stilling med ein totalkostnad på om lag 350 000,-

-Driftskostnad på øvingsbil har vore omkring 40 000,-

- **Innsparing ved å fjerne førarkortordning med opplæring er anslått om lag kr 440 000,-**

3.2 Konsekvenser av tiltak

1. Færre spor

Tiltaket vil føre til at me kan greie å gje fullverdig tilbod med reduksjon på 100 % lærarstilling frå og med 01.01.2027. På grunn av varsla avgang med pensjon som ikkje treng erstattast vil det ikkje gje konsekvensar for andre arbeidstakarar.

Ei utfordring vil likevel vere at det kjem til nye deltakarar til ulike tider på året. Sjølv om me no primært tek i mot ukrainarar, er det enorme skilnader på deira bakgrunn og føresetnader for læring og kvalifisering. Reduksjonen vil føre til at me i mindre grad kan tilby skreddarsydde opplegg for alle, slik me har kunna me to «hovudspor» og eit «oppsamlingsløp». Såleis vil ein konsekvens bli at me i ein overgangsperiode kan få ein lågare gjennomføringsgrad og færre som raskt går over i ordinært arbeidsliv. Kommunens utgifter til NAV sine støtteordningar vil kunne auke. Dette blir spekulasjonar og bør monitorerast undervegs. Truleg vil denne ulempa bli dempa med ein reduksjon på talet på deltakarar som ser ut til å bli monaleg redusert frå omkring 60 til 35.

2. Reduksjon transport

Vinje kommune vil kunne spare inn driftsutgifter og vedlikehald på to køyretøy med beløp kring 2 x 200 000,- årleg. To sjåførstillingar som sjåast i samband med praksiskøyring og førarkortopplæring og anna kommunal oppdragskøyring vil kunne gje ei innsparing på om lag 1300 000,- årleg. (84 + 50 %) Ein konsekvens vil vere at to tilsette vil miste eksisterande arbeid, men har rettar som tilsette i kommunen. Andre oppgåver vil måtte vurderast.

Innsparing må sjåast i samband med dagens busetjing av VO-deltakarar utan at me driftar transporten sjølv, vil gje oss store utgifter på innleige av transport eksternt. Dette har variert frå år til år på kor deltakarane faktisk har budd. Eit anslag her vil kunne ligge mellom 1 og 1,5 million årleg. Ein kan ikkje utan vidare legge opp til at deltakarane på VO kan fylgje ordinært oppsett skuleskyss. Dette gjeld mellom anna lengde på skuledag i høve lovkrav. Her må me likevel skilje med at det er mogleg til og frå Rauland. Såleis vil det vere aktuelt å seie at me kan greie denne innsparinga med god effekt dersom me har busetnad i berre Rauland og Åmot.

Ein må rekne med auka transportutgifter i både barnehage, skule, kultur og helse dersom dei to bussane og sjåførane vert tekne ut av drift. Eit erfaringsbasert anslag her om lag innsparer transportutgifter på om lag kr 250 000,- årleg.

3. Endre språkpraksis og arbeidstreningsplassar

Kommunen vil måtte kunne tilby fleire språk- og arbeidstreningsplassar for å demme opp for det behovet som er. Av erfaring veit me at denne delen av opplæringa har vore ein suksessfaktor for at VK har hatt relativt høg og rask overføring til ordinært arbeidsliv til offentlege og private verksemdar. Om ein ikkje greier å rekruttere nye bedrifter og auke tilbodet innan kommunal sektor, vil dette kunne føre til auka sosialutgifter gjennom NAV. Det blir difor viktig å starte dette arbeidet raskt om det blir aktuelt.

4. Fjerne eller dekomponere førarkortordninga

Det vil bli meir krevjande å skaffe seg førarkort for fleire av deltakarane på VO. Dette både fordi det blir auka kostnad og truleg eit lengre løp med øvingskøyring for dei fleste. I Vinje og omegn er det framleis ein del typer arbeid der førarkort og ok språk er einaste kvalifikasjonskrav. Desse vil då bli mindre aktuelle for dei som vil prøve å kome seg ut i arbeid for å bli økonomisk uavhengige. Dette vil kunne auke sosialutgiftene til kommunen men også gje større risiko for utanforskap. For høgare utdanna kandidatar på VO vil det kunne vere aktuelle stillingar som ikkje blir tilgjengelege for dei utan førarkort på grunn av for dårleg utbygd kollektivtilbod. Avstandane kan bli eit uoverstigeleg hinder som kan føre til fråflytting.

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Færre spor	Legge opp til 2 spor avhengig av kompetanse og
2. Reduksjon transport	Store skyssutgifter med heile kommunen busett
3. Endre språkpraksis	Større del av undervisningstilbodet som praksis. Fleir på same praksisplass. Ikkje kjøpe eksterne praksisplassar.
4. Fjerne førarkortopplæringa	Kutte ut tilskotsordninga og øvingskøyning som tilbod i opplæringstida-

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Færre spor	1100	1150	Stabilt tal på deltakarar og relativt homogen gruppe
2. Reduksjon transport Scenario A Scenario B	530	530 710	I denne omgang ser me at reduksjon i transport vil gje ein direkte innsparing som naturleg fylgje av færre elevar. Her er gevinstrealisering avhengig av vedtak om sentralisert busetnad og tilgjengelege bustader.
3. Endre språkpraksis	15	15	Fleire verksemdar i kommunen og næringslivet må vere viljuge til å bidra med fleire arbeids- og språktreningsplassar.
4. Fjerne førarkortopplæringa	440	440	Her må det vere politisk vilje til å fjerne ordninga og samstundes forståing for at dette vil kunne gje større utsikter hjå både integreringstenesta og NAV då det vil kunne ta lengre tid å gjere nyankomne sjølvhjulpne og tilgang til eit større arbeidsmarked.

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
1-3 . Arbeidsgruppa framlegg er å gjennomføre dei tre fyrste tiltaka, då dette er naturleg som fylgje av mindre volum på VO i åra som kjem. Arbeidsgruppa vil ikkje tilrå å endre ordninga med subsidiert førarkort og køyreopplæring i VO.	Dei tre fyste tiltaka er gjennomførbare og fornuftige dersom ikkje verda skulle endre seg radikalt og Vinje ville ha fått mange nye innvandrarakar med store behov og rettar. Me det nivået me legg opp til her, vil det etter vår oppfatning og i høve til gjeldande lovverk og dagens behov vere forsvarleg tilbod og gje og eit fagmiljø på riktig nivå. Den mest synlege negative konsekvensen vil vere at ein til to sjåførar som også spelar ein viktig rolle i kvardagen på VO vil miste sine jobbar. Dei har rettar som tilsette i Vinje kommune og vil kunne ha rett på anna arbeid i kommunen. Gjennom ei årrekkje har me sett dette som eit viktig verkemiddel for integrering og deltaking i samfunn og arbeidsliv. Førarkort har i seg sjølv vore ei motivasjon for språkopplæring på ein plass kor kollektivtrafikk ikkje funkar godt nok. Truleg vil kommunen få større utgifter om ein kuttar tiltaket. Ein kan også få større sosial ulikskap og/eller fråflytting når det blir vanskeleg å kome seg ut i arbeidsliv eller delta i ulike aktivitetar.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak	2085	2135	2200	2200

GRUPPE 30: BARNEHAGE

Berekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

Arbeidsgruppa har som oppdrag og sjå på moglege innsparingar på ulike områder under tenesteområdet barnehage.

Denne gruppa skal sjå på korleis me kan organisere drift av barnehagen for å spare ressursar og sjå om det er økonomiske gevinstar. Me skal vurdere: opningstider, sommarstengt, opptak, bemanning, og sjukefråvær

2 Organisering og gjennomføring

<i>Namn</i>	<i>Tittel</i>	
Marte Nystog	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppeleder
Heidi Rønningen	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Katrine Grindalen	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Unni Kristensen	Ass. Verksemdleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Vivi F. Smidesang	Konsulent	Arbeidsgruppedeltaker

3.0 Utredning

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert ulike tiltak som tilsaman kan gje større utnytting av ressursane i barnehagane på fleire områder og med ulike perspektiv og vinklingar. Me har sett på fleire tiltak som handlar om barnehagetilbodet, og tiltak som handlar om bemanning.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Nye vedtekter for Vinje barnehagen.
Endringar for foreldre
Endringar for tilsette

3.3 Oppsummering:

Arbeidsgruppa har sett på barnehagen sin praksis og tilbod. Målet er å sikre eit berekraftig barnehagetilbod.

Fleire av tilboda/ordningane me har til foreldre er "Vinje standard", og har vore innført som støtteordningar for låginntektsfamiliar. Dette er gjort som fylgje av lokale politiske vedtak. No er satsen for barnehage så låg nasjonalt at ein tenker at desse ordningane kan fjernast, og at ein kan bruke nasjonale standardar.
(ein barnehage plass i Vinje kostar no 700,- pr. mnd og 500,- for mat)

Me har, samanlikna med mange andre kommunar, ei raus opningstid og erause på å tilpasse for familiane.
Vinje barnehagane har hatt gode rammer og fleire tilsette enn nasjonal bemanningsnorm.

Samla vurdering: Tiltaka kan gje økonomiske innsparingar og betre ressursutnytting på kort sikt, men kan få negative konsekvensar for kvalitet, rekruttering og attraktiviteten og omdømme til kommunen på lengre sikt. Det er difor viktig å vurdere balansen mellom innsparing og eit forsvarleg og kvalitativt godt barnehagetilbod.

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Opningstider	- Fleire alternative forslag frå gruppa - 7.30-16.30 - 7.00-16.30 Frå dagens 6.45-17.00 (med utvida søknad mellom 6.45-7.30 og 16.30-17.00) Det er mykje adm arbeid med søknadar slik som det er idag Maks 45 timars opphald tid for barna, det vil seie maks 9 timar pr. Det Ikkje ei økonomisk innsparing, men eit tiltak til barns beste og eit bidrag til berekraftig drift.
2. Feriestengt	Fleire alternativ som kan vera aktuelt: - Mest aktuelt: Feriestengt 3 veker på sommaren – sama som SFO - Alternativ: alle barnehagane har stengt 2 veker om sommaren, veke 29 og 30. (no har Rauland barnehage ope heile sommaren)med teksten: Veke 28 og 31 vert vurdert i kvar barnehage. Vurderinga vert gjort på bakgrunn av behov og om det er mogleg å gjennomføre praktisk og økonomisk. Det må vera eit minimum påmeldte for at barnehagen skal vera open. - Feriestengt mellom jol og nyttår: Mest aktuelt: ope mellom jol og nytt år men med eit minimums tal påmeldte, feks 3 stk. - Feriestengt i påska Mest aktuelt: ope med eit minimums tal på påmeldte, feks 3 stk - Uansett aktuelt: Samarbeid med SFO i feriane
3. Opptak	- Eit eller to opptak i løpet av barnehageåret – frå dagens løpande opptak heile året. Mest reelt: to opptak – august og januar. - Foreldre må sei ja til plassen frå den mnd dei fyller eit år- betale frå fylte 1 år eller stå på venteliste (dagens praksis har vore at me har sagt ja til alle som har søkt frå den datoen foreldra ynskjer) - Gje tilbod i den barnehagen som har ledig plass. (Dagens praksis er å strekke seg veldig langt for å gje plass på 1.valet)
4. Bemanning	- Bemanning etter Barnehagelova (frå noverande “Vinje norm”) Det vil seie: - 1 vaksen pr 3 barn under 3 år - 1 vaksen pr 6 barn over 3 år. Dette er minste bemanningsnorm.
5. Matansvarleg	- Fjerne matansvarlege i barnehagane - Ha niste som alternativ
6. Diverse foreldrebetaling	- Lågare inntektsgrense – redusert betaling, frå 4 G (Vinje standard) til Nasjonale retningslinjer (2G) - - 30 % for barn nummer 2 (mot 50 % i dag som er Vinje standard) - Høgare matbetaling (noverande sum er 500,- for 5 dagar) - Fjerne tilbodet om gratis barnehage for dei som er i introprogram- dette er ein Vinje standard.

	- Tilby 5 dagars plass mot dagens 3,4 og 5 dagars plass som ikkje er lovpålagt.
7. Redusert sjukefråver	- Få ned sjukefråveret med 1 %

4. Gevinstrealisering

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Opningstider	300 100	300 100	Alternativ 1: 7.30-16.30 Alternativ 2: 7.00-16.30
2.Feriestengt	250 100 50	250 100 50	Alternativ 1; At alle barnehagane har feriestengt 3 veker om sommaren (same som SFO) Alternativ 2; At alle barnehagene har feriestengt 2 veker om sommaren Stengt jol og påske
3..Opptak	50	200	Eit eller to opptak i året At foreldre må betale for plass frå 1 år eller risikere at det ikkje er plass når dei ynskjer det - då kan dei miste anledning til å motta kontantstøtte Dersom det er fullt i ein barnehage- tilby plass i ein annan barnehage i kommunen.
5.Bemanning	1500	3000	Lovpålagt minste bemanningsnorm
6.Matansvarleg i bhg	1470	1960	Lønnsutgifter til matansvarlege
7.Diverse betaling Ikkje så store summar å spare, men barnehagen er så billig no at det vil vera overkommerleg for dei fleste å betale faktisk kostnad.	150	150	Søskemoderasjon fylgjer dei nasjonale satsar Kun 5 dagars plass – auka statsstøtte - meir føreseieleg. Fjerne gratis barnehage for dei som er i introprogram, fylgje retningslinene for redusert betaling istadenfor - anbefaling frå integrering og bhg - dårleg integreringstiltak. 50 % for barn nummer to. Tredje er gratis- nasjonale retningslinier.
8.Redusert sjukefråver	770	800	Me veit at ein fråversdag kostar gjennomsnitt 4 000,- Fleire i gradert sjukemelding Nærleing – at leiarane har tid til å vera i barnehagen og nær sine tilsette. Sjukefråversoppfølging – høgare kompetanse Alternative arbeidsoppgåver i ein periode for dei som er sjuke

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Forslag - Ikkje alle forslag som er like lett å talfeste- dette er tiltak som kan skape ein meir effektiv og berekraftig utnytting av ressursane Alle talla er ca tall - Ved kortare opningstid og fleire av tiltaka trur me at me kan senke sjukefråver og ha bruk for færre vikarar. Me kan også behalde tilsette og ha god kvalitet på tilbodet - Minste bemanningsnorm - Kutte ut matfagansvarleg	Vurdering - Fleire av forslaga kan føre til at kommunen blir mindre attraktiv å bu i og vanskelegare å rekruttere. Mindre tilflytting og færre fagfolk i barnehagane. - Vanskelegare for foreldre å få kvardagslogistikken til å gå opp - Kortare opningstid vil ha effekt på sjukefråværet - færre vikarar – meir attraktiv arbeidsplass – barns beste- kortare dagar- mindre stress. Fleire tilsette på jobb når det er flest barn. - Mindre rom for tidleg innsats- for å forhindre utanforskap - Meir behov for spes. ped- dette har Vinje barnehagane hatt lite av då ein har hatt ressursar til å setje inn gode og passande tiltak. - Mindre tid til eit auka behov for foreldre rettleiing. - Me veit at alle kommunar strevar med å få tak i kvalifiserte barnehagefolk – me konkurrerer om dei same ressursane. Kva slags barnehagetilbod vil me gje- ynskjer ikkje å vera oppbevaringsplass, men gje eit godt pedagogisk og forsvarleg tilbod - Sikkerheit- store og gode uteområde i barnehagane krev godt oppsyn - Utan matansvarleg: Meir svinn, mindre fokus på sunn mat. - Me veit at Vinje ligg høgt oppe på statestikken av overvektige barn og at barnehagane kan utgjera ein forskjell på kosthaldsvanene. - Felles måltid gjev også utjamning av sosiale forskjellar. I andre enden er mange foreldre opptatt av sunn mat-

• Feriestengt 3 veker • Stengt jol og påske • Diverse foreldrebetaling • Redusert sjukefråver	attraktivt at det er matansvarleg i barnehagane. • Alt praktisk på kjøkkenet blir ordna og det blir utført godt reinhald, god oversikt og IK mat • Miljøfyrtårn: Svinn, kortreist og økologisk mat • Utan matansvarleg: innføre niste som eit forslag Enklare å administrere ferieavvikling, bruk for færre ferievikarar - heilt vanleg i dei fleste kommunar • Ikkje lovpålagt å ha ope desse dagane. • Tilsette får styrt ferien sin • Lite attraktivt for foreldre • Uansett kva som blir bestemt: Samarbeide i større grad med SFO i feriane- utnytte ressursane betre Mykje administrasjon å ha slike ekstra tilbod– lite utslag for foreldre no som prisen for bhg er så låg. Unødvendig med egne standarar slik prisen er i dag. Høgare kompetanse hos leiarar og betre samarbeid i kommunen kan gje betre og tettare oppfølging av sjukefråver- treng leiarar som har tid til å fylgje opp og gode tilretteleggingsplaner.
--	---

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
Tiltak	4440	6460*	7000*	7500*

- *Lågare barnetall- lågare minstebemanning i barnehagen

ARBEIDSGRUPPE 31, BARNEHAGE

DRIFT, ADM. RESSURS, LØN- OG LOKALE TILLEGG, OVERTID, PERMISJONAR OG LISENSAR.

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som oppdrag og sjå på moglege innsparingar på ulike områder under tenesteområdet barnehage.

Denne gruppa skal sjå på: Administrasjonsressurs, løn og lokale tillegg, overtid, permisjonar og lisensar

2 Organisering og gjennomføring

<i>Sett inn navn</i>	<i>Sett inn tittel</i>	
Marte Nystog	Verksemdleiar	Arbeidsgruppedelta ker
Katrine Grindalen	Verksemdleiar	Arbeidsgruppedelta ker
Unni Kristensen	Assisterande verksemdleiar	Arbeidsgruppedelta ker
Vivi F. Smidesang	Konsulent – oppvekst	Arbeidsgruppedelta ker
Heidi Rønningen	Verksemdleiar	Arbeidsgruppeleiar

Arbeidsgruppen har i perioden drøfta ulike innsparingstiltak, og korleis bruke ressursane på ein best mogeleg måte.

3.0 Utredning

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppen har vurdert ulike tiltak som tilsaman kan gje større utnytting av ressursane i barnehagane på fleire områder og med ulike perspektiv og vinklingar.

Me har sett på fleire tiltak som handlar om tilsette og organisering av barnehagen

3.2 Konsekvenser av tiltak

Endringar for tilsette

Endringar for føresette

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1.Ass.leiar ressurs	Ass.leiar ressurs, 0-30: 40 %, 31-60: 60 %, 61 – 100: 100 %. Barnehage med inntil 60 barn, kan spare inn 20 % pedagog stilling ved at ass.leiar går inn som pedagog på avdeling. Ass.leiar har 100 % stillingar, resterande % blir bruka på avdeling som pedagogar. Dette vil føre til at ein kan spare inn 40 % pedagog ressurs
2. Løn- og lønstillegg	I Vinje har me eit barnehagelærar tillegg på 24 000 kr over lokal stige høgskule min 3 år/lærar. Barnehage lærar 16 år ansiennitet - Vinje har 32 100 kr meir en KS sin garantiløn. I tillegg kjem eit pedagogisk leiar tillegg på 30 000 kr for dei som har det. I tillegg har Vinje ein ansiennitet utover 16 år – 20, 24, 34.
3.Overtid	Div møter på kveldstid, som FAU, foreldre – og personalmøte, fagkveldar, ha dette på dagtid. Dette fører til mindre overtidbetaling.
4.Permisjonar	Tilsette skal legge legetime ol til å passe deira arbeidstid, som før ein skal på jobb/etter, eller på ein fridag Stramme inn velferdspermisjon med løn Kikke på permisjonsreglementet – kommunalt
6.Ulike lisensar	Dette har me sjekka, ingen har lisensar dei kan kvitte seg med pr i dag i Vinjebarnehagen. Det blir jobba med i kommunen å få ei oversikt over alle lisensane kommunen har, kva det kostar og om ein treng alle
7.Vikar – lisensar	Er det nødvendig at alle vikarar og leikeressursar må meldast inn i td outlook, compilo? Ja, med unntak av td leikeressursar
8. Heiltidskultur	Dei fleste deltidstilsette i Vinjebarnehagen ynskjer å ha det.
9.Organisering av barnegrupper	Ikkje låse seg på alder til barna – ha avdelingar med blanda aldersgrupper. Ein gjer seg ikkje så sårbar med tanke på barn som begynnar i løpet av barnehageåret. Ein unngår “halv fulle” avdelingar, som ein må bemanne opp.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	<i>Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert</i>
1. Ass.leiar ressurs	Ca 150	150	Ass.leiar i ein barnehage mellom 30 – 60 barn, skal vere på avdeling som pedagog inntil 40 %. Ass.leiar har høgare løn enn ein pedagog, det betyr at ein ikkje kan spare inn lønsmidlar til ei 40 % stilling.
2.Overtid	600	800	Møter på dagtid, forslag til å løyse dette: Foreldre hentar barna kl 15.00 to dagar pr mnd
3.Permisjonar	?	?	tilsette skal legge legetime ol til å passe deira arbeidstid, som før ein skal på jobb/etter, eller på ein fridag Stramme inn velferdspermisjon med løn Kikke på permisjonsreglementet – går det ann å stramme inn?
4.Løn - og lønstillegg	?	?	I Vinje har me eit barnehagelærer tillegg på 24000 kr over lokal stige høgskule min 3 år/lærer. Barnehage lærar 16 år ansiennitet - Vinje har 32100 kr meir en KS sin garantiløn. I tillegg kjem eit pedagogisk leiar tillegg på 30 000 kr for dei som har det. I tillegg har Vinje ein ansiennitet utover 16 år – 20, 24, 34.
5.Organisering av barnegruppa	?	?	Ikkje låse seg på alder til barna – ha avdelingar med blanda aldersgrupper. Ein gjer seg ikkje så sårbar med tanke på barn som begynnar i løpet av barnehageåret. Ein unngår “halv fulle” avdelingar, som ein må bemanne opp. Vanskeleg å tallfeste

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
-------------	---------------------------------------

• Forslag • Ikkje alle forslaga som er lett å tallfeste, dette er tiltak som kan tilsaman skape ein meir effektiv utnytting av ressursane. Ass.leiar ressurs Løn og lønstillegg Overtid Permisjonar	• Vurdering • Nokre av forslaga kan føre til at Vinje kommune blir ein mindre attraktiv arbeidsgivar. Utvikling av barnehagen kjem til å bli meir utfordrande å få til, noko det allereie er pr i dag med tanke på kapasitet. Vinje kommune ligg høgare enn KS sin garanti løn, og har høgare tillegg. Dette er viktig å kikke på. Det opplevast som at løn har ikkje hatt ein ynskt effekt på å få tak i fleire barnehagelærarar. Felles møter på dagtid vil føre til lite overtidbetaling. Tilsette som er klare for læring/ta imot kunnskap på ein annan måte enn dei har på kveldstid. Foreldre som må hente barna sine innan kl 15.00 ein eller to gonger pr mnd, kan vere utfordrande å få til for nokre føresette. Ein kan spare inn på vikarbudsjettet ved at ein strammar inn med tanke på når tid tilsette får permisjon med løn.
--	---

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	750	1000	1000	1000

Kort oppsummering – barnehage (arbeidsgruppe 31)

- Arbeidsgruppa har vurdert tiltak for meir effektiv drift av barnehagane i Vinje, med fokus på bemanning, løn, overtid og organisering.

Viktige tiltak

- **Meir bruk av assisterande leiar i drift**
→ kan redusere behov for pedagogstillingar
- **Redusere overtid**
→ møte flyttast til dagtid
- **Stramme inn permisjonar**
→ mindre vikarbehov
- **Vurdere lønsnivå og tillegg**
→ ligg i dag over KS
- **Meir fleksibel organisering av barnegrupper**

Økonomisk effekt

- Overtid: **ca. 600 000 kr (2027), 800 000 kr årleg frå 2028** https://digivest-my.sharepoint.com/personal/heidi_ronningen_vinje_kommune_no/_layouts/15/Doc.aspx?sourcedoc=%7BB3AD89EB-960D-4CA7-BBCE-4A1C9FEAF844%7D&file=Rapportmal_Arbeidsgrupper_Vinje_2026.docx&action=default&mobileRedirect=true
- Assisterande leiar: **ca. 150 000 kr årleg**
- Samla innsparing:
 - **ca. 750 000 kr i 2027**
 - **ca. 1 000 000 kr årleg frå 2028**
- (Fleire tiltak er ikkje talfesta, men kan gi ekstra effekt.)

Risiko og konsekvensar

- Kan gjere kommunen **mindre attraktiv som arbeidsgivar**
- Mindre tid til leing og kvalitetsutvikling
- Endringar kan påverke **tilsette og føresette** (t.d. henting kl. 15 enkelte dagar)

Konklusjon

- Tiltaka gir eit potensial for **om lag 1 mill. kr i årleg innsparing**, men krev avveging mot kvalitet, arbeidsmiljø og rekruttering. Nokre tiltak bør utgreiast vidare før endeleg vedtak.

ARBEIDSGRUPPE - BARNEHAGE 32

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppen har som oppdrag og sjå på moglege innsparingar ved å samle barnehage og skule i Edland til oppvekstsenter.

2 Organisering og gjennomføring

Katrine Grindalen	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppeleder
Rune Sudbø	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppedeltaker
Maria Bjåen	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppedeltaker

3.0 Utredning

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert kva ein samordna drift av barnehage og skule i Edland kan gje av økonomiske gevinstar, og kva konsekvensar (fordelar og ulemper) ei slik organisering kan ha.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Nedbemanning leiarnivå

Auka merkantil ressurs

Endring for tilsette

Endring for føresette

Korleis ivareta nærleing?

Korleis ivareta barnehagens fysiske inn- og utemiljø ved samlokalisering? Her er det lovkrav knytt til areal inne og ute. Dette er og barnehagens tredje pedagog, og eit viktig pedagogisk verktøy.

Edland barnehage har ligge inne i kommunens investeringsplan. I det ligg det politisk semje om at barnehagen, slik han er i dag, er ei mellombels løysing med tanke på rasjonell bruk, bygningsteknisk kvalitet og kapasitet. I dag er det også teke i bruk ein relativt kostbar brakkeløysing for å løyse kapasitetsbehova.

Det er i eit forprosjekt utgreidd to alternativ i høve «ny» barnehage i Edland.

Alternativ 1: Ombygging av helsehuset til barnehage, samt samanbygging av dei to bygga, inkl. uteområde – Kalkulert til om lag 60 000 000,- inkl. mva.

Alternativ 2: Påbygg og ombygging av dagens barnehagebygg inkl. uteområde – kalkulert til om lag 52 000 000,- inkl. mva og riving av helsehuset.

Alternativ 3 med oppvekstsenter i dagens skulebygg:

Riving helsehuset 520 m²; kr 1 300 000 eks. mva

Riving eksisterande barnehagebygg 540 m²; kr 1 360 000 eks. mva

Ombygging i eksisterande skulebygg til oppvekstsenter; kr 20 000 000 eks. mva (forutsett ombygging av om lag 4 – 500 m²).

Opparbeiding uteområde for oppvekstsenter: kr 5 000 000,- eks. mva

Totaltkostnad ca 34 000 000 inkl. mva

Mogleg innsparing investering : 18 000 000,-

Samling av barnehage/skule i dagens skulebygg vil kunne gje ei innsparing på investeringsbudsjettet på om lag 18 000 000,- (samanlikna med det rimelegaste alternativet). I tillegg vil ein truleg spare kring 500 000 – 1 000 000,- i årlege driftskostnader på bygningsmasse. Når ein ser på den totale omlegginga det ville bli ved dette alternativet, ser det ut til at det vil få veldig store konsekvensar for både skulen og barnehagen ved å samlokalisere alle i eitt bygg. Det er også store skilnader på barn i alderen 1-16 år. Skulen vil måtte flytte og endre store delar av sitt daglege virke til andre og vesentleg mindre romfasilitetar, samstundes som barnehagen fort kan bli prega av kompromiss og lite tilpassing, då bygget i utgangspunktet er bygd som skule og samfunnshus. Kostnadsnivået på ombygging er også særskilt usikkert og vil kunne bli langt høgare for å innfri krav og fleksibilitet. Me desse argumenta blir alternativ 3 mindre aktuelt.

Alternativ 4 er å rive helsehuset, fjerne dagens brakkerigg, ombygging av dagens barnehagebygg og ruste opp skulen, slik at 5-åringane i barnehagen kan vere i skulen på heiltid. Dette vil frigjere plass i barnehagen og legge til rette for tettare samarbeid mellom skule og barnehage. Det vil vere mogleg å få til eit stort uteområde som tek vare på alle barne- og elevgrupper. Tenkjer ein seg eit slikt løp, vil kostnaden sjå om lag slik ut:

- Riving helsehuset 520 m2 kr 1 300 000 eks. mva
- Opprusting dagens barnehagebygg 540 m2 kr 20 000 000,- eks.mva
- Ombygging i eksisterande skulebygg til oppvekstsenter. Kr 5 000 000 eks. mva
- Opparbeiding uteområde for oppvekstsenter: kr 5 000 000,- eks. mva

Totalkostnad ca 39 000 000,- inkl. mva
Mogleg innsparing investering; 13 000 000,-

Oppretting av eit oppvekstsenter i Edland vil truleg vere med å styrke Edland skule sin posisjon i framtida med større fagnettverk og gje senteret større samla status og nytteverdi for bygdane enn barnehagen og skulen har kvar for seg i dag. Eit oppvekstsenter i denne forma vil truleg gje god effekt på betre samarbeid og betre ressurs- og plassutnytting.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Administrasjonsressurs	Felles leiing – ein verksemdsleiar (skule) og ein assisterande (barnehage). Ein kan då spare inn verksemdsleiarressurs i barnehagen og assisterande i skulen.
2. Merkantil ressurs	Auka merkantil ressurs vil komme som ein konsekvens av redusert leiing. Pr i dag er den merkantile ressursen til Edland skule 90% felles med Øyfjell. Edland barnehage har ingen merkantil ressurs pr i dag.
3. Betre bruk av assistentar/fagarbeidarar på tvers	Her er det vanskeleg å setje tal på kor stor sambruk ein kan få til då det er ulike avtaleverks som gjeld skule og barnehage. Derimot ser ein at det kan vere gode sjansar til nytte folk på tvers mellom barnehage og SFO.
4. Samdrift av lokale	Sjå på samdrift istadenfor å bygge ny barnehage. Bygge om delar av skulen til barnehagedrift.
5. Rekruttering	Samarbeid om rekruttering av lærarar, fagarbeidarar og assistentar.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Administrasjonsressurs		1100	Nedbemanning ved å si opp verksemdsleiar i barnehagen og assisterande på skulen
2. Merkantil ressurs			Ingen innsparing - må nok auke denne ressursen for å dekke merkantile oppgåver i barnehagen og.
3. Betre utnytting av assistentar/fagarbeidarar på tvers		?	Tilsette må jobbe i bhg og skule etter behov gjennom heile året. Føreset kombinerte stillingar der ein må halde seg til to ulike avtaleverk. Er mogleg men utfordrande.
4. Samdrift av lokale		1000	Greie ut kostnad på nybygg barnehage kontra ombygging på skulen.
5. Rekruttering		?	Det kan bli enklare å rekruttere fagutdanna særleg til barnehagedelen, men det vil i så fall gje høgare bemanningskostnad. Me prøver alltid å tilsetje fagfolk der me kan, men det er dyrare å tilsetje folk med riktig utdanning.

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Organisering av oppveksttilbodet i ein kommune handlar om meir enn struktur og økonomi – det handlar om kvalitet i tilbodet, tryggleik for borna og utvikling av lokalsamfunnet. I denne samanhengen er det særleg relevant å vurdere skilnaden mellom oppvekstsenter, der barnehage og skule er samlokaliserte og organisatorisk samla, og ei løysing med separate barnehagar og skular. Begge modellane har klare styrkar og utfordringar, og val av organisering bør baserast på ein samla vurdering av lokale behov og rammevilkår.	Ei sentral styrke ved oppvekstsenter er at dei legg til rette for ein heilskapleg oppvekst der barnet kan oppleve kontinuitet frå tidleg alder og gjennom dei første skuleåra. Overgangen frå barnehage til skule, som for mange born kan vere krevjande, blir mindre dramatisk når miljø, vaksne og rutinar i stor grad er kjende. Dette kan bidra til å redusere utryggleik og gi betre grunnlag for læring og trivsel. Samstundes gir eit slikt fellesskap gode høve for tett samarbeid mellom tilsette i barnehage og skule, noko som kan styrke forståinga av barnet si utvikling og sikre betre tilpassa opplæring. Vidare kan oppvekstsenter ha stor verdi i små lokalsamfunn. Dei fungerer ikkje berre som opplæringsinstitusjonar, men også som viktige møteplassar som bidreg til å

	oppretthalde busetjing og lokalt engasjement. Ressursmessig kan ein også oppnå gevinstar gjennom deling av lokale, leining og utstyr, noko som kan vere avgjerande i kommunar med få born og avgrensa økonomi. Samtidig er det utfordringar knytte til denne modellen. Små fagmiljø kan gjere det vanskeleg å utvikle og halde på spisskompetanse, særleg innan fag som krev spesialisering. Eit lite personale fører også til sårbarheit ved fråvær og utskifting av tilsette. For elevane kan eit avgrensa sosialt miljø innebere færre val av vennskap og aktivitetar, noko som kan påverke trivsel og sosial utvikling for enkelte. I tillegg kan det oppstå spenningar mellom ulike pedagogiske tradisjonar; barnehagen sin leikbaserte tilnærming og skulen sitt meir målretta læringsfokus kan vere krevjande å sameine i ein felles organisasjon. Separate barnehagar og skular har på si side fordelar knytte til storleik og spesialisering. Større einingar gir oftare robuste fagmiljø, der tilsette kan utvikle og dele kompetanse i profesjonsfellesskap. Dette kan styrke kvaliteten i undervisninga og gi betre tilrettelegging for elevar med ulike behov. Eit større elevtal gir også fleire sosiale arenaer og moglegheiter for vennskap, noko som er viktig for mange barn si utvikling. Samtidig inneber denne modellen eit tydelegare skilje mellom barnehage og skule, både organisatorisk og pedagogisk. Dette kan gi meir målretta arbeid i kvar del av løpet, men det kan også føre til brot i samanhengen for barnet. Overgangen til skulen krev meir planlagd samarbeid for å sikre at informasjon og erfaringar blir vidareførte, og ikkje alle born opplever denne overgangen som enkel. I tillegg kan større einingar opplevast som mindre oversiktlege, og det kan vere meir
--	--

	krevjande å etablere tette relasjonar mellom alle involverte. Samla sett dreier valet mellom oppvekstsenter og separate einingar seg om ein balanse mellom nærleik og robustheit, mellom heilskap og spesialisering. Oppvekstsenter kan vere særleg godt eigna der elevgrunnlaget er lite og behovet for nærleik og stabilitet er stort. Separate barnehagar og skular kan på si side gi fordelar der det er grunnlag for større fagmiljø og ein ønskjer høgare grad av spesialisering. Det finst ikkje éi løysing som er best i alle samanhengar. Ei god vurdering må ta utgangspunkt i lokale forhold, inkludert storleik på barnegruppa, tilgangen på kompetanse, geografi og kva ein ønskjer å oppnå for borna og lokalsamfunnet. Det avgjerande er at organiseringa støttar opp under målet om eit trygt, inkluderande og læringsfremjande oppvekstmiljø for alle barn. FORDEL ved ei slik organisering; - felles leiging. Færre administrative stillingar i kommunen. Både skule og barnehage må ha ein "dagleg leiar". - større fagmiljø barnehage/ skule (avhengig av at leinga er god til å lage møteplassar) - betre utnytting av merkantil ressurs (løn, fakturering, tilsetting..) - nytte personalet på tvers av bhg/SFO/skulekjøkken. Sfo- personalet i barnehagen midt på dagen UTFORDRINGAR ved ei slik organisering; - avstand mellom bygg. Kan fort bli to separate driftseiningar - felles leiging. Nærleiging kan bli dårlegare. Kan vere sårbart ved sjukdom. Vanskeleg å overta leiging for eit anna fagområdet - to ulike profesjonar/fagfelt - eit breitt aldersspenn (1- 16 år) - ikkje mykje å "hente" på stordrift. Me har rammeavtaler i dag som me handlar av
--	--

	- vanskeleg å få til felles møteplassar grunna ulik arbeidstidsordning - ved ein leiar i kvar verksemd, så er det veldig sårbart ved fråver. Stor styrke å vere eit leiarteam - vanskeleg i praksis å få til å dele på personalet - samdrift på skulen: må tilpasse bygget til barnehagedrift, og det må lagast nytt uteområdet tilpassa barnehagen. Samt at ein må sjå på personalfasilitetane. Kva er kost-nytte ved renovering kontra nybygg? Kan barnehagen sitt fysiske inne-og utemiljø bli nedprioritert ved ei slik samlokalisering? SAMARBEID PR I DAG MELLOM BARNEHAGE OG SKULE; - samarbeid mellom styrar og rektor -samarbeid mellom ped.leiar og 1. klasse lærar knytt til skulebesøk - barnehagen ”låner” areal på skulen som svømmehall og idrettshall - felles uteområdet/gapahuk - samarbeid om konsertar og arrangement - barnehagen tar imot elevar som skal ha arbeidstrening Må og nemne at det er uvanleg med oppvekstsenter som går frå 1-16 år.
--	--

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak 1. administrasjon</i>	650	1100	1100	1100
<i>Tiltak 4. Effektiv sambruk byningsmasse(inkl spart brakkerigg)</i>	0	1000	1000	1000

ARBEIDSGRUPPE - PLAN

Berekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som oppdrag å gå igjennom organisering, gebyr og bemanning.

2 Organisering og gjennomføring

Gry Åsne Aksvik	Kommunalsjef økonomi og samfunn	Arbeidsgruppeleiar
Åsne Skjøtskift Øygarden	Rådgjevar, plan	Arbeidsgruppedeltakar
Anne-Sofie Bergene Strømme	Plan- og miljørådgjevar	Arbeidsgruppedeltakar
Turid Opsund	Rådgjevar, plan	Arbeidsgruppedeltakar

Arbeidsgruppa har:

- Gått igjennom gebyr og samanlikna med andre kommunar, og går igjennom sjølvkostberekningane.
- Registrering av timer innan alle område
- Gått igjennom organisering av arbeidet, og vurdert ulike tiltak for å betre ressursbruk og effektivisering.

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har drøfta ulike tiltak. Dei er nærare omtala under.

3.1 Skildring tiltak

Me har gått igjennom gebyra og samanlikna dei med Suldal, Stranda, Tinn, Hol, og Ringsaker. Gjennomgang av alle gebyr i arbeidsgruppa og i møte med Momentum. I samband med dette blir tidsbruk på ulike oppgåver registrert på nytt, slik at me får ein ny gjennomgang av ressursbruken per saksområde. Me ser at sakshandsamingstid har auka i takt med nye krav og føringar. Sakshandsamarane dokumenterer kva dei nytter tida til. Planprosessane er lange og det er mange variablar i kvar sak som gjer at det er utfordrande å skaffe eit nøyaktig bilete per sakstype. Ser at det er føremålstenleg å dele opp gebyr, og fakturere fortløpande for dei ulike fasane i reguleringsplanprosessen. Det er og føremålstenleg å fakturere for avklaringsmøte og tilbagemeldingar på plandokument som ikkje vert godkjende. På denne måten vil planar som krev meir ressursar bli fakturerte tilsvarande.

Det er mogleg me har for høgt servicenivå, og at ein bør justere ned det. Me kan ha større fokus på må-oppgåver, og redusere kan-oppgåver. Planstrategien avgjer når dei kommunale planane skal rullerast. Det har vore høg aktivitet over fleire år, men om ein ikkje rullerer kommunale planar like hyppig, og dessutan får inn færre private planar, vil det føre til behov for færre ressursar.

I Vinje har me til dels mange dispensasjonssaker, noko som krev mykje saksutgreiing og politisk handsaming. Dersom me endrar delegasjonsreglementet og tar enkle dispensasjonssaker administrativt, vil me spare tid på sakshandsaming og me sparar tid på å måtte vente på utvalsmøte. Når saker handsamast politisk kan ein også risikere utsettingar og tilleggssbestillingar før saker handsamast.

Arbeidsgruppa har også sett litt på måten me arbeider på, og meiner ein kan spare tid ved å organisere møter på ein anna måte. Det er viktig at me har gode arenaer kor me kan drøfte saker, men me kan bli meir bevisst på kor me drøfter dei ulike sakene og dermed spare tid og ressursbruk.

Det bør også vera større fokus på prioritering av lovpålagte oppgåver, og vurdere om ein skal nytte tid på det som ikkje er lovpålagte oppgåver.

Nytte Copilot meir for å effektivisere sakshandsaminga og arbeidsoppgåver. Det vil krevje at ein har gode retningslinjer for bruk av Copilot.

3.2 Konsekvensar av tiltak

Oppsummerande tabell

Namn på tiltak i Arbeidsgruppa	Skildring av tiltak
1. Gebyr	Det blir registrert timer, og ein har avdekka område ein kan ta gebyr som me ikkje har teke gebyr i dag. Fram mot budsjett 2027, er det fokus på å få så rett nivå som råd på gebyra. I tillegg til å avdekke område som ein kan ta gebyr for, har me også trekt ut gebyr for arbeid i løpet av planprosessen, t.d. eige gebyr for vurdering av planinitiativ, eige gebyr for oppstartsmøte. Desse har tidlegare ligge inne i eit samla gebyr til 1. gongs handsaming. Og planprosessar kan ta lang tid og på denne måten vil ein kunne fakturere gebyr fortløpande i planprosessen og med gjeldande gebyrsats for den perioden. Det er også trekt fram eit behov for å sjå på møtepris og timepris for oppretting av plandokument. Dette er eit viktig grep for ressursbruken, då nokon planar er meir omfattande enn andre og på denne måten får ein eit meir riktig gebyr knytt til arbeidsmengde.
2. Planstrategi	Ved å legge opp til lenger intervall mellom rullering av kommunale planar, kan ein spare inn på ressursida. Politikarane må halde seg til planstrategien og denne må vera realistisk i høve til dei ressursane me har. Ein bør også redusere talet på kommunale planar.
3. Delegasjonsreglement	Ved å delegere meir til administrasjonen, vil ein spare tid på politisk handsaming. Det gjeld spesielt enkle dispensasjonssaker, enkle mindre endringar og klagesaker utan nye moment. Noko som også resulterer til behov for færre ressursar.
4. Private planar	Dagens KDP-ar opnar i mindre grad for nye private hytteplanar enn tidlegare. Færre planar til politisk handsaming vil føre til behov for færre ressursar og det blir færre oppgåver ein kan sende gebyr på.
5. Organisering av arbeidet	Ved å nytte Copilot meir i sakshandsaming, kan ein effektivisere noko av skrivearbeidet. I dag har me god involvering i dei ulike prosessane. Kanskje kan me bli meir bevisst på kven ein «inviterer til bords». Om 4 personar deltek i eit møte som varar 1 time, har me nytta ca. ein halv arbeidsdag. Samstundes er det viktig at ikkje fokus på effektivitet førar til redusert kvalitet på arbeidet, og skapar stress/for stor arbeidsbelastning på sakshandsamarane. I planprosessar er det viktig med god medverknad og involvering av dei som er røyrd. På den måten kan ein lettare legge til rette, slik at ein får gode planar og redusere eventuelle konfliktar dei skapar.
6. Tidstjuvar og «godt nok»	Når me registrerer timar blir me meir bevisst på kva som er tidstjuvar, og kan luke bort desse.

	Når ein blir meir bevisst på kva som er godt nok, vil ein også kunne redusere tidsbruk per sak.
7. Nytte KI meir	Meir bruk av Copilot vil også kunne redusere tidsbruk per sak og føre til behov for mindre ressursar.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppas forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg innsparing i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og føresetnader for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Namn på tiltak	Innsparing (i heile 1000)		Føresetnader for gevinstrealisering
	2027	Årleg frå og med 2028	Kva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Gebyr	100	50	Auke i gebyr og innføring av nye gebyr. Det ser ut til å koma inn færre private planar, og det er vanskeleg å talfeste noko eksakt.
2. Planstrategi			Ikkje rullere kommunale planar like ofte, og kutte ned på talet kommunale planar.
3. Delegasjonsreglement			Handsame meir administrativt.
4. Private planar			Nedgang i private planar, slik at ein har behov for mindre ressursar.
5. Organisering av arbeidet			Organisere arbeidet meir effektivt, utan at det skapar stress og dårleg kvalitet.
6. Tidstjuvar og «godt nok»			Luke burt tidstjuvar.
7. Nytte KI meir			Nytte oss av KI, slik at ein kan effektivisere arbeidet.
8. Ferre ressursar	660	1 100	Om ein innfører alle tiltak.

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Skildring	Risiko, konsekvensar og forsvarlegheit
- Fokus på kva som er lovpålagte oppgåver og ikkje lovpålagte oppgåver. - Det bør vera lenger intervall mellom rullering av kommunale planar, samt redusere talet på offentlege planar - Det ser ut til å bli færre private planar - Bør få ei endring av delegasjonsreglement, slik at enkle saker kan takast administrativt - Betre organisering av arbeidet og nytte KI meir	Ein reduksjon i talet på årsverk må stå i forhold til dei tiltaka som blir innført: Færre og lenger intervall mellom rullering av kommunale planar. Færre saker til politisk handsaming, krev endring av delegasjonsreglementet. Om ein skal arbeide meir effektivt og det blir for knappe ressursar kan det gå ut over kunnskapsnivået og høve for kunnskapsdeling.

• Behov for færre årsverk	Skal ein ha gode planprosessar er det viktig med medverking og fagleg breidde. For å få til det må ein ha tilstrekkeleg tid til å ha gode prosessar. Om det blir knappare tid til diskusjonar og forankring, kan det gå ut over kvaliteten på arbeidet. Arbeidstakarar kan bli stressa om ikkje ressursane er avpassa med arbeidsmengda. Det kan på sikt føre til auka sjukefråver.
---	--

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	760	1 150	1 150	1 150

ARBEIDSGRUPPE - BYGGESAK

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppen har som oppdrag å gå igjennom organisering, gebyr og bemanning

2 Organisering og gjennomføring

Gry Åsne Aksvik	Kommunalsjef økonomi og samfunn	Arbeidsgruppeleder
Erland Tveiti	Fagansvarleg, byggesak	Arbeidsgruppedeltaker
Kjell Negarden	Rådgjevar, byggesak	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppen har :

- Starta gjennomgang av gebyr
- Registrering av timer innan alle områder

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har drøfta ulike tiltak. Dei er nærare omtala under.

3.1 Beskrivelse tiltak

Gjennomgang av alle gebyr i arbeidsgruppa og i møte med Momentum. I samband med dette blir tidsbruk på ulike oppgaver registrert, slik at me får gjennomgang av ressursbruken pr saksområde. Sakshandsamarane dokumenterer kva de nytter tida til.

Det er mogleg me har for høgt service nivå, slik at ein bør justere ned dette.

Arbeidsgruppen har vurdert:

- Foreslå å justere gebyr alleriie frå 1. juli 2026.
 - Det har vore nedgang i talet på ordinære byggesaker, samstundes har det blitt fleire disp saker og komplekse byggesaker.
- Politikarane bør vurdere om me skal handsame dispsaker, eller avslå dei når dei kjem inn. Om me ikkje handsamar dei, vil det spare mykje tid.
- Innsynsforespørsler.
 - Innsynsløysing som gjer at folk kan finne info sjølv bør ha høg prioritet.
- Redusert telefontid
 - Det vil føre til at ein får meir effektiv sakshandsaming, da ein har kontinuitet i arbeidet.
 - Det kan føre til misnøye, når det tek lenger tid før me svarar på spørsmål.
- Vurdere effekten av innføring av Ebyggesak
 - Pr. i dag er det mykje som ikkje fungerer slik det var tenkt, og det har skapt meir arbeid enn me hadde tidlegare. Me får ikkje inn malar, og det er mykje rettingar på arbeidsflyten, dersom det er søknad om disp i sama søknad som tiltaket- må det leggst opp to arbeidsflyt for å få rapportert rett til KOSTRA.
 - Me er i kontakt med Sikri for å kartlegge kor feila ligg.
- Meir effektiv organisering av møter, slik at me får frigjort tid til sakshandsaming.
- Det er ikkje leigd inn vikar ved sjukefråver.
 - Dette har ført til at me har fått lenger sakshandsamingstid
- Me har høgt servicenivå, og bør justere det til å berre gjelde det kommunen har ansvar for.
 - Skilje på må og bør oppgaver
 - Sørge for at heimesida er oppdatert, og at folk lett finn den informasjon dei søker der.

- Kan nytte ressursane meir på tvers av fagområda, og dermed ta ned ressursbruken. Eit eksempel er om talet på saker innan plan og byggesak går ytterlegare ned, så kan ein vurdere å nytte ressursane på tvers av desse to områda dersom nokon sluttar – framfor å erstatte med ein ny tilsett.

Oversikt over type saker frå 2023 til 2026:

År	Søknad m/ansvar	Søknad u/ansvar	Disp	Utan søkn. Plikt	Årlege summar
2023	123	35	12	43	213
2024	106	44	7	25	182
2025	81	85	5	11	182
Fram til 1 juni 2026	34	35	5	6	80
SUM	221	164	17	42	

3.2 Konsekvenser av tiltak

Mange av tiltaka vil føre til at ein tar ned servicenivået og dermed får frigitt meir tid til sakshandsaming.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Redusert bemanning som følge av færre saker	500	500-1000	
2. Auka gebyr			Vanskeleg å talfeste og det er venta nedgang i tal på saker.

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
• Redusere bemanning som følge av færre saker • Justere nivå på gebyr	• Det er viktig at talet på årsverk heng saman med dei lovpålagte oppgåvene me løyser. • Kan oppleve at service nivået blir tatt ned i høve til det me har i dag, om me blir strengare på å prioritere det som er lovpålagt og «ekstra service». • Kan bli mindre tid til å ut i felt for å sjå før ein handsamar saker. Det kan føre til dårlegare løysingar.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	500	500	800	1000

ARBEIDSGRUPPE - GEODATA

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppen har som oppdrag å gå igjennom organisering, gebyr og bemanning

2 Organisering og gjennomføring

Gry Åsne Aksvik	Kommunalsjef økonomi og samfunn	Arbeidsgruppeleder
Solveig Ullebust Hagen	Ingeniør, oppmåling	Arbeidsgruppedeltaker
Arne Midtgarden	Ingeniør, oppmåling	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppen har:

- Starta gjennomgang av gebyr
- Registrering av timer innan alle områder

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har drøfta ulike tiltak. Dei er nærare omtala under.

Dagens situasjon

Gebyr:

Momentum bistår oss i berekning av gebyr etter sjølvkostprinsippet.

Organisering/Bemanning:

Pr i dag er det tre årsverk knytt til Geodata. Mykje av arbeidet er styrt av matrikkellova, men fagområdet har også andre oppgaver som er retta mot Tenestetorget, TDI, Næring, Plan og Byggesak. To av dei tilsette arbeidar som operative landmålarar, og ein har oppgaver på tvers av avdelingen. Dagens organisering fungerer bra, og ein får løyst oppgåvene på ein god måte.

Dei siste åra har me sett at fleir av dei oppgåvene me gjer, er knytt til orinær kommunaldrift og ikkje sjølvkost. Frå 2026 har ein difor flutt 25% av eit årsverk over til kommunal drift. Det kan vere aktuelt å flytte meir ettersom arbeidsoppgåvene endrar seg.

Det er ein prosesses på å sjå på interkommunalt samarbeid innanfor fagområdet i Vest-Telemark. Vinje ser positivt på eit slik samarbeid, da me ser at me blir veldig sårbare dersom ein eller fleire slutter eller får lenger fråver.

3.1 Beskrivelse tiltak

Arbeidsgruppen har vurdert:

Gebyr:

Gjennomgang av alle gebyr i arbeidsgruppa og i møte med Momentum. I samband med dette blir tidsbruk på ulike oppgaver registrert, slik at me får gjennomgang av ressursbruken pr sakstype. Sakshandsamarane dokumenterer kva de nytter tida til, slik at me sikrar at det blir nytta rett tid på ulike type sakar når me skal berekne gebyr for 2027.

Organisering/bemanning:

Ein må tilstrebe å ha rett bemanning i høve til type saker og saksmengde. Me har årleg gjennomgang i samband med budsjett og utrekning av gebyr. Ein ser samstundes på høve for samarbeid og utnytting av ressursane på tvers av fagområda innom samfunn. Me vil også syne til prosessen om interkommunalt samarbeid, som me meiner vil kunne gje ei meir robust organisering av fagområdet.

Arbeidsbil:

Det har vore vurdert å redusere antall arbeidsbilar frå to til ein, men pr. i dag ser me det naudsynt med to bilar. Tar ei ny vurdering når leasing perioden går ut. Betre planlegging av feltarbeid og samordning av oppdrag kan redusere køyrelengde, tidsbruk og kostnader knytt til transport.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaket vil medføre:

- Rett gebyr på rett sakstype
- Interkommunalt samarbeid vil føre til meir robust organisering av fagområdet
- Fleksibiliteten/effektiviteten ved å ha to arbeidsbilar gjer at me ved dagens saksmengde klarar å halde lovsette tidsfristar

4. Gevinstrealisering

Rapporten om interkommunalt samarbeid peikar på at det ikkje ligg føre ein direkte økonomisk gevinst for Geodata i oppstarten. Samstundes blir det løfta fram fleire andre positive effektar av eit slikt samarbeid. På sikt kan det bidra til reduserte kostnader, mellom anna gjennom lågare programvarekostnader, felles innkjøp og betre utnyttinga v oppmålingsutstyr, samt meir effektiv bruk og rullering av tenestebilar.

Eit samarbeid kan òg gi auka fagmiljø og kompetansedeling, noko som kan styrke kvaliteten på tenesta. Det kan vidare bidra til betre kapasitet og mindre sårbarheit ved fråvær og ferieavvikling. På lengre sikt kan ein òg oppnå meir standardiserte arbeidsprosessar og meir effektiv ressursbruk, som igjen kan leggje grunnlag for framtidige økonomiske gevinstar.

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
• Gebyr • Interkommunalt samarbeid	• Rett gebyr på rett sakstype Interkommunalt samarbeid kan føre til: • Meir robust organisering av fagområdet • Sterkare fagmiljø og kompetansedeling, som igjen kan styrke kvaliteten på tenesta • Mindre sårbare ved fråvær og ferieavvikling • Standardiserte arbeidsprosessar og meir effektiv ressursbruk

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Tiltak</i>	?	?	?	?

ARBEIDSGRUPPE 36

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune
Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

I arbeidsgruppe 36 har ein sett på kostnader knytt til drift og vedlikehald av vegar, tilskot til private vegar, maskinpark m.m.

2 Organisering og gjennomføring

Navn	Tittel	Arbeidsgruppeleder
Tone Nervold Midtbø	Avdelingsingeniør veg, vatn og avløp	Leiar
Kjetil M. Vaagen	Konst. Kommunalsjef TDI	Deltakar
Tor Gunvaldjord	Oppsynsmann veg	Deltakar

Arbeidsgruppen har i perioden avhalde fleire møter. Ein har gått gjennom og identifisert områder for effektivisering og kutt. Ein har og prøva å finne grunnane til avvik på KOSTRA tall sett opp mot samanliknbare referansekommunar.

3.0 Utredning

På kommunale vegar ligg kommunen omtrent på nivå med øvre kommunar, men noko høgare enn landsnittet. Det er truleg noko krevjande å direkte samanlikne kommunar på dette fagfeltet då vegstandard, bustadtetthet og vintervedlikehald er faktorar som varierar sterkt frå stad til stad. Gruppa har likevel sett på ulike områder og forsøkt å identifisere moglege effektiviseringstiltak og kutt.

3.1 Beskrivelse tiltak

Drift og vedlikehald av kommunale vegar vert utført både av eige mannskap, samt ein del innleige. I hovudsak leiger ein brøyting, men i Åmot sentrum vert ein del utført i eige regi. På bakgrunn av meir variable vintrar mht. snø, samt auka kostnader på mellom anna driftstoff, maskiner m.m. er det liten grunn til å tru at prisar på spesielt vintervedlikehald vil bli redusert framover.

Med ein stor kommune med spreidd busetnad er det og krevjande og redusere vedlikehaldet. Ein har difor sett på tiltak som reduserar kostnadsnivået utan at det går på bekostning av framkommelegheit og kvalitet.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Foreslåtte tiltak vil ha mindre konsekvensar for innbyggjarane mht. kvalitet på framkommelegheit på vegar. Foreslåtte tiltak vurderast som forsvarlege og med låg risiko.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Fjerne tilskot private vegar.	300 000,- pr år.
2. GS-veg haddland – Fylkeskommunal overtaking.	Må sjekkast opp mot mva. Vil medføre ein besparelse når fylket overtar denne.
3. Privatisering av Vegen til Gjevervatn.	Vegen har ingen fastbuande i Vinje kommune og Seljord kommune står for drift og vedlikehald. Dei fakturerar Vinje kommune for delar av dette. Ikkje store beløpet i dag, men kan auke med nye brøyteavtaler.
4. Bompenger Kråmvikvegen	Veglag eller kommunen som eigar.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	
			<i>Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert</i>
1. Fjerne tilskot private vegar	300	300	Politisk vedtak.
2. GS-veg Haddland	0	0	Føresett godkjenning mht. mva
3. Privatisering av vegen til Gjevarvatn	0	40	Kan bli langt dyrare med framtidig brøytekontrakt.
4. Bompengefinansiering av Kråmvikvegen	0	200	Politisk vedtak

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Det er eit betydeleg potensiale for innsparingar innanfor ein del av fagfelta. Dette avhenger av politiske vedtak og samarbeid med andre einingar.

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Fjerne tilskot private vegar	- Auka kostnader for fastbuande. - Redusert vedlikehald kan medføre vanskelegare tilkomst til bustadar, fritidsbustadar og landbruk, - Nødetater kan få dårlegare tilgang.
Bompengefinansiering av Kråmvikvegen.	- Finansiering av drift og vedlikehald. - Kan gi bedre vegstandart. - Noko auka kostnadar for innbyggerar og besøkande. - Kan gi noko redusert trafikkmengde.

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
1. Fjerne tilskot private vegar	300	300	300	300
2. GS-veg Haddland	0	0	0	150
3. Privatisering av vegen til Gjevarvatn	40	40	40	40
4. Bompengefinansiering av Kråmvikvegen	0	200	200	200

VINJE

ARBEIDSGRUPPE 37 OG 39

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune
Tiltaksrapport

1. Mandat og rammer

Arbeidsgruppe 39 har som oppdrag og sjå på produktivitet, omfang og kvalitet på alle tenestoområda innanfor teknisk drift og infrastruktur. Målsettinga er å sikre at rett ressursar vert nytta på rett stad og til rett pris, samt identifisere områder for effektivisering, vurdere arbeidsoppgåver, tenestenivå/forventingar og bemanning på dei ulike avdelingane. I arbeidsgruppe 37 har eigedomsavdelinga sett på tiltak kring kommunale bygg og evt. avhending, ombygging, riving etc., samt andre område kring kommunens eigedomsforvaltning.

2 Organisering og gjennomføring

Navn	Tittel	Arbeidsgruppeleder
Kjetil M. Vaagen	Konst. Kommunalsjef TDI	Leiar arbeidsgruppe 39, deltaker gruppe 37
Tone Nervold Midtbø	Avdelingsingeniør veg, vatn og avløp	Deltaker gruppe 39
Tor Eikland Lunde	Avdelingsingeniør bygg	Leiar arbeidsgruppe 37, deltaker gruppe 39
Tor Gunvaldjord	Oppsynsmann veg	Deltakar, gruppe 39
Edvin Tveiti	Formann snikkarlag	Deltakar, gruppe 37 og 39
Torstein Kvæven	VA-operatør	Deltakar, gruppe 39

Arbeidsgruppa har i perioden avhalde fleire møter. Ein har gått gjennom og identifisert områder for effektivisering og kutt. Ein har og prøva å finne grunnane til avvik på KOSTRA tall sett opp mot samanliknbare referansekommunar.

3.0 Utredning

Det er totalt sett ned 3 grupper på teknisk avdeling. Gruppe 37 og 39 er oppsummera i denne rapporten. Arbeidsgruppe 37, som totalt har avhalde 3 møter har sett på kommunale bygg og eigedommar, medan arbeidsgruppe 39 har sett på heile eininga inkl. administrasjonen.

I fylgje KOSTRA tall brukar Vinje kommune høge summar til drift av kommunale bygg pr. innbyggjar. I særskild grad ligg ein høgt på kulturbygg, institusjonslokaler og førskulelokaler. Om ein ser på utgifter i kommunal eigedomsforvaltning per kvadratmeter ligg Vinje noko lågare samanlikna med andre kommunar, men ligg framleis langt høgare enn mellom anna Stranda kommune. Samstundes har nok kommunen noko meir bygg enn det som ligg inne i Kostra og ein bør ikkje tilstrebe å kutte for mykje midlar til reint vedlikehald då dette forringar verdien på eksisterande bygningsmasse og vil medføre uka utgifter på lengre sikt. For monalege innsparingar på kommunal eigedom er det difor naudsynt å sjå på ein reduksjon av kommunens bygningsmasse.

Når det gjeld administrasjon har TDI dei seinare åra redusert staben noko, og har det seinste året vore ein person mindre grunna kommunalsjef sin permisjon. Det kan sjå ut til at dette er eit tilstrekkeleg nivå, men det vil i nokon grad vere avhengig av investeringsnivået i kommunen og behovet for prosjektstyring. Sidan dette nivået truleg vil gå ned over tid, kan ein på sikt vurdere å redusere éi stilling innan prosjektstyring. Det er likevel verdt å nemne at desse pr. i dag er lønna gjennom investeringsbudsjettet slik at dette ikkje umiddelbart vil

redusere driftskostnadane på administrasjon på avdelinga. Det vil likevel medføre ein besparelse mht. redusera utgifter på investeringsbudsjettet så lengje ein klarer dette utan innleigd personell.

3.1 Beskrivelse tiltak

Som nemnt under utredninga ligg kommunen høgt på kostnader til drift, vedlikehald og forvaltning av kommunale bygg. Ein ser for seg at det er mogleg å spare ein del her, men at dette bør gjerast, i hovudsak, gjennom ein reduksjon av bygningsmasse og evt. aktivitet. På bakgrunn av dette er tiltak nemnt i tabell.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Redusert aktivitet og sal av bygg vil på sikt gi kommunen monaleg lågare kostnader knytte til drift, vedlikehald, løn m.m. Tiltaka kan likevel ha negative konsekvensar for innbyggjarar og brukarar, mellom anna i form av dårlegare eller dyrare tilbod, lengre reiseveg eller redusert tilgang på bustader. Tiltak og konsekvensar er nærare omtala i tabellane i kapittel 5.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Redusert opningstider og stenging av kommunale basseng	I dag stengt frå og med 1.6 – 1.9. Dette er svært kostbare anlegg å halde opne då det medfører store kostnader til mellom anna badevakt, reinhald, driftspersonell og straum. Av dei 3 bassenga me har i kommunen i dag er Rauland og Åmot mest brukt, medan Edland er minst nytta av dei 3. Edland er i tillegg av eldre dato og ein veit ikkje kor lengje dette held før ein evt. må gjennomføre omfattande rehabilitering eller bygge nytt. Bassenga er og ein avgjerande faktor for om ein treng driftspersonell på staden eller kan nytte ambulerande personell då det gjeng mykje tid til drift av desse. For øvre basseng ser ein og at bruken er redusert tidleg haust og tidleg vår. Ein kan difor sjå føre seg at ein kan redusere opningstidene med om lag 10 veker å ha desse opne frå etter haustferien til etter påske. Det vil difor medføre betydelege innsparingar dersom ein stengjer Edland og samstundes reduserer opningstider på øvre basseng.
2. Avhendig av kommunale bygg	Bygg som kan seljast: Bustadar i Lundevegen, Utgardsvegen, Nedre Heddebru, Slobrek og Øvre Heddebru. Avhengig av flyktningssituasjonen kan ein truleg og selje bygg i Krokvegen, samt leilighet på Spar og Fristad. Ein kan vidare seie opp ein del leigeavtaler med private. Riving: Helsehusa på Rauland og i Edland, gullsmedbygget i Åmot, bustadar bak Raulandsbadet, Vestli og dagens dagsenter, samt Solheim og ein del bygg i Haugetuft. I tillegg kan ein vurdere Åmotvegen 5, Tokkehus 11, Tokkehus 8 og Dalsvegen 47 mht. enten sal eller riving.

	Avhending av desse bygga, samt pkt. 5 vil på sikt medføre mindre drift og vedlikehald og kan gjere at ein på sikt kan spare 1 – 2 stillingar i staben ved naturleg avgang.
3. Kunstsamlingar Rauland	Samle alt på Dyre Vaa samlingane og selje Skinnarlandsamlingane.
4. Ikkje overta kunstgrasbanane i kommunen.	Dette vart utgreia i 2025 og kommunestyre var positive til å overta dette. Det vart likevel ikkje vedtatt med i budsjettet for 2026 og ei evt. kommunal overtaking vil medføre auka driftskostnader for kommunen.
5. Behalde dagens lokaler for VO.	Behalde dagens lokasjon på Åmot skule.
6. Tydeleggjera forventningar og grensesnitt mot brukarar.	Eit klarare grensesnitt mot brukarar vil kunne medføre noko redusera arbeidsmengder og på sikt innsparingar for teknisk personell. Det kan difor vere tjenleg med ein gjennomgang av roller og forventningar slik at teknisk har fokus på vedlikehald av bygget og ikkje mange andre oppgåver. Eksempelvis medfører søppeltømming på helsesenteret at ein til ein kvar tid må bemanne helsesenteret i Åmot på sommartid, noko som medfører ekstrakostnader. Eit anna eksempel er utvida opppgåver for andre verksemdar/private så som plenslåing/tømming av søppel m.m.
7. ENØK-tiltak kommunale bygg	Kommunen har mykje gamle bygg og straumkostnader er ein stor del av driftsbudsjettet på TDI. Det er enkelte bygg der ein nok kunne gjennomført ENØKtiltak med eksempelvis bergvarme for å få ned driftsutgiftene. Mht. særavtalekraft og sjølvkostpris på straum er nedbetalingstida noko lang, men det kan likevel medføre ein besparelse. Mest aktuelle bygg her er i hovudsak Rauland småskule og barnehage, Helsesenteret, Edland skule og Vinjehuset som er eldre bygg med høgt straumforbruk.
8. Grøntareal hotelltomta	Der mogleg bør ein ha meir naturleg vegetasjon i staden for plen, samt halde blomsterplanting og utsmykking på eit minimum. Store plenar, så som hotelltomta, bør ha robotklyppar.
9. Leigeavtale brakker Edland BHG	Sei opp leigeavtala dersom Edland bhg har tilstrekkeleg areal. Kostar 204 000,- per. År.
10. Rasteplass v/ Myllarheimen	Kostbart areal for kommunen å drifte då det er lang avstand frå øvre anlegg, samt grøntareal, toalett m.m. Rasteplassar langs fylkesvegane er i utgangspunktet ikkje kommunens ansvar, men ei eldre avtale med Vegvesenet seier at kommunen skal drifte dette mot ein mindre årleg sum. Ein bør evt. gå i dialog med fylkeskommunen i høve overtaking eller auka tilskot.
11. Kutte ei stilling i administrasjonen (Prosjektleiar)	Liten gevinst på driftsbudsjettet på grunn av internfakturering til investeringsprosjekt. Dersom ein klarer å gjennomføre investeringsprosjekta med mindre mannskap, utan å leige inn, vil det likevel gi ein gevinst mht. redusert investeringskostnad og låneopptak.
12. Standardisera materialval for enklare og billigare drift.	Vil på sikt medføre reduserte driftskostnader, men kan gi mindre fleksibilitet i prosjekt og løysingar.
13. Auka brukarbetaling bruk av kommunale bygg	Auke brukarbetaling for bruk av idrettshallar, festsalar etc. I mange kommunar må til dømes idrettslag og andre betale leige for å nytte seg av kommunens lokaler. Det er mogleg å sjå på ei slik løysing og i Vinje for å auke inntektene noko.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppa sine forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneheld namn på tiltak, kvalifisert anslag på mogleg besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og føresetnader for at tiltaket skal kunne realiserast i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	
			<i>Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert</i>
1. Redusere opningstider og stenge basseng.	800 - 1000	1 400 - 1600	Politisk vedtak.
2. Avhending kommunale bygg	1 000	2 000	Politiske vedtak. Gevinsten vert oppnådd ved mindre driftskostnader så som straum, vedlikehald, forsikringar m.m og mindre behov for personell på lengre sikt.
3. Kunstsamlingar Rauland	100	100	Vedtak på sal og flytting. Investeringsbehov i eksisterande Dyre Vaa bygg.
4. Ikkje kommunal overtaking av idrettsanlegg	(700)	(700)	Politiske vedtak. Ikkje besparelse då kommunen ikkje driftar dette i dag, men ei evt. overtaking vil medføre ein meirkostnad på kring 700 000,- årleg
5. Nye lokaler VO	(700)	(700)	Antatt årleg sum for opparbeiding (avskivingar), drift og vedlikehald for evt. nye lokaler. Kostnadar som kommunen ikkje har i dag.
6. Tydlegjera forventningar og grensesnitt mot brukarar.	100	100	Heng saman med pkt. 2, redusert belastning på personell og på sikt noko redusert bemanning. Avtaler med brukarar av bygga.
7. ENØKtiltak kommunale bygg	0	200	Krevst investeringar.
8. Park hotelltomta	50	100	Robotklyppar hotelltomta
9. Leigeavtale brakker Edland BHG	0	204	Sei opp leigeavtale etter 3 år.
10. Rasteplass ved Myllarheimen	0	100	Fylkeskommunen overtar, evt. revidert avtale.
11. Innsparing administrasjon		500	Noko omorganisering i høve prosjektleiarar og avd. ing. brann.
12 Standardisera materialval for enklare og billigare drift.	0	0	Langsiktig besparelse.
13 Auka brukarbetaling	100	300	Politiske vedtak

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Det er eit betydeleg potensiale for innsparingar innanfor ein del av fagfelta. Dette avhenger av politiske vedtak og samarbeid med andre einingar.

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Stenging og redusert opningstid i basseng.	- Sparer store kostnader og frigjer midlar til andre føremål. - På grunn av alderen på basseng i Edland vil det truleg medføre investeringskostnader dersom ein skal oppretthalde dette tilbodet over tid. - Tap av eit viktig folkehelseilbod - Kan medføre mindre aktivitet i tilhøyrande bygg. - Redusert attraktivitet i området. - Liten alternativ bruk av bygningsmassa. Alternativ bruk medfører investeringsbehov. - Transportbehov for elevar knytt til sømjeundervisning ved Edland skule. På bakgrunn av dette vurderar ein tiltaket som forsvarleg og med låg risiko då bruken er relativt liten i periodane det er foreslått å stenge. Det er vidare moglege alternativ til bassenget i Edland i Åmot og evt. i Rauland.
Sal/riving av kommunale bustadar	- Redusert tilgang på bustadar for tilsette, vanskelegstilte og andre som treng kommunale bustad. - Inntekter frå sal og reduserte kostnader til drift, vedlikehald og administrasjon, men mindre leigeinntekter reduserar effekten noko. - Kan bli noko vanskelegare å rekruttere og behalde tilsette utan at desse kan tilbys bustad. Generelt vurderast tiltaket som forsvarleg då kommunen framleis sit med utleigekapasitet etter at desse tiltaka er utført. Dersom behovet aukar er det mogleg å enten kaufe eller leige i privatmarkedet.
Auka brukarbetaling i hallar, trimrom m.m.	- Auke i inntekter til drift og vedlikehald. - Lågare bruk av idrettshallar og kulturrom. - Svekkjer frivilligheita. - Auka risiko for sosial ulikskap ved brukarbetaling. For høgt nivå av brukarbetaling eller for stor auke kan medføre redusert bruk.

	Forsvarlegghet og risiko avhenger av prisnivå, samt at ein bør unngå brå prisauker.
--	---

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2027	2028	2029	2030
1. Redusere opningstider og stenge basseng.	800	1 400	1 400	1 400
2. Avhending kommunale bygg	1 000	1 500	2 000	2 000
3. Kunstsamlingar Rauland	100	100	100	100
4. Ikkje kommunal overtaking av idrettsanlegg	(700)	(700)	(700)	(700)
5. Nye lokaler VO	(700)	(700)	(700)	(700)
6. Tydlegjera forventningar og grensesnitt mot brukarar.	100	100	100	100
7. ENØKtiltak kommunale bygg	0	200	200	200
8. Park hotelltomta	50	100	100	100
9. Leigeavtale brakker Edland BHG	102	204	204	204
10. Rasteplass ved Myllarheimen	0	100	100	100
11. Innsparing administrasjon		500	500	500
12 Standardisera materialval for enklare og billigare drift.	0	0	0	0
13 Auka brukarbetaling	100	200	300	300

VINJE

ARBGR. REINHOLD OG TEKSTIL

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa har som oppdrag å finne måtar reinhald og tekstil kan drive meir kostnadsbesparande og meir effektivt på i framtida.

2 Organisering og gjennomføring

Signe Bjørg Solberg	Verksemdsleiar	Arbeidsgruppeleder
Dragan Milvanovic	Verneombod, vara	Arbeidsgruppedeltaker
Dragan Milovanovic	Leiande reinhaldar	Arbeidsgruppedeltaker
Hanne Kleiv	Leiande reinhaldar	Arbeidsgruppedeltaker
Ingvild Tjønn Lunde	Leiande reinhaldar	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppen har i perioden avhalde 3 møte der ein har kome med forslag om effektivisering og endring på utføringsmetodar og utstyr.

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har satt som mål å arbeide med finne metodar i framtida som kan effektivisere reinhaldet. Samstundes må me ikkje gjere for brå og store endringar som kan på virke helsa til reinhalderane. Reinhald har eit høgt sjukefråver som fører til høge utgifter på vikarinnleige. Me vil vurdere å gå over til eit meir behovsprøvd reinhald og sjå på robotløysingar for reinhald av golv. Til dette trengs det kursing i INSTA 800 for reinhalderar, leiande reinhaldarar og leiar. I dag reingjer me etter beste kommunal praksis og gamle reinhaldsplanar på dei fleste bygg. For å få til endringar må ein sjå på desse investeringane:

1. Investere i gulvrobotmaskiner : på helsesenteret i Åmot – på fellesareal, Rauland skule – i idrettshall og korridorar. Målet er å frigjera tid slik at ein kan redusere behovet for vikarar ved kortidssfråver. Når ein har testa dette ut vil ein sjå om det vil frigjera stillingsbehov ved naturleg avgang. I starten kan ein ikkje skjera ned på stillingar, men ein kan i mindre grad ta inn vikar ved fråver.
2. Innføre Insta 800 med opplæring der ein ser meir på behovsretta reinhald.
3. Sjå på bruken av kjemikalier og moppar på reinhald – kan me redusere kjemikaliebruken og gå over til meir slitesterke moppar for å sleppe å skifte ut billige moppar så ofte?
4. Innføre skoknektar på resterande skular Rauland og Edland. Me er i gang med Rauland skule for 5, 6 og 7 klasse. Innføre dette frå 8-10 klasse på Rauland skule og Innføre dette frå 5-10 klasse på Edland skule frå hausten. Utfordringar: vanskeleg å tilpasse for gamle bygg. Få med leiinga på skulane. Endre samarbeidsavtalene for bruken av bygg der elevane må tørrmoppe golva før dei reiser for dagen. Få dette inn i ordensoppgåver frå mellomtrinnet og oppover.
5. Utsifting av matter i reinhaldssoner på mange av bygga da desse er gamle (ca15år)og mistar effekten på å stoppe smuss og sand.
6. Ferieavvikling; bruke dei tilsette frå skulebygg til bygg som treng sommarvikarar.
7. Stenge bassenga etter påske til etter haustferien. Stenge bassenget på Edland permanent.
8. Utarbeide reinhaldsplanar i Laft (Laft er eit program der ein har oversikt over alle bygg i kommunen. Bygg brukar Laft til vedlikehald. Arbeidsordrar vert meldt inn i Laft frå brukar på Bygget, til vaktmeister. Tildeling skjer og vaktmeister kvitterar ut utført oppdrag. Reinhald kan lage reinhaldsplanar og finne ut kostnad pr stad) Laft har ligge brakk på reinhald i 3 år. Ein har starta opp igjen med utarbeiding av reinhaldsplanar. Innsparing ved at ein slepp å bruke konsulentar til å lage nye reinhaldsplanar.
9. Renovere garderobar på Rauland då fugene er 0,5 cm djupe. Manglar sluk i golv mellom garderobar og trapp opp til basseng. Ta opp golv i trappedeppet og legg sluk, eller ta vekk terskel mellom trapperom og garderobe slik at vannet kan spylast inn i garderobe.

3.1 Beskrivelse tiltak

Sjå under punkt 3.0

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tiltaket ved omdisponering av eige personell i feriar fører til at delar av storvask på skulane må utførast på andre årstider enn sumarhalvåret. For å få til dette må ein ha god dialog med virksomheten det gjeld slik at ein kan utføre storvask på andre tider av året.

3.3 Etc

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1.Golvrobotmaskin	Lease ei golvrobotmaskin til helsesenteret. Vurdere fleire golvrobotar til idrettshallane etter kvart.
2.Innføre Insta 800 som standard for reinhald i kommunen	Opplæring i INSTA 800 må utførast før iverksetting. INSTA 800 er eit system der ein reingjer etter ein standard. Ein vurderar heile tida behovet for reinhald. Ein må kurse reinhalderar, leiande reinhalderar og leiar. Ein bør innføre opplæring gradvis for å få tilfredsstillande forståing og effekt. Reinhald har over halvparten av sine tilsette frå andre land. Språkforståing og forståing av reinhald er eit viktig element.
3. Redusere kjemikalieforbruk, skifte moppemerke.	Gå gjennom kva for kjemikalie me kan redusere. Bytte til meir slitesterke moppar som Vileda. Dette vil føre til eit meir miljøvenleg reinhald. Ein treng mindre moppar enn ein brukar i dag då ein kan bruke dei på begge sider.
4. Skofrie skular	Det er montert på mellomtrinnet på Rauland skule i juni 26. Det er bestilt 5 stk skoknagger til Edland skule og 20 stk skoknagger til Rauland skule. Desse blir vonaleg montera før skulestart i august 2026. Ved å innføre skofrie klasserom vil ein redusere slitasje på golv. Golva treng mindre polering. Helsegevinst for elevar og lærerar med betre innemiljø.
5. Utsifting av golvmatter i reinhaldssonene	Golvmattene er gamle (ca 15 år) og byrjar å bli slitt. Dei fungerer ikkje optimalt lenger. Innkaup av matter reduserar skitt inn i bygg. Dette er ein kostnad som vil koma på med ca 100 tusen i året
6.Omdisponering av eige personell i ferieavvikling	I 2026 har me omdisponert reinhalderar frå skular til helsesenter, omsorgsenter og barnehagar der det er drift i sommar. Fortsette med dette i komande år. Innsparing 60 000 pr år.
7.Stenge basseng i Edland permanent. Stenge basseng i Åmot og Rauland frå etter	Besparelse ca 20 % stilling i perioden. Reduksjon av kjemikalier og slitasje på maskiner Stenge 2 av 4 garderobar i Rauland annakvar dag. Vask av garderobane anna kvar dag.

påske til etter haustferien.	
8.Laft, reinhaldsplanar	Utarbeide reinhaldsplanar i « Laft» av leiar .Leiande reinhaldar er med på sluttfasen. Utprøving og justering av planen. Ingen av planane er i drift med l-pad i dag. Me treng l-padar til kvar reinhaldar. Dvs 35 stk i løpet av 3 år.
9. Bygge om trapperom fra garderobe til basseng på Rauland skule.	Djupe fuger i garderobane på Raulandsbadet bør utbetrast da me brukar mykje kjemikalie tablettarfor å gjere reint, grunna djupe fuger. Inngang mellom garderober og trappa opp til basseng er utan sluk i golvet. Noko som gjer at me må suge opp vatnet ved spyling og skylling. Nye fuger og sluk i golv vil redusere arbeidstid og slitasje på reinhaldar.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettinga. Tabellen inneholder namn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1.Golvrobotmaskin frå haust 2026 på Helesenteret	50	100-200	Redusere vikar behov,. På sikt omdisponer personale til andre bygg. Vurdere å tilsette ved naturleg avgang.
2.Innføre INSTA 800 etter opplæring.	50	100	Kurs i INSTA 800 for reinhalderar, leiande reinhaldar og leiar. Kostnad for å koma i gang ca kr 100 000 i 2026
3.Reduksjon av kjemikalier og skfite til Viledamoppar	10	10	Kutte ut kostnader til duftbrikker og sitrusspray. Skifte ut moppar frå Milentex til Vileda. Dei har 3 års levetid og er ein betre mikrofibermopp som gjer at ein ikkje treng bruke så Ein Vileda mopp kan brukast på to sider. Besparelse på vask og straum.
4. Skofrie klasserom	30	30	Reduserar slitasje på golv og møblar. Mindre bruk av miracle clean og poleringspadder. Reduksjon av sjukmeldingar
5. Utsifting av golvmatter i reinhaldsoner	-	-	Denne går ut da dette er ein kostnad som må inn i budsjett med kr 100 000 årleg i om lag 5 år
6.Omdisponering av eige personell i ferieavvikling	60	60	Reinhalderar på skular vert omdisponert til helsesenter, omsorgsenter, Svingen og barnehagar når skulane har sommarferie.
7.Stenge basseng fra påske– til haustferien på Rauland og Åmot. Stenge bassenget på Edland permanent	75	150	Besparelse løn, reinhaldsmaskiner, kjemikalier

8.Laft reinhaldsprogram	?	?	Vanskeleg å stadfeste, men slepp å leige inn konsulentar ved utarbeiding av nye reinhaldsplanar. Reinhaldsplanane viser kor mykje ein stilling kostar på kvart bygg.
-------------------------	---	---	--

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

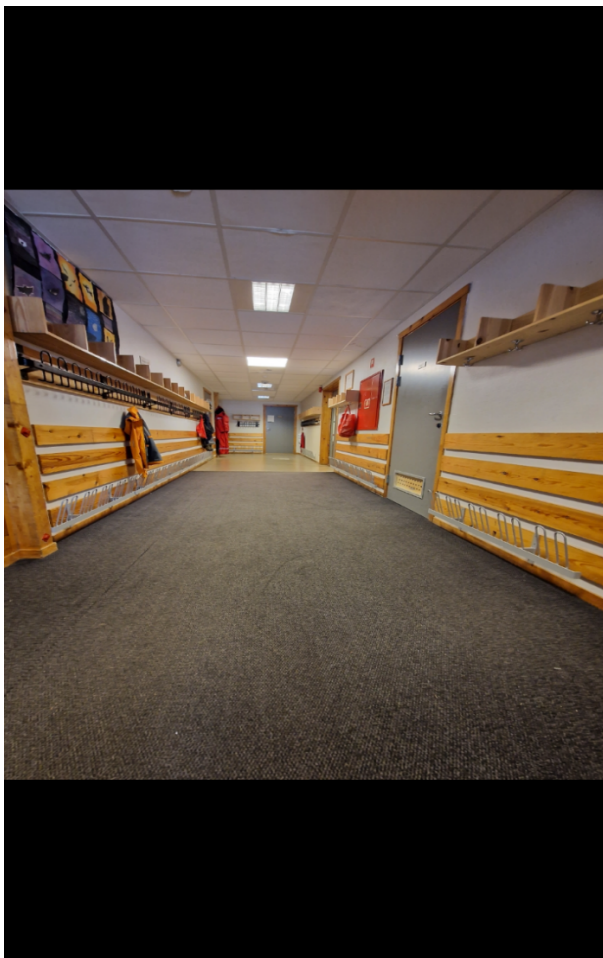
Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Forslag	Vurdering
1. Leasing av robotgulvvaskemaskin på helsesenteret. Vurdere leasing av robotgulvvaskemaskin til idrettshallane.	• Frigjer tid for reinhaldar til andre oppgåver. • Ved frigjort tid treng ein ikkje å sete inn vikar ved fråver. • På sikt redusere bemanning eller flytte ansatt til ana område. • Redusere sjukefråver grunna lette av moppearbeid i store areal.
2. Innføre INSTA 800	• Reingjera etter ny standard. • Kostnad med opplæring i INSTA 800 ca 100 000
3. Redusere bruk av kjemikalier	• Kutte ut luftfriskemiddel. • Redusere såpebruk i gulvvaskemaskiner.
4. Skofrie klasserom	Positiv konsekvensar: • Mindre sand og støv på klasserom gjev betre innemiljø for elevar og lærerar. • Gå ned på frekvensen i klasserom til annan kvar dag på reinhald av golv under den føresetnad at elevane frå 5 klasse og oppover vaskar tavla, ryddar og tørrmoppar golvet etter siste time. • Lenger levetid på golvbelegg • Innleige av vikarar blir mindre Negativ konsekvensar: • Lærerar må passe på at elevane ikkje går inn i klasserom med utesko og at dei fylgjer opp ordensreglane.
5. Flyta reinhalderar frå skular til helsesenter, omsorgssenter, Svingen og barnehagar i delar av sommarferien.	• Sparer på vikarutgifter • God planlegging av storvask på skulane • Konsekvens: for lita tid til storvask på skulane.

6. Stenge basseng i Edland permanent. Stenge basseng på Rauland og Åmot frå etter påske til etter haustferien	• Redusere reinhaldsstilling med ca 20 % i perioden etter påske og til etter haustferien • Spare 15 % stilling på Edland Negativ konsekvens: • Elevar og bebuarar i Edland må til Åmot for å nytte basseng. • Redusert tilbod for bebuarar og hyttefolk i Åmot og Rauland.
7. Innføre reinhaldsplanar i Laft og sete i verk med l-padar til kvar reinhaldar	• Under arbeid. Kostnader til l-pad for kvar reinhaldstralle. Gjennomførast i løpet av ein 3 års perioden. • Betre kontroll over kva som er gjort av reinhald til ei kvar tid. • Dokumentasjon av reinhaldet.
8. Overgang til Vileda moppesystem	• Lenger levetid på moppane, reduksjon slitasje på maskiner, reduksjon straumkostnader

Beløp i 1000 kr	2027	2028	2029	2030
<i>Golvrobotmaskin helsesenter</i>	50	100	100	100
<i>Innføre INSTA 800</i>	50	100	100	100
<i>Reduksjon av kjemikalier</i>	10	10	10	10
<i>Skofrie klasserom</i>	30	30	30	30
<i>Ferieavvikling – disponering av reinhalderar på skular på andre bygg om sommaren</i>	60	60	60	60
<i>Stenge bassenget i Edland permanent. Stenge Åmot og Rauland frå påske til etter haustferien</i>	75	150	150	150
Innføre reinhaldsplanar i Laft og sete i verk med l-padar til kvar reinhaldar	0	0	0	50

<i>Overgang til Vileda moppesystem</i>	0	10	10	10
<i>Sum</i>	275	460	460	510

Skoknektar mellomtrinnet på Rauland skule

Golvrobotmaskin kjem snart til helsesenteret

R5 Scrub

ARBEIDSGRUPPE 40

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport nr 40 -Femdagars skuleveke

1. Mandat og rammer

Vurdere moglege konsekvensar og effektar av overgang til 5-dagars skule for alle

Arbeidsgruppa har hatt som oppdrag å sjå på moglegheitene for å få til 5-dagars skuleveke for alle i Vinjeskulen. Me har sett på kva som skal til for endre frå dagens ordning med fri på torsdagar kvar torsdag i 1. og 2. klasse og fri annankvar torsdag for 3.-7.klasse.

Gruppa har vurdert konsekvensar ved omlegging og tiltak for å fylle skuledagane med fornuftig og likeverdig tidsbruk sidan kring 50 % av elevane våre er avhengige av skuleskyss. I tillegg har det vore eit fokus på at full skuleveke vil kunne understøtte arbeidet i kommunen med heildagskultur for tilsette.

2 Organisering og gjennomføring

Anders Sandvik	Kommunalsjef oppvekst	Leiar for gruppa
Aud-Lillian Hustveit	Rektor Rauland skule	Arbeidsgruppedeltaker
Gisle B. Espedalen	Rektor Åmot skule	Arbeidsgruppedeltaker
Rune Sudbø Tveito	Rektor Edland skule	Arbeidsgruppedeltaker
Maria Bruleite Bjåen	Oppvekstsjef Øyfjell os.	Arbeidsgruppedeltaker

Arbeidsgruppa har i perioden april-juni sett på kva det vil krevje av kommunen og skulane å legge til rette for denne omlegginga. Det er relativt store endringar for Vinjeskulen som grip inn i kvardagen til både elevar, tilsette og familiar som krev ny organisering. Det har vore viktig at skuleleiarane og administrasjonen har sett på korleis me kan løyse utfordringar og ta ut effekt av ei omlegging til 5-dagars skuleveke. Det er kjennskapen til Opplæringslova, fagplanar og lokale tilhøve som har vore viktig å tufta utgreiinga på. Få av elementa som kjem fram er sjablongmessige som ein kan setje inn i matriser.

3.0 Utgreiing

Å endre dagens ordning med 4 dagar skule for 1. og 2. klasse, samt fri annankvar veke for resten av barnetrinnet er eit grep som vil kunne gje betre ressursutnytting. Det vil få relativt store konsekvensar for familiar og korleis dei kan/må rigge seg. Per i dag er det omlag 60 andre kommunar som har 4-dagars skule for 1. og 2.kl, men få eller ingen som har fri annankvar veke for 3.-7.kl. Spørsmålet har vore oppe tidlegare og er stadig relevant sidan det sidan 2006 har vore innført eit heilt ekstra skuleår i timar på barnetrinnet 1.-7. klasse. Samstundes har me uansett eit skuleskyssbehov og -ansvar som i stor grad har styrt skuledagane våre. Vinjeskulen har innanfor skyssen fylt opp dagane etter kvart som timar har blitt lagt til frå statleg hald, slik at me no har heilt fulle dagar. Kring 50 % av elevane i Vinjeskulen har skuleskyss i dag.

3.1 Beskriving av tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert kva som skal til for å gjennomføre tiltaket, korleis me kan gjennomføre, ulike løysingsframlegg og kva for konsekvensar omlegging til femdagars skuleveke for alle vil gje.

Effekt på SFO, bemanning, kapasitet, opningstider - Fem kortare skuledagar

- Endra opningstider som til dømes 07.30-09.00 og 13.00-16.30 (ca)
- Lengre og betre øktar på ettermiddag som kan gje eit betre tilbod for barna.
- Fleire barn vil truleg bruke SFO på ettermiddag - særleg 1.-4. kl

- Truleg vil me måtte auke bemanninga på SFO som fylgje av fleire barn og lengre økter.
- Betre høve til samarbeid mellom tilsette i skule og SFO i planlegging og gjennomføring.
- Tilsette vil kunne få ein betre samansett dag ved å kunne gjennomføre større grad av tidleg- eller seinvakt der ein ikkje må fylle dagane med like mange “mellomtimar”.
- Ein kan sjå SFO i tettare samanheng med skule og uteskule og såleis få ein betre flyt og rytme i både skule- og SFO-dagen.
- SFO-leiarar må ved ein eventuell ny skulevekeordning tidleg med i samarbeidet.

Endringar i samfunnsmodellen – konsekvensar, likestilling og heiltidskultur

- Omsyn til privatøkonomi og familienes val om å vere heime med barn fell bort. Dei vil miste høve til å velje ein dag heime med eigne små skulebarn.
- Ny ordning kan gje fleire barnehagebarn dei fridagane som eventuelt fell bort ved overgang til fem dagar skule, fordi dei erfaringsmessig dag ofte fylgjer eldre sysken i å vere heime på fridagen med foreldre. Dette vil kunne gje auka bemanningsbehov og overfylte barnehagar på torsdagar.
- Omlegging vil legge betre til rette for heiltidskultur og foreldres høve til å ha fulle stillingar

Ressursutnytting i høve plantid og møteverksemd

- Alle tilsette vil bli meir tilgjengeleg for samarbeid og planlegging – særleg på 1.-7. trinn
- Det blir betre vikartilgang ved at lærarane på barnesteget (1. - 7. kl) ikkje får like fulle timeplanar fordelt på 4 men 5 dagar. Gjennomsnittleg undervisningstid for barneskulelærarar er i dag 24 veketimar som då ofte blir til 4 fulle dagar med 6 timar kvar dag.
- Truleg blir det enklare å få på plass møte med kollegaer og eksterne innanfor ordinær arbeidstid utanom undervisning, fordi det finst mellomtimar i ei femdagarsveke.
- Ein romslegare skulekvardag med mindre pakka timar for elevar og lærarar vil truleg kunne gje betre undervisning, betre kår for fagleg samarbeid og betre ressursutnytting som i sum kan gje betre læring. Dette krev likevel at ein medvite utnyttar potensialet ei ny ordning kan gje. Det vil krevje nye tankar, fleksibilitet og kanskje ny kompetanse.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Som tidlegare nemnt er det langt vanlegaste i Noreg at barna går på skulen fem dagar i veka. Slik sett er nok ikkje dette særleg risikabelt. Likevel ser me både positive og negative aspekt ved ei endring frå dagens organisering.

Pedagogiske konsekvensar

- Ulik skuledagsoppbygging for småskule, mellomtrinn og ungdomsskuletrinn kan betre tilpassast aldersgruppene. Det er for tida stort fokus på meir lek inn i skulekvardagen.
- Meir luft i timeplanane for lærarar når det kan fordelast på barnetrinnet - større moglegheit til å utnytte læraranes fagekspertise.
- Det er samansett om effekten av lange dagar og det å faktisk ha ein dag utan undervisning. Skulane opplever ofte at barna har godt av ein fridag på torsdag og at dei er meir opplagde og mottakelege på fredagen etter fri. Samstundes blir mange elevar slitne av lange sekstimarsdagar som er fullpakka med undervisningstimar.
- Det er usikkert om me vil få mindre slitne elevar og tilsette med kortare dagar utan ein fridag innimellom.
- Betre høve til å finne samarbeidstid for tilsette.
- Betre timeplanar når ein kan fordele fag, repetisjon og heimearbeid på fleire dagar. Dei fleste pedagogiske prinsipp understøtter hyppige repetisjonar. Ein meir fleksibel timeplan med luft vil gje betre høve til å fordele dei tyngre teorifaga kvar dag.

- Noko større pedagogflyt på tvers av hovudtrinn, då alle lærarane vil få romslegare timeplanar. Me får då større moglegheit til å utnytte folks ressursar og talentar betre – «godfotteorien».
- Ved ei omlegging til femdagarsveke må ein uansett ha fokus på kvaliteten i skularbeidet og trivsel for elevar og tilsette.

Andre endringar som må til for å utnytte ny kvardag / demme opp for ulemper:

- Sidan så mange elevar er avhengige av skyss, ser det ut til at det mest rasjonelle er at me måtte fylle opp dei siste 6 timane til småskuletrinnet og tre siste timane til mellomtrinnet. Dette fordi 5.-7. klasse har 27 timar i veka, medan ungdomsskulen har 30. Utan skyssbehov kunne me ha gjort som byane og fordelt undervisninga utover med 4-5 timar kvar dag. Dette med fleire skulekøyningar om dagen er prøvd for statsforvaltar tidlegare og konkludert med at vil måtte gje ei ikkje-finansiert midtskyss. Det betyr at Vinje kommune vil måtte organisere og koste heile den ekstra skyssen utover før- og etterskyssen som er i dag. I dagens ordning betalar me berre for billettane som fylkeskommunen seier utgjir 10 % av reelle kostnader for rutetilbodet. Midtskyss er uaktuelt då dette vil meir enn doble utgiftene som allereie er på ca 2,5 millionar. Med fulle dagar for barnetrinnet ville me fått ein dag ekstra skyssbehov for 1. og 2. kl samt ein halv dag ekstra skyssbehov for 3.-7.klasse.
- Ei vesentleg auke av SFO-barn kvar dag vil kunne utløyse større arealbehov. Truleg ville ikkje dette krevje ombyggingar men legge beslag på nyttig undervisningsareal. Det krev i så fall ei eiga utgreiing.

Dersom Vinje kommune innførte femdagarsveke, ville det legge til rette for ein ny rigg av skulekvardagen på barnetrinnet med leksehjelp, andre aktørar eller andre organiseringsmåtar. Det ville opna opp for nye tankar og meir fleksibilitet. Ein kan tenkje seg ulike scenario som me ikkje går langt inn i her. Likevel peiker me på det som kanskje er mest innlysande løysingsframlegg.

- Inntil 5 timar undervisning dagleg og tre dagar med leksehjelp før SFO for å unngå «urettferdig» løysing med at dei som er avhengig av skyss blir påtvunge lengre dagar. Leik og fysisk aktivitet på starten av dagen (Hjernevenleg oppvekst – nevrobiologisk metode)
- Fast dagsrytme for 1.-4. trinn med oppstart med leik på SFO og undervisning ca kl 9.15 -13.45 kvar dag. Deretter SFO/leik/uteskule for alle fram til skuleskyss eller SFO-slutt kl 16.30.
- Seks skuletimar kvar dag som ytre ramme, men med innslag av frileik, kulturskuletimar, samarbeid med idrettslag/korps/foreiningar i løpet av dagane.

Oppsummerende tabell

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Femdagars skule for alle	Alle elevar frå 1. - 10. Klasse
2. Ny obligatorisk leksehjelp	Likebehandling av elevar i høve lengde på skuledagane i samband med skyss
3. Unngå «fylltimar» for tilsette på SFO	Ved å ha lengre ettermiddagsøkt med SFO vil me kunne spare inn ved unngå «delt dagsverk». Jobbe tidleg eller seint. I dag har det vore nyttig å fylle opp stillingar for å gjere SFO-arbeidsplassar attraktive nok og ikkje måtte ty til delt dagsverk eller små %-stillingar.

4. Gevinstrealisering

Arbeidsgruppa kan ikkje sjå at det er mogleg å identifiser mogleg innsparing som ikkje samstundes generer større utgifter.

Navn på tiltak	Bespargelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Femdagars skule for alle	Ingen		Vil gje auka kostnad på skyss, bemanning og skulemat
2. Ny obligatorisk leksehjelp	Ingen		Vil gje auka kostnad på bemanning
3. Unngå «fylltimar» for tilsette på SFO	Minimal		Uvisst om ein kunne unngå såkalla fylltimar, fordi det truleg ikkje ville lange nok økter til å bli attraktive stillingar med for kort opningstid og delt dagsverk ikkje er aktuelt.

5. Oppsummering av heile arbeidsgruppa

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Arbeidsgruppa kjem ikkje med endringsframlegg som vil kunne gje innsparing i denne omgang. Likevel er det aktuelt ved seinare høve å sjå på om tida er moden for å sjå på spørsmålet om femdagarssskule på nytt. Ein vil i ei totalvurdering måtte ta stilling til om dette er sosialt og samfunnsmessig økonomisk berekraftig og ynskjeleg.	Det blei tidleg i prosessen klart at ei omlegging ikkje vil vere eit innsparingstiltak i kommunekompassarbeidet, og at det er vanskeleg å seie noko konkret om dei framtidige økonomiske konsekvensane. - Truleg fleire ungar på SFO som kan krevje auka bemanning - Stor auke på skuleskyss uansett korleis ein riggar seg. Millionbeløp uansett løysing. - Vil gje fleire timar til dekking av lengre dagar – auka lønsutgifter. - Endringar i samfunnet med å fjerne familiane moglegheit for å kunne vere heime ein dag med eigne barn. - Auke kvaliteten på SFO-tilbodet ved å ha lengre økter. - Betre moglegheiter for samarbeidstid for lærarar på barnetrinnet - Truleg betre kvalitet på undervisning og opplæring - God understøtte i arbeidet med heiltidskultur